

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. september 2020
(OR. en)

11053/20

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0265(COD)

EF 231
ECOFIN 849
CODEC 873
IA 63

ETTEPANEK

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET
PUIGARNAU, direktor

Kättesaamise
kuupäev: 24. september 2020

Saaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: COM(2020) 593 final

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis
käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2020) 593 final.

Lisatud: COM(2020) 593 final

Brüssel, 24.9.2020
COM(2020) 593 final

2020/0265 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2020) 306 final} - {SWD(2020) 380 final} - {SWD(2020) 381 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Käesolev ettepanek on osa digirahanduse paketist. See on meetmepakett, mille eesmärk on kasutada ja toetada digirahanduse potentsiaali innovatsiooni ja konkurentsi valdkonnas, maandades samal ajal riske. See on kooskõlas komisjoni prioriteetidega muuta Euroopa digiajastule vastavaks ja ehitada üles tulevikuvalmis majandus, mis töötab inimeste heaks. Digirahanduse pakett sisaldab ELi finantssektori uut digirahanduse strateegiat¹, mille eesmärk on tagada, et EL võtab omaks digirevolutsiooni ja juhib seda koos innovatiivsete Euroopa ettevõtete, et teha digirahanduse eelised kättesaadavaks Euroopa tarbijatele ja ettevõtetele. Lisaks sellele ettepanekule sisaldab pakett ettepanekut hajusraamatu tehnoloogial (*distributed ledger technology*, DLT) põhinevate turutaristute katsekorra kohta², ettepanekut finantssektori digitaalse tegevuskerksuse kohta³ ja ettepanekut teatavate seonduvate ELi finantsteenuste normide selgitamiseks või muutmiseks⁴.

Üks strateegias kindlaks määratud prioriteete on tagada, et ELi finantsteenuste õigusraamistik oleks innovatsioonisõbralik ega takistaks uute tehnoloogiate rakendamist. Käesolev ettepanek koos ettepanekuga DLT katsekorra kohta on esimene konkreetne meede selles valdkonnas.

Krüptovarad on üks peamisi plokiahela tehnoloogia rakendusi rahanduses. Alates komisjoni finantstehnoloogia tegevuskava⁵ avaldamisest 2018. aasta märtsis on komisjon uurinud krüptovaradega seotud võimalusi ja probleeme. Pärast krüptovarade turukapitalisatsiooni suurt kasvu 2017. aastal saatis juhtiv asepresident Dombrovskis 2017. aasta detsembris Euroopa Pangandusjärelevalvele (EBA) ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA) kirja, milles kutsus neid üles kordama oma hoiatusi investoritele. 2018. aasta finantstehnoloogia tegevuskavas volitas komisjon EBAt ja ESMAt hindama kehtiva ELi finantsteenuste õigusraamistiku kohaldatavust ja sobivust krüptovaradele. 2019. aasta jaanuaris esitatud nõuandes⁶ väideti, et kuigi mõned krüptovarad võivad kuuluda ELi õigusaktide kohaldamisalasse, ei ole õigusaktide tõhus kohaldamine nende varade suhtes alati lihtne. Lisaks märgiti nõuandes, et kehtivate ELi õigusaktide sätted võivad takistada DLT kasutamist. Samal ajal rõhutasid EBA ja ESMA, et enamik krüptovarasid ei kuulu muude finantsteenuseid käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamisalasse peale nende, mille eesmärk on võidelda rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu, ning seetõttu ei kohaldata nende krüptovarade suhtes muu hulgas tarbijakaitset ja investorite kaitset ning turu usaldusväärsust

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi digirahanduse strateegia kohta (COM(2020) 591), 23.9.2020.

² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus hajusraamatu tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekorra kohta (COM(2020) 594).

³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2006/43/EÜ, 2009/65/EÜ, 2009/138/EL, 2011/61/EL, EL/2013/36, 2014/65/EL, (EL) 2015/2366 ja EL/2016/2341 (COM(2020) 596).

⁵ Euroopa Komisjon, finantstehnoloogia tegevuskava (COM(2018) 109 final).

⁶ ESMA nõuanne „Initial Coin Offerings and Crypto-Assets“, 2019; EBA aruanne, mis sisaldab nõuandeid krüptovarade kohta, 2019.

käsitlevaid sätteid, kuigi need varad tekitavad selliseid riske. Lisaks on mitu liikmesriiki hiljuti krüptovaradega seotud küsimustes vastu võtnud õigusakte, mis on viinud turu killustumiseni.

Hiljuti on esile kerkinud suhteliselt uus krüptovara alaliik – nn stabiilsed krüptovarad (*stablecoins*) –, mis pälvis nii üldsuse kui ka reguleerivate asutuste tähelepanu kõikjal maailmas. Kuigi krüptovaraturg on suuruselt tagasihoidlik ega kujuta endast praegu ohtu finantsstabiilsusele⁷, võib olukord muutuda, kui tekivad nn ülemaailmsed stabiilsed krüptovarad, mille puhul püütakse saavutada laialdasemat kasutuselevõttu selle abil, et neile lisatakse nende väärtust stabiliseerivaid elemente ja kasutatakse ära neid varasid propageerivatest äriühingutest tulenevat võrguefeki⁸.

Neid arenguid arvesse võttes ja osana komisjoni laiemast digitaalarengu tegevuskavast on president Ursula von der Leyen rõhutanud vajadust võtta koos liikmesriikidega krüptorahade küsimuses kasutusele ühine lähenemisviis, et me mõistaksime, kuidas kasutada maksimaalselt ära krüptorahade pakutavaid võimalusi ja kuidas tegeleda uute ohtudega, mida need võivad endast kujutada⁹. Tunnistades riske, mida need võivad endaga kaasa tuua, teatasid komisjon ja nõukogu 2019. aasta detsembris ühiselt, et nad kavatsesid kehtestada raamistik, millega kasutatakse ära võimalused, mida mõned krüptovarad võivad pakkuda¹⁰. Euroopa Parlament aga koostab digirahandust käsitlevat raportit, milles keskendutakse eelkõige krüptovaradele¹¹.

Selleks et lahendada kõik need probleemid ja luua ELi raamistik, mis võimaldab nii krüptovaraturge kui ka traditsiooniliste finantsvarade tokeniseerimist ja DLT laiemat kasutamist finantsteenustes, esitatakse koos käesoleva määrusega ka muud seadusandlikud ettepanekud: komisjon teeb ka ettepaneku täpsustada, et praegune finantsinstrumendi määratlus – mis määrab kindlaks finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID 2)¹² kohaldamisala – hõlmab DLT-l põhinevaid finantsinstrumente¹³, samuti ettepaneku nende instrumentide DLT-l põhinevate turutaristute katsekorra kohta¹⁴. Katsekord võimaldab katsetamist ohutus keskkonnas ja annab tõendeid võimalike edasiste muudatuste tegemiseks.

Käesoleval ettepanekul, mis hõlmab kehtivate finantsteenuseid käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamisalast välja jäävaid krüptovarasid, samuti e-raha tokeneid, on neli üldist ja omavahel seotud eesmärki. Esimene eesmärk on tagada õiguskindlus. Selleks et krüptovaraturud ELis areneksid, on vaja kindlat õigusraamistikku, milles oleks selgelt kindlaks määratud, kuidas reguleeritakse sellist krüptovara, mis ei kuulu kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse. Teine eesmärk on toetada innovatsiooni. Krüptovarade arendamise ja DLT laialdasema kasutamise edendamiseks on

⁷ Finantsstabiilsuse nõukogu esimehe kiri G20 rahandusministritele ja keskpankade juhtidele, 2018.

⁸ G7 stabiilse krüptovara töörühma aruanne „Investigating the impact of global stablecoins“, 2019.

⁹ Ametisse astuva presidendi Von der Leyeni missioonikiri asepresident Dombrovskisele, 10. september 2019.

¹⁰ Euroopa Komisjoni ja nõukogu ühisavaldus nn stabiilse krüptovara kohta, 5. detsember 2019.

¹¹ „Report with recommendations to the Commission on Digital Finance: emerging risks in crypto-assets - regulatory and supervisory challenges in the area of financial services, institutions and markets“ (2020/2034(INL))

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034\(INL\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034(INL)&l=en).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL.

¹³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2006/43/EÜ, 2009/65/EÜ, 2009/138/EL, 2011/61/EL, EL/2013/36, 2014/65/EL, (EL) 2015/2366 ja EL/2016/2341 (COM(2020) 596).

¹⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus hajusraamatu tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekorra kohta (COM(2020) 594).

vaja kehtestada turvaline ja proportsionaalne raamistik, et toetada innovatsiooni ja ausat konkurentsi. Kolmas eesmärk on tagada tarbijate ja investorite asjakohane kaitse ja turu usaldusväärsus, võttes arvesse, et krüptovarad, mis ei kuulu kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, tekitavad neidsamu riske kui tuntumad finantsinstrumendid. Neljas eesmärk on tagada finantsstabiilsus. Krüptovarad arenevad pidevalt. Ehkki mõne kasutusala on üsna piiratud, on teistel, näiteks kujuneval stabiilsete krüptovarade kategoorial, potentsiaali saada laialdaselt aktsepteeritud ja isegi süsteemselt oluliseks varaks. Käesolev ettepanek sisaldab kaitsemeetmeid, et maandada nn stabiilsetest krüptovaradest tulenevaid võimalikke riske finantsstabiilsusele ja nõuetekohasele rahapoliitikale.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on osa laiemast krüptovara ja hajusraamatu tehnoloogia (DLT) raamistikust ning sellega kaasnevad ettepanekud, millega tagatakse, et kehtivad õigusaktid ei takista uue tehnoloogia kasutuselevõttu, aga samal ajal saavutatakse asjakohased regulatiivsed eesmärgid.

Ettepanek põhineb ulatuslikul ja pikaajalisel turuseirel ning osalemisel rahvusvahelises poliitikakujundamises, näiteks sellistes foorumites nagu finantsstabiilsuse nõukogu, rahapesuvastane töökond ja G7.

Osana 2018. aasta märtsis vastu võetud finantstehnoloogia tegevuskavast¹⁵ volitas komisjon Euroopa järelevalveasutusi andma nõu selle kohta, kas kehtiv ELi finantsteenuste õigusraamistik on kohaldatav krüptovarade suhtes ja nende jaoks sobiv. Käesolev ettepanek põhinebki EBA-lt ja ESMA-lt saadud nõuannetel¹⁶.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Nagu märkis president von der Leyen oma poliitilistes suunistes¹⁷ ja nagu on märgitud teatises „Euroopa digituleviku kujundamine“,¹⁸ on väga oluline, et Euroopa kasutaks ära kõik digiajastu hüved ning tugevdaks oma tööstuslikku ja innovatsioonisuutlikkust ohututes ja eetilistes piirides. Lisaks nõutakse juhtivale asepresidendile Dombrovskisele saadetud missioonikirjas krüptorahade küsimuses liikmesriikidega ühist lähenemisviisi, et Euroopa saaks kasutada maksimaalselt ära krüptorahade pakutavaid võimalusi ja tegeleda uute ohtudega, mida need võivad kaasa tuua¹⁹.

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud komisjoni laiema plokiahela tehnoloogiat käsitleva poliitikaga, kuna krüptovarad kui plokiahela tehnoloogiate peamine rakendus on lahutamatult seotud plokiahela tehnoloogia edendamise kogu Euroopas. Käesoleva ettepanekuga toetatakse terviklikku lähenemisviisi plokiahelale ja DLT-le, eesmärgiga seada Euroopa plokiahela innovatsiooni ja kasutuselevõtu esirinda. Selles valdkonnas tehtud poliitiline töö hõlmab Euroopa plokiahela vaatluskeskuse ja foorumi ning kõiki liikmesriike poliitilisel

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: finantstehnoloogia tegevuskava (COM(2018) 109), 8.3.2018.

¹⁶ ESMA nõuanne „Initial Coin Offerings and Crypto-Assets“, 2019; EBA aruanne, mis sisaldab nõuandeid krüptovarade kohta, 2019.

¹⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_et.pdf

¹⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020) 67), 19.2.2020.

¹⁹ Ametisse astuva presidendi Von der Leyeni missioonikiri asepresident Dombrovskisele, 10. september 2019.

tasandil ühendava Euroopa plokiahela partnerluse loomist, samuti usaldusväärsete plokiahelarakenduste rahvusvahelise ühendusega kavandatud avaliku ja erasektori partnerlusi²⁰.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka liidu poliitikaga, mille eesmärk on luua kapitaliturgude liit. Eelkõige vastab see kõrgetasemelise foorumi lõpparuandele, milles rõhutati krüptovarade kasutamata potentsiaali ning kutsuti komisjoni üles tagama õiguskindlust ja kehtestama selged eeskirjad krüptovarade kasutamiseks²¹. Käesolev ettepanek on kooskõlas 10. märtsil 2020 vastu võetud VKEdel strateegiaga, milles rõhutatakse, et DLT ja krüptovarad on uuendused, mis võimaldavad VKEdel investoritega otse suhelda²².

Lisaks on ettepanek täielikult kooskõlas ELi julgeolekuliidu strateegia soovitusel töötada välja krüptovarad käsitlev õigusraamistik, võttes arvesse nende uute tehnoloogiate kasvavat mõju finantsvarade emiteerimisele, vahetamisele, jagamisele ja neile juurdepääsule²³.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 114, millega antakse Euroopa institutsioonidele pädevus kehtestada liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks sätteid, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine. Ettepaneku eesmärk on kõrvaldada finantsteenuste siseturu rajamise takistused ja parandada selle toimimist, tagades kohaldatavate eeskirjade täieliku ühtlustamise.

Praegu ei saa krüptovara emitendid ja teenuseosutajad siseturust täit kasu, sest puudub nii õiguskindlus krüptovara regulatiivse käsitlemise suhtes kui ka spetsiaalne ja ühtne regulatiivne ja järelevalvekord ELi tasandil. Kuigi mõned liikmesriigid on juba rakendanud sihtotstarbelist korda, et hõlmata mõningaid krüptovara teenuse osutajaid või osa nende tegevusest, tegutsevad nad enamikus liikmesriikides väljaspool regulatiivset korda. Lisaks kaalub üha rohkem liikmesriike spetsiaalseid riiklikke raamistikke, et käsitleda konkreetselt krüptovarad ja krüptovara teenuse osutajaid.

Nii krüptovara kui ka krüptovara teenuste erinevad raamistikud, eeskirjad ja tõlgendused liidus takistavad teenuseosutajatel oma tegevust ELi tasandil laiendada. See tähendab, et nende olemuselt piiriüleste toodete ja teenuste pakkujad on sunnitud tutvuma mitme liikmesriigi õigusaktidega, hankima mitu riiklikku luba või registreeringut ning järgima sageli erinevaid siseriiklikke õigusakte, kohandades mõnikord oma ärimudelit kõikjal liidus. See toob krüptovarade valdkonnas tegutsevatele teenuseosutajatele kaasa suured kulud, õigusliku keerukuse ja ebakindluse, mis piirab krüptovaradega seotud tegevuse arendamist ja laiendamist liidus. Lisaks piirab krüptovara teenuse osutajate suhtes kohaldatava korra

²⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/blockchain-technologies>

²¹ Kapitaliturgude liidu kõrgetasemelise foorumi lõpparuande 7. soovitus. (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/growth_and_investment/documents/200610-cmu-high-level-forum-final-report_en.pdf).

²² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „VKEdel strateegia kestliku ja digitaalse Euroopa kujundamiseks“ (COM(2020) 203), 10.3.2020.

²³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi julgeolekuliidu strateegia kohta (COM(2020) 605 final), 24.7.2020.

puudumine paljudes liikmesriikides rahaliste vahendite kättesaadavust ja mõnikord isegi laiemat juurdepääsu vajalikele finantsteenustele, näiteks pangandusteenustele, sest krüptovara ja seega krüptovarateenuse osutajatega on seotud regulatiivne ebakindlus.

Need erinevused loovad ka krüptovarateenuse osutajatele sõltuvalt nende asukohast ebavõrdsed tingimused, mis tekitab täiendavaid takistusi siseturu sujuvale toimimisele. See suurendab õiguskindlusetust, mis koos ELi ühise raamistiku puudumisega jätab tarbijad ja investorid silmitsi oluliste riskidega.

ELi ühise raamistiku abil saab kehtestada ELis ettevõtetele ühtsed tegutsemistingimused, ületada turu killustatuseni viivad riiklike raamistike erinevused ning vähendada valdkonnas tegutsevate ettevõtete jaoks keerukust ja kulusid. Samal ajal pakub see ettevõtetele täielikku juurdepääsu siseturule ja tagab õiguskindluse, mida on vaja krüptovaraturul innovatsiooni edendamiseks. Lisaks tagatakse sellega turu usaldusväarsus, pakutakse tarbijatele ja investoritele asjakohasel tasemel kaitset ja selget arusaamist nende õigustest ning tagatakse finantsstabiilsus.

- **Subsidiarsus**

Liikmesriikide erinevad lähenemisviisid raskendavad krüptovaradega seotud teenuste piiriülest osutamist. Erinevad riiklikud lähenemisviisid ohustavad ka ühtse turu võrdseid tingimusi seoses tarbijate ja investorite kaitse, turu usaldusväarsuse ja konkurentsiga. Kuigi liikmesriikides, kus on kehtestatud krüptovarasid käsitlev erikord, on mõned riskid maandatud, ei ole tarbijad, ülejäänud liikmesriikide investorid ja turuosalisel endiselt kaitstud krüptovaraga seotud mõne kõige olulisema riski eest (nt pettus, küberründed, turuga manipuleerimine).

ELi tasandil võetavad meetmed, näiteks käesolev määruse ettepanek, looksid keskkonna, kus saaks välja areneda suurem piiriülene krüptovara ja krüptovarateenuste turg, ja kasutaksid seeläbi täielikult ära siseturu eelised. ELi raamistik vähendaks märkimisväärselt keerukust ning finants- ja halduskoormust kõigi sidusrühmade jaoks (nt teenuseosutajad, emitendid, tarbijad ja investorid). Teenuseosutajate tegevusnõuete ja emitentidele kehtestatud avalikustamiskõuete ühtlustamine võib samuti tuua selget kasu tarbijate ja investorite kaitse ning finantsstabiilsuse seisukohast.

- **Proportsionaalsus**

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei peaks ELi meetme sisu ega vorm minema aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Kavandatavad eeskirjad ei lähe ettepaneku eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Need hõlmavad ainult neid aspekte, mida liikmesriigid üksi ei suuda saavutada ning mille puhul halduskoormus ja -kulud on vastavuses konkreetsete ja üldiste eesmärkidega, mida soovitakse saavutada.

Kavandatav määrus tagab proportsionaalsuse, eristades selgelt igat liiki teenuseid ja tegevusi vastavalt nendega seotud riskidele, nii et kohaldatav halduskoormus on vastavuses kaasnevate riskidega. Arvestades turu seni suhteliselt väikest mahtu, on käesolevas määruses sätestatud nõuded proportsionaalsed sellega seotud piiratud riskidega. Samal ajal kehtestatakse ettepanekuga rangemad nõuded nn stabiilsetele krüptovaradele, mille turg kasvab suurema tõenäosusega kiiresti ja mis võivad kaasa tuua suurema riski investoritele, vastaspooltele ja finantssüsteemile.

- **Vahendi valik**

ELi toimimise lepingu artikli 114 alusel saab vastu võtta õigusakte nii direktiivi kui ka määruse vormis. Käesoleva ettepaneku puhul otsustati määruse kasuks, et kehtestada ühtsed eeskirjad, mida kohaldatakse viivitamata kogu ühtsel turul.

Kavandatava määrusega kehtestatakse ühtlustatud nõuded emitentidele, kes soovivad pakkuda krüptovara kogu liidus, ja krüptovarateenuse osutajatele, kes soovivad taotleda tegevusluba teenuste osutamiseks ühtsel turul. Nende emitentide ja teenuseosutajate suhtes ei tohi kohaldada siseriiklikke erieeskirju. Seepärast on määrus asjakohasem kui direktiiv.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Komisjon konsulteeris sidusrühmadega kogu käesoleva ettepaneku koostamise protsessi käigus. Eelkõige:

- i) komisjon korraldas sihtotstarbelise avaliku konsultatsiooni (19. detsember 2019 kuni 19. märts 2020)²⁴;
- ii) komisjon konsulteeris üldsusega esialgse mõjuhinnangu raames (19. detsember 2019 kuni 16. jaanuar 2020)²⁵;
- iii) komisjoni talitused konsulteerisid liikmesriikide ekspertidega panganduse, maksete ja kindlustuse eksperdirühma raames kahel korral (18. mail 2020 ja 16. juulil 2020)²⁶.
- iv) Komisjoni talitused korraldasid osana 2020. aasta digirahanduse teabeürituste sarjast 19. mail 2020 spetsiaalse veebiseminari krüptovarade ELi raamistiku kohta.

Avaliku konsultatsiooni eesmärk oli hankida komisjonile teavet võimaliku ELi krüptovarade raamistiku väljatöötamise jaoks. See sisaldas küsimusi krüptovarade kohta, mis ei kuulu kehtivate ELi finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, krüptovarade kohta, mis kuuluvad kehtivate ELi finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse (nt kvalifitseeruvad vabalt võõrandatavateks väärtpaberiteks või e-rahaks), konkreetseid küsimusi nn stabiilsete krüptovarade kohta ning üldisemaid küsimusi DLT kasutamise kohta finantsteenustes.

²⁴

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/2019-crypto-assets-consultation-document_en.pdf

²⁵ Mõjuhinnang, mis on lisatud dokumendile „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb krüptovaraturge“ (SWD(2020) 380).

²⁶ https://ec.europa.eu/info/publications/egbpi-meetings-2020_en

Enamik vastajaid rõhutas, et erikorra loomine selliste krüptovarade jaoks, mis ei kuulu praegu ELi finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, sh reguleerimata „stabiilsete krüptovarade“ jaoks, oleks kasulik kestliku krüptovara ökosüsteemi loomiseks ELis. Enamik vastajaid kinnitas vajadust õiguskindluse ja riiklike õigusaktide ühtlustamise järele ning paljud sidusrühmad pooldasid enamikku näidisinõudeid, mis võidakse kehtestada krüptovarateenuse osutajatele.

Liikmesriikide esindajad panganduse, maksete ja kindlustuse eksperdirühmast (EGBPI) väljendasid üldist toetust valitud lähenemisviisile luua reguleerimata krüptovarade jaoks asjakohane eriotstarbeline reguleeriv raamistik. Nad rõhutasid vajadust vältida õiguslikku arbitraaži ja eeskirjade täitmisest kõrvalehoidmist krüptovara emitentide poolt ning tagada, et kõik kehtivates makseid ja e-raha käsitlevates õigusaktides sätestatud asjakohased eeskirjad on olemas ka „stabiilsete krüptovarade“ erikorras. Mainiti ka vajadust näha ette „stabiilsete krüptovarade“ tagastamise õigus, eelistatud järelevalvelahenduse suhtes aga jäädi eriarvamusele.

Teabeürituste sarja raames korraldas komisjon krüptovara käsitleva veebiseminari. Veebiseminaril osales hulk valdkonna sidusrühmi ja avaliku sektori asutusi, kes andsid sektori poolt täiendavat teavet koostoime kohta finantsteenuseid käsitlevate õigusaktidega.

Ettepanekus tuginetakse ka tagasisidele, mis on saadud sidusrühmade ja ELi ametiasutustega toimunud kohtumistel. Enamik sidusrühmi, sh krüptovarateenuse osutajad, on üldiselt väljendanud ettepanekule toetust, mis näitab veel kord, et sektor ootab edasiseks arenguks õiguskindlust.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesoleva ettepaneku koostamisel on komisjon tuginenud kvalitatiivsetele ja kvantitatiivsetele tõenditele, mis on kogutud tunnustatud allikatest, sh kahest EBA ja ESMA aruandest. Neid on täiendatud järelevalveasutuste, rahvusvaheliste standardeid kehtestavate asutuste ja juhtivate uurimisinstituutide avalikult kättesaadavate aruannetega ning üleilmse finantssektori sidusrühmade kvantitatiivse ja kvalitatiivse panusega.

- **Mõjuhindang**

Ettepanekule on lisatud mõjuhindang, mis esitati õiguskontrollikomiteele 29. aprillil 2020 ja kiideti heaks 29. mail 2020²⁷. Õiguskontrollikomitee soovitas mõnes valdkonnas parandusi, et: i) viia algatus kooskõlla käimasolevate ELi ja rahvusvaheliste regulatiivsete jõupingutustega; ii) anda rohkem selgust selle kohta, kuidas algatus leevendab pettuse, häkkimise ja turu kuritarvitamise riske, ning selgitada ka sidusust rahapesuvastaste õigusaktide eelseisva läbivaatamisega; ning iii) selgitada paremini „stabiilsetest krüptovaradest“ tulenevaid ohte finantsstabiilsusele ning täpsustada, kuidas järelevalveasutused tagavad investorite ja tarbijate kaitse. Mõjuhindangut on vastavalt muudetud, võttes arvesse ka õiguskontrollikomitee üksikasjalikumaid märkusi.

Kõigepealt kaalus komisjon kahte poliitikavarianti krüptovaraaamistiku väljatöötamiseks selliste krüptovarade jaoks, mis ei kuulu ELi kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse (v.a „stabiilsed krüptovarad“, mille puhul kaaluti teisi variante – vt allpool):

²⁷ Mõjuhindang, mis on lisatud dokumendile „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb krüptovaraturge“ (SWD(2020) 380).

- *Variant 1 – vabatahtlik kord reguleerimata krüptovarade jaoks*

Variandi 1 puhul saaksid emitendid ja teenuseosutajad, kes otsustavad ELi korraga ühineda, kasutada ELi tegevusluba, et laiendada oma tegevust piiriülel. Teenuseosutajad, kes otsustavad mitte ühineda, jääksid reguleerimata või nende suhtes kohaldataks riiklikku erikorda, ilma et neile antaks ELi tegevusluba.

- *Variant 2 – täielik ühtlustamine*

Variandi 2 puhul kohaldataks kõigi emitentide (v.a väikepakkumisi tegevad emitendid) ja teenuseosutajate suhtes ELi õigust ning nad saaksid kasutada ELi tegevusluba. Krüptovarasid käsitlevaid riiklikke erikordasid enam ei kohaldataks.

Kuigi variant 1 võib olla vähem koormav väikestele emitentidele ja teenuseosutajatele, kes võivad otsustada ELi korras mitte osaleda, tagaks variant 2 suurema õiguskindluse, investorite kaitse, turu usaldusvääruse ja finantsstabiilsuse ning vähendaks turu killustatust kogu ühtsel turul. Täielik ühtlustamine kujutab endast vabatahtliku osalemisega võrreldes ühtsemat lähenemisviisi. Seetõttu eelistati varianti 2.

Lisaks hindas komisjon ka „stabiilsete krüptovarade“ jaoks konkreetseid variante, kus neid käsitatakse samuti krüptovaradena, mis ei kuulu ELi kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse:

- *Variant 1 – eriotstarbeline õiguskord, mille eesmärk on piirata „stabiilsetest krüptovaradest“ ja „ülemaailmsetest stabiilsetest krüptovaradest“ tulenevaid riske*

Järgides ranget riskipõhist lähenemisviisi ja tuginedes soovitudele, mida praegu töötab välja näiteks finantsstabiilsuse nõukogu, aitaks see variant vähendada „stabiilsetest krüptovaradest“ tulenevat ohtu finantsstabiilsusele, võimaldades samal ajal välja töötada eri liiki „stabiilsete krüptovarade“ ärimudeleid. See hõlmaks konkreetseid avalikustamismõudeid „stabiilse krüptovara“ emitentidele ning nõudeid, mis on kehtestatud „stabiilset krüptovara“ tagavale reservile.

- *Variant 2 – „stabiilsete krüptovarade“ reguleerimine e-raha direktiivi alusel*

„Stabiilsed krüptovarad“, mille väärtust toetab üksainus vääring, mis on seaduslik maksevahend, on lähedal e-raha direktiivi kohasele e-raha määratlusele. Paljude „stabiilsete krüptovarade“ eesmärk on luua maksevahend ning kui need on tagatud varade reserviga, võib mõni „stabiilne krüptovara“ muutuda usaldusväärseks vahetus- ja väärtuse säilitamise vahendiks. Selles mõttes võib väita, et „stabiilsetel krüptovaradel“ on ühiseid omadusi e-rahaga. See variant nõuaks siiski, et „stabiilse krüptovara“ emitendid järgiksid kehtivaid õigusakte, mis ei pruugi selleks otstarbeks sobida. Kuigi e-raha direktiiv ja sellest tulenevalt makseteenuste direktiiv võiksid hõlmata mõningaid „stabiilse krüptovara“ teenuste osutajaid, ei pruugi see piisavalt maandada kõige suuremaid riske tarbijatele, näiteks neid, mida tekitavad rahakotiteenuste pakkujad. Lisaks ei ole e-raha direktiivis kehtestatud erisätteid süsteemselt olulistele üksustele, milleks „ülemaailmsed stabiilsed krüptovarad“ võivad saada.

- *Variant 3 – meetmed, mille eesmärk on piirata „stabiilsete krüptovarade“ kasutamist ELis*

Variants 3 oleks piirata „stabiilsete krüptovarade“ emiteerimist ja seda liiki krüptovaradega seotud teenuste osutamist. Selline lähenemisviis võib olla õigustatud, sest riskid, mida toovad kaasa „stabiilsed krüptovarad“ ja eelkõige need, mis võivad ulatuda ülemaailmsele tasandile (sh riskid finantsstabiilsusele, rahapoliitikale ja rahalisele suveräänsusele), on suuremad kui ELi tarbijatele pakutavad eelised (kiired, odavad, tõhusad ja kaasavad maksevahendid). Variants 3 tooks aga kaasa kulud juba kasutuses olevate „stabiilsete krüptovarade“ jaoks ja lisaks takistaks selliste uut tüüpi krüptovarade mis tahes eelistest kasu saamist. Variants 3 ei oleks kooskõlas ELi tasandil seatud eesmärgiga edendada finantssektoris innovatsiooni. Lisaks võib variants 3 jätta maandamata mõned finantsstabiilsusega seotud riskid, kui ELi tarbijad kasutavad laialdaselt kolmandates riikides emiteeritud „stabiilseid krüptovaraid“.

Komisjon leidis, et variants 1 „stabiilsete krüptovarade“ puhul koos variandiga 2 on eelistatud variants, et vältida õiguslikku arbitraazi e-rahast eristamatute „stabiilsete krüptovarade“ ning hajasraamatus emiteeritud e-raha käsitlemise vahel. Koos variandiga 2 (täielik ühtlustamine, nagu eespool kirjeldatud) muude krüptovara liikide puhul, mida ELi kehtivad finantsteenuseid käsitlevad õigusaktid ei hõlma, looks see „stabiilsete krüptovarade“ jaoks tervikliku ELi raamistiku, mis suudaks maandada finantsstabiilsuse nõukogu poolt kindlaks tehtud riske²⁸, eelkõige riske finantsstabiilsusele. „Stabiilsete krüptovarade“ struktuur on keeruline ning koosneb paljudest üksteisest sõltuvatest funktsioonidest ja juriidilistest isikutest. Variandi 1 kohane regulatiivne lähenemisviis (koos variandiga 2 seni reguleerimata krüptovarade jaoks) hõlmaks eri funktsioone, mis tavaliselt esinevad „stabiilsete krüptovarade“ struktuurides (juhtimisorgan, varahaldus, makse- ja kliendiliidese funktsioonid), ning hõlmaks ka sellist üksustevahelist suhtlust, mis võib suurendada ohtu finantsstabiilsusele.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Käesoleva määrusega kehtestatakse krüptovara emitentidele kohustus avaldada teabedokument (nn *valge raamat*) koos kohustuslike avalikustamise nõuetega. Halduskoormuse vältimiseks vabastatakse väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) sellise teabedokumendi avaldamisest, kui krüptovarade pakkumise koguväärtus 12 kuu jooksul on väiksem kui 1 000 000 eurot. „Stabiilsete krüptovarade“ emitentidelt ei nõuta riigi pädeva asutuse tegevusluba, kui emiteeritud „stabiilsete krüptovarade“ kogusumma on väiksem kui 5 000 000 eurot. Lisaks on krüptovara teenuse osutajatele kehtestatud nõuded proportsionaalsed osutatavatest teenustest tulenevate riskidega.

- **Põhiõigused**

EL lähtub põhiõiguste kaitsmisel kõige rangematest nõuetest ning on alla kirjutanud mitmetele erinevatele inimõiguste konventsioonidele. Seda tausta arvestades ei mõjuta ettepanek tõenäoliselt vahetult neid õigusi, mis on loetletud ÜRO peamistes inimõiguste konventsioonides, Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mis on Euroopa Liidu aluslepingute lahutamatu osa, ja Euroopa inimõiguste konventsioonis.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleval ettepanekul on mõju riikide pädevate asutuste, EBA ja ESMA kuludele ja halduskoormusele. Selliste kulude suurusjärg ja jaotus sõltuvad krüptovara emitentide ja

²⁸ Finantsstabiilsuse nõukogu, „Addressing the regulatory, supervisory and oversight challenges raised by “global stablecoin” arrangements“.

teenuseosutajate suhtes kohaldatavatest täpsetest nõuetest ning seonduvatest järelevalve- ja seireülesannetest.

Liikmesriigi hinnangulised järelevalvekulud (sh töötajad, koolitus, IT-taristu ja spetsiaalsed uurimisvahendid) võivad ulatuda 350 000 eurost kuni 500 000 euroni aastas, kusjuures ühekordsed kulud on hinnanguliselt 140 000 eurot. Kulusid aitaksid siiski osaliselt kompenseerida järelevalvetasud, mida riikide pädevad asutused nõuaksid krüptovarateenuse osutajatelt ja krüptovara emitentidelt.

EBA on vaja aja jooksul tööle võtta 18 täiskohaga töötajat, et teha järelevalvet oluliste varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitentide üle. EBA-l tekivad ka täiendavad IT-kulud, kohapealsete kontrollidega seotud lähetuskulud ja tõlkekulud. Need kulud oleksid aga täielikult kaetud tasudest, mida võetakse oluliste varapõhiste tokenite ja oluliste e-raha tokenite emitentidelt.

ESMA hinnangulised kulud, mis on seotud kõigi krüptovarateenuse osutajate registri loomise ja haldamisega riikide pädevatelt asutustelt ja EBA-lt saadud teabe põhjal, kaetakse tema tegevuseelarvest.

Käesoleva ettepaneku finantsmõju ja mõju eelarvele on üksikasjalikult selgitatud ettepanekule lisatud finantssselgituses.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Tugeva järelevalve- ja hindamismehhanismi loomine on äärmiselt oluline tagamaks, et võetud regulatiivsed meetmed on oma eesmärkide saavutamisel tulemuslikud. Komisjon on seepärast koostanud käesoleva määruse väljundite ja mõju jälgimise kava. Komisjon vastutab eelistatud poliitikavariantide mõju jälgimise eest mõjuhinnangus esitatud näitajate mitteammendava loetelu alusel (lk 64–65). Komisjon vastutab ka käesoleva määruse mõju hindamise eest ning talle tehakse ülesandeks koostada aruanne nõukogule ja parlamendile (ettepaneku artikkel 122).

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Käesoleva ettepaneku eesmärk on tagada õiguskindlus krüptovarade puhul, mis ei kuulu ELi kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, ning kehtestada krüptovarateenuse osutajatele ja krüptovara emitentidele ELi tasandil ühtsed eeskirjad. Kavandatava määrusega asendatakse olemasolevad riiklikud raamistikud, mida kohaldatakse krüptovarade suhtes, mis ei kuulu ELi kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, ning kehtestatakse erieeskirjad „stabiilsete krüptovarade“ kohta, sh juhul, kui tegemist on e-rahaga. Kavandatav määrus on jagatud üheksaks jaotiseks.

I jaotises sätestatakse reguleerimise, kohaldamisala ja mõisted. Artiklis 1 sätestatakse, et määrust kohaldatakse krüptovarateenuse osutajate ja krüptovara emitentide suhtes ning kehtestatakse ühtsed läbipaistvuse ja avalikustamise nõuded seoses krüptovara emiteerimise ning krüptovarateenuse osutajate tegevuse, korralduse ja juhtimisega, samuti kehtestatakse tarbijakaitse-eeskirjad ja meetmed turu kuritarvitamise vältimiseks. Artiklis 2 piiratakse määruse kohaldamisala krüptovaradega, mis ei kvalifitseeru finantsteenuseid käsitlevate ELi õigusaktide alusel finantsinstrumentideks, hoiusteks ega investeerimishoiusteks. Artiklis 3 on

sätetatud mõisted ja määratlused, mida kasutatakse käesoleva määruse kohaldamisel, sh krüptovara, krüptovara emitent, varapõhine token (sageli kirjeldatud kui „stabiilne krüptovara“), e-raha token (sageli kirjeldatud kui „stabiilne krüptovara“), krüptovarateenuse osutaja, kasutustoken ja muud. Artiklis 3 määratletakse ka mitmesugused krüptovarateenused. Oluline on, et komisjon võib võtta vastu delegeeritud õigusakte, et täpsustada mõistete tehnilisi elemente nende kohandamiseks turu ja tehnoloogia arenguga.

II jaotis reguleerib muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avalikku pakkumist ja turustamist. Selles on märgitud, et emitendil on õigus selliseid krüptovarasid liidus avalikult pakkuda või taotleda selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist, kui ta täidab artikli 4 nõudeid, näiteks kohustust olla asutatud juriidilise isikuna ning kohustust koostada *krüptovara valge raamat* vastavalt artiklile 5 (ja I lisale), teatada krüptovara valgest raamatust pädevatele asutustele (artikkel 7) ja avaldada see (artikkel 8). Kui valge raamat on avaldatud, võib krüptovara emitent pakkuda oma krüptovarasid ELis või taotleda krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist (artikkel 10). Artikkel 4 sisaldab ka mõningaid erandeid valge raamatu avaldamise kohustusest, muu hulgas krüptovara väikeste pakkumiste puhul (alla ühe miljoni euro kaheteistkümne kuu jooksul) ja prospektimääruses (määrus EL 2017/1129) määratletud kutselistele investoritele suunatud pakkumiste puhul. Ettepaneku artiklis 5 ja I lisas on sätestatud krüptovara valges raamatus sisalduvale teabele esitatavad nõuded. Valge raamat kaasneb krüptovara avaliku pakkumisega või krüptovara krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamisega. Artiklis 6 on sätestatud mõned nõuded, mis on seotud muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitentide koostatud turundusmaterjalidega. Krüptovara valget raamatut ei pea riigi pädev asutus eelnevalt heaks kiitma (artikkel 7). Sellest teavitatakse riigi pädevat asutust koos hinnanguga eelkõige selle kohta, kas kõnealune krüptovara kujutab endast finantsinstrumentide turgude direktiivi (direktiiv 2014/65/EL) kohast finantsinstrumenti. Kui pädevat asutust on krüptovara valgest raamatust teavitatud, on tal õigus pakkumine peatada või keelata, nõuda täiendava teabe lisamist krüptovara valgesse raamatusse või avalikustada asjaolu, et emitent ei järgi määrust (artikkel 7). II jaotis sisaldab ka erisätteid krüptovarade tähtajaliste pakkumiste kohta (artikkel 9), esialgse krüptovara valge raamatu muudatuste kohta (artikkel 11), krüptovara omandajale antud taganemisõiguse kohta (artikkel 12), kõigile krüptovara emitentidele kehtestatud kohustuste kohta (artikkel 13) ning emitendi vastutuse kohta seoses krüptovara valge raamatuga (artikkel 14).

III jaotise 1. peatükis kirjeldatakse varapõhiste tokenite emitentidele tegevusloa andmise menetlust ja nende krüptovara valge raamatu heakskiitmist riigi pädeva asutuse poolt (artiklid 16–19 ning I ja II lisa). Selleks et saada luba liidus tegutsemiseks, peavad varapõhiste tokenite emitendid olema asutatud ELis juriidilise isikuna (artikkel 15). Artiklis 15 on samuti sätestatud, et varapõhiseid tokeneid ei tohi liidus avalikult pakkuda ega krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubada, kui emitendil ei ole liidus tegevusluba ja ta ei avalda krüptovara valget raamatut, mille on heaks kiitnud pädev asutus. Artikkel 15 sisaldab ka erandeid väikesemahuliste varapõhiste tokenitele ja sellistele varapõhiste tokenitele, mida turustavad, levitavad ja omavad üksnes kutselised investorid. Tegevusloa kehtetuks tunnistamist on üksikasjalikult kirjeldatud artiklis 20 ning krüptovara valge raamatu muutmise kord on sätestatud artiklis 21.

III jaotise 2. peatükis on sätestatud varapõhiste tokenite emitentide kohustused. Seal on sätestatud, et nad tegutsevad ausalt, õiglaselt ja professionaalselt (artikkel 23). Seal on sätestatud ka krüptovara valge raamatu ja võimalike reklaamteadete avaldamise eeskirjad (artikkel 24) ning nende teadete suhtes kohaldatavad nõuded (artikkel 25). Lisaks kehtivad

emitentidele jooksvad teavitamiskohustused (artikkel 26) ja nad peavad kehtestama kaebuste käsitlemise korra (artikkel 27).

Samuti peavad nad täitma muid nõudeid, mis puudutavad huvide konflikte (artikkel 28), pädeva asutuste teavitamist juhtorgani muutustest (artikkel 29), juhtimiskorda (artikkel 30), omavahendeid (artikkel 31), varapõhiste tokenite reservvarasid (artikkel 32) ja reservvarade hoidmist (artikkel 33). Artiklis 34 selgitatakse, et emitent investeerib reservvarasid üksnes varadesse, mis on turvalised, madala riskiga varad. Artikliga 35 kehtestatakse varapõhiste tokenite emitentidele kohustus avalikustada varapõhiste tokenitega kaasnevad õigused, sh mis tahes otsene nõudeõigus emitendi või reservvarade suhtes. Kui varapõhiste tokenite emitent ei paku kõigile varapõhiste tokenite omanikele otsest tagastamisõigust ega nõudeõigusi emitendi või reservvarade suhtes, annab artikkel 35 varapõhiste tokenite omanikele minimaalsed õigused. Artikliga 36 keelatakse varapõhiste tokenite emitentidel ja krüptovaratteenuse osutajatel maksta varapõhiste tokenite omanikele intresse.

III jaotise 4. peatükis on sätestatud eeskirjad varapõhiste tokenite emitentide omandamise kohta, kusjuures artiklis 37 on kirjeldatud kavandatava omandamise hindamist ja artiklis 38 sellise hindamise sisu.

III jaotise 5. peatükis (artiklis 39) on sätestatud kriteeriumid, mille põhjal EBA otsustab, kas varapõhine token on oluline. Need kriteeriumid on järgmised: varapõhiste tokenite turustajate kliendibaasi suurus, varapõhiste tokenite väärtus või turukapitalisatsioon, tehingute arv ja väärtus, reservvarade maht, emitentide piiriülese tegevuse olulisus ja seotus finantssüsteemiga. Artikliga 39 antakse ka komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakt, et täpsustada asjaolusid ja künniseid, mille puhul varapõhiste tokenite emitenti peetakse oluliseks. Artikkel 39 sisaldab mõningaid miinimumkünniseid, mida delegeeritud õigusakt peab igal juhul järgima. Artiklis 40 on kirjeldatud varapõhiste tokenite emitendi võimalust liigitada end tegevusloa taotlemise ajal omal algatusel oluliseks. Artiklis 41 on loetletud täiendavad kohustused, mida kohaldatakse oluliste varapõhiste tokenite emitentide suhtes, näiteks täiendavate omavahendite nõue, likviidsuse juhtimise põhimõtted ja koostalitlusvõime.

III jaotise 6. peatükis (artiklis 42) kohustatakse emitenti kehtestama oma tegevuse nõuetekohase lõpetamise kord.

IV jaotise 1. peatükis kirjeldatakse e-raha tokenite emitendile tegevusloa andmise menetlust. Artiklis 43 on sätestatud, et liidus ei tohi e-raha tokeneid avalikult pakkuda ega neid krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubada, v.a juhul, kui emitent on tegevusloa saanud krediitiasutus või e-raha asutus direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punkti 1 tähenduses. Artiklis 43 on samuti sätestatud, et e-raha tokenid on e-raha direktiivi 2009/110/EÜ tähenduses.

Artiklis 44 kirjeldatakse, kuidas e-raha omanikele antakse emitendi suhtes nõudeõigus: e-raha tokenid antakse välja nimiväärtuses ja rahaliste vahendite saamisel; e-raha tokenite omaniku taotlusel peab emitent need igal ajal nimiväärtuses tagasi ostma. Artikliga 45 keelatakse e-raha tokenite emitentidel ja krüptovaratteenuse osutajatel maksta e-raha tokenite omanikele intresse. Artiklis 46 ja III lisas on sätestatud nõuded e-raha tokenite emiteerimisega kaasnevale krüptovara valgele raamatule, näiteks: emitendi kirjeldus, emitendi projekti üksikasjalik kirjeldus, märges selle kohta, kas tegemist on e-raha tokenite avaliku pakkimise või kauplemisplatvormil kauplemisele lubamisega, samuti teave e-raha emitendiga seotud riskide, e-raha tokenite ja mis tahes võimaliku projekti elluviimise kohta. Artikkel 47 sisaldab

sätet e-raha tokenitega seotud krüptovara valge raamatuga kaasneva vastutuse kohta. Artiklis 48 on sätestatud nõuded e-raha tokenite pakkumisega seotud võimalike reklaamteadete kohta ning artiklis 49 on sätestatud, et kõik rahalised vahendid, mida emitent saab e-raha tokenite eest, investeeritakse samas vääringus nomineeritud varadesse, millel põhineb e-raha token.

IV jaotise 2. peatükis (artiklis 50) on sätestatud, et EBA liigitab e-raha tokenid oluliseks artiklis 39 loetletud kriteeriumide alusel. Artiklis 51 on kirjeldatud e-raha tokenite emitendi võimalust liigitada end tegevusloa taotlemise ajal omal algatusel oluliseks. Artikkel 52 sisaldab täiendavaid kohustusi, mida kohaldatakse oluliste e-raha tokenite emitentide suhtes. Oluliste e-raha tokenite emitendid peavad kohaldama artiklit 33 reservvarade hoidmise kohta ja artiklit 34 nende varade investeerimise kohta direktiivi 2009/110/EÜ artikli 7 asemel, artikli 41 lõikeid 1, 2 ja 3 tasustamise, koostalitlusvõime ja likviidsuse juhtimise kohta, artikli 41 lõiget 4 direktiivi 2009/110/EÜ artikli 5 asemel ja artiklit 42 tegevuse nõuetekohase lõpetamise kohta.

V jaotis sisaldab sätteid krüptovarateenuse osutajate tegevuslubade ja tegutsemistingimuste kohta. 1. peatükis määratletakse tegevusloa taotlemist käsitlevad sätted (artikkel 53), täpsustatakse sellise taotluse sisu (artikkel 54), taotluse hindamist (artikkel 55) ja pädevatele asutustele tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks antud õigusi (artikkel 56). Peatükis antakse ESMA-le volitus luua kõigi krüptovarateenuse osutajate register (artikkel 57), mis sisaldab ka teavet pädevate asutuste poolt esitatud teavet krüptovara valgete raamatute kohta. Krüptovarateenuste piiriülese osutamise puhul sätestatakse artiklis 58 üksikasjad ja viis, kuidas päritoluliikmesriigi pädev asutus peaks edastama vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele teavet krüptovaraga seotud piiriülese tegevuse kohta.

2. peatükis kehtestatakse nõuded kõigile krüptovarateenuse osutajatele, näiteks kohustus tegutseda ausalt, õiglaselt ja professionaalselt (artikkel 59), usaldatavusnõuete kohased kaitsemeetmed (artikkel 60 ja IV lisa), organisatsioonilised nõuded (artikkel 61), klientide krüptovarade ja rahaliste vahendite hoidmise eeskirjad (artikkel 63), kaebuste käsitlemise korra kehtestamise kohustus (artikkel 64), huvide konflikti käsitlevad eeskirjad (artikkel 65) ja tegevuse edasiandmise eeskirjad (66). V jaotise 3. peatükis on sätestatud nõuded konkreetsetele teenustele: krüptovara hoidmine (artikkel 67), krüptovaradega kauplemise platvormid (artikkel 68), krüptovara vahetamine usaldusraha või muu krüptovara vastu (artikkel 69), korralduste täitmine (artikkel 70), krüptovara suunatud pakkumine (artikkel 71), korralduste vastuvõtmine ja edastamine kolmandate isikute nimel (artikkel 72) ning krüptovara kohta nõu andmine (artikkel 73). 4. peatükis täpsustatakse krüptovarateenuse osutajate omandamise eeskirju.

VI jaotises kehtestatakse keelud ja nõuded, et vältida turu kuritarvitamist seoses krüptovaradega. Artiklis 76 määratakse kindlaks turu kuritarvitamist käsitlevate eeskirjade kohaldamisala. Artiklis 77 määratletakse siseteabe mõiste ja sätestatakse, et emitent, kelle krüptovara on lubatud krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele, avalikustab siseteabe. Muudes selle jaotise sätetes keelustatakse siseteabe alusel kauplemine (artikkel 78), siseteabe ebaseaduslik avalikustamine (artikkel 79) ja turuga manipuleerimine (artikkel 80).

VII jaotises on esitatud üksikasjad riikide pädevate asutuste, EBA ja ESMA volituste kohta. VII jaotise 1. peatükis kehtestatakse liikmesriikidele kohustus määrata käesoleva määru kohaldamiseks üks või mitu pädevat asutust, sh üks pädev asutus, mis tegutseb ühtse kontaktpunktina (artikkel 81). Samuti on 1. peatükis esitatud üksikasjalikud sätted riikide pädevate asutuste volituste kohta (artikkel 82), pädevate asutuste omavahelise koostöö kohta (artikkel 83) ning nende koostöö kohta ESMA ja EBAga (artikkel 84) või muude asutustega

(artikkel 85). Samuti kirjeldatakse üksikasjalikult liikmesriikide teatamiskohustusi (artikkel 86), ametisaladuse eeskirju (artikkel 87), andmekaitset (artikkel 88) ning ettevaatusabinõusid, mida võivad võtta vastuvõtva liikmesriigi pädevad asutused (artikkel 89). Artiklis 90 sätestatakse eeskirjad koostööks kolmandate riikidega ja artiklis 91 täpsustatakse kaebuste käsitlemist pädevate asutuste poolt.

VII jaotise 2. peatükis kirjeldatakse üksikasjalikult halduskaristusi ja -meetmeid, mida pädevad asutused võivad kehtestada (artikkel 92), nende järelevalve- ja karistuste määramise volituste kasutamist (artikkel 93), edasikaebamise õigust (artikkel 94), otsuste avaldamist (artikkel 95), karistustest teatamist ESMA-le ja EBA-le (artikkel 96) ning rikkumistest teatamist ja rikkumistest teatavate isikute kaitset (artikkel 97).

VII jaotise 3. peatükis on üksikasjalikud sätted EBA volituste ja pädevuste kohta seoses oluliste varapõhiste tokenite ja oluliste e-raha tokenite emitentide järelevalvega, sh järelevalvekohustused (artikkel 98) ning eeskirjad oluliste varapõhiste tokenite emitentide järelevalvekolleegiumide kohta (artikkel 99). Kolleegium koosneb muu hulgas selle päritoluliikmesriigi pädevast asutusest, kus varapõhiste tokenite emitendile on antud tegevusluba, EBAst, ESMAst, pädevatest asutustest, kes teevad järelevalvet kõige olulisemate krüptovaradega kauplemise platvormide üle, reservvarade hoidjatest, krediidasutustest jt, kes osutavad teenuseid seoses olulise varapõhise tokeniga, ning EKPst. Kui oluliste varapõhiste tokenite emitent on asutatud liikmesriigis, mille raha ei ole euro, või kui reservvarade hulka kuulub vääring, mis ei ole euro, kuulub ka selle liikmesriigi keskpank kolleegiumi koosseisu. Kolleegiumisse mittekuuluvad pädevad asutused võivad taotleda kolleegiumilt kogu teavet, mida on vaja nende järelevalveülesannete täitmiseks. Artiklis 99 kirjeldatakse ka seda, kuidas EBA peab koostöös ESMA ja Euroopa Keskpankade Süsteemiga töötama välja regulatiivsete standardite eelnõud, et määrata kindlaks kõige asjakohasemad kauplemisplatvormid ja reservvarade hoidjad, ning kolleegiumi töökorra üksikasju.

Artiklis 100 antakse kolleegiumile volitused esitada mittesiduvaid arvamusi. Need arvamused võivad olla seotud nõudega, et emitendil peab olema suurem summa omavahendeid, muudetud krüptovara valge raamatuga, tegevusloa kavandatava kehtetuks tunnistamisega, kavandatava teabevahetuslepinguga kolmanda riigi järelevalveasutusega jne. Olulise e-raha tokeni emitendi pädev asutus või EBA kaalub nõuetekohaselt kolleegiumi arvamusi ja kui nad ei ole selle arvamusega – sh mis tahes soovitustega – nõus, peab nende lõplik otsus sisaldama selgitusi iga olulise kõrvalekalde kohta arvamusest või soovitustest.

Artiklis 101 sätestatakse oluliste e-raha tokenite emitentide järelevalvekolleegiumide eeskirjad. Need kolleegiumid toimivad samamoodi nagu varapõhiste tokenite kolleegiumid (täiendavate osalejate hulka kuuluvad oluliste e-raha tokenitega seoses makseteenuseid osutavate kõige olulisemate makseasutuste pädevad asutused). Artiklis 102 sätestatakse kolleegiumi volitused esitada mittesiduvaid arvamusi.

4. peatükis on sätestatud EBA volitused ja pädevus seoses oluliste varapõhiste tokenite ja oluliste e-raha tokenite emitentidega. Ametisaladus (artikkel 103), teabenõue (artikkel 104), üldised uurimisvolitused (artikkel 105), kohapealne kontroll (artikkel 106), teabevahetus (artikkel 107), kokkulepe teabevahetuseks kolmandate riikidega (artikkel 108), kolmandatest riikidest saadud teabe avaldamine (artikkel 109) ja koostöö teiste asutustega (artikkel 110). Ametisaladuse hoidmise kohustust on nimetatud artiklis 111 ja EBA järelevalvemeetmeid artiklis 112. Halduskaristused ja muud meetmed, eelkõige trahvid, on üksikasjalikult sätestatud artiklis 113, kusjuures järgnevad artiklid käsitlevad perioodilisi karistusmaksleid (artikkel 114), trahvide avalikustamist, laadi ja jõustamist (artikkel 115) ning vastavaid

menetluseeskirju järelevalvemeetmete võtmiseks ja trahvide määramiseks (artikkel 116). Artiklites 117 ja 118 on sätestatud vastavalt asjaomaste isikute ärakuulamise nõuded ja Euroopa Kohtu täielik pädevus vaadata läbi EBA otsuseid. Kooskõlas artikliga 119 peaks EBA-l olema määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti alusel võimalik võtta oluliste varapõhiste tokenite emitentidelt ja oluliste e-raha tokenite emitentidelt tasusid. Artikliga 120 antakse EBA-le volitused delegeerida konkreetseid järelevalveülesandeid pädevatele asutustele, kui seda on vaja olulise varapõhise tokeni emitendi või olulise e-raha tokeni emitendi nõuetekohaseks järelevalveks.

Volituste delegeerimist eesmärgiga võtta vastu komisjoni delegeeritud õigusakte on käsitletud VIII jaotises. Määruse ettepanek sisaldab komisjonile antud volitusi võtta vastu delegeeritud õigusakte, milles täpsustatakse teatavaid üksikasju, nõudeid ja korda, nagu on määruses sätestatud (artikkel 121).

IX jaotis sisaldab ülemineku- ja lõppsätteid, sh komisjoni kohustust koostada aruanne, milles hinnatakse määruse mõju (artikkel 122). Artiklis 123 loetletud üleminekumeetmed sisaldavad klauslit, mis käsitleb varem kehtinud nõuete kohaldamist enne käesoleva määruse jõustumist emiteeritud krüptovarade, v.a varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite suhtes. Artikliga 124 muudetakse direktiivi liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kohta (direktiiv (EL) 2019/1937²⁹), lisades sellesse käesoleva määruse, ning artiklis 125 täpsustatakse, et see muudatus tuleb siseriiklikku õigusesse üle võtta 12 kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist. Artiklis 126 on sätestatud, et käesolevat määrust hakatakse kohaldama 18 kuud pärast selle jõustumist, v.a e-raha tokenite ja varapõhiste tokenitega seotud sätteid, mida hakatakse kohaldama käesoleva määruse jõustumise kuupäeval.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust³⁰,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni teatise „Digirahanduse strateegia“³² eesmärk on tagada, et liidu finantsteenuseid käsitlevad õigusaktid sobiksid digiajastusse ning aitaksid kaasa tulevikuvalmis ja inimeste heaks töötava majanduse loomisele, muu hulgas võimaldades uuenduslike tehnoloogiate kasutamist. Liit on väljendanud ja kinnitanud poliitilist huvi murranguliste tehnoloogiate, sh plokiahela ja hajusraamatu tehnoloogia (DLT) arendamiseks ja kasutuselevõtuks finantssektoris.
- (2) Rahanduses on üks peamisi DLT rakendusi krüptovarad. Krüptovara on väärtuse või õiguste digitaalne esitus, mis võib tuua märkimisväärset kasu nii turuosalistele kui ka tarbijatele. Kapitali kaasamise protsesside tõhustamise ja konkurentsi suurendamise kaudu aitavad krüptovarade emissioonid rahastada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd) odavamalt, vähem koormavalt ja kaasavamalt. Maksevahendina kasutamise korral võivad maksetokenid eelkõige piiriüleselt pakkuda võimalusi odavamate, kiiremate ja tõhusamate maksete tegemiseks, piirates vahendajate arvu.

³⁰ ELT C [...], [...], lk [...].

³¹ ELT C ..., ..., lk ...

³² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi digirahanduse strateegia kohta (COM(2020) 591).

- (3) Mõned krüptovarad kvalifitseeruvad finantsinstrumentideks, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 15³³. Enamik krüptovarasid aga ei kuulu finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamisalasse. Nendes õigusaktides puuduvad eeskirjad krüptovaradega seotud teenuste jaoks, sh krüptovaradega kauplemise platvormide korraldamiseks, krüptovara vahetamiseks usaldusraha või muu krüptovara vastu ning krüptovara hoidmiseks. Selliste eeskirjade puudumine toob krüptovara omanikele kaasa riske, eelkõige valdkondades, mida tarbijakaitse-eeskirjad ei hõlma. Eeskirjade puudumine võib põhjustada olulisi riske krüptovarade järelturu usaldusväärsusele, sh turuga manipuleerimist. Nende riskide maandamiseks on mõned liikmesriigid kehtestanud erieeskirjad kõigi või osa krüptovarade kohta, mis ei kuulu finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamisalasse. Teised liikmesriigid alles kaaluvad võimalust selles valdkonnas õigusakte vastu võtta.
- (4) Krüptovarasid käsitleva üldise liidu raamistiku puudumine võib tuua kaasa kasutajate usalduse puudumise nende varade vastu, mis omakorda takistab nende varade turu arengut ja võib viia selleni, et liidu ettevõtjate jaoks jäävad kasutamata uuenduslike digiteenuste, alternatiivsete maksevahendite või uute rahastamisallikatega seotud võimalused. Lisaks ei ole krüptovara kasutavatel ettevõtjatel õiguskindlust selle suhtes, kuidas nende krüptovarasid eri liikmesriikides käsitletakse, mis kahjustab nende püüdusi kasutada krüptovarasid digitaalseks innovatsiooniks. Krüptovarasid käsitleva üldise liidu raamistiku puudumine võib viia ka õigusliku killustatuseni, mis moonutab konkurentsi ühtsel turul, raskendab krüptovarateenuse osutajatel oma tegevuse piiriülest laiendamist ja tekitab õiguslikku arbitraaži. Krüptovaraturg on oma mahult endiselt tagasihoidlik ega ohusta veel finantsstabiilsust. Siiski on tõenäoline, et tarbijad võivad hakata laialdaselt kasutama mõnda krüptovarade alarühma, mille hinna stabiliseerimiseks seotakse nende väärtus ühe konkreetse vara või varade portfelliga. Selline areng võib tekitada lisaprobleeme finantsstabiilsuse, rahapoliitika ülekandumise või rahalise suveräänsuse seisukohast.
- (5) Seepärast on liidu tasandil vaja sihtotstarbelist ja ühtlustatud raamistikku, et sätestada konkreetset eeskirjad krüptovarade ning nendega seotud tegevuse ja teenuste kohta ning selgitada kohaldatavat õigusraamistikku. Selline ühtlustatud raamistik peaks hõlmama ka krüptovaradega seotud teenuseid, kui need teenused ei kuulu juba finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamisalasse. See raamistik peaks toetama innovatsiooni ja ausat konkurentsi, kuid tagama samal ajal kõrgetasemelise tarbijakaitse ja krüptovaraturgude usaldusväärsuse. Selge raamistik peaks võimaldama krüptovarateenuse osutajatel laiendada oma tegevust piiriülesele ja hõlbustama nende juurdepääsu pangandusteenustele, et nad saaksid oma tegevust sujuvalt juhtida. Samuti peaks see tagama finantsstabiilsuse ja maandama rahapoliitilisi riske, mis võivad tuleneda krüptovaradest, mille hinna stabiliseerimiseks seotakse nende väärtus konkreetse vääringu, vara või varade portfelliga. Liidu krüptovaraturgude raamistik peaks küll tugevdama tarbijakaitset ning suurendama turu usaldusväärsust ja finantsstabiilsust, reguleerides selliste krüptovarade ja nendega seotud teenuste avalikku pakkumist, kuid ei tohiks reguleerida alustehnoloogiat ning peaks võimaldama kasutada nii loata kui ka loapõhiseid hajusraamatuid.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

- (6) Finantsteenuseid käsitlevates liidu õigusaktides ei tohiks eelistada ühte konkreetset tehnoloogiat. Krüptovarad, mis kvalifitseeruvad finantsinstrumentideks direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 15 tähenduses, peaksid seetõttu jääma kehtivate üldiste liidu õigusaktide, sh direktiivi 2014/65/EL kohaldamisalasse, olenemata nende emiteerimisel või ülekandmisel kasutatavast tehnoloogiast.
- (7) Liidu krüptovararaamistikku ei tuleks kohaldada rahaasutustena tegutsevate keskpankade ja muude avaliku sektori asutuste emiteeritud krüptovarade suhtes ega ka selliste keskpankade või muude avaliku sektori asutuste pakutavate krüptovaradega seotud teenuste suhtes.
- (8) Krüptovarade valdkonnas vastu võetud õigusaktid peaksid olema konkreetsed ja tulevikukindlad ning suutma sammu pidada innovatsiooni ja tehnoloogia arenguga. Seega tuleks krüptovarad ja hajusraamatu tehnoloogia määratleda võimalikult laialt, et hõlmata kõiki krüptovara liike, mis praegu ei kuulu finantsteenuseid käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamisalasse. Sellised õigusaktid peaksid aitama kaasa ka rahapesu ja terrorismi rahastamise vastasele võitlusele. Krüptovara määratlus peaks seepärast vastama rahapesuvastase töökonna (FATF) soovitus³⁴ sisalduva mõiste „virtuaalvara“ määratlusele. Samal põhjusel peaks iga krüptovarateenuste loetelu hõlmama ka virtuaalvarateenuseid, mis tõenäoliselt tekitavad rahapesuga seotud probleeme ja mille FATF on sellisena kindlaks määranud.
- (9) Eristada tuleks kolme krüptovarade alamkategoriat, mille suhtes tuleks kohaldada konkreetsemaid nõudeid. Esimene alamkategoria on krüptovarad, mille eesmärk on pakkuda digijuurdepääsu DLT raames kättesaadavale kaubale või teenusele ning mida aktsepteerib ainult selle tokeni emitent (kasutustoken). Sellistel kasutustokenitel on mitterahalised eesmärgid, mis on seotud digiplatvormi korraldamise ja digiteenustega, ning neid tuleks käsitada krüptovara eraldi liigina. Krüptovarade teine alamkategoria on varapõhised tokenid. Varapõhiste tokenite eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides mitme seadusliku maksevahendina kasutatava vääringu, ühe või mitme kauba või ühe või mitme krüptovara väärtust või selliste varade portfelli väärtust. Varapõhiste tokenite väärtuse stabiliseerimise eesmärk on sageli see, et nende omanikud kasutaksid neid maksevahendina kaupade ja teenuste ostmiseks ning väärtuse säilitamiseks. Krüptovarade kolmas alamkategoria on krüptovarad, mis on mõeldud eelkõige maksevahendiks ja mis oma väärtuse stabiliseerimiseks järgivad ainult ühe usaldusraha väärtust. Selliste krüptovarade funktsioon on väga sarnane Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EL³⁵ artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha funktsiooniga. Sarnaselt e-rahale on sellised krüptovarad müntide ja pangatähtede elektroonilised asendajad ning neid kasutatakse maksete tegemiseks. Need krüptovarad on määratletud kui e-raha tokenid.
- (10) Sarnasustest hoolimata erinevad e-raha ja ühte usaldusraha järgivad krüptovarad mõnes olulises aspektis. Direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha omanikel on alati nõudeõigus e-raha asutuse suhtes ja neil on lepinguline õigus tagastada e-raha igal ajal nimiväärtuses seaduslikuks maksevahendiks oleva

³⁴ FATF (2012–2019) „International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation“, FATF, Pariis, Prantsusmaa (www.fatf-gafi.org/recommendations.html).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

usaldusraha vastu. Seevastu mõned seaduslikuks maksevahendiks oleva usaldusraha väärtusega seotud krüptovarad ei anna nende omanikele nõudeõigust selliste varade emitendi suhtes ja võivad jääda direktiivi 2009/110/EÜ reguleerimisalast välja. Teised ühe usaldusraha väärtusega seotud krüptovarad ei anna aga aluseks oleva usaldusraha vastu nimiväärtuses tagastamise õigust või piiravad tagastamisperioodi. Asjaolu, et selliste krüptovarade omanikel ei ole nõudeõigust emitendi suhtes või et selline õigus ei ole nimiväärtuses krüptovara aluseks oleva usaldusraha suhtes, võib õhnestada nende krüptovarade kasutajate usaldust. Selleks et vältida direktiivis 2009/110/EÜ sätestatud eeskirjadest kõrvalehoidmist, peaks e-raha tokenite määratlus olema võimalikult lai ja hõlmama kõiki krüptovara liike, mis järgivad ühte seaduslikuks maksevahendiks olevat usaldusraha. Õigusliku arbitraaži vältimiseks tuleks e-raha tokenite emiteerimisele kehtestada ranged tingimused, sh näha ette, et e-raha tokeneid võib emiteerida üksnes kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013³⁶ määratletud krediidasutus või direktiivi 2009/110/EÜ alusel tegevusloa saanud e-raha asutus. Samal põhjusel peaksid e-raha tokenite emitendid andma selliste tokenite kasutajatele ka õiguse tagastada tokeneid igal ajal nimiväärtuses tokeni aluseks oleva vääringu vastu. Kuna e-raha tokenid on ka krüptovarad ning võivad tekitada uusi krüptovarale ainuomaseid probleeme seoses tarbijakaitse ja turu usaldusväarsusega, tuleks ka nende suhtes kohaldada käesolevas määruses sätestatud eeskirju, et käsitleda tarbijakaitse ja turu usaldusväarsusega seotud probleeme.

- (11) Arvestades krüptovarast tulenevaid erinevaid riske ja võimalusi, on vaja kehtestada eeskirjad krüptovarade emitentidele ehk kõigile juriidilistele isikutele, kes pakuvad avalikult mis tahes liiki krüptovarasid või taotlevad krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist.
- (12) Erieeskirjad tuleb kehtestada üksustele, kes osutavad krüptovaradega seotud teenuseid. Selliste teenuste esimesse kategooriasse kuuluvad krüptovaradega kauplemise platvormi toimimise tagamine, krüptovara vahetamine seadusliku maksevahendina kasutatava usaldusraha või muu krüptovara vastu oma arvel kauplemise teel ning kolmandate isikute nimel krüptovarade hoidmise ja haldamise tagamine või krüptovaradele juurdepääsu vahendite kontrolli tagamine. Selliste teenuste teise kategooriasse kuuluvad krüptovara suunatud pakkumine, krüptovaraga seotud korralduste vastuvõtmine või edastamine, krüptovaraga seotud korralduste täitmine kolmandate isikute nimel ja krüptovarade kohta nõu andmine. Iga isikut, kes osutab selliseid krüptovarateenuseid kutsealasel, tuleks käsitada krüptovarateenuse osutajana.
- (13) Tagamaks, et kõik muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avalikud pakkumised liidus ning kõik selliste krüptovarade kauplemisplatvormil kauplemisele lubamised on pädevate asutuste poolt nõuetekohaselt jälgitavad ja kontrollitavad, peaksid kõik krüptovara emitendid olema juriidilised isikud.
- (14) Tarbijakaitse tagamiseks tuleks võimalikke krüptovarade ostjaid teavitada ostetavate krüptovarade omadustest, funktsioonidest ja riskidest. Krüptovara avalikul pakkumisel liidus või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamise taotlemisel peaksid krüptovara emitendid koostama kohustuslikult avalikustatavat teavet sisaldava teabedokumendi (krüptovara valge raamatu), teavitama sellest oma pädevat asutust ja avaldama selle. Krüptovara valge raamat peaks sisaldama üldteavet emitendi, kaasatud

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

kapitaliga teostatava projekti, krüptovara avaliku pakkumise või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamise kohta, krüptovaraga seotud õiguste ja kohustuste kohta, sellise vara puhul kasutatava tehnoloogia ja sellega seotud riskide kohta. Selleks et tagada krüptovaraomanike õiglane ja mittediskrimineeriv kohtlemine, peab avaliku pakkumisega seotud krüptovara valges raamatus ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetes esitatud teave olema õiglane, selge ja mitteeksitav.

- (15) Proportsionaalse lähenemisviisi tagamiseks ei tohiks krüptovara valge raamatu koostamise ja avaldamise nõudeid kohaldada selliste muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite suhtes, mida pakutakse tasuta, krüptovara suhtes, mida pakutakse üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1129³⁷ artikli 2 punktis e määratletud kutselistele investoritele ja mida võivad omada ainult sellised kutselised investorid, krüptovara suhtes, mida pakutakse liikmesriigis väikesele isikute rühmale, ega krüptovara suhtes, mis on ainulaadne ega ole asendatav muu krüptovaraga.
- (16) Väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning idufirmadele ei tohiks tekitada ülemäärast halduskoormust. Seetõttu tuleks sellised liidus toimuvad krüptovara avalikud pakkumised, mis ei ületa 12 kuu jooksul asjakohast kogukünnist, vabastada krüptovara valge raamatu koostamise kohustusest. Tarbijakaitset tagavaid ELi horisontaalseid õigusakte, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/83/EL³⁸, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/29/EÜ³⁹ ja nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes⁴⁰, sh nendes sisalduvaid teavitamiskohustusi, kohaldatakse siiski jätkuvalt krüptovara avaliku pakkumise suhtes, kui see hõlmab ettevõtja ja tarbija vahelisi suhteid.
- (17) Kui avalik pakkumine puudutab kasutustokeneid teenuse jaoks, mis ei ole veel kasutusel, ei tohi krüptovara valges raamatus kirjeldatud avaliku pakkumise kestus ületada kahteist kuud. See avaliku pakkumise kestuse piirang ei ole seotud hetkega, mil toode või teenus muutub pärast avaliku pakkumise lõppu tegelikult kättesaadavaks ning kasutustokeni omanik saab seda kasutada.
- (18) Järelevalve võimaldamiseks peaksid krüptovara emitendid enne krüptovara avalikku pakkumist liidus või enne, kui krüptovara lubatakse kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil, teavitama oma krüptovara valgest raamatust ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetest selle liikmesriigi pädevat asutust, kus on nende registrijärgne asukoht või filiaal. Kolmandas riigis asutatud emitendid peaksid

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtipaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ (ELT L 168, 30.6.2017, lk 12).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (eabausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

⁴⁰ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

teavitama oma krüptovara valgest raamatust ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetest selle liikmesriigi pädevat asutust, kus krüptovara kavatsetakse pakkuda või kus krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist kõigepealt taotletakse.

- (19) Vältida tuleks põhjendamatu halduskoormust. Seetõttu ei tohiks nõuda, et pädevad asutused kiidaksid krüptovara valge raamatu heaks enne selle avaldamist. Pädevatel asutustel peaks siiski olema õigus pärast avaldamist nõuda, et krüptovara valgesse raamatusse ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetes lisataks täiendavat teavet.
- (20) Pädevatel asutustel peaks olema võimalik peatada või keelata krüptovarade avalik pakkumine või krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamine, kui selline avalik pakkumine või kauplemisele lubamine ei vasta kohaldatavatele nõuetele. Pädevatel asutustel peaks samuti olema õigus avaldada oma veebisaidil või pressiteates hoiatus selle kohta, et emitent ei ole neid nõudeid täitnud.
- (21) Krüptovara valged raamatud ja, kui see on asjakohane, reklaamteated, millest on pädevale asutusele nõuetekohaselt teatatud, tuleks avaldada, pärast mida peaks krüptovara emitentidel olema lubatud pakkuda oma krüptovara kõikjal liidus ja taotleda krüptovara krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist.
- (22) Tarbijakaitse täiendavaks tagamiseks tuleks tarbijatele, kes ostavad muud krüptovara kui varapõhiseid tokeneid ja e-raha tokeneid otse emitendilt või krüptovarateenuse osutajalt, kes krüptovara emitendi nimel pakub, anda piiratud ajaks pärast krüptovara omandamist taganemisõigus. Selleks et tagada sellise tähtajalise krüptovarade avaliku pakkumise sujuv lõpuleviimine, ei tohiks tarbijal olla võimalik kasutada taganemisõigust pärast märkimisperioodi lõppu. Lisaks ei tohiks taganemisõigust kohaldada juhul, kui muud krüptovarad kui varapõhised tokenid ja e-raha tokenid on lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil, sest sellisel juhul sõltuks selliste krüptovarade hind krüptovaraturgude kõikumisest.
- (23) Isegi kui nad on krüptovara valge raamatu avaldamise kohustusest vabastatud, peaksid kõik muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid tegutsema ausalt, õiglaselt ja professionaalselt, suhtlema krüptovara omanikega õiglasel, selgel ja tõesel viisil, tegema kindlaks huvide konfliktid ning neid ennetama, haldama ja avalikustama ning neil peaks olema tõhus halduskord, et tagada oma süsteemide ja turvaprotokollide vastavus liidu standarditele. Selleks et abistada pädevaid asutusi järelevalveülesannete täitmisel, tuleks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA) anda volitus avaldada tihedas koostöös Euroopa Pangandusjärelevalvega (EBA) suunised kõnealuste süsteemide ja turvaprotokollide kohta, et neid liidu standardeid veelgi täpsustada.
- (24) Krüptovara omanike täiendavaks kaitsmiseks tuleks krüptovara emitentide ja nende juhtorgani suhtes kohaldada tsiviilvastutuse eeskirju seoses krüptovara valgese raamatus üldsusele antava teabega.
- (25) Varapõhiste tokenite eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides mitme usaldusraha, ühe või mitme kauba või ühe või mitme muu krüptovara väärtust või selliste varade portfelli väärtust. Seetõttu võidakse neid laialdaselt kasutusele võtta väärtuse ülekandmiseks või maksevahendina ning seega kujutavad nad endast muude krüptovaradega võrreldes suuremat riski tarbijakaitse ja turu usaldusväarsuse

seisukohast. Varapõhiste tokenite emitentide suhtes tuleks seetõttu kohaldada rangemaid nõudeid kui muude krüptovara emitentide suhtes.

- (26) Nn algoritmilisi „stabiilseid krüptovarasid“, mille eesmärk on säilitada stabiilne väärtus protokollide abil, millega nähakse ette selliste krüptovarade pakkumise suurendamine või vähendamine vastavalt nõudlusele, ei tuleks käsitada varapõhiste tokenitena, juhul kui nende väärtust ei püüta stabiliseerida ühe või mitme muu vara väärtuse järgimise teel.
- (27) Selleks et tagada nõuetekohane järelevalve ja kontroll varapõhiste tokenite avaliku pakkumise üle, peaks varapõhiste tokenite emitentidel olema registrijärgne asukoht liidus.
- (28) Varapõhiste tokenite avalik pakkumine liidus või selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamise taotlemine peaks olema võimalik üksnes juhul, kui pädev asutus on andnud nende krüptovarade emitendile tegevusloa ja kiitnud heaks nende krüptovarade valge raamatu. Tegevusloa nõuet ei tuleks aga kohaldada, kui varapõhiseid tokeneid pakutakse üksnes kutselistele investoritele või kui varapõhiste tokenite avaliku pakkumise maht jääb allapoole teatavat künnist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁴¹ alusel tegevusloa saanud krediitiasutustelt ei tuleks varapõhiste tokenite emiteerimiseks nõuda käesoleva määruse alusel teist tegevusluba. Sellistel juhtudel tuleks siiski nõuda, et varapõhiste tokenite emitent esitaks krüptovara valge raamatu, et teavitada ostjaid selliste varapõhiste tokenite omadustest ja riskidest, ning teavitaks valgest raamatust enne selle avaldamist asjaomast pädevat asutust.
- (29) Pädev asutus peaks tegevusloa andmisest keelduma, kui varapõhiste tokenite emitendi ärimudel võib tõsiselt ohustada finantsstabiilsust, rahapoliitika ülekandumist ja rahalist suveräänsust. Pädev asutus peaks enne tegevusloa andmist või selle andmisest keeldumist konsulteerima EBA ja ESMAga ning juhul, kui varapõhised tokenid on seotud liidu vääringutega, Euroopa Keskpannaga (EKP) ja selle riigi keskpangaga, kus sellist vääringut emiteeritakse. EBA, ESMA ning asjakohasel juhul EKP ja riikide keskpangad peaksid esitama pädevale asutusele emitendi taotluse kohta mittesiduva arvamuse. Varapõhiste tokenite emitendile tegevusloa andmisel peaks pädev asutus heaks kiitma ka selle üksuse koostatud krüptovara valge raamatu. Pädeva asutuse antud tegevusluba peaks kehtima kogu liidus ja võimaldama varapõhiste tokenite emitendil pakkuda selliseid krüptovarasid ühtsel turul ning taotleda krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist. Samuti peaks krüptovara valge raamat kehtima kogu liidus, ilma et liikmesriikidel oleks võimalik kehtestada lisanõudeid.
- (30) Tarbijakaitse tagamiseks peaksid varapõhiste tokenite emitendid andma varapõhiste tokenite omanikele selget, õiglast ja mitteeksitavat teavet. Varapõhiste tokenitega seotud krüptovara valge raamat peaks sisaldama teavet stabiliseerimismehhanismi, reservvarade investeerimise poliitika, reservvarade hoidmise korra ja omanikele antavate õiguste kohta. Kui varapõhiste tokenite emitendid ei anna kõigile varapõhiste tokenite omanikele reservvaradega seotud otsest nõudeõigust või tagastamisõigust, peaks varapõhiste tokenitega seotud krüptovara valge raamat sisaldama selle kohta

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

selget ja ühemõttelist hoiatust. Varapõhiste tokenite emitendi reklaamteated peaksid samuti sisaldama sedasama hoiatust, kui emitendid ei paku selliseid otseseid õigusi kõigile varapõhiste tokenite omanikele.

- (31) Lisaks krüptovara valges raamatus sisalduvale teabele peaksid varapõhiste tokenite emitendid andma selliste tokenite omanikele teavet ka jooksvalt. Eelkõige peaksid nad avaldama vähemalt kord kuus oma veebisaidil ringluses olevate varapõhiste tokenite arvu ning reservvarade väärtuse ja koosseisu. Varapõhiste tokenite emitendid peaksid avalikustama ka kõik sündmused, millel on tõenäoliselt oluline mõju varapõhiste tokenite väärtusele või reservvaradele, olenemata sellest, kas sellised krüptovarad on lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil.
- (32) Tarbijakaitse tagamiseks peaksid varapõhiste tokenite emitendid alati tegutsema ausalt, õiglaselt ja professionaalselt ning varapõhiste tokenite omanike parimates huvides. Varapõhiste tokenite emitendid peaksid samuti kehtestama selge menetluse krüptovarade omanikelt saadud kaebuste käsitlemiseks.
- (33) Varapõhiste tokenite emitendid peaksid kehtestama poliitika, mille kohaselt tehakse kindlaks, hallatakse ja vajaduse korral avalikustatakse huvide konflikte, mis võivad tuleneda nende suhetest oma juhtide, aktsionäride, klientide või kolmandatest isikutest teenuseosutajatega.
- (34) Varapõhiste tokenite emitentidel peaks olema kindel juhtimiskord, mis hõlmab selgesti määratletud, läbipaistvate ja sidusate vastutusaladega selget organisatsioonilist struktuuri ning tõhusaid menetlusi riskide või võimalike riskide tuvastamiseks, juhtimiseks, jälgimiseks ja nendest teatamiseks. Selliste emitentide juhtorganil ja aktsionäridel peaks olema hea maine ja piisav oskusteave ning nad peaksid olema rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse seisukohast sobivad ja nõuetele vastavad. Varapõhiste tokenite emitentide käsutuses peaksid olema ressursid, mis on proportsionaalsed nende tegevuse ulatusega, ning nad peaksid alati tagama oma tegevuse järjepidevuse ja korrapärasuse. Selleks peaksid varapõhiste tokenite emitendid kehtestama talitluspidevuse poliitika, mille eesmärk on tagada nende süsteemide ja menetluste katkestuse korral peamise maksetegevuse jätkumine. Varapõhiste tokenite emitentidel peaks olema ka tugev sisekontrolli- ja riskihindamismehhanism ning süsteem, mis tagab saadud teabe usaldusväärsuse ja konfidentsiaalsuse.
- (35) Varapõhiste tokenite emitendid on tavaliselt sellise üksuste võrgustiku keskmes, mis tagavad selliste krüptovarade emiteerimise ning omanikele üleandmise ja levitamise. Varapõhiste tokenite emitentidelt tuleks seetõttu nõuda, et nad sõlmiksid ja säilitaksid asjakohased lepingupõhised kokkulepped nende kolmandate isikutega, kes tagavad stabiliseerimismehhanismi ja tokenite väärtust tagavate reservvarade investeerimise, selliste reservvarade hoidmise ja asjakohasel juhul varapõhiste tokenite üldsusele levitamise.
- (36) Selleks et maandada laiemat finantsüsteemi finantsstabiilsust ohustavaid riske, tuleks varapõhiste tokenite emitentide suhtes kohaldada kapitalinõudeid. Need kapitalinõuded peaksid olema proportsionaalsed varapõhiste tokenite emissiooni mahuga ja seetõttu tuleks need arvutada protsendina varapõhiste tokenite väärtust tagavate varade reservist. Pädevatel asutustel peaks siiski olema võimalik suurendada või vähendada nõutavate omavahendite summat, mida nõutakse muu hulgas emitendi

riskihindamismehhanismi hindamise, varapõhiste tokenite väärtust tagavate reservvarade kvaliteedi ja volatiilsuse või varapõhiste tokenite koguväärtuse ja arvu alusel.

- (37) Selleks et stabiliseerida oma varapõhiste tokenite väärtust, peaksid varapõhiste tokenite emitendid moodustama ja püsivalt säilitama nende krüptovarade väärtust tagavate varade reservi. Varapõhiste tokenite emitendid peaksid tagama selliste varade reservi usaldusväärse haldamise ning eelkõige tagama, et varapõhiste tokenite loomise ja hävitamisega kaasneb alati vastav varade reservi suurendamine või vähendamine ning et sellist suurendamist või vähendamist juhitakse asjakohaselt, et hoida ära negatiivset mõju reservvarade turule. Seepärast peaksid varaga tagatud krüptovarade emitendid kehtestama ja säilitama üksikasjaliku poliitika, mis kirjeldab muu hulgas reservvarade koosseisu, varade paigutamist, reservvaradega seotud riskide põhjalikku hindamist, varapõhiste tokenite loomise ja hävitamise menetlust, varapõhiste tokenite ostmise ja reservvarade vastu tagastamise menetlust ning reservvarade investeerimise korral emitendi järgitavat investeerimispoliitikat.
- (38) Selleks et vältida varapõhiste tokenite kaotsimineku ohtu ja säilitada nende varade väärtus, peaks varapõhiste tokenite emitentidel olema asjakohane reservvarade hoidmise poliitika. See poliitika peaks tagama, et reservvarad on alati täielikult eraldatud emitendi enda varadest, et reservvarasid ei koormata ega pandita tagatisena ning et varapõhiste tokenite emitendil on reservvaradele kiire juurdepääs. Reservvarasid peaks olenevalt nende liigist hoidma kas krediidasutus määruse (EL) nr 575/2013 tähenduses või tegevusloa saanud krüptovaratteenuse osutaja. Krediidasutused või krüptovaratteenuse osutajad, kes hoiavad reservvarasid, mis tagavad varapõhiste tokenite väärtust, peaksid vastutama varapõhiste tokenite emitendi või omanike ees selliste reservvarade kaotsimineku eest, v.a arvatud juhul, kui nad tõendavad, et kaotsimineku on toimunud välise sündmuse tõttu, mille üle puudub mõistlik kontroll.
- (39) Selleks et kaitsta varapõhiste tokenite omanikke varapõhiste tokenite väärtust tagavate varade väärtuse vähenemise eest, peaksid varapõhiste tokenite emitendid investeerima reservvarad turvalistesse madala riskiga varadesse, mille turu- ja krediidirisk on minimaalne. Kuna varapõhiseid tokeneid saab kasutada maksevahendina, peaks kogu reservvarade investeerimisest tulenev kasum või kahjum jääma varapõhiste tokenite emitendile.
- (40) Mõned varapõhised tokenid võivad anda kõigile nende omanikele õigused, näiteks tagastamisõiguse või nõudeõiguse reservvarade või emitendi suhtes, samal ajal kui teised varapõhised tokenid ei pruugi kõigile omanikele selliseid õigusi anda ja võivad piirata tagastamisõigust konkreetsete omanikega. Kõik varapõhiseid tokeneid käsitlevad eeskirjad peaksid olema piisavalt paindlikud, et hõlmata kõiki neid olukordi. Varapõhiste tokenite emitendid peaksid seetõttu teavitama varapõhiste tokenite omanikke sellest, kas neile antakse otsene nõudeõigus emitendi suhtes või tagastamisõigus. Kui varapõhiste tokenite emitendid annavad kõigile omanikele otsesed õigused emitendi või reservvarade suhtes, peaksid emitendid sätestama täpsed tingimused, mille alusel saab neid õigusi kasutada. Kui varapõhiste tokenite emitendid annavad sellised otsesed õigused emitendi või reservvarade suhtes üksnes piiratud arvule varapõhiste tokenite omanikele, peaksid emitendid siiski pakkuma minimaalseid õigusi kõigile varapõhiste tokenite omanikele. Varapõhiste tokenite emitendid peaksid tagama nende tokenite likviidsuse, sõlmides ja säilitades

asjakohased likviidsuskokkulepped krüptovarateenuse osutajatega, kes vastutavad prognoositaval alusel kindlate noteeringute avaldamise eest, et osta ja müüa varapõhiseid tokeneid usaldusraha eest. Kui varapõhiste tokenite väärtus erineb oluliselt reservvarade väärtusest, peaks varapõhiste tokenite omanikel olema õigus nõuda oma varapõhiste tokenite tagastamist reservvarade vastu otse emitendilt. Varapõhiste tokenite emitentidel, kes vabatahtlikult lõpetavad tegevuse või kelle tegevus nõuetekohaselt lõpetatakse, peaksid olema lepingupõhised kokkulepped, millega tagatakse, et reservvaradest saadav tulu makstakse varapõhiste tokenite omanikele.

- (41) Tagamaks, et varapõhiseid tokeneid kasutatakse peamiselt vahetusvahendina, mitte väärtuse säilitamiseks, ei tohiks varapõhiste tokenite emitendid ega krüptovarateenuse osutajad maksta varapõhiste tokenite kasutajatele intressi aja eest, mil kasutajad varapõhiseid tokeneid omavad. Mõnesid varapõhiseid tokeneid ja e-raha tokeneid tuleks pidada oluliseks nende turustajate ja aktsionäride võimaliku suure kliendibaasi, nende võimaliku suure turukapitalisatsiooni, varapõhiste tokenite väärtust tagavate reservvarade võimaliku suuruse, tehingute võimaliku suure arvu, finantssüsteemiga võimaliku vastastikuse seotuse või selliste krüptovarade võimaliku piiriülese kasutamise tõttu. Oluliste varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite suhtes, mida võib kasutada suur hulk omanikke ja mis võivad tekitada konkreetseid probleeme seoses finantsstabiilsuse, rahapoliitika ülekandumise või rahalise suveräänsusega, tuleks kohaldada rangemaid nõudeid kui muude varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite suhtes.
- (42) Oma suuruse tõttu võivad olulised varapõhised tokenid kujutada finantsstabiilsusele suuremat ohtu kui muud krüptovarad ja piiratumalt emiteeritud varapõhised tokenid. Oluliste varapõhiste tokenite emitentide suhtes tuleks seetõttu kohaldada rangemaid nõudeid kui muude krüptovarade ja piiratumalt emiteeritud varapõhiste tokenite emitentide suhtes. Eelkõige tuleks nende suhtes kohaldada kõrgemaid kapitalinõudeid ja koostalitlusnõudeid ning nad peaksid kehtestama likviidsuse juhtimise poliitika.
- (43) Varapõhiste tokenite emitentidel peaks olema tegevuse nõuetekohase lõpetamise kava, et tagada varapõhiste tokenite omanike õiguste kaitse juhul, kui varapõhiste tokenite emitendid lõpetavad tegevuse või kui nende tegevus lõpetatakse nõuetekohaselt vastavalt siseriiklikele maksejõuetust käsitlevatele õigusaktidele.
- (44) E-raha tokenite emitentidel peaks olema luba tegutsemiseks krediidasutusena direktiivi 2013/36/EL alusel või e-raha asutusena direktiivi 2009/110/EÜ alusel ning nad peaksid täitma direktiivi 2009/110/EÜ asjakohaseid tegevusnõudeid, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. E-raha tokenite emitendid peaksid koostama krüptovara valge raamatu ja teavitama sellest oma pädevat asutust. Kui e-raha tokenite emissiooni maht jääb allapoole teatavat künnist või kui e-raha tokeneid võivad omada üksnes kutselised investorid, ei tohiks selliste e-raha tokenite emitentide suhtes kohaldada tegevusloa saamise nõudeid. Emitendid peaksid siiski alati koostama krüptovara valge raamatu ja teavitama sellest oma pädevat asutust.
- (45) E-raha tokenite omanikele tuleks anda nõudeõigus asjaomaste e-raha tokenite emitendi suhtes. E-raha tokenite omanikele tuleks alati anda õigus tagastada tokeneid igal ajal nimiväärtuses e-raha tokeni aluseks oleva usaldusraha vastu. E-raha tokenite emitentidel peaks olema lubatud kohaldada tasu, kui e-raha tokenite omanikud

nõuavad oma tokenite tagastamist usaldusraha vastu. See tasu peaks olema proportsionaalne e-raha tokenite emitendi tegelike kuludega.

- (46) E-raha tokenite emitendid ja mis tahes krüptovarateenuse osutajad ei tohiks maksta e-raha tokenite omanikele intressi aja eest, mil viimased olid e-raha tokenite omanikud.
- (47) E-raha tokenite emitendi koostatud krüptovara valge raamat peaks sisaldama kogu asjakohast teavet selle emitendi ja e-raha tokenite pakkumise või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamise kohta, mida on vaja selleks, et võimalikud ostjad saaksid teha teadliku ostuotsuse ja mõistaksid e-raha tokenite pakkumisega seotud riske. Krüptovara valges raamatus tuleks samuti selgesõnaliselt märkida, et e-raha tokenite omanikel on õigus tagastada e-raha tokeneid igal ajal nimiväärtuses usaldusraha vastu.
- (48) Kui e-raha tokenite emitent investeerib e-raha tokenite eest saadud rahalised vahendid, tuleks need vahendid investeerida varadesse, mis on nomineeritud samas vääringus nagu e-raha tokenite aluseks olev vääring, et vältida valuutariski.
- (49) Olulised e-raha tokenid võivad kujutada finantsstabiilsusele suuremat ohtu kui ebaolulised e-raha tokenid ja traditsiooniline e-raha. Seepärast tuleks oluliste e-raha tokenite emitentide suhtes kohaldada lisanõudeid. Eelkõige tuleks oluliste e-raha tokenite emitentide suhtes kohaldada kõrgemaid kapitalinõudeid kui muude e-raha tokenite emitentide suhtes, ja koostalitlusnõudeid ning nad peaksid kehtestama likviidsuse juhtimise poliitika. E-raha tokenite emitendid peaksid samuti täitma teatavaid nõudeid, mida kohaldatakse varapõhiste tokenite emitentide suhtes, näiteks reservvarade hoidmise nõuded, reservvarade investeerimise eeskirjad ja kohustus koostada tegevuse nõuetekohase lõpetamise kava.
- (50) Krüptovarateenuseid peaksid osutama üksnes juriidiline isik, kelle registrijärgne asukoht on liikmesriigis ja kellele tema registrijärgseks asukohaks oleva liikmesriigi pädev asutus on andnud krüptovarateenuse osutaja tegevusloa.
- (51) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada liidus asutatud juriidiliste isikute võimalust saada omal algatusel krüptovarateenuseid kolmanda riigi äriühingult. Kui kolmanda riigi äriühing osutab krüptovarateenuseid liidus asutatud juriidilise isiku algatusel, ei peeta selliseid krüptovarateenuseid liidu territooriumil osutatud teenusteks. Kui kolmanda riigi äriühing otsib liidus kliente või potentsiaalseid kliente või reklaamib liidus krüptovarateenuseid või -tegevusi, ei peeta seda kliendi algatusel osutatud krüptovarateenuseks. Sellisel juhul peaks kolmanda riigi äriühingul olema krüptovarateenuse osutaja tegevusluba.
- (52) Võttes arvesse krüptovarateenuse osutajate tegevuse seni suhteliselt väikest ulatust, tuleks sellistele teenuseosutajatele tegevusloa andmise ja nende üle järelevalve tegemise volitused anda riikide pädevatele asutustele. Tegevusloa peaks andma, selle andmisest keelduma või selle tühistama selle liikmesriigi pädev asutus, kus on üksuse registrijärgne asukoht. Tegevusloas tuleks ära märkida krüptovarateenused, mille jaoks krüptovarateenuse osutajale on luba antud, ning see peaks kehtima kogu liidus.
- (53) Selleks et parandada krüptovaraomanike jaoks krüptovarateenuste osutamise läbipaistvust, peaks ESMA looma krüptovarateenuse osutajate registri, mis peaks sisaldama teavet üksuste kohta, kellel on luba neid teenuseid kogu liidus osutada.

Register peaks sisaldama ka krüptovara valgeid raamatuid, millest on teavitatud pädevaid asutusi ja mille on avaldanud krüptovara emitendid.

- (54) Mõnel äriühingul, kelle suhtes kohaldatakse finantsteenuseid käsitlevaid liidu õigusakte, peaks olema lubatud osutada krüptovarateenuseid ilma eelnevalt luba taotlemata. Direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediitiasutustelt ei tohiks nõuda krüptovarateenuste osutamiseks teist tegevusloa. Investeerimisühingutel, kellele on direktiivi 2014/65/EL alusel antud luba osutada ühte või mitut kõnealusel direktiivis määratletud investeerimisteenust, mis sarnanevad krüptovarateenustega, mida nad kavatsevad osutada, peaks samuti olema lubatud osutada krüptovarateenuseid kogu liidus ilma teise tegevusloata.
- (55) Tarbijakaitse, turu usaldusvääruse ja finantsstabiilsuse tagamiseks peaksid krüptovarateenuse osutajad alati tegutsema ausalt, õiglaselt ja professionaalselt oma klientide parimates huvides. Krüptovarateenuseid tuleks käsitleda finantsteenustena Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/65/EÜ⁴² tähenduses. Kaugturustuse korral tuleks krüptovarateenuse osutajate ja tarbijate vaheliste lepingute suhtes kohaldada kõnealusel direktiivi. Krüptovarateenuse osutajad peaksid andma oma klientidele selget, õiglast ja mitteeksitavat teavet ning hoiatama neid krüptovaradega seotud riskide eest. Krüptovarateenuse osutajad peaksid avalikustama oma hinnapoliitika ja kehtestama kaebuste käsitlemise korra ning neil peaks olema kindel poliitika huvide konfliktide tuvastamiseks, ennetamiseks, haldamiseks ja avalikustamiseks.
- (56) Tarbijakaitse tagamiseks peaksid krüptovarateenuse osutajad täitma teatavaid usaldatavusnõudeid. Usaldatavusnõuded tuleks kehtestada kindlaksmääratud summana või proportsionaalselt nende eelmise aasta püsivate üldkuludega, sõltuvalt osutatavate teenuste liigist.
- (57) Krüptovarateenuse osutajate suhtes tuleks kohaldada rangeid organisatsioonilisi nõudeid. Nende juhid ja suuremad aktsionärid peaksid olema rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse seisukohast sobivad ja nõuetele vastavad. Krüptovarateenuse osutajad peaksid palkama juhtkonna ja töötajad, kellel on piisavad oskused, teadmised ja erialane ettevalmistus, ning nad peaksid võtma kõik mõistlikud meetmed oma funktsioonide täitmiseks, muu hulgas koostama talitluspidevuse kava. Neil peaksid olema usaldusväärsed sisekontrolli- ja riskihindamismehhanismid ning asjakohased süsteemid ja menetlused, et tagada saadud teabe usaldusväärsus ja konfidentsiaalsus. Krüptovarateenuse osutajatel peaks olema asjakohane kord kõigi nende pakutavate krüptovaradega seotud tehingute, korralduste ja teenuste dokumenteerimiseks. Samuti peaksid neil olema süsteemid klientide poolt toime pandud võimalike turukuritarvituste avastamiseks.
- (58) Tarbijakaitse tagamiseks peaks krüptovarateenuse osutajatel olema asjakohane kord krüptovarasid omavate klientide omandiõiguse kaitsmiseks. Kui krüptovarateenuse osutajad peavad oma ärimudeli kohaselt hoidma Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).

direktiivi (EL) 2015/2366⁴³ artikli 4 punktis 25 määratletud rahalisi vahendeid ehk pangatähti, münte, elektroonilisel kujul edastatavat raha ja e-raha, mis kuuluvad nende klientidele, peaksid nad paigutama sellised vahendid krediidasutusse või keskpanka. Krüptovarateenuse osutajatel peaks olema lubatud teha nende poolt pakutava krüptovarateenusega seotud maksetehinguid üksnes juhul, kui neil on direktiivi (EL) 2015/2366 kohane makseasutuste tegevusluba.

- (59) Sõltuvalt osutatavatest teenustest ja iga teenuseliigiga kaasnevatest konkreetsetest riskidest tuleks krüptovarateenuse osutajate suhtes kohaldada nende teenustele vastavaid nõudeid. Krüptovarateenuse osutajatel, kes osutavad kolmandate isikute nimel krüptovarade hoidmise ja haldamise teenust, peaks olema oma klientidega lepinguline suhe koos kohustuslike lepingusätetega ning nad peaksid kehtestama varade hoidmise poliitika ja seda rakendama. Need krüptovarateenuse osutajad peaksid vastutama ka IKTga seotud insidendidist, sh küberründest, vargusest või rikked tingitud insidendidist tuleneva kahju eest.
- (60) Krüptovaraturgude nõuetekohase toimimise tagamiseks peaksid krüptovarateenuse osutajatel, kes korraldavad krüptovaradega kauplemise platvormi, olema üksikasjalikud tegevuseeskirjad, nad peaksid tagama, et nende süsteemid ja menetlused on piisavalt vastupidavad, ning nende suhtes tuleks kohaldada krüptovaraturule kohandatud kauplemiseelse ja -järgse läbipaistvuse nõudeid. Krüptovarateenuse osutajad peaksid tagama, et nende krüptovaradega kauplemise platvormil tehtud tehingud arveldatakse ja registreeritakse kiiresti DLT raames. Krüptovaradega kauplemise platvormi korraldaval krüptovarateenuse osutajatel peaks olema ka läbipaistev teenustasude struktuur, et vältida selliste korralduste andmist, mis võivad kaasa aidata turu kuritarvitamisele või nõuetele mittevastavatele kauplemistingimustele.
- (61) Tarbijakaitse tagamiseks peaksid krüptovarateenuse osutajad, kes vahetavad krüptovara omakapitali kasutades usaldusraha või muu krüptovara vastu, kehtestama mittediskrimineeriva äripoliitika. Nad peaksid avaldama kas kindlad noteeringud või meetodi, mida nad kasutavad nende krüptovarade hinna määramiseks, mida nad soovivad osta või müüa. Nende suhtes tuleks kohaldada ka kauplemisjärgse läbipaistvuse nõudeid. Krüptovarateenuse osutajad, kes täidavad krüptovaradega seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, peaksid kehtestama täitmispoliitika ja püüdma alati saavutada oma klientide jaoks parima võimaliku tulemuse. Nad peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et vältida klientide korraldustega seotud teabe väärkasutamist oma töötajate poolt. Krüptovarateenuse osutajad, kes võtavad vastu korraldusi ja edastavad need teistele krüptovarateenuse osutajatele, peaksid rakendama menetlusi nende korralduste kiireks ja nõuetekohaseks saatmiseks. Krüptovarateenuse osutajad ei tohiks saada rahalist ega mitterahalist kasu nende korralduste edastamise eest mis tahes konkreetsele krüptovaradega kauplemise platvormile või mis tahes muule krüptovarateenuse osutajale.
- (62) Võimalikele kasutajatele krüptovarasid pakkuvad krüptovarateenuse osutajad peaksid edastama neile isikutele enne lepingu sõlmimist teabe selle kohta, kuidas nad kavatsevad oma teenust osutada. Samuti peaksid nad kehtestama erimeetmed, et vältida sellest tegevusest tulenevaid huvide konflikte.

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337. 23.12.2015, lk 35).

- (63) Tarbijakaitse tagamiseks peaksid krüptovarateenuse osutajad, kes annavad krüptovara kohta nõu kas kolmanda isiku taotlusel või omal algatusel, andma esialgse hinnangu oma klientide kogemustele, teadmistele, eesmärkidele ja kahju kandmise võimele. Kui kliendid ei anna krüptovarateenuse osutajatele teavet oma kogemuste, teadmiste, eesmärkide ja kahju kandmise võime kohta või kui on selge, et neil klientidel ei ole piisavalt kogemusi või teadmisi kaasnevate riskide mõistmiseks või piisavat kahju kandmise võimet, peaksid krüptovarateenuse osutajad neid kliente hoiatama, et krüptovara või krüptovarateenused ei pruugi neile sobida. Nõu andmisel peaksid krüptovarateenuse osutajad koostama aruande, milles võetakse kokku klientide vajadused ja nõudmised ning nõuanded.
- (64) On vaja tagada kasutajate usaldus krüptovaraturgude vastu ja turu usaldusväarsus. Seepärast on vaja kehtestada eeskirjad, et hoida ära turu kuritarvitamist krüptovarade puhul, mis on lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil. Kuna aga krüptovara emitendid ja krüptovarateenuse osutajad on väga sageli VKEd, oleks ebaseaduslik kohaldada nende suhtes kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 596/2014⁴⁴ sätteid. Seepärast on vaja kehtestada erieeskirjad, millega keelatakse teatavad tegevused, mis tõenäoliselt õhnestavad kasutajate usaldust krüptovaraturgude vastu ja krüptovaraturgude usaldusväarsust, sh krüptovaradega seotud siseteabe alusel kauplemine, siseteabe ebaseaduslik avalikustamine ja turuga manipuleerimine. Nimetatud eeskirju krüptovaraga seotud turu kuritarvitamise kohta tuleks kohaldada, kui krüptovara on lubatud kauplemisele krüptovaraga kauplemise platvormil.
- (65) Pädevatele asutustele tuleks anda piisavad volitused, et teha järelevalvet krüptovara, sh varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitteerimise üle, samuti krüptovarateenuse osutajate üle, muu hulgas volitused peatada või keelata krüptovarade emitteerimine või krüptovarateenuse osutamine ning uurida turu kuritarvitamist käsitlevate eeskirjade rikkumisi. Võttes arvesse krüptovaraturgude piiriülest laadi, peaksid pädevad asutused tegema koostööd, et avastada ja tõkestada krüptovara ja krüptovaraturgude õigusraamistiku rikkumisi. Pädevatel asutustel peaks samuti olema õigus kehtestada krüptovarade, sh varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitentidele ja krüptovarateenuse osutajatele sanktsioone.
- (66) Olulisi varapõhiseid tokeneid võib kasutada vahetusvahendina ja suure hulga piiriüleste maksetehingute tegemiseks. Selleks et vältida õiguslikku arbitraaži liikmesriikide vahel, tuleks anda EBA-le ülesanne teha järelevalvet oluliste varapõhiste tokenite emitentide üle, kui sellised varapõhised tokenid on liigitatud olulisteks.
- (67) EBA peaks looma järelevalvekolleegiumi oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks. Need emitendid on tavaliselt üksuste võrgustiku keskmes, mis tagavad selliste krüptovarade emitteerimise ning omanikele üleandmise ja levitamise. Järelevalvekolleegiumi liikmete hulka peaksid seetõttu kuuluma asjaomaste üksuste kõik pädevad asutused ja krüptovarateenuse osutajad, kes tagavad muu hulgas reservvarade hoidmise, oluliste varapõhiste tokenitega kauplemist võimaldavate krüptovaradega kauplemise platvormide korraldamise ning oluliste varapõhiste

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvituse (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ (ELT L 173, 12.6.2014, lk 1).

tokenite hoidmise ja haldamise omanike nimel. Järelevalvekolleegium peaks hõlbustama oma liikmete vahelist koostööd ja teabevahetust ning avaldama mittesiduvaid arvamusi järelevalvemeetmete kohta või tegevuslubade muudatuste kohta, mis on seotud oluliste varapõhiste tokenite emitentidega või oluliste varapõhiste tokenitega seotud teenuseid osutavate või tegevusi teostavate asjaomaste üksustega.

- (68) E-rahaga tokenite emitentide üle peaksid tegema järelevalvet direktiivi 2009/110/EÜ kohaselt järelevalve eest vastutavad pädevad asutused. Võttes aga arvesse oluliste e-rahaga tokenite võimalikku laialdast kasutamist maksevahendina ja riske, mida need võivad tekitada finantsstabiilsusele, on oluliste e-rahaga tokenite emitentide puhul vaja pädevate asutuste ja EBA topeltjärelevalvet. EBA peaks tegema järelevalvet selle üle, kas oluliste e-rahaga tokenite emitendid täidavad käesolevas määruses oluliste e-rahaga tokenite kohta sätestatud konkreetseid lisanõudeid.
- (69) EBA peaks looma oluliste e-rahaga tokenite emitentide jaoks järelevalvekolleegiumi. Oluliste e-rahaga tokenite emitendid on tavaliselt selliste üksuste võrgustiku keskmes, kes tagavad selliste krüptovarade emiteerimise ning omanikele üleandmise ja levitamise. Oluliste e-rahaga tokenite emitentide järelevalvekolleegiumi liikmete hulka peaksid seetõttu kuuluma kõik asjaomaste üksuste pädevad asutused ja krüptovarateenuse osutajad, kes tagavad muu hulgas oluliste e-rahaga tokenitega kauplemist võimaldavate krüptovaradega kauplemise platvormide korraldamise, ning krüptovarateenuse osutajad, kes tagavad oluliste e-rahaga tokenite hoidmise ja haldamise omanike nimel. E-rahaga tokenite järelevalvekolleegium peaks hõlbustama oma liikmete vahelist koostööd ja teabevahetust ning avaldama mittesiduvaid arvamusi tegevuslubade või järelevalvemeetmetega seotud muudatuste kohta, mis on seotud oluliste e-rahaga tokenite emitentidega või oluliste e-rahaga tokenitega seotud teenuseid osutavate või tegevusi teostavate asjaomaste üksustega.
- (70) Selleks et teha järelevalvet oluliste varapõhiste tokenite emitentide üle, peaks EBA-l olema muu hulgas õigus teha kohapealseid kontrollid, võtta järelevalvemeetmeid ja määrata trahve. EBA-l peaks samuti olema õigus teha järelevalvet selle üle, kas olulised e-rahaga tokenite emitendid täidavad käesolevas määruses sätestatud lisanõudeid.
- (71) EBA peaks oma kulude, sh üldkulude katteks võtma oluliste varapõhiste tokenite emitentidelt ja oluliste e-rahaga tokenite emitentidelt tasusid. Oluliste varapõhiste tokenite emitentide puhul peaks tasu olema proportsionaalne nende reservvarade suurusega. Oluliste e-rahaga tokenite emitentide puhul peaks tasu olema proportsionaalne oluliste e-rahaga tokenite eest saadud rahaliste vahenditega.
- (72) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaoline kohaldamine, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesolevas määruses sätestatud mõisteid nende kohandamiseks turu ja tehnoloogia arenguga, määrata kindlaks kriteeriumid ja künnised, mille alusel otsustatakse, kas varapõhine token või e-rahaga token tuleks liigitada oluliseks, ning täpsustada selliste tasude liik ja summa, mida EBA võib võtta oluliste varapõhiste tokenite või oluliste e-rahaga tokenite emitentide järelevalve eest. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, muu hulgas ekspertide tasandil, ja et need konsultatsioonid korraldataks kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema

õigusloome kokkuleppes⁴⁵ sätestatud põhimõtetega. Selleks et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus valmistatakse ette delegeeritud õigusakte.

- (73) Selleks et edendada käesoleva määruse järjepidevat kohaldamist, sh piisavat investori- ja tarbijakaitset kogu liidus, tuleks välja töötada tehnilised standardid. Oleks tõhus ja asjakohane teha EBA-le ja ESMA-le kui põhjalike eriteadmistega asutustele ülesandeks töötada komisjonile esitamiseks välja selliste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, mille puhul ei ole vaja teha poliitilisi valikuid.
- (74) Komisjonile tuleks anda volitused võtta vastu EBA ja ESMA koostatud regulatiivsed tehnilised standardid, mis käsitlevad järgmist: varapõhiseid tokeneid emiteerivate krediidiasutuste koostatud krüptovara valgete raamatute heakskiitmise kord; varapõhiste tokenite emitendi tegevusloa taotluses esitatav teave; varapõhiste tokenite emitentide kapitalinõuete arvutamise meetodika; varapõhiste tokenite emitentide juhtimiskord; varapõhiste tokenite emitendi kapitalis olulise osaluse hindamiseks vajalik teave; varapõhiste tokenite emitentide kehtestatud huvide konfliktide menetlus; varade liik, millesse varapõhiste tokenite emitendid võivad investeerida; varapõhiste tokenite likviidust tagavatele krüptovarateenuse osutajatele pandud kohustused; varapõhiste tokenite emitentide poolt kaebuste käsitlemise kord; oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentide järelevalvekolleegiumi toimimine; krüptovarateenuse osutaja kapitalis olulise osaluse hindamiseks vajalik teave; käesoleva määruse alusel toimuv pädevate asutuste, EBA ja ESMA vaheline teabevahetus; ning pädevate asutuste ja kolmandate riikide koostöö. Komisjon peaks need regulatiivsed tehnilised standardid vastu võtma delegeeritud õigusaktide abil vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010⁴⁶ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010⁴⁷ artiklitega 10–14.
- (75) Komisjonile tuleks anda volitused võtta vastu ESMA ja EBA välja töötatud rakenduslikud tehnilised standardid, mis käsitlevad krüptovara valgete raamatute masinloetavaid vorminguid, varapõhiste tokenite emitendi tegevusloa taotlemise standardvorme, -malle ja -menetlusi ning pädevate asutuste vahel ja pädevate asutuste, ESMA ja EBA vahel teabe vahetamise standardvorme ja -malle. Komisjon peaks need rakenduslikud tehnilised standardid vastu võtma rakendusaktide abil vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 291 ning vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010 artiklile 15 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 15.
- (76) Kuna käesoleva määruse eesmärki käsitleda krüptovara emitentide ja krüptovarateenuse osutajate suhtes kohaldatava õigusraamistiku killustatuse probleemi, et tagada krüptovaraturgude nõuetekohane toimimine, tagades samal ajal

⁴⁵ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

investorite kaitse, turu usaldusväärsuse ja finantsstabiilsuse, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, vaid neid saab paremini saavutada liidu tasandil, luues raamistiku, mille alusel saaks välja arendada suurema piiriülese krüptovara- ja krüptovarateenuste turu, võib liit kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega võtta Euroopa Liidu lepingu artikli 5 alusel meetmeid. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (77) Selleks et vältida enne käesoleva määruse jõustumist emiteeritud krüptovaradega seotud teenuseid ja tegevusi pakkuvate turuosaliste häirimist, tuleks selliste krüptovarade emitendid vabastada kohustusest avaldada krüptovara valge raamat ja muudest kohaldatavatest nõuetest. Neid üleminekusätteid ei tohiks aga kohaldada varapõhiste tokenite emitentide, e-raha tokenite emitentide ega krüptovarateenuse osutajate suhtes, kes peaksid igal juhul saama tegevusloa kohe, kui käesolevat määrust hakatakse kohaldama.
- (78) Rikkumisest teatajad võivad juhtida pädevate asutuste tähelepanu uuele teabele, mis aitab neil käesoleva määruse rikkumisi tuvastada ja karistusi määrata. Seetõttu tuleks käesoleva määrusega tagada, et kehtestatakse asjakohane kord, mis võimaldab isikutel teatada pädevatele asutustele määruse tegelikust või potentsiaalsest rikkumisest ja kaitseb neid kättemaksu eest. Selleks tuleks muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937⁴⁸, et see oleks kohaldatav käesoleva määruse rikkumise suhtes.
- (79) Käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva tuleks 18 kuu võrra edasi lükata, et oleks võimalik vastu võtta regulatiivsed tehnilised standardid, rakenduslikud tehnilised standardid ja delegeeritud õigusaktid, mida on vaja käesoleva määruse teatavate elementide täpsustamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

I JAOTIS

Reguleerimise, kohaldamisala ja mõisted

Artikkel 1 **Reguleerimise**

Käesoleva määrusega kehtestatakse ühtsed eeskirjad järgmise kohta:

- (a) krüptovarade emiteerimise ja kauplemisele lubamise läbipaistvuse ja avalikustamise nõuded;
- (b) krüptovaratteenuse osutajatele ning varapõhiste tokenite emitentidele ja e-raha tokenite emitentidele tegevusloa andmine ja nende üle järelevalve tegemine;
- (c) varapõhiste tokenite emitentide, e-raha tokenite emitentide ja krüptovaratteenuse osutajate tegevus, korraldus ja juhtimine;
- (d) tarbijakaitse-eeskirjad krüptovarade emiteerimise, nendega kauplemise, nende vahetamise ja hoidmise kohta;
- (e) meetmed turu kuritarvitamise vältimiseks, et tagada krüptovaraturgude usaldusväärsus.

Artikkel 2 **Kohaldamisala**

1. Käesolevat määrust kohaldatakse isikute suhtes, kes tegelevad liidus krüptovarade emiteerimisega või osutavad krüptovaradega seotud teenuseid.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata aga krüptovara suhtes, mis kvalifitseerub:
 - (a) finantsinstrumendiks direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 15 tähenduses;
 - (b) e-rahaks direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punkti 2 tähenduses, v.a juhul, kui see kvalifitseerub käesoleva määruse alusel e-raha tokeniks;
 - (c) hoiuseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/49/EL⁴⁹ artikli 2 lõike 1 punkti 3 tähenduses;
 - (d) investeerimishoiuseks direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 43 tähenduses;
 - (e) väärtpaberistamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/2402⁵⁰ artikli 2 punktis 1 tähenduses.

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

3. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste üksuste ja isikute suhtes:
- (a) Euroopa Keskpank, liikmesriikide keskpangad, kui nad tegutsevad rahandusametuste või muude riigiasutustena;
 - (b) kindlustusandjad ja ettevõtjad, kes tegelevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/138/EÜ⁵¹ määratletud edasikindlustuse või retrosessiooniga kõnealuses direktiivis osutatud tegevusalade raames;
 - (c) likvideerija või haldur, kes tegutseb maksejõuetusmenetluse raames, välja arvatud artikli 42 kohaldamisel;
 - (d) isikud, kes osutavad krüptovarateenuseid üksnes oma emaettevõtjale, oma tütarettevõtjatele või oma emaettevõtja teistele tütarettevõtjatele;
 - (e) Euroopa Investeerimispank;
 - (f) Euroopa Finantsstabiilsuse Fond ja Euroopa stabiilsusmehhanism;
 - (g) avalikud rahvusvahelised organisatsioonid.
4. Kui direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediidasutused emiteerivad varapõhiseid tokeneid, sh olulisi varapõhiseid tokeneid, ei kohaldata nende suhtes:
- (a) III jaotise I peatüki sätteid, v.a artiklid 21 ja 22;
 - (b) artiklit 31.
5. Kui direktiivi 2013/36/EL alusel tegevusloa saanud krediidasutused osutavad ühte või mitut krüptovarateenust, ei kohaldata nende suhtes V jaotise I peatüki sätteid, v.a artiklid 57 ja 58.
6. Direktiivi 2014/65/EL alusel tegevusloa saanud investeerimisühingute suhtes ei kohaldata V jaotise I peatüki sätteid, välja arvatud artiklid 57, 58, 60 ja 61, kui nad osutavad ainult ühte või mitut krüptovarateenust, mis on samaväärsed investeerimisteenuste ja -tegevusega, mille jaoks neile on antud tegevusluba direktiivi 2014/65/EL alusel. Selleks:
- (a) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktis 11 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktides 8 ja 9 osutatud investeerimistegevusega;
 - (b) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktides 12 ja 13 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktis 3 osutatud investeerimisteenustega;

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaperistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaperistamise erinormid ning millega muudetakse direktiive 2009/65/EÜ, 2009/138/EÜ ja 2011/61/EL ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 347, 28.12.2017, lk 35).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1);

- (c) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktis 14 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktis 2 osutatud investeerimisteenustega;
- (d) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktis 15 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktides 6 ja 7 osutatud investeerimisteenustega;
- (e) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktis 16 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktis 1 osutatud investeerimisteenustega;
- (f) loetakse käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 punktis 17 määratletud krüptovarateenused samaväärseks direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktis 5 osutatud investeerimisteenustega;

Artikkel 3

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - (1) „hajusraamatu tehnoloogia“ ehk „DLT“ – teatavat liiki tehnoloogia, mis toetab krüpteeritud andmete hajutatud salvestamist;
 - (2) „krüptovara“ – väärtuse või õiguste digitaalne esitus, mida võib üle kanda ja salvestada elektrooniliselt, kasutades hajusraamatu tehnoloogiat või muud sarnast tehnoloogiat;
 - (3) „varapõhine token“ – krüptovara liik, mille eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides mitme seadusliku maksevahendina kasutatava usaldusraha, ühe või mitme kauba või ühe või mitme krüptovara väärtust või selliste varade kombinatsiooni väärtust;
 - (4) „e-raha token“ – krüptovara liik, mille peamine eesmärk on kasutada seda maksevahendina ja mille eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides seadusliku maksevahendina kasutatava usaldusraha väärtust;
 - (5) „kasutustoken“ – DLT raames kättesaadav krüptovara liik, mille eesmärk on pakkuda digijuurdepääsu kaubale või teenusele ning mida aktsepteerib ainult selle tokeni emitent;
 - (6) „krüptovara emitent“ – juriidiline isik, kes pakub avalikult mis tahes liiki krüptovara või taotleb sellise krüptovara krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist;
 - (7) „avalik pakkumine“ – kolmandatele isikutele tehtav pakkumine omandada krüptovara usaldusraha või muu krüptovara eest;
 - (8) „krüptovarateenuse osutaja“ – isik, kelle kutse- või äritegevus seisneb ühe või mitme krüptovarateenuse professionaalses osutamises kolmandatele isikutele;

- (9) „krüptovarateenus“ – allpool loetletud teenused ja tegevused, mis on seotud mis tahes krüptovaraga:
- (a) krüptovara hoidmine ja haldamine kolmandate isikute nimel;
 - (b) krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamine;
 - (c) krüptovara vahetamine seaduslikuks maksevahendiks oleva usaldusraha vastu;
 - (d) krüptovara vahetamine muu krüptovara vastu;
 - (e) krüptovaraga seotud korralduste täitmine kolmandate isikute nimel;
 - (f) krüptovara suunatud pakkumine;
 - (g) krüptovaraga seotud korralduste vastuvõtmine ja edastamine kolmandate isikute nimel;
 - (h) krüptovara kohta nõu andmine;
- (10) „krüptovara hoidmine ja haldamine kolmandate isikute nimel“ – krüptovara või krüptovarale juurdepääsu vahendite kaitsmine või kontrollimine kolmandate isikute nimel, vajaduse korral krüptograafiliste privaativõtmete abil;
- (11) „krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamine“ – ühe või mitme sellise krüptovaradega kauplemise platvormi haldamine, kus mitu krüptovara ostust või müügist huvitatud kolmandat isikut saavad suhelda viisil, mille tulemuseks on leping, vahetades ühe krüptovara teise vastu või krüptovara seaduslikuks maksevahendiks oleva usaldusraha vastu;
- (12) „krüptovara vahetamine usaldusraha vastu“ – krüptovaraga seotud ostu- või müügilepingute sõlmimine kolmandate isikutega seaduslikuks maksevahendiks oleva usaldusraha vastu oma kapitali arvel;
- (13) „krüptovara vahetamine muu krüptovara vastu“ – krüptovaraga seotud ostu- või müügilepingute sõlmimine kolmandate isikutega muu krüptovara vastu oma kapitali arvel;
- (14) „krüptovaraga seotud korralduste täitmine kolmandate isikute nimel“ – kokkulepete sõlmimine ühe või mitme krüptovara ostmiseks või müümiseks või ühe või mitme krüptovara märkimiseks kolmandate isikute nimel;
- (15) „krüptovara suunatud pakkumine“ – äsja emiteeritud krüptovara või sellise krüptovara, mis on juba emiteeritud, kuid ei ole lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil, turustamine kindlaksmääratud ostjatele, millega ei kaasne avalik pakkumine ega pakkumine emitendi krüptovara olemasolevatele omanikele;
- (16) „krüptovaraga seotud korralduste vastuvõtmine ja edastamine kolmandate isikute nimel“ – ühe või mitme krüptovara ostu või müügi või ühe või mitme

krüptovara märkimise korralduse vastuvõtmine ning selle korralduse edastamine kolmandale isikule täitmiseks;

- (17) „krüptovara kohta nõu andmine“ – kolmandale isikule personaalsete või konkreetsete soovitude andmine või nõusolek neid anda, kas kolmanda isiku taotlusel või nõu andva krüptovarateenuse osutaja algatusel, ühe või mitme krüptovara soetamise või müügi või krüptovarateenuse kasutamise kohta;
- (18) „juhtorgan“ – krüptovara emitendi või krüptovarateenuse pakkuja organ või organid, mille liikmed on nimetatud ametisse kooskõlas siseriikliku õigusega ja millel on õigus määrata kindlaks üksuse strateegia, eesmärgid ja üldine tegevussuund, kusjuures see kontrollib ja jälgib juhtimisotsuste tegemist ning sellesse kuuluvad üksuse äritegevust suunavad isikud;
- (19) „krediidiasutus“ – määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutus;
- (20) „kutselised investorid“ – määruse (EL) 2017/1129 artikli 2 punktis e määratletud kutselised investorid;
- (21) „reservvarad“ – seadusliku maksevahendina kasutatava usaldusraha, kaupade või krüptovarade portfell, mis tagab varapõhiste tokenite väärtuse, või selliste varade investering;
- (22) „päritoluliikmesriik“ –
 - (a) kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendi registrijärgne asukoht või filiaal on liidus, siis liikmesriik, kus on krüptovara emitendi registrijärgne asukoht või filiaal;
 - (b) kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendil ei ole liidus registrijärgset asukohta, kuid tal on liidus kaks või enam filiaali, siis liikmesriik, mille emitent on valinud nende liikmesriikide hulgast, kus on emitendi filiaalid;
 - (c) kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendi registrijärgne asukoht on kolmandas riigis ja tal ei ole liidus filiaali, siis emitendi valikul kas liikmesriik, kus krüptovara kavatsetakse esimest korda avalikult pakkuda, või liikmesriik, kus on esitatud esimene krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele võtmise taotlus;
 - (d) varapõhiste tokenite emitendi puhul liikmesriik, kus on varapõhiste tokenite emitendi registrijärgne asukoht;
 - (e) e-raha tokenite emitendi puhul liikmesriigid, kus e-raha tokenite emitent on saanud loa tegutsemiseks krediidiasutusena direktiivi 2013/36/EL alusel või e-raha asutusena direktiivi 2009/110/EÜ alusel;
 - (f) krüptovarateenuse osutajate puhul liikmesriik, kus on krüptovarateenuse osutaja registrijärgne asukoht;

- (23) „vastuvõttev liikmesriik“ – liikmesriik, kus krüptovara emitent on teinud krüptovara avaliku pakkumise või taotleb luba krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemiseks või kus krüptovarateenuse osutaja osutab krüptovarateenuseid, kui see erineb päritoluliikmesriigist;
- (24) „pädev asutus“ –
- (a) asutus, mille iga liikmesriik on määranud vastavalt artiklile 81 krüptovara emitentide, varapõhiste tokenite emitentide ja krüptovarateenuse osutajate jaoks;
 - (b) asutus, mille iga liikmesriik on määranud direktiivi 2009/110/EÜ kohaldamiseks e-raha tokenite emitentide jaoks;
- (25) „kaup“ – kaup komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/565⁵² artikli 2 punkti 6 tähenduses;
- (26) „oluline osalus“ – selline otsene või kaudne osalus varapõhiste tokenite emitendis või krüptovarateenuse osutajas, mis moodustab vähemalt 10% kapitalist või häältearvust, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ⁵³ artiklites 9 ja 10, võttes arvesse nimetatud direktiivi artikli 12 lõigetes 4 ja 5 sätestatud osaluste summeerimise tingimusi, või osalus, mis võimaldab avaldada olulist mõju sellise investeerimisühingu juhtimisele, milles osalust omatakse.
- (27) „siseteeve“ – täpset laadi avalikustamata teave, mis on otseselt või kaudselt seotud ühe või mitme krüptovara emitendiga või ühe või mitme krüptovaraga ning mis avaldaks avalikustamise korral tõenäoliselt märkimisväärset mõju nende krüptovarade hinnale;
- (28) „tarbija“ – füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega;
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 121 vastu delegeeritud õigusakte, et täpsustada lõikes 1 sätestatud mõistete tehnilisi elemente ja kohandada neid mõisteid vastavalt turu ja tehnoloogia arengule.

⁵² Komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/565, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELT L 87, 31.3.2017, lk 1).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).

II JAOTIS

Muud krüptovarad kui varapõhised tokenid ja e-raha tokenid

Artikkel 4

Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avalik pakkumine ning selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamine

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid ei tohi korraldada liidus selliste krüptovarade avalikku pakkumist ega taotleda selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist, v.a juhul kui emitent:
 - (a) on juriidiline isik;
 - (b) on koostanud nende krüptovarade kohta krüptovara valge raamatu kooskõlas artikliga 5;
 - (c) on teatanud sellest krüptovara valgest raamatust kooskõlas artikliga 7;
 - (d) on avaldanud krüptovara valge raamatu kooskõlas artikliga 8;
 - (e) täidab artiklis 13 sätestatud nõudeid.
2. Lõike 1 punkte b–d ei kohaldata, kui:
 - (a) krüptovarasid pakutakse tasuta;
 - (b) krüptovarasid luuakse automaatselt kaevandamise teel tasuta DLT säilitamise või tehingute valideerimise eest;
 - (c) krüptovarad on ainulaadsed ega ole asendatavad muude krüptovaradega;
 - (d) krüptovarasid pakutakse vähem kui 150 füüsilisele või juriidilisele isikule liikmesriigi kohta, kui need isikud tegutsevad oma arvel;
 - (e) 12 kuu jooksul ei ületa krüptovarade avaliku pakkumise kogumaht liidus 1 000 000 eurot või samaväärset summat muus vääringus või krüptovarades;
 - (f) krüptovara avalik pakkumine on suunatud üksnes kutselistele investoritele ja krüptovarasid võivad omada üksnes kutselised investorid.

Punkti a kohaldamisel ei käsitata krüptovarade tasuta pakkumisena seda, kui ostjad peavad esitama või kohustuma esitama emitendile vastutasuks krüptovarade eest isikuandmeid või kui krüptovara emitent saab krüptovarade potentsiaalsetelt omanikelt vastutasuna krüptovarade eest mis tahes kolmandate isikute teenustasusid, vahendustasusid, rahalisi hüvesid või mitterahalisi hüvesid.

3. Kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avalik pakkumine puudutab kasutustokeneid teenuse jaoks, mis ei ole veel kasutusel, ei tohi krüptovara valges raamatus kirjeldatud avaliku pakkumise kestus ületada 12 kuud.

Artikkel 5

Krüptovara valge raamatu sisu ja vorm

1. Artikli 4 lõike 1 punktis b osutatud krüptovara valge raamat sisaldab kogu järgmist teavet:
 - (a) emitendi üksikasjalik kirjeldus ning projekti kavandamise ja arendamisega seotud peamiste osalejate tutvustus;
 - (b) emitendi projekti üksikasjalik kirjeldus, avaliku pakkumise või kauplemisele lubamise objektiks oleva krüptovara liik, põhjused, miks krüptovara avalikult pakutakse või miks kauplemisele lubamist taotletakse, ning avaliku pakkumise kaudu kogutava usaldusraha või muu krüptovara kavandatav kasutusviis;
 - (c) avaliku pakkumise omaduste üksikasjalik kirjeldus, eelkõige selliste krüptovarade arv, mida emiteeritakse või mille kauplemisele lubamist taotletakse, krüptovarade emissioonihind ning märkimistingimused;
 - (d) krüptovaradega seotud õiguste ja kohustuste ning nende õiguste kasutamise korra ja tingimuste üksikasjalik kirjeldus;
 - (e) teave krüptovara emitendi kasutatava tehnoloogia ja standardite kohta, mis võimaldavad krüptovarasid hoida, säilitada ja üle anda;
 - (f) krüptovara emitendiga, krüptovaraga, krüptovara avaliku pakkumisega ja projekti elluviimisega seotud riskide üksikasjalik kirjeldus;
 - (g) I lisas kindlaks määratud avalikustatav teave.
2. Lõikes 1 osutatud teave peab olema õige, selge ja mitteeksitav. Krüptovara valges raamatus ei tohi olla olulisi väljajätteid ning kõnealune raamat esitatakse sisutihedal ja arusaadaval kujul.
3. Krüptovara valge raamat peab sisaldama järgmist avaldust: „Krüptovara emitent vastutab ainuisikuliselt käesoleva krüptovara valge raamatu sisu eest. Krüptovara valget raamatut ei ole läbi vaadanud ega heaks kiitnud ükski Euroopa Liidu liikmesriigi pädev asutus.“
4. Krüptovara valge raamat ei tohi sisaldada väiteid krüptovara tulevase väärtuse kohta peale lõikes 5 osutatud avalduse, v.a juhul, kui krüptovara emitent suudab sellise tulevase väärtuse tagada.
5. Krüptovara valge raamat peab sisaldama selget ja üheselt mõistetavat avaldust selle kohta, et:
 - (a) krüptovara võib kaotada osaliselt või täielikult oma väärtuse;

- (b) krüptovara ei pruugi alati olla võõrandatav;
 - (c) krüptovara ei pruugi olla likviidne;
 - (d) kui avalik pakkumine puudutab kasutustokeneid, ei pruugi kasutustokeneid olla võimalik vahetada krüptovara valges raamatus lubatud kauba või teenuse vastu, eriti projekti ebaõnnestumise või lõpetamise korral.
6. Iga krüptovara valge raamat peab sisaldama krüptovara emitendi juhtorgani avaldust. Selles avalduses kinnitatakse, et krüptovara valge raamat vastab käesoleva jaotise nõuetele ning et juhtorganile teadaolevalt on krüptovara valges raamatus esitatud teave õige ja olulisi väljajätteid ei ole.
7. Krüptovara valge raamat sisaldab kokkuvõtet, milles esitatakse lühidalt ja mittetehnilises keeles põhiteave krüptovara avaliku pakkumise kohta või krüptovara krüptovaradega kauplemise platvormil kavandatava kauplemisele lubamise kohta ning eelkõige asjaomase krüptovara oluliste elementide kohta. Krüptovara valge raamatu kokkuvõtte vorm ja sisu annavad koos krüptovara valge raamatuga asjakohast teavet asjaomase krüptovara oluliste elementide kohta, et aidata krüptovara võimalikel ostjatel teha teadlik otsus. Kokkuvõtte sisaldab ka hoiatust selle kohta, et:
- (a) seda tuleks lugeda krüptovara valge raamatu sissejuhatusena;
 - (b) potentsiaalne ostja peaks iga krüptovara ostuotsuse tegemisel tuginema kogu krüptovara valge raamatu sisule;
 - (c) krüptovara avalik pakkumine ei kujuta endast pakkumist või katset müüa finantsinstrumente ning mis tahes sellist pakkumist või katset müüa finantsinstrumente võib teha üksnes prospekti või muude pakkumisdokumentide abil vastavalt siseriiklikule õigusele;
 - (d) krüptovara valge raamat ei kujuta endast prospekti määruse (EL) 2017/1129 tähenduses ega muud pakkumisdokumenti liidu või siseriiklike õigusaktide kohaselt.
8. Iga krüptovara valge raamat peab olema varustatud kuupäevaga.
9. Krüptovara valge raamat koostatakse vähemalt ühes päritoluliikmesriigi ametlikus keeles või rahvusvahelises rahanduses üldkasutatavas keeles.
10. Krüptovara valge raamat tehakse kättesaadavaks masinloetavas vormingus.
11. ESMA töötab pärast EBAga konsulteerimist välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada lõike 10 kohaldamiseks standardvormid, -vormingud ja -mallid.

ESMA esitab rakenduslike tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile antakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

Artikkel 6
Reklaamteated

Kõik reklaamteated, mis on seotud muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avaliku pakkumisega või selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamisega, peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele:

- (a) reklaamteated on selgesti sellistena identifitseeritavad;
- (b) reklaamteadetes esitatud teave on õige, selge ja mitteeksitav;
- (c) reklaamteadetes sisalduv teave on kooskõlas krüptovara valges raamatus sisalduva teabega, kui krüptovara valge raamat on artikli 4 kohaselt nõutav;
- (d) reklaamteadetes märgitakse selgelt, et on avaldatud krüptovara valge raamat, ja märgitakse asjaomase krüptovara emitendi veebisaidi aadress.

Artikkel 7

Krüptovara valgest raamatust ja asjakohasel juhul reklaamteadetest teavitamine

1. Pädevad asutused ei nõua krüptovara valge raamatu ega krüptovaraga seotud reklaamteadete avaldamisele eelnevat heakskiitmist.
2. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid teavitavad oma krüptovara valgest raamatust ja artiklis 6 osutatud reklaamteadete puhul sellistest reklaamteadetest oma päritoluliikmesriigi pädevat asutust vähemalt 20 tööpäeva enne krüptovara valge raamatu avaldamist. Pädev asutus võib kasutada artikli 82 lõikes 1 sätestatud volitusi.
3. Krüptovara valgest raamatust teatamisel selgitatakse, miks krüptovara valges raamatus kirjeldatud krüptovara ei saa pidada:
 - (a) finantsinstrumendiks direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 15 tähenduses;
 - (b) e-rahaks direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punkti 2 tähenduses;
 - (c) hoiuseks direktiivi 2014/49/EL artikli 2 lõike 1 punkti 3 tähenduses;
 - (d) investeerimishoiuseks direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 43 tähenduses.
4. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid esitavad koos lõigetes 2 ja 3 osutatud teatega oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele nimekirja võimalikest vastuvõtvatest liikmesriikidest, kus nad kavatsevad oma krüptovara avalikult pakkuda või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist taotleda. Samuti teavitavad nad oma päritoluliikmesriiki krüptovarade kavandatava avaliku pakkumise või kauplemisplatvormil kauplemisele lubamise alguskuupäevast.

Päritoluliikmesriigi pädev asutus teavitab vastuvõtva liikmesriigi pädevat asutust kavandatud avalikust pakkumisest või krüptovaradega kauplemise platvormil

kauplemisele lubamisest kahe tööpäeva jooksul pärast esimeses lõigus osutatud nimekirja kättesaamist.

5. Pädevad asutused edastavad ESMA-le saadud teabe krüptovara valgete raamatute kohta ja teavitamise kuupäeva. ESMA teeb krüptovara valged raamatud, millest on teavitatud, kättesaadavaks artiklis 57 osutatud registris.

Artikkel 8

Krüptovara valge raamatu ja, kui see on asjakohane, reklaamteadete avaldamine

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid avaldavad oma krüptovara valge raamatu ja, kui see on asjakohane, reklaamteated oma veebisaidil, mis on üldsusele kättesaadav, hiljemalt nende krüptovarade avaliku pakkumise või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamise alguskuupäeval. Krüptovara valge raamat ning, kui see on asjakohane, reklaamteated on emitendi veebisaidil kättesaadavad seni, kuni krüptovarad on üldsuse omandis.
2. Avaldatud krüptovara valge raamat ja, kui see on asjakohane, reklaamteated on identsed versiooniga, millest teavitati asjaomast pädevat asutust vastavalt artiklile 7 või mida on muudetud vastavalt artiklile 11.

Artikkel 9

Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite tähtajaline avalik pakkumine

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid, kes seavad krüptovarade avalikule pakkumisele ajapiirangu, avaldavad pakkumise tulemuse oma veebisaidil 16 tööpäeva jooksul pärast märkimisperioodi lõppu.
2. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid, kes seavad krüptovarade avalikule pakkumisele ajapiirangu, peavad kehtestama tõhusa korra, et jälgida ja kaitsta sellise pakkumise käigus saadud rahalisi vahendeid või muid krüptovarasid. Selleks tagavad sellised emitendid, et avaliku pakkumise käigus kogutud rahalisi vahendeid või muid krüptovarasid hoiab üks järgmistest:
 - (a) krediiasutus, kui avaliku pakkumise käigus kogutud rahalised vahendid on usaldusraha kujul;
 - (b) krüptovarateenuse osutaja, kellel on luba hoida ja hallata krüptovara kolmandate isikute nimel;

Artikkel 10

Luba pakkuda avalikult muid krüptovarasid kui varapõhiseid tokeneid ja e-raha tokeneid ning taotlema selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist

1. Pärast krüptovara valge raamatu avaldamist kooskõlas artikliga 8 ja vajaduse korral artikliga 11 võivad krüptovara emitendid pakkuda muid krüptovarasid kui varapõhiseid tokeneid ja e-raha tokeneid kogu liidus ja taotlema selliste krüptovarade krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist.
2. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitentide suhtes, kes on avaldanud krüptovara valge raamatu kooskõlas artikliga 8 ja vajaduse korral artikliga 11, ei kohaldata mingeid täiendavaid teabenõudeid seoses sellise krüptovara pakkumisega või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamisega.

Artikkel 11

Avaldatud krüptovara valge raamatu ja asjakohasel juhul reklaamteadete muutmine pärast avaldamist

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid muudavad avaldatud krüptovara valget raamatut ja, kui see on asjakohane, avaldatud reklaamteateid, et kirjeldada mis tahes muutusi või uusi asjaolusid, millel on tõenäoliselt märkimisväärne mõju krüptovara võimalike ostjate ostuotsusele või krüptovaraomanike otsusele krüptovara müüa või vahetada.
2. Emitent teavitab oma kodulehel avalikkust viivitamata oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele teatatud muudetud krüptovara valgest raamatust ja esitab kokkuvõtte põhjustest, miks ta on teatanud muudetud krüptovara valgest raamatust.
3. Muudetud krüptovara valges raamatus ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadetes esitatud teabe järjekord peab vastama artikli 8 kohaselt avaldatud krüptovara valge raamatu või reklaamteadete teabe järjekorrale.
4. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid teavitavad oma päritoluliikmesriigi pädevat asutust oma muudetud krüptovara valgest raamatust ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadetest, sh selliste muudatuste põhjustest, vähemalt seitse tööpäeva enne avaldamist. Pädev asutus võib kasutada artikli 82 lõikes 1 sätestatud volitusi.
5. Päritoluliikmesriigi pädev asutus teavitab kahe tööpäeva jooksul pärast muudetud krüptovara valge raamatu kavandi ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadete kättesaamist artikli 7 lõikes 4 osutatud vastuvõtva liikmesriigi pädevat asutust muudetud krüptovara valgest raamatust ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadetest.
6. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid avaldavad muudetud krüptovara valge raamatu ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteated, sh muutmise põhjused, vastavalt artiklile 8 oma veebisaidil.
7. Muudetud krüptovara valgel raamatul ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadetal peab olema ajatempel. Viimane muudetud krüptovara valge raamat

ja, kui see on asjakohane, viimased muudetud reklaamteated tähistatakse kehtiva versioonina. Kõik muudetud krüptovara valged raamatud ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteated on emitendi veebisaidil kättesaadavad seni, kuni krüptovarad on üldsuse omandis.

8. Kui avalik pakkumine puudutab kasutustokeneid, ei pikendata muudetud krüptovara valges raamatus ja, kui see on asjakohane, muudetud reklaamteadetes tehtud muudatustega artikli 4 lõikes 3 osutatud 12-kuulist tähtaega.

Artikkel 12 **Taganemisõigus**

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid pakuvad taganemisõigust igale tarbijale, kes ostab selliseid krüptovarasid otse emitendilt või krüptovarateenuse osutajalt, kes pakub krüptovarasid emitendi nimel.

Tarbijatel on 14 kalendripäeva aega, et võtta ilma kulusid kandmata ja põhjendusi esitamata tagasi oma nõusolek krüptovarade ostmiseks. Taganemisperiood algab päevast, mil tarbija nõustub krüptovarasid ostma.

2. Kõik tarbijalt saadud maksed, sh vajaduse korral mis tahes tasud, makstakse tagasi põhjendamatu viivitusega ja igal juhul hiljemalt 14 päeva jooksul alates päevast, mil krüptovara emitent või krüptovarateenuse osutaja, kes krüptovara selle emitendi nimel pakub, sai teada tarbija otsusest lepingust taganeda.

Tagasimakse tegemisel kasutatakse sama makseviisi, mida kasutas alguses tehingus tarbija, välja arvatud juhul, kui tarbija on sõnaselgelt andnud nõusoleku teistsuguse makseviisi kasutamiseks, ning tingimusel, et tarbijale ei kaasne tagasimaksega kohustust maksta mingit teenustasu.

3. Krüptovara emitendid annavad teavet lõikes 1 osutatud taganemisõiguse kohta oma krüptovara valges raamatus.
4. Taganemisõigust ei kohaldata, kui krüptovara on lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil.
5. Kui krüptovara emitendid on seadnud krüptovarade avalikule pakumisele ajapiirangu vastavalt artiklile 9, ei saa taganemisõigust kasutada pärast märkimisperioodi lõppu.

Artikkel 13

Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitentide kohustused

1. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid:
 - (a) tegutsevad ausalt, õiglaselt ja professionaalselt;
 - (b) suhtlevad krüptovarade omanikega õiglasel, selgel ja mitteeksitaval viisil;
 - (c) ennetavad, tuvastavad ja haldavad mis tahes tekkida võivaid huvide konflikte ning avalikustavad need;

- (d) kannavad hoolt, et kõik nende süsteemid ja juurdepääsukontrolli protokollid vastavalt asjakohastele liidu standarditele.

Punkti d kohaldamiseks töötab ESMA koostöös EBAga välja määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 16 kohased suunised liidu standardite täpsustamiseks.

2. Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid tegutsevad selliste krüptovarade omanike parimates huvides ja kohtlevad neid võrdselt, v.a juhul, kui krüptovara valges raamatus ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetes on märgitud sooduskohtlemine.
3. Kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite avalik pakkumine mis tahes põhjusel tühistatakse, tagavad selliste krüptovarade emitendid, et ostjatelt või potentsiaalsetelt ostjatelt kogutud rahalised vahendid tagastatakse neile nõuetekohaselt ja võimalikult kiiresti.

Artikkel 14

Muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitentide vastutus seoses krüptovara valges raamatus esitatud teabega

1. Kui muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitent või selle juhtorgan on rikkunud artiklit 5, esitades oma krüptovara valges raamatus või muudetud krüptovara valges raamatus teavet, mis ei ole täielik, õige ja selge, või esitades eksitavat teavet, võib krüptovarade omanik muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendilt või tema juhtorganilt nõuda talle sellise rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

Tsiviilvastutuse välistamine on õigustühine.

2. Krüptovarade omanikul on kohustus esitada tõendid selle kohta, et muude krüptovarade kui varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitent on rikkunud artiklit 5 ja et selline rikkumine mõjutas omaniku otsust osta, müüa või vahetada asjaomaseid krüptovarasid.
3. Krüptovarade omanik ei saa nõuda kahju hüvitamist artikli 5 lõikes 7 osutatud kokkuvõttes esitatud teabe eest, sh selle tõlke eest, välja arvatud juhul, kui:
 - (a) kokkuvõtte on eksitav, ebatäpne või krüptovara valge raamatu muude osadega vastuolus;
 - (b) kokkuvõttes ei esitata krüptovara valge raamatu teiste osadega kooskõlas põhiteavet, mis aitaks tarbijatel ja investoritel otsustada, kas osta selliseid krüptovarasid.
4. Käesolev artikkel ei välista muude tsiviilvastutusest tulenevate nõuete esitamist kooskõlas siseriikliku õigusega.

III JAOTIS

Varapõhised tokenid

1. peatükk

Luba pakkuda avalikult varapõhiseid tokeneid ja taotleda nende kauplemisele lubamist krüptovaradega kauplemise platvormil

Artikkel 15 *Tegevusluba*

1. Ükski varapõhiste tokenite emitent ei paku avalikult selliseid tokeneid ega taotle nende krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist, v.a juhul, kui päritoluliikmesriigi pädev asutus on andnud emitendile selleks koosõlas artikliga 19 tegevusloa.
2. Lõikes 1 osutatud tegevusluba antakse ainult liidus asutatud juriidilistele isikutele.
3. Lõiget 1 ei kohaldata juhul, kui
 - (a) ringluses olevate varapõhiste tokenite keskmine summa, mis on arvatud 12 kuu kohta iga kalendripäeva lõpu seisuga, ei ületa 5 000 000 eurot või samaväärset summat muus vääringus;
 - (b) varapõhiste tokenite avalik pakkumine on suunatud üksnes kutselistele investoritele ja varapõhiseid tokeneid võivad omada üksnes kutselised investorid.

Selliste varapõhiste tokenite emitendid peavad siiski koostama artiklis 17 osutatud krüptovara valge raamatu ning teavitama sellest krüptovara valgest raamatust ja, kui see on asjakohane, oma reklaamteadetest oma päritoluliikmesriigi pädevat asutust vastavalt artiklile 7.

4. Lõiget 1 ei kohaldata, kui varapõhiste tokenite emitendid on saanud krediitiasutuse tegevusloa vastavalt direktiivi 2013/36/EL artiklile 8.

Sellised emitendid peavad siiski koostama artiklis 17 osutatud krüptovara valge raamatu ja esitama selle oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele heakskiitmiseks vastavalt lõikele 7.

5. Pädeva asutuse antud luba kehtib kogu liidus ja võimaldab emitendil pakkuda varapõhiseid tokeneid, mille jaoks ta on saanud loa, kogu liidus, ja taotleda selliste varapõhiste tokenite krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist.
6. Pädeva asutuse artikli 19 kohane heakskiit emitendi krüptovara valgele raamatule või artikli 21 kohane heakskiit muudetud krüptovara valgele raamatule kehtib kogu liidus.

7. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada lõikes 4 osutatud krüptovara valge raamatu heakskiitmise menetlust.

EBA esitab regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 16 **Tegevusloa taotlemine**

1. Varapõhiste tokenite emitendid esitavad taotluse artiklis 15 osutatud tegevusloa saamiseks oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele.
2. Lõikes 1 osutatud taotlus peab sisaldama kogu järgmist teavet:
 - (a) taotleva emitendi aadress;
 - (b) taotleva emitendi põhikiri;
 - (c) tegevuskava, milles esitatakse ärimudel, mida emitent kavatseb järgida;
 - (d) õiguslik arvamus, et varapõhised tokenid ei kvalifitseeru finantsinstrumentideks, e-rahaks, hoiusteks ega investeerimishoiusteks;
 - (e) taotleva emitendi juhtimiskorra üksikasjalik kirjeldus;
 - (f) taotleva emitendi juhtorgani liikmete andmed;
 - (g) tõendid selle kohta, et punktis f osutatud isikutel on hea maine ning taotleva emitendi juhtimiseks sobivad teadmised ja kogemused;
 - (h) asjakohasel juhul tõendid selle kohta, et füüsilistel isikutel, kellele kuulub otseselt või kaudselt üle 20% taotleva emitendi aktsiakapitalist või hääleõigusest või kes muul viisil kontrollivad kõnealust emitenti, on hea maine ja pädevus;
 - (i) artiklis 17 osutatud krüptovara valge raamat;
 - (j) artikli 30 lõike 5 punktides a–k osutatud põhimõtted ja menetlused;
 - (k) artikli 30 lõike 5 viimases lõigus osutatud kolmandate isikutega sõlmitud lepingupõhiste kokkulepete kirjeldus;
 - (l) taotleva emitendi artikli 30 lõikes 8 osutatud talitluspidevuse põhimõtete kirjeldus;
 - (m) artikli 30 lõikes 9 osutatud sisekontrollimehhanismide ja riskijuhtimismenetluste kirjeldus;

- (n) artikli 30 lõikes 10 osutatud turvalisuse, sh küberturvalisuse, usaldusväarsuse ja teabe konfidentsiaalsuse kaitse menetluste ja süsteemide kirjeldus;
 - (o) taotleva emitendi artiklis 27 osutatud kaebuste käsitlemise korra kirjeldus;
3. Lõike 2 punktide g ja h kohaldamisel esitavad varapõhiste tokenite emitendid tõendid kõigi järgmiste asjaolude kohta:
- (a) et kõigil taotleva varapõhiste tokenite emitendi juhtimisega seotud isikutel puuduvad äriühinguõiguse, maksejõuetusõiguse, finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide, rahapesuvastaste õigusaktide, terrorismivastase võitluse õigusaktide, pettuse või ametialase vastutuse valdkonnas kehtiva siseriikliku õiguse rikkumisest tulenevate süüdimõistvate kohtuotsuste ja sanktsioonidega seotud karistusregistri kanded;
 - (b) et varapõhiste tokenite emitendi juhtorgani liikmetel on ühiselt piisavad teadmised, oskused ja kogemused varapõhiste tokenite emitendi juhtimiseks ning et neil isikutel on kohustus pühendada oma ülesannete täitmisele piisavalt aega.
4. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada, millist teavet peab taotlus lisaks lõikes 2 osutatud teabele sisaldama.

EBA esitab regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

5. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada tegevusloa andmise standardvormid, -mallid ja -menetlused.

EBA esitab rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile antakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artikliga 15.

Artikkel 17

Varapõhiste tokenite krüptovara valge raamatu sisu ja vorm

1. Artikli 16 lõike 2 punktis i osutatud krüptovara valge raamat peab vastama kõigile artiklis 4 sätestatud nõuetele. Lisaks artiklis 4 osutatud teabele peab krüptovara valge raamat aga sisaldama ka kogu järgmist teavet:
- (a) emitendi juhtimiskorra üksikasjalik kirjeldus, sh artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandate isikute rolli, kohustuste ja vastutuse kirjeldus;
 - (b) artiklis 32 osutatud reservvarade üksikasjalik kirjeldus;

- (c) artiklis 33 osutatud reservvarade hoidmise, sh varade eraldamise korra üksikasjalik kirjeldus;
- (d) artiklis 34 osutatud reservvarade investeerimise korral reservvarade investeerimise põhimõtete üksikasjalik kirjeldus;
- (e) üksikasjalik teave õiguste laadi ja täitmisele pööratavuse kohta, sh mis tahes otsese tagastamisõiguse või nõudeõiguse kohta, mis varapõhiste tokenite omanikel ja artikli 35 lõikes 3 osutatud juriidilistel või füüsilistel isikutel võivad olla reservvarade või emitendi suhtes, sh teave selle kohta, kuidas neid õigusi võidakse maksejõuetusmenetluses käsitleda;
- (f) kui emitent ei anna otsest õigust reservvaradele, üksikasjalik teave artikli 35 lõikes 4 osutatud mehhanismide kohta, mille eesmärk on tagada varapõhiste tokenite likviidsus;
- (g) artiklis 27 osutatud kaebuste käsitlemise korra üksikasjalik kirjeldus;
- (h) I ja II lisas kindlaks määratud avalikustatav teave.

Kui kõigile varapõhiste tokenite omanikele ei ole antud otsest nõude- või tagastamisõigust, peab krüptovara valge raamat punkti e kohaldamiseks sisaldama selget ja ühemõttelist avaldust selle kohta, et kõigil krüptovara omanikel ei ole nõudeõigust reservvarade suhtes või nad ei saa krüptovara reservvarade vastu emitendile mis tahes ajal tagastada.

2. Krüptovara valge raamat sisaldab kokkuvõtet, milles esitatakse lühidalt ja mittetehnilises keeles põhiteave varapõhiste tokenite avaliku pakkumise kohta või varapõhiste tokenite krüptovaradega kauplemise platvormil kavandatava kauplemisele lubamise kohta ning eelkõige asjaomaste varapõhiste tokenite oluliste elementide kohta. Krüptovara valge raamatu kokkuvõtte vorm ja sisu annavad koos krüptovara valge raamatuga asjakohast teavet asjaomaste varapõhiste tokenite oluliste elementide kohta, et aidata varapõhiste tokenite potentsiaalsetel ostjatel teha teadlik otsus. Kokkuvõtte sisaldab ka hoiatust selle kohta, et:
 - (i) seda tuleks lugeda krüptovara valge raamatu sissejuhatusena;
 - (j) potentsiaalne ostja peaks iga varapõhiste tokenite ostuotsuse tegemisel tuginema kogu krüptovara valge raamatu sisule;
 - (k) varapõhiste tokenite avalik pakkumine ei kujuta endast pakkumist või katset müüa finantsinstrumente ning mis tahes sellist pakkumist või katset müüa finantsinstrumente võib teha üksnes prospekti või muude pakkumisdokumentide abil vastavalt siseriiklikule õigusele;
 - (l) krüptovara valge raamat ei kujuta endast prospekti määruse (EL) 2017/1129 tähenduses ega muud pakkumisdokumenti liidu või siseriiklike õigusaktide kohaselt.

3. Iga krüptovara valge raamat peab olema varustatud kuupäevaga.

4. Krüptovara valge raamat koostatakse vähemalt ühes päritoluliikmesriigi ametlikus keeles või rahvusvahelises rahanduses üldkasutatavas keeles.
5. Krüptovara valge raamat tehakse kättesaadavaks masinloetavas vormingus.
6. ESMA töötab pärast EBAga konsulteerimist välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada lõike 10 kohaldamiseks standardvormid, -vormingud ja -mallid.

ESMA esitab rakenduslike tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*].

Komisjonile antakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

Artikkel 18

Tegevusloa taotluse hindamine

1. Pädevad asutused, kes saavad artiklis 16 osutatud tegevusloa taotluse, hindavad 20 tööpäeva jooksul alates sellise taotluse saamisest, kas taotlus, sh artikli 16 lõike 2 punktis i osutatud krüptovara valge raamat, on täielik. Nad teatavad taotlevale emitendile viivitamata, kas taotlus, sh krüptovara valge raamat, on täielik. Kui taotlus, sh krüptovara valge raamat, ei ole täielik, määravad nad tähtaja, mille jooksul taotlev emitent peab esitama puuduva teabe.
2. Pädevad asutused hindavad kolme kuu jooksul alates täieliku taotluse saamisest, kas taotlev emitent vastab käesolevas jaotises sätestatud nõuetele, ning võtavad vastu täielikult põhjendatud otsuse eelnõu tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta. Nende kolme kuu jooksul võivad pädevad asutused nõuda taotlevalt emitendilt mis tahes teavet taotluse kohta, sh artikli 16 lõike 2 punktis i osutatud krüptovara valge raamatu kohta.
3. Pädevad asutused edastavad pärast lõikes 2 osutatud kolme kuu möödumist oma otsuse eelnõu taotlevale emitendile ning otsuse eelnõu ja taotlustoimiku EBA-le, ESMA-le ja EKP-le. Kui taotlev emitent on asutatud liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, või kui reservvara hulka kuulub muid vääringuid peale euro, konsulteerivad pädevad asutused asjaomase liikmesriigi keskpangaga. Taotleval emitendil on õigus esitada oma pädevale asutusele tema otsuste eelnõude kohta tähelepanekuid ja märkusi.
4. EBA, ESMA, EKP ja vajaduse korral lõikes 3 osutatud keskpank esitavad kahe kuu jooksul pärast otsuse eelnõu ja taotlustoimiku kättesaamist taotluse kohta mittesiduva arvamuse ning edastavad oma mittesiduvad arvamused asjaomasele pädevale asutusele. Kõnealune pädev asutus võtab neid mittesiduvaid arvamusi ning taotleva emitendi tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.

Artikkel 19

Tegevusloa andmine või selle andmisest keeldumine

1. Pädevad asutused võtavad ühe kuu jooksul pärast artikli 18 lõikes 4 osutatud mittesiduva arvamuse saamist vastu täielikult põhjendatud otsuse taotlevale emitendile tegevusloa andmise või selle andmisest keeldumise kohta ning teavitavad taotlevat emitenti sellest otsusest viie tööpäeva jooksul. Kui taotlev emitent saab tegevusloa, loetakse tema krüptovara valge raamat heakskiidetuks.
2. Pädevad asutused keelduvad tegevusloa andmisest, kui on objektiivne ja tõendatav alus arvata, et:
 - (a) taotleva emitendi juhtorgan võib ohustada emitendi tõhusat, arukat ja usaldusväärset juhtimist ja talitluspidevust, tema klientide huvide piisavat arvessevõtmist ja turu usaldusväärset;
 - (b) taotlev emitent ei täida või tõenäoliselt ei täida käesoleva jaotise nõudeid;
 - (c) taotleva emitendi ärimudel võib tõsiselt ohustada finantsstabiilsust, rahapoliitika ülekandumist või rahalist suveräänsust.
3. Pädevad asutused teavitavad EBAt, ESMAt ja EKPd ning vajaduse korral artikli 18 lõikes 3 osutatud keskpanku kõigist antud tegevuslubadest. ESMA lisab artiklis 57 osutatud krüptovarade ja krüptovarateenuse osutajate registrisse järgmise teabe:
 - (a) varapõhiste tokenite emitendi nimi, õiguslik vorm ja juriidilise isiku tunnus;
 - (b) varapõhiste tokenite emitendi ärinimi, füüsiline aadress ja veebisait;
 - (c) krüptovara valged raamatud või muudetud krüptovara valged raamatud;
 - (d) mis tahes muud teenused, mida varapõhiste tokenite emitent osutab ja mis ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse, ning viide asjakohasele liidu või siseriiklikule õigusaktile.

Artikkel 20

Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

1. Pädevad asutused tunnistavad varapõhiste tokenite emitentide tegevusloa kehtetuks mis tahes järgmisel juhul:
 - (a) emitent ei ole kasutanud tegevusluba 6 kuu jooksul pärast tegevusloa saamist;
 - (b) emitent ei ole kasutanud tegevusluba 6 järjestikuse kuu jooksul;
 - (c) emitent on saanud tegevusloa ebaseaduslikul viisil, sealhulgas esitades valeandmeid artiklis 16 osutatud tegevusloa taotluses või krüptovara valges raamatus, mida on muudetud vastavalt artiklile 21;
 - (d) emitent ei vasta enam nendele tingimustele, mille alusel tegevusluba anti;
 - (e) emitent on raskelt rikkunud käesoleva jaotise sätteid;

- (f) emitendi suhtes rakendatakse nõuetekohase lõpetamise kava kooskõlas kohaldatavate siseriiklike maksejõuetust käsitlevate õigusaktidega;
- (g) emitent on tegevusloast sõnaselgelt loobunud või otsustanud oma tegevuse peatada.

Varapõhiste tokenite emitendid teavitavad oma pädevat asutust punktides f ja g osutatud juhtudest.

2. Pädevad asutused teavitavad varapõhiste tokenite emitendi pädevat asutust viivitamata järgmisest:

- (a) asjaolu, et artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandast isikust üksus on kaotanud direktiivi 2013/36/EL artiklis 8 osutatud krediitiasutuse tegevusloa, käesoleva määruse artiklis 53 osutatud krüptovara teenuse osutaja tegevusloa, direktiivi (EL) 2015/2366 artiklis 11 osutatud makseasutuse tegevusloa või direktiivi 2009/110/EÜ artiklis 3 osutatud e-raha asutuse tegevusloa;
- (b) asjaolu, et varapõhiste tokenite emitent või tema juhtorgani liikmed on seoses rahapesu või terrorismi rahastamisega rikkunud siseriiklikke sätteid, millega on üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849⁵⁴.

3. Pädevad asutused tunnistavad varapõhiste tokenite emitendi tegevusloa kehtetuks, kui nad on arvamusel, et lõike 2 punktides a ja b osutatud asjaolud mõjutavad kõnealuse emitendi juhtorgani head mainet või osutavad artiklis 30 märgitud juhtimiskorra või sisekontrollimehhanismide puudustele.

Tegevusloa kehtetuks tunnistamise korral rakendab varapõhiste tokenite emitent artiklis 42 sätestatud menetlust.

Artikkel 21

Avaldatud varapõhiste tokenite krüptovara valge raamatu muutmine

1. Varapõhiste tokenite emitendid teatavad oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele ka igast sellisest kavandatud muudatusest emitendi ärimudelil, millel on tõenäoliselt oluline mõju varapõhiste tokenite tegeliku või võimaliku omaniku ostuotsusele ja mis leiab aset pärast artiklis 19 osutatud tegevusloa saamist. Sellised muudatused hõlmavad muu hulgas olulisi muudatusi seoses järgmisega:

- (a) juhtimiskord;
- (b) reservvarad ja reservvarade hoidmine;
- (c) varapõhiste tokenite omanikele antud õigused;
- (d) varapõhiste tokenite emiteerimise, loomise ja hävitamise mehhanism;

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (e) varapõhiste tokenitega tehtud tehingute valideerimise protokollid;
 - (f) emitendi omandis oleva DLT toimimine, kui varapõhiseid tokeneid emiteeritakse, kantakse üle ja säilitatakse sellise DLT kohaselt;
 - (g) mehhanismid, millega tagatakse varapõhiste tokenite tagasivõtmine või nende likviidsus;
 - (h) kokkulepped kolmandate isikutega, sealhulgas reservvarade haldamise ja reservi investeerimise, reservvarade hoidmise ja, kui see on asjakohane, varapõhiste tokenite üldsusele levitamise kohta;
 - (i) oluliste varapõhiste tokenite emitentide likviidsusjuhtimise poliitika;
 - (j) kaebuste käsitlemise menetlus.
2. Kui pädevale asutusele on teatatud kavatsusest teha mõni lõikes 1 osutatud muudatus, koostab varapõhiste tokenite emitent muudetud krüptovara valge raamatu kavandi ja tagab, et selles esitatud teave on kooskõlas algses krüptovara valges raamatus esitatud teabega.

Pädev asutus kinnitab muudetud krüptovara valge raamatu kavandi kättesaamist elektrooniliselt niipea kui võimalik ja kahe tööpäeva jooksul pärast selle kättesaamist.

Pädev asutus kiidab muudetud krüptovara valge raamatu kavandi heaks või keeldub seda tegemast 20 tööpäeva jooksul pärast taotluse kättesaamise kinnitamist. Muudetud krüptovara valge raamatu kavandi läbivaatamise ajal võib pädev asutus nõuda muudetud krüptovara valge raamatu kavandi kohta ka lisateavet, selgitusi või põhjendusi. Kui pädev asutus nõuab sellist lisateavet, algab 20 tööpäeva pikkune tähtaeg alles siis, kui pädev asutus on nõutud lisateabe kätte saanud.

Pädev asutus võib konsulteerida ka EBA, ESMA ja EKPga ning vajaduse korral selliste liikmesriikide keskpankadega, mille rahaühik ei ole euro.

3. Kui pädev asutus kiidab muudetud krüptovara valge raamatu heaks, võib ta nõuda, et varapõhiste tokenite emitent:
- (a) kehtestab mehhanismid, millega tagatakse varapõhiste tokenite omanike kaitse, kui võimalikud muudatused emitendi tegevuses võivad oluliselt mõjutada varapõhiste tokenite või reservvarade väärtust, stabiilsust või riske;
 - (b) võtab asjakohaseid parandusmeetmeid finantsstabiilsuse tagamiseks.

Artikkel 22

Varapõhiste tokenite emitentide vastutus seoses krüptovara valges raamatus esitatud teabega

1. Kui varapõhiste tokenite emitent või selle juhtorgan on rikkunud artiklit 17, esitades oma krüptovara valges raamatus või muudetud krüptovara valges raamatus teavet, mis ei ole täielik, õiglane või selge, või esitades eksitavat teavet, võib selliste

varapõhiste tokenite omanik nõuda varapõhiste tokenite emitendilt või tema juhtorganilt talle sellise rikkumise tõttu tekitatud kahju hüvitamist.

Tsiviilvastutuse välistamine on õigustühine.

2. Varapõhiste tokenite omanikel on kohustus esitada tõendid selle kohta, et varapõhiste tokenite emitent on rikkunud artiklit 17 ja et selline rikkumine mõjutas omanike otsust osta, müüa või vahetada asjaomaseid varapõhiseid tokeneid.
3. Varapõhiste tokenite omanik ei saa nõuda kahju hüvitamist artikli 17 lõikes 2 osutatud kokkuvõttes esitatud teabe eest, sealhulgas selle tõlke eest, välja arvatud juhul, kui:
 - (a) kokkuvõtte on eksitav, ebatäpne või krüptovara valge raamatu muude osadega vastuolus;
 - (b) kokkuvõttes ei esitata krüptovara valge raamatu teiste osadega kooskõlas põhiteavet, mis aitaks tarbijatel ja investoritel kaaluda, kas osta selliseid varapõhiseid tokeneid või mitte.
4. Käesolev artikkel ei välista muude tsiviilvastutusest tulenevate nõuete esitamist kooskõlas siseriikliku õigusega.

2. peatükk

Kõigi varapõhiste tokenite emitentide kohustused

Artikkel 23

Kohustus tegutseda ausalt, õiglaselt ja professionaalselt varapõhiste tokenite omanike parimates huvides

1. Varapõhiste tokenite emitendid:
 - (a) tegutsevad ausalt, õiglaselt ja professionaalselt;
 - (b) suhtlevad varapõhiste tokenite omanikega õiglasel, selgel ja mitteeksitaval viisil.
2. Varapõhiste tokenite emitendid tegutsevad selliste tokenite omanike parimates huvides ja kohtlevad neid võrdselt, välja arvatud juhul, kui sooduskohtlemist on nimetatud krüptovara valges raamatus ja, kui see on asjakohane, reklaamteadetes.

Artikkel 24

Krüptovara valge raamatu ja, kui see on asjakohane, reklaamteadete avaldamine

Varapõhiste tokenite emitendid avaldavad oma veebisaidil artikli 19 lõikes 1 osutatud heakskiidetud krüptovara valge raamatu ning, kui see on asjakohane, artiklis 21 osutatud muudetud krüptovara valge raamatu ja artiklis 25 osutatud reklaamteated. Heakskiidetud

krüptovara valged raamatud on üldsusele kättesaadavad hiljemalt kuupäeval, mil algab varapõhiste tokenite avalik pakkumine või need tokenid lubatakse kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil. Heakskiidetud krüptovara valge raamat ning, kui see on asjakohane, muudetud krüptovara valge raamat ja reklaamteated on emitendi veebisaidil kättesaadavad seni, kuni varapõhised tokenid on üldsuse omandis.

Artikkel 25

Reklaamteated

1. Kõik reklaamteated, mis on seotud varapõhiste tokenite avaliku pakkumisega või selliste varapõhiste tokenite krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamisega, peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele:
 - (a) reklaamteated on selgesti sellistena identifitseeritavad;
 - (b) reklaamteadetes esitatud teave on õige, selge ja mitteeksitav;
 - (c) reklaamteadetes esitatud teave on kooskõlas krüptovara valges raamatus esitatud teabega;
 - (d) reklaamteadetes antakse selgelt teada, et on avaldatud krüptovara valge raamat, ja märgitakse krüptovarade emitendi veebisaidi aadress.
2. Kui kõigile varapõhiste tokenite omanikele ei ole antud otsust nõude- või tagastamisõigust, peavad reklaamteated sisaldama selget ja ühemõttelist avaldust selle kohta, et kõigil varapõhiste tokenite omanikel ei ole nõuet reservvarade suhtes või nad ei saa varapõhised tokeneid selliste reservvarade vastu emitendile mis tahes ajal tagastada.

Artikkel 26

Varapõhiste tokenite omanikele pidevalt esitatav teave

1. Varapõhiste tokenite emitendid avalikustavad oma veebisaidil vähemalt kord kuus ning selgel, täpsel ja läbipaistval viisil ringluses olevate varapõhiste tokenite summa ning artiklis 32 osutatud reservvarade väärtuse ja koosseisu.
2. Varapõhiste tokenite emitendid avalikustavad oma veebisaidil võimalikult kiiresti ning selgel, täpsel ja läbipaistval viisil artiklis 32 osutatud reservvarade auditi tulemused.
3. Ilma et see piiraks artikli 77 kohaldamist, avalikustavad varapõhiste tokenite emitendid võimalikult kiiresti ning selgel, täpsel ja läbipaistval viisil oma veebisaidil kõik sündmused, millel on või tõenäoliselt on oluline mõju varapõhiste tokenite väärtusele või artiklis 32 osutatud reservvaradele.

Artikkel 27

Kaebuste käsitlemise kord

1. Varapõhiste tokenite emitendid kehtestavad tõhusa ja läbipaistva korra varapõhiste tokenite omanikelt saadud kaebuste kiireks, õiglaseks ja järjekindlaks käsitlemiseks

ning kohaldavad seda. Kui varapõhiseid tokeneid levitavad täielikult või osaliselt kolmandast isikust üksused, nagu on osutatud artikli 30 lõike 5 punktis h, kehtestavad varapõhiste tokenite emitendid korra, et hõlbustada selliste kaebuste käsitlemist varapõhiste tokenite omanike ja selliste kolmandast isikust üksuste vahel.

2. Varapõhiste tokenite omanikel peab olema võimalik esitada oma varapõhiste tokenite emitentidele kaebusi tasuta.
3. Varapõhiste tokenite emitendid töötavad välja ja teevad klientidele kättesaadavaks kaebuste esitamise vormi ning registreerivad kõik saadud kaebused ja nende põhjal võetud meetmed.
4. Varapõhiste tokenite emitendid uurivad kõiki kaebusi õigeaegselt ja õiglaselt ning teatavad selliste uurimiste tulemustest mõistliku aja jooksul varapõhiste tokenite omanikele.
5. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks kaebuste käsitlemise nõuded, vormid ja menetlused.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt ... [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 28

Huvide konfliktide vältimine, tuvastamine, juhtimine ja avalikustamine

1. Varapõhiste tokenite emitendid järgivad ja rakendavad tõhusaid põhimõtteid ja menetlusi, et vältida, tuvastada, juhtida ja avalikustada huvide konflikte iseenda ja järgmiste isikute vahel:
 - (a) nende aktsionärid;
 - (b) nende juhtorgani liikmed;
 - (c) nende töötajad;
 - (d) füüsilised isikud, kellele kuulub otseselt või kaudselt üle 20 % varaga tagatud krüptovara emitendi aktsiakapitalist või hääleõigustest või kellel on mis tahes muul viisil kontroll kõnealuse emitendi üle;
 - (e) varapõhiste tokenite omanikud;
 - (f) kolmandad isikud, kes täidavad mõnda artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud funktsioonidest;
 - (g) kui see on asjakohane, artikli 35 lõikes 3 osutatud mis tahes juriidiline või füüsiline isik.

Varapõhiste tokenite emitendid võtavad eelkõige kõik asjakohased meetmed, et vältida, tuvastada, juhtida ja avalikustada huvide konflikte, mis tulenevad artiklis 32 osutatud reservvarade haldamisest ja investeerimisest.

2. Varapõhiste tokenite emitendid avalikustavad oma varapõhiste tokenite omanikele huvide konfliktide üldise laadi ja allikad ning nende leevendamiseks võetud meetmed.
3. Need avalikustatakse varapõhiste tokenite emitendi veebisaidil silmapaistvas kohas.
4. Lõike 3 kohaselt avalikustatav teave peab olema piisavalt täpne, et varapõhiste tokenite omanikud saaksid teha varapõhiste tokenite kohta teadlikke ostuotsuseid.
5. EBA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks:
 - (a) lõikes 1 osutatud põhimõtteid ja menetlusi käsitlevad nõuded;
 - (b) lõikes 3 osutatud avalikustamise kord.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt ... [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 29

Pädevatele asutustele esitatav teave

Varapõhiste tokenite emitendid teavitavad pädevaid asutusi oma juhtorgani mis tahes muudatustest.

Artikkel 30

Juhtimiskord

1. Varapõhiste tokenite emitentidel on kindel juhtimiskord, mis hõlmab selgesti määratletud, läbipaistvate ja sidusate vastutusosaladega selget organisatsioonilist struktuuri, tõhusaid menetlusi riskide või võimalike riskide tuvastamiseks, juhtimiseks, jälgimiseks ja nendest teatamiseks ning asjakohaseid sisekontrollimeetmeid, sealhulgas usaldusväärset juhtimis- ja raamatupidamiskorda.
2. Varapõhiste tokenite emitentide juhtorgani liikmetel peab olema vajalik hea maine ja pädevus kvalifikatsiooni, kogemuste ja oskuste seisukohast, et täita oma ülesandeid ning tagada selliste emitentide kindel ja usaldusväärne juhtimine. Samuti peavad nad tõendama, et suudavad pühendada piisavalt aega oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.
3. Füüsilistel isikutel, kellele kuulub otseselt või kaudselt üle 20 % varapõhiste tokenite emitentide aktsiakapitalist või hääleõigustest või kellel on mis tahes muul viisil kontroll selliste emitentide üle, peab olema vajalik hea maine ja pädevus.

4. Ükski lõikes 2 või 3 osutatud isikutest ei tohi olla süüdi mõistetud rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud õigusrikkumistes ega muudes finantskuritegudes.
5. Varapõhiste tokenite emitendid kehtestavad põhimõtted ja menetlused, mis on piisavalt tulemuslikud tagamaks, et nad, seal hulgas nende juhid ja töötajad täidavad kõiki käesoleva jaotise sätteid. Eelkõige kehtestavad, säilitavad ja rakendavad varapõhiste tokenite emitendid põhimõtted ja menetlused, mis käsitlevad järgmist:
 - (a) artiklis 32 osutatud varade reserv;
 - (b) reservvarade hoidmine, nagu on sätestatud artiklis 33;
 - (c) varapõhiste tokenite omanikele antud õigused või nende puudumine, nagu on sätestatud artiklis 35;
 - (d) varapõhiste tokenite emiteerimise, loomise ja hävitamise mehhanism;
 - (e) varapõhiste tokenitega tehtud tehingute valideerimise protokollid;
 - (f) emitendi omandis oleva DLT toimimine, kui varapõhiseid tokeneid emiteeritakse, kantakse üle ja säilitatakse sellise DLT või sarnase tehnoloogia kohaselt, mida korraldab emitent või tema nimel tegutsev kolmas isik;
 - (g) mehhanismid, millega tagatakse varapõhiste tokenite tagasivõtmine või nende likviidsus, nagu on sätestatud artikli 35 lõikes 4;
 - (h) kokkulepped kolmandast isikust üksustega varade reservi haldamise, reservvarade investeerimise, reservvarade hoidmise ja, kui see on asjakohane, varapõhiste tokenite üldsusele levitamise kohta;
 - (i) kaebuste käsitlemine, nagu on sätestatud artiklis 27;
 - (j) huvide konfliktid, nagu on sätestatud artiklis 28;
 - (k) oluliste varapõhiste tokenite emitentide likviidsusjuhtimise poliitika, nagu on sätestatud artikli 41 lõikes 3.

Varapõhiste tokenite emitendid, kes kasutavad kolmandast isikust üksusi punktis h sätestatud funktsioonide täitmiseks, sõlmivad ja säilitavad kõnealuste kolmandast isikust üksustega lepingulised kokkulepped, milles määratakse täpselt kindlaks nii varapõhiste tokenite emitentide kui ka iga sellise kolmandast isikust üksuse ülesanded, vastutus, õigused ja kohustused. Jurisdiktsiooniülese mõjuga lepingulises kokkuleppes nähakse sõnaselgelt ette kohaldatav õigus.

6. Välja arvatud juhul, kui varapõhiste tokenite emitendid on algatanud artiklis 42 osutatud kava, kasutavad nad asjakohaseid ja proportsionaalseid süsteeme, vahendeid ja menetlusi, et tagada oma teenuste ja tegevuse jätkuvus ja korrapärasus. Selleks tagavad varapõhiste tokenite emitendid, et kõik nende süsteemid ja juurdepääsukontrolli protokollid vastavad asjakohastele liidu standarditele.

7. Varapõhiste tokenite emitendid teevad kindlaks operatsiooniriski allikad ja töötavad nende riskide minimeerimiseks välja asjakohased süsteemid, kontrollimeetmed ja menetlused.
8. Varapõhiste tokenite emitendid kehtestavad talitluspidevuspoliitika, millega tagatakse nende süsteemide ja menetluste katkestuste korral oluliste andmete ja funktsioonide säilitamine ning nende tegevuse jätkumine, või kui see ei ole võimalik, siis selliste andmete ja funktsioonide õigeaegne taastamine ning tegevuse õigeaegne taasalustamine.
9. Varapõhiste tokenite emitentidel on sisekontrollimehhanismid ning tulemuslikud riskihindamise ja -juhtimise menetlused, sealhulgas tulemuslik kontrolli- ja kaitsekord IKT-süsteemide haldamiseks, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/xx⁵⁵. Menetlustega nähakse ette lõike 5 punktis h osutatud kolmandatest isikutest üksuste kasutamisega seonduv põhjalik hindamine. Varapõhiste tokenite emitendid jälgivad ja hindavad korrapäraselt sisekontrollimehhanismide ja riskihindamise menetluste asjakohasust ja tulemuslikkust ning võtavad asjakohaseid meetmeid mis tahes puuduste kõrvaldamiseks.
10. Varaga tagatud krüptovarade emitentidel on süsteemid ja menetlused, mis on piisavad, et tagada teabe turvalisus, usaldusväärsus ja konfidentsiaalsus, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/xx⁵⁶. Kõnealused süsteemid salvestavad ja kaitsevad emitentide tegevuse käigus kogutud ja tekkinud asjakohaseid andmeid ja teavet.
11. Varapõhiste tokenite emitendid tagavad, et neid auditeerivad korrapäraselt sõltumatud audiitorid. Selliste auditite tulemused edastatakse asjaomase emitendi juhtorganile ja tehakse kättesaadavaks pädevale asutusele.
12. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks juhtimiskorra miinimumsisu seoses järgmisega:
 - (a) lõigetes 1 ja 7 osutatud riskide jälgimise vahendid;
 - (b) lõigetes 1 ja 9 osutatud sisekontrollimehhanism;
 - (c) lõikes 8 osutatud talitluspidevuskava;
 - (d) lõikes 11 osutatud auditid.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

⁵⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

⁵⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

Artikkel 31
Omavahendite nõuded

1. Varapõhiste tokenite emitentidel peavad kogu aeg olema omavahendid, mis on vähemalt võrdsed suurimaga järgmistest summadest:

(a) 350 000 eurot;

(b) 2 % artiklis 32 osutatud reservvarade keskmisest summast.

Punkti b kohaldamisel tähendab reservvarade keskmine summa iga kalendripäeva lõpu seisuga reservvarade summa keskmist, mis on arvutatud eelneva 6 kuu kohta.

Kui emitent pakub rohkem kui ühte liiki varapõhiseid tokeneid, on punktis b osutatud summa igat varapõhisete tokenite liiki tagavate reservvarade keskmise summa.

2. Lõikes 1 osutatud omavahendid koosnevad määruse (EL) nr 575/2013 artiklites 26–30 osutatud esimese taseme põhiomavahendite kirjetest ja instrumentidest pärast kõnealuse määruse artikli 36 kohaseid täies ulatuses mahaarvamisi, ilma et kohaldataks kõnealuse määruse artiklite 46 ja 48 kohaseid künnisega seotud erandeid.

3. Päritoluliikmesriigi pädevad asutused võivad nõuda, et varapõhiste tokenite emitendid hoiaksid omavahendeid summas, mis on kuni 20 % suurem kui lõike 1 punkti b kohaldamisest tulenev summa, või lubada sellistel emitentidel hoida omavahendeid summas, mis on kuni 20 % väiksem kui lõike 1 punkti b kohaldamisest tulenev summa, kui järgmiste asjaolude hindamine näitab kõrgemat või madalamat riskitaset:

(a) artikli 30 lõigetes 1, 7 ja 9 osutatud varapõhiste tokenite emitendi riskijuhtimisprotsesside ja sisekontrollimehhanismide hindamine;

(b) artiklis 32 osutatud reservvarade kvaliteet ja volatiilsus;

(c) varapõhiste tokenite emitendi poolt varapõhiste tokenite omanikele artikli 35 kohaselt antud õiguste liigid;

(d) reservvarade investeerimise korral reservvarade investeerimise poliitikast tulenevad riskid;

(e) varapõhiste tokenitega tehtud tehingute koguväärtus ja arv;

(f) selliste turgude tähtsus, kus varapõhiseid tokeneid pakutakse ja turustatakse;

(g) kui see on asjakohane, varapõhiste tokenite turukapitalisatsioon.

4. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, milles täpsustatakse järgmist:

(a) lõikes 1 sätestatud omavahendite arvutamise meetoodika;

(b) menetlus ja ajakava, mille alusel saab oluliste varapõhiste tokenite emitent kohaneda suuremate omavahendite nõuetega, nagu on sätestatud lõikes 3;

- (c) kriteeriumid, mille alusel nõutakse suuremaid omavahendeid või lubatakse väiksemaid omavahendeid, nagu on sätestatud lõikes 3.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

3. PEATÜKK

VARADE RESERV

Artikkel 32

Kohustus omada reservvarasid ning selliste varade reservi koosseis ja haldamine

1. Varapõhiste tokenite emitendid peavad looma varade reservi ja seda igal ajal säilitama.
2. Emitendid, kes pakuvad avalikult kahte või enamat liiki varapõhiseid tokeneid, haldavad ja säilitavad iga varapõhiste tokenite liigi kohta eraldi varade reservi, mida hallatakse eraldi.

Varapõhiste tokenite emitendid, kes pakuvad avalikult ühtainust liiki varapõhiseid tokeneid, haldavad ja säilitavad selle varapõhiste tokenite liigi jaoks ainult ühte varade reservi.

3. Varapõhiste tokenite emitentide juhtorganid tagavad reservvarade tõhusa ja usaldusväärse haldamise. Emitendid tagavad, et varapõhiste tokenite loomise ja hävitamisega kaasneb alati vastav varade reservi suurendamine või vähendamine ning et sellist suurendamist või vähendamist juhitakse asjakohaselt, et hoida ära negatiivset mõju reservvarade turule.
4. Varapõhiste tokenite emitentidel peab olema selge ja üksikasjalik poliitika, mis kirjeldab selliste tokenite stabiliseerimise mehhanismi. Sellise poliitika ja korra raames tehakse eelkõige järgmist:
 - (a) loetletakse võrdlusvarad, mille suhtes varapõhiste tokenite väärtust soovitakse stabiliseerida, ja selliste võrdlusvarade koosseis;
 - (b) kirjeldatakse varade reservi kuuluvate varade liiki ja täpset jaotust;
 - (c) esitatakse üksikasjalik hinnang reservvaradest tulenevate riskide, sealhulgas krediidiriski, tururiski ja likviidsusriski kohta;
 - (d) kirjeldatakse menetlust, mille kohaselt varapõhiseid tokeneid luuakse ja hävitatakse, ning sellise loomise või hävitamise mõju reservvarade suurendamisele ja vähendamisele;
 - (e) märgitakse, kas reservvarad on investeeritud;

- (f) kui varapõhiste tokenite emitendid investeerivad osa reservvaradest, kirjeldatakse üksikasjalikult investeerimispoliitikat ja esitatakse hinnang selle kohta, kuidas see investeerimispoliitika võib mõjutada reservvarade väärtust;
 - (g) kirjeldatakse varapõhiste tokenite ostmise ja nende reservvarade vastu tagastamise korda ning loetletakse isikud või isikute kategooriad, kellel on õigus seda teha.
5. Ilma et see piiraks artikli 30 lõike 11 kohaldamist, lasevad varapõhiste tokenite emitendid iga kuue kuu järel alates tegevusloa saamise kuupäevast, nagu on osutatud artiklis 19, teha reservvarade sõltumatu auditi.

Artikkel 33 **Reservvarade hoidmine**

1. Varapõhiste tokenite emitendid kehtestavad, säilitavad ja rakendavad hoidmispoliitika, -menetlused ja lepingulise korra, millega tagatakse igal ajal, et:
- (a) reservvarad on eraldatud emitentide endi varadest;
 - (b) reservvarasid ei koormata ega pandita „finantstagatiskokkuleppe“, „omandiõiguse üleminekul põhineva finantstagatiskokkuleppe“ või „pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppena“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/47/EÜ⁵⁷ artikli 2 lõike 1 punktide a, b ja c tähenduses;
 - (c) reservvarasid hoitakse vastavalt lõikele 4;
 - (d) varapõhiste tokenite emitentidel on kiire juurdepääs reservvaradele, et rahuldada varapõhiste tokenite omanike mis tahes tagastamistaotlused.
- Varapõhiste tokenite emitendid, kes emiteerivad liidus kahte või enamat liiki varapõhiseid tokeneid, kehtestavad hoidmispoliitika iga varade reservi jaoks. Varapõhiste tokenite emitendid, kes on emiteerinud sama liiki varapõhiseid tokeneid, kehtestavad ja säilitavad ainult ühe hoidmispoliitika.
2. Varapõhiste tokenite eest saadud reservvarad võtab hiljemalt 5 tööpäeva jooksul pärast varapõhiste tokenite emiteerimist hoiule:
- (a) krüptovaratteenuse osutaja, kes on saanud artikli 53 kohase tegevusloa artikli 3 lõike 1 punktis 10 osutatud teenuse osutamiseks, kui reservvarad on krüptovara kujul;
 - (b) krediidasutus kõigi muud liiki reservvarade puhul.
3. Varapõhiste tokenite emitendid peavad lõike 2 kohaselt reservvarade hoidjaks määratud krediidasutuste ja krüptovaratteenuse osutajate valimisel, määramisel ja läbivaatamisel tegutsema piisava vilumuse, ettevaatuse ja hoolikusega.

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta (EÜT L 168, 27.6.2002, lk 43).

Varapõhiste tokenite emitendid tagavad, et reservvarade hoidjaks määratud krediidasutustel ja krüptovarateenuse osutajatel on selliste reservvarade hoidjana tegutsemiseks vajalikud teadmised ja maine turul, võttes arvesse kõnealuste krediidasutuste ja krüptovarateenuse osutajate raamatupidamistavasid, hoidmiskorda ja sisekontrollimehhanisme. Varapõhiste tokenite emitentide ja hoidjate vaheliste lepinguliste kokkulepetega tagatakse, et hoitavad reservvarad on kaitstud hoidjate võlausaldajate nõuete eest.

Lõikes 1 osutatud hoidmispoliitikas ja -menetlustes määratakse kindlaks valikukriteeriumid, mille alusel määratakse krediidasutused või krüptovarateenuse osutajad reservvarade hoidjaks, ning selliste määramiste läbivaatamise kord.

Varapõhiste tokenite emitendid vaatavad krediidasutuste või krüptovarateenuse osutajate reservvarade hoidjaks määramise korrapäraselt läbi. Selleks hindab varapõhiste tokenite emitent oma riske seoses selliste hoidjatega, võttes arvesse nende suhete täielikku ulatust, ning jälgib pidevalt selliste hoidjate finantsseisundit.

4. Varapõhiste tokenite emitentide nimel hoitavad reservvarad usaldatakse lõike 3 kohaselt määratud krediidasutustele või krüptovarateenuste osutajatele järgmiselt:
 - (a) krediidasutused hoiavad usaldusraha krediidasutuse raamatupidamises avatud kontrol;
 - (b) finantsinstrumentide puhul, mida saab hoiul hoida, hoiavad krediidasutused kõiki finantsinstrumente, mida saab registreerida krediidasutuse raamatupidamises avatud finantsinstrumentide kontrol, ja kõiki finantsinstrumente, mida saab sellistele krediidasutustele füüsiliselt üle anda;
 - (c) krüptovarde puhul, mida saab hoiul hoida, hoiavad krüptovarateenuse osutajad reservvarade hulka kuuluvaid krüptovarasid või sellistele krüptovardele juurdepääsu vahendeid, vajaduse korral krüptograafiliste privaativõtmete kujul;
 - (d) muude varade puhul kontrollivad krediidasutused varapõhiste tokenite emitentide omandiõigust ja peavad arvestust selliste reservvarade kohta, mille puhul nad on veendunud, et varapõhiste tokenite emitendid neid reservvarasid omavad.

Punkti a kohaldamisel tagavad krediidasutused, et usaldusraha registreeritakse krediidasutuste raamatupidamises eraldi kontrol kooskõlas siseriiklike sätetega, millega on liikmesriikide õiguskorda üle võetud komisjoni direktiivi 2006/73/EÜ⁵⁸ artikkel 16. Reservvarade haldamiseks avatakse varapõhiste tokenite emitendi nimel konto, et oleks võimalik selgelt kindlaks teha, et hoiul olev usaldusraha kuulub varade reservi.

Punkti b kohaldamisel tagavad krediidasutused, et kõik sellised finantsinstrumendid, mille saab registreerida krediidasutuse raamatupidamises avatud

⁵⁸ Komisjoni 10. augusti 2006. aasta direktiiv 2006/73/EÜ, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELT L 241, 2.9.2006, lk 26).

finantsinstrumentide kontol, registreeritakse krediidasutuse raamatupidamises eraldi kontodel kooskõlas siseriiklike sätetega, millega on liikmesriikide õiguskorda üle võetud komisjoni direktiivi 2006/73/EÜ⁵⁹ artikkel 16. Reservvarade haldamiseks avatakse varapõhiste tokenite emitendi nimel finantsinstrumentide konto, et oleks võimalik selgelt kindlaks teha, et hoiul olevad finantsinstrumendid kuuluvad varade reservi.

Punkti c kohaldamisel avavad krüptovarateenuse osutajad reservvarade haldamiseks varapõhiste tokenite emitendi nimel positsioonide registri, et oleks võimalik selgelt kindlaks teha, et hoiul olevad krüptovarad kuuluvad varade reservi.

Punkti d kohaldamisel põhineb hinnang selle kohta, kas reservvarad on varapõhiste tokenite emitentide omandis, varapõhiste tokenite emitentide esitatud teabel või dokumentidel ja võimaluse korral välistel tõenditel.

5. Krediidasutuse või krüptovarateenuse osutaja määramist reservvarade hoidjaks vastavalt lõikele 3 tõendatakse artikli 30 lõike 5 teises lõigus osutatud kirjaliku lepinguga. Kõnealuste lepingutega reguleeritakse muu hulgas sellise teabe liikumist, mida peetakse varapõhiste tokenite emitentide, krediidasutuste ja krüptovarateenuse osutajate ülesannete täitmise seisukohast vajalikuks.
6. Lõike 3 kohaselt hoidjaks määratud krediidasutus ja krüptovarateenuse osutajad tegutsevad ausalt, õiglaselt, professionaalselt, sõltumatult ning varapõhiste tokenite emitendi ja selliste tokenite omanike huvides.
7. Lõike 3 kohaselt hoidjaks määratud krediidasutus ja krüptovarateenuse osutajad ei tohi tegeleda varapõhiste tokenite emitente mõjutava tegevusega, mis võib tekitada huvide konflikte kõnealuste emitentide, varapõhiste tokenite omanike ja nende endi vahel, välja arvatud juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - (a) krediidasutus või krüptovarateenuse osutajad on funktsionaalselt ja hierarhiliselt eraldanud oma hoidmisülesanded ülesannetest, mis võivad sellise konflikti tekitada;
 - (b) varapõhiste tokenite emitent on võimalikud huvide konfliktid vastavalt artiklile 28 nõuetekohaselt kindlaks teinud, neid juhtinud, jälginud ja need varapõhiste tokenite omanikele avalikustanud.
8. Lõikes 4 osutatud hoiul oleva finantsinstrumendi või krüptovara kaotsimineku korral tagastab krediidasutus või krüptovarateenuse osutaja, kes asjaomase finantsinstrumendi või krüptovara kaotas, sama liiki finantsinstrumendi või krüptovara või vastava summa põhjendamatu viivitusega varapõhiste tokenite emitendile. Asjaomane krediidasutus või krüptovarateenuse osutaja ei vastuta kaotsimineku eest, kui ta suudab tõendada, et kaotsimineku on tingitud välissündmusest, mille üle tal puudus mõistlik kontroll ja mille tagajärjed oleksid hoolimata kõigist mõistlikest jõupingutustest olnud vältimatud.

⁵⁹ Komisjoni 10. augusti 2006. aasta direktiiv 2006/73/EÜ, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELT L 241, 2.9.2006, lk 26).

Artikkel 34
Reservvarade investeerimine

1. Varapõhiste tokenite emitendid, kes investeerivad osa reservvaradest, investeerivad need reservvarad üksnes väga likviidsetesse finantsinstrumentidesse, mille turu- ja krediidirisk on minimaalne. Kõnealuseid investeringuid peab olema võimalik likvideerida kiiresti ja minimaalse ebasoodsa hinnaefektiga.
2. Finantsinstrumente, millesse reservvarad investeeritakse, hoitakse vastavalt artiklile 33.
3. Mis tahes kasumi või kahjumi, sealhulgas lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide väärtuse kõikumisest, ning kõik reservvarade investeerimisest tulenevad vastaspoole või operatsiooniriskid kannab varapõhiste tokenite emitent.
4. EBA töötab pärast ESMA ja Euroopa Keskpankade Süsteemiga konsulteerimist välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, milles määratakse kindlaks finantsinstrumendid, mida võib pidada väga likviidseks ning mille krediidi- ja tururiski minimaalseks, nagu on osutatud lõikes 1. Lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide kindlaksmääramisel võtab EBA arvesse järgmist:
 - (a) eri liiki reservvarad, millega saab varapõhist tokenit tagada;
 - (b) korrelatsioon kõneluste reservvarade ja selliste väga likviidsete finantsinstrumentide vahel, millesse emitendid võivad investeerida;
 - (c) määruse (EL) nr 575/2013 artikli 412 ja komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/61⁶⁰ kohaste kõrge krediitkvaliteediga likviidsete varadena tunnustamise tingimused.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 35
Õigused varapõhiste tokenite emitentide ja reservvarade suhtes

1. Varapõhiste tokenite emitendid kehtestavad, säilitavad ja rakendavad selged ja üksikasjalikud põhimõtted ja menetlused, mis käsitlevad varapõhiste tokenite omanikele antud õigusi, sealhulgas mis tahes otsesest nõude- või tagastamisõigust kõnealuste varapõhiste tokenite emitendi või reservvarade suhtes.
2. Kui varapõhiste tokenite omanikele antakse lõikes 1 osutatud õigused, kehtestavad varapõhiste tokenite emitendid poliitika, millega nähakse ette:

⁶⁰ Komisjoni 10. oktoobri 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/61, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 seoses krediitdiasutuste suhtes kohaldatava likviidsuskatte nõudega (ELT L 011, 17.1.2015, lk 1).

- (a) tingimused, sealhulgas künnised, ajavahemikud ja tähtajad, mille alusel varapõhiste tokenite omanikud saavad kõnealuseid õigusi kasutada;
- (b) mehhanismid ja menetlused, millega tagatakse varapõhiste tokenite tagasivõtmine, sealhulgas halvenenud turutingimustes, juhul kui varapõhiste tokenite emitendi tegevus nõuetekohaselt lõpetatakse, nagu on osutatud artiklis 42, või juhul, kui selline emitent oma tegevuse lõpetab;
- (c) varapõhiste tokenite ja reservvarade hindamine või hindamise põhimõtted, kui varapõhiste tokenite omanik neid õigusi kasutab;
- (d) arveldustingimused kõnealuste õiguste kasutamise korral;
- (e) tasud, mida varapõhiste tokenite emitendid kohaldavad, kui tokenite omanikud kõnealuseid õigusi kasutavad.

Punktis e osutatud tasud peavad olema proportsionaalsed ja vastavuses varapõhiste tokenite emitentide tegelike kuludega.

3. Kui varapõhiste tokenite emitendid ei anna lõikes 1 osutatud õigusi kõigile varapõhiste tokenite omanikele, määratakse üksikasjalike põhimõtete ja menetlustega kindlaks füüsilised või juriidilised isikud, kellele sellised õigused antakse. Üksikasjalike põhimõtete ja menetlustega määratakse kindlaks ka selliste õiguste kasutamise tingimused ja kõnealustele isikutele kehtestatud kohustused.

Varapõhiste tokenite emitendid sõlmivad ja säilitavad asjakohased lepingulised kokkulepped füüsiliste või juriidiliste isikutega, kellele on sellised õigused antud. Nendes lepingulistes kokkulepetes määratakse täpselt kindlaks varapõhiste tokenite emitentide ja iga sellise füüsilise või juriidilise isiku roll, vastutus, õigused ja kohustused. Jurisdiktsiooniülese mõjuga lepingulises kokkuleppes nähakse sõnaselgelt ette kohaldatav õigus.

4. Varapõhiste tokenite emitendid, kes ei anna lõikes 1 osutatud õigusi kõigile selliste varapõhiste tokenite omanikele, kehtestavad mehhanismid, et tagada varapõhiste tokenite likviidsus. Selleks sõlmivad nad artikli 3 lõike 1 punktis 12 osutatud krüptovarateenuse osutamiseks tegevusloa saanud krüptovarateenuse osutajatega kirjalikud lepingud ja säilitavad need. Varapõhiste tokenite emitent tagab, et piisav arv krüptovarateenuse osutajaid on kohustatud korrapäraselt ja prognoositavalt avaldama konkurentsivõimeliste hindadega kindlaid noteeringuid.

Kui varapõhiste tokenite turuväärtus erineb oluliselt võrdlusvarade või reservvarade väärtusest, on varapõhiste tokenite omanikel õigus tagastada krüptovarad otse krüptovara emitendile. Sellisel juhul peab sellise tagastamise eest nõutav tasu olema proportsionaalne ja vastavuses varapõhiste tokenite emitendi tegelike kuludega.

Emitent kehtestab ja säilitab lepingulise korra, millega tagatakse, et kui emitent otsustab tegevuse lõpetada või kui ta on nõuetekohasel likvideerimisel või kui tema tegevusluba on kehtetuks tunnistatud, makstakse reservvaradest saadav tulu varapõhiste tokenite omanikele.

5. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, milles määratakse kindlaks:

- (a) lõike 4 esimeses lõigus sätestatud kohustused, mis on kehtestatud krüptovarateenuse osutajatele, kes tagavad varapõhiste tokenite likviidsuse;
- (b) väärtuse muutused, mis annavad õiguse tagastada varapõhised tokenid otse nende emitendile, nagu on sätestatud lõike 4 teises lõigus, ning sellise õiguse kasutamise tingimused.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt ... [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 36 **Intressi keelustamine**

Varapõhiste tokenite emitendid või krüptovarateenuse osutajad ei maksa intressi ega anna muid hüvesid seoses ajavahemikuga, mille jooksul varapõhiste tokenite omanik varapõhiseid tokeneid omab.

4. PEATÜKK

VARAPÕHISTE TOKENITE EMITENTIDE OMANDAMINE

Artikkel 37 **Kavandatud varapõhiste tokenite emitentide omandamise hindamine**

1. Üksinda või kooskõlastatult tegutsevad füüsilised või juriidilised isikud (edaspidi „kavandav omandaja“), kes kavatsevad otseselt või kaudselt omandada olulise osaluse varapõhiste tokenite emitendis või suurendada seda osalust otseselt või kaudselt nii, et tema hääleõiguste või kapitali osakaal saavutaks või ületaks 10 %, 20 %, 30 % või 50 %, või nii, et varapõhiste tokenite emitendist saaks nende tütaretevõtja (edaspidi „kavandatud omandamine“), teavitavad sellest kirjalikult kõnealuse emitendi pädevat asutust, märkides ära, milline on kavandatud osaluse suurus, ja esitades teabe, mis on ette nähtud komisjoni poolt artikli 38 lõike 4 kohaselt vastu võetud regulatiivsete tehniliste standarditega.
2. Iga füüsiline või juriidiline isik, kes on otsustanud olulise osaluse varapõhiste tokenite emitendis kas otseselt või kaudselt võõrandada (edaspidi „kavandav müüja“), peab sellest kõigepealt pädevale asutusele kirjalikult teatama, märkides sellise osaluse suuruse. Samuti peab selline isik teavitama pädevat asutust juhul, kui ta on otsustanud vähendada oma olulist osalust sel määral, et talle kuuluva hääleõiguse või kapitali osa langeks alla 10 %, 20 %, 30 % või 50 % või et varapõhiste tokenite emitent lakkaks olemast tema tütaretevõtja.
3. Pädevad asutused kinnitavad viivitamata ja igal juhul kahe tööpäeva jooksul pärast lõike 1 kohase teate kättesaamist selle kättesaamist kirjalikult.

4. Pädevad asutused hindavad lõikes 1 osutatud kavandatud omandamist ja komisjoni poolt artikli 38 lõike 4 kohaselt vastu võetud regulatiivsete tehniliste standarditega ette nähtud teavet 60 tööpäeva jooksul alates lõikes 3 osutatud kirjaliku kättesaamiskinnituse kuupäevast.

Teate kättesaamise kinnitamisel teatavad pädevad asutused lõikes 1 osutatud isikutele kuupäeva, mil hindamine lõpule viiakse.

5. Lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise käigus võivad pädevad asutused nõuda lõikes 1 osutatud isikutelt mis tahes lisateavet, mida on vaja hindamise lõpuleviimiseks. Selline teabenõue esitatakse enne hindamise lõpuleviimist ja igal juhul hiljemalt 50. tööpäeval alates lõikes 3 osutatud kirjaliku kättesaamiskinnituse kuupäevast. Sellised teabenõuded esitatakse kirjalikult ning neis täpsustatakse, millist lisateavet on vaja.

Pädevad asutused peatavad lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise kuni käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud lisateabe saamiseni, kuid mitte kauemaks kui 20 tööpäevaks. Pädevate asutuste edasised nõuded lisateabe saamiseks või saadud teabe täpsustamiseks ei too kaasa hindamise täiendavat katkestamist.

Pädev asutus võib käesoleva lõike teises lõigus osutatud katkestust pikendada kuni 30 tööpäevani, kui lõikes 1 osutatud isikud asuvad väljaspool liitu või kui nende tegevust reguleeritakse väljaspool liitu.

6. Pädevad asutused, kes otsustavad pärast hindamise lõpuleviimist olla vastu lõikes 1 osutatud kavandatud omandamisele, teavitavad sellest lõikes 1 osutatud isikuid kahe tööpäeva jooksul, kuid enne lõike 4 teises lõigus osutatud kuupäeva, mida vajaduse korral pikendatakse vastavalt lõike 5 teisele ja kolmandale lõigule. Selles teates esitatakse kõnealuse otsuse põhjused.
7. Kui pädevad asutused ei esita lõikes 1 osutatud kavandatud omandamisele vastuväiteid enne lõike 4 teises lõigus osutatud kuupäeva, mida on vajaduse korral pikendatud vastavalt lõike 5 teisele ja kolmandale lõigule, loetakse kavandatud omandamine või kavandatud võõrandamine heakskiidetuks.
8. Pädev asutus võib määrata lõikes 1 osutatud kavandatud omandamise lõpuleviimiseks tähtaja ja seda vajaduse korral pikendada.

Artikkel 38

Kavandatud varapõhiste tokenite emitentide omandamise hindamise sisu

1. Artikli 37 lõikes 4 osutatud hindamisel hindavad pädevad asutused artikli 37 lõikes 1 osutatud isikute sobivust ja kavandatud omandamise majanduslikku usaldusväarsust kõigi järgmiste kriteeriumide alusel:
 - (a) artikli 37 lõikes 1 osutatud isikute maine;
 - (b) kavandatud omandamise või võõrandamise tulemusel varapõhiste tokenite emitendi äritegevust juhtima asuva isiku maine ja kogemused;

- (c) artikli 37 lõikes 1 osutatud isikute majanduslik usaldusväärsus, eelkõige seoses sellise varapõhiste tokenite emitendi senise ja kavandatud äritegevuse laadiga, kelles kavatakse osalus omandada;
 - (d) kas varapõhiste tokenite emitent suudab käesoleva jaotise sätteid järjepidevalt järgida;
 - (e) kas on mõistlikku alust kahtlustada, et seoses kavandatud omandamisega toimub või on toimunud rahapesu või terrorismi rahastamine direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 tähenduses või pannakse toime või on toime pandud rahapesu või terrorismi rahastamise katse, või kas kavandatud omandamine võib suurendada sellise tegevuse ohtu.
2. Pädevad asutused võivad olla kavandatud omandamisele vastu üksnes siis, kui neil on mõistlik alus seda teha lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele tuginedes või kui artikli 37 lõike 4 kohaselt esitatud teave on mittetäielik või vale.
 3. Liikmesriigid ei kehtesta eeltingimusi omandamisele kuuluva osaluse määra suhtes ega luba oma pädevatel asutustel võtta kavandatud omandamise kontrollimisel aluseks turu majanduslikke vajadusi.
 4. EBA töötab tihedas koostöös ESMAga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks täielik loetelu teabest, mida on vaja artikli 37 lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise läbiviimiseks ja mis esitatakse pädevatele asutustele artikli 37 lõikes 1 osutatud teavitamise ajal. Nõutav teave peab olema usaldusväärse hindamiseks asjakohane, proportsionaalne ning vastama artikli 37 lõikes 1 osutatud isikute ja kavandatud omandamisele laadile.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist*].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

5. PEATÜKK

OLULISED VARAPÕHISED TOKENID

Artikkel 39

Varapõhiste tokenite liigitamine olulisteks varapõhisteks tokeniteks

1. EBA liigitab varapõhised tokenid olulisteks varapõhisteks tokeniteks järgmiste lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumide alusel, kui täidetud on vähemalt kolm järgmistest kriteeriumidest:
 - (a) varapõhiste tokenite arendajate, varapõhiste tokenite emitendi aktsionäride või artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandast isikust üksuse kliendibaasi suurus;

- (b) emiteeritud varapõhiste tokenite väärtus või, kui see on asjakohane, nende turukapitalisatsioon;
 - (c) selliste varapõhiste tokenitega tehtud tehingute arv ja väärtus;
 - (d) varapõhiste tokenite emitendi varade reservi suurus;
 - (e) varapõhiste tokenite emitendi piiriülese tegevuse olulisus, sealhulgas selliste liikmesriikide arv, kus varapõhiseid tokeneid kasutatakse, varapõhiste tokenite kasutamine piiriüleste maksete ja rahasiirete puhul ning selliste liikmesriikide arv, kus on asutatud artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandast isikust üksused;
 - (f) seotus finantssüsteemiga.
2. Pädevad asutused, kes on andnud varapõhiste tokenite emitendile tegevusloa vastavalt artiklile 19, esitavad EBA-le vähemalt kord aastas teabe lõikes 1 osutatud ja lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumide kohta.
3. Kui EBA on arvamisel, et varapõhised tokenid vastavad lõikes 1 osutatud ja lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ning teavitab sellest otsuse eelnõust nende varapõhiste tokenite emitente ja emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust. EBA annab selliste varapõhiste tokenite emitentidele ja nende pädevatele asutustele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.
4. EBA teeb lõpliku otsuse selle kohta, kas varapõhine token on oluline varapõhine token, kolme kuu jooksul pärast lõikes 3 osutatud teavitamist ning teavitab sellest viivitamata selliste varapõhiste tokenite emitente ja nende pädevaid asutusi.
5. Oluliste varapõhiste tokenite emitentide üle järelevalve tegemise kohustused antakse EBA-le üle üks kuu pärast lõike 4 kohasest otsusest teavitamist.
- EBA ja asjaomane pädev asutus teevad koostööd, et tagada järelevalvepädevuse sujuv üleminek.
6. Komisjonile antakse õigus võtta vastavalt artiklile 121 vastu delegeeritud õigusakte, et täpsustada lõikes 1 sätestatud kriteeriume, mille alusel käsitatakse varapõhist tokenit olulisena, ning määrata kindlaks:
- (a) lõike 1 punktides a–e osutatud kriteeriumide künnised, võttes arvesse järgmist:
 - i) kliendibaasi künnis ei tohi olla madalam kui kaks miljonit füüsilist või juriidilist isikut;
 - ii) emiteeritud varapõhise tokeni väärtuse või, kui see on asjakohane, sellise varapõhise tokeni turukapitalisatsiooni künnis ei tohi olla madalam kui 1 miljard eurot;

- iii) selliste varapõhiste tokenitega tehtud tehingute arvu ja väärtuse künnis ei tohi olla madalam kui vastavalt 500 000 tehingut päevas või 100 miljonit eurot päevas;
 - iv) punktis d osutatud reservvarade suuruse künnis ei tohi olla madalam kui 1 miljard eurot;
 - v) selliste liikmesriikide arvu künnis, kus varapõhiseid tokeneid kasutatakse, sealhulgas piiriüleste maksete ja rahasiirete tegemiseks, või kus, artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandast isikust üksused on asutatud, ei tohi olla madalam kui seitse;
- (b) asjaolud, mille korral käsitatakse varapõhiseid tokeneid ja nende emitente finantssüsteemiga seotuna;
 - (c) pädevate asutuste poolt EBA-le lõike 2 kohaselt esitatava teabe sisu ja vorming;
 - (d) EBA poolt lõigete 3–5 kohaselt tehtavate otsuste menetlus ja ajakava.

Artikkel 40

Varapõhiste tokenite vabatahtlik liigitamine olulisteks varapõhisteks tokeniteks

1. Artiklis 16 osutatud tegevusluba taotlevad varapõhiste tokenite emitendid võivad loataotluses märkida, et nad soovivad liigitada oma varapõhised tokenid olulisteks varapõhisteks tokeniteks. Sel juhul teatab pädev asutus potentsiaalse emitendi taotlusest viivitamata EBA-le.

Selleks et varapõhised tokenid saaks tegevusloa andmise ajal liigitada olulisteks, tõendavad taotlejad varapõhiste tokenite emitendid artikli 16 lõike 2 punktis c osutatud tegevuskavas, et kõnealused tokenid tõenäoliselt vastavad vähemalt kolmele artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumile.

2. Kui EBA on tegevuskavale tuginedes arvamusel, et varapõhised tokenid vastavad artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ja teavitab sellest otsuse eelnõust taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust.

EBA annab taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevale asutusele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.

3. Kui EBA on tegevuskavale tuginedes arvamusel, et varapõhised tokenid ei vasta artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ning teavitab sellest otsuse eelnõust taotlevat emitenti ja taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust.

EBA annab taotlevale emitendile ja tema päritoluliikmesriigi pädevale asutusele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.

4. EBA teeb lõpliku otsuse selle kohta, kas varapõhine token on oluline varapõhine token, kolme kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud teavitamist ning teavitab sellest viivitamata selliste varapõhiste tokenite emitente ja nende pädevaid asutusi.
5. Kui varapõhised tokenid on vastavalt lõikes 4 osutatud otsusele liigitatud olulisteks, antakse järelevalvekohustused üle EBA-le sellise otsuse kuupäeval, millega pädev asutus annab artikli 19 lõikes 1 osutatud tegevusloa.

Artikkel 41

Oluliste varapõhiste tokenite emitentide spetsiifilised lisakohustused

1. Oluliste varapõhiste tokenite emitendid võtavad vastu, rakendavad ja säilitavad tasustamispoliitika, millega edendatakse selliste emitentide riskide usaldusväärset ja tulemuslikku juhtimist ega looda stiimuleid riskistandardite lõdvendamiseks.
2. Oluliste varapõhiste tokenite emitendid tagavad õiglasel, mõistlikul ja mittediskrimineerival viisil, et selliseid tokeneid saavad hoida erinevad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba artikli 3 lõike 1 punktis 10 osutatud teenuse osutamiseks, sealhulgas krüptovarateenuse osutajad, kes ei kuulu samasse kontserni, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁶¹ artikli 2 punktis 11.
3. Oluliste varapõhiste tokenite emitendid hindavad ja jälgivad likviidsust, mida on vaja varapõhiste tokenite omanike tagastamisaotluste rahuldamiseks või õiguste kasutamiseks, nagu on osutatud artiklis 34. Selleks kehtestavad, säilitavad ja rakendavad oluliste varapõhiste tokenite emitendid likviidsuse juhtimise poliitika ja menetlused. Kõnealuse poliitika ja menetlustega tagatakse, et reservvaradel on vastupidav likviidsusprofiil, mis võimaldab oluliste varapõhiste tokenite emitendil tavapäraselt tegevust jätkata, sealhulgas halvenenud likviidsustingimustes.
4. Artikli 31 lõike 1 punktis b osutatud protsendiks kehtestatakse oluliste varapõhiste tokenite emitentidele 3 % reservvarade keskmisest summast.
5. Kui mitu emitenti pakuvad sama varapõhist tokenit, mis on liigitatud oluliseks, kohaldatakse iga emitendi suhtes lõigetes 1–4 sätestatud nõudeid.

Kui emitent pakub liidus kahte või enamat liiki varapõhiseid tokeneid ja vähemalt üks neist on liigitatud oluliseks, kohaldatakse sellise emitendi suhtes lõigetes 1–4 sätestatud nõudeid.

6. EBA töötab tihedas koostöös ESMaga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, milles määratakse kindlaks:
 - (a) lõikes 1 osutatud tasustamispoliitika juhtimise korra miinimumsisu;
 - (b) menetlus ja ajakava, mille alusel saab oluliste varapõhiste tokenite emitent kohaneda suuremate omavahendite nõuetega, nagu on sätestatud lõikes 4.

⁶¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

6. peatükk

Nõuetekohane lõpetamine

Artikkel 42

Nõuetekohane lõpetamine

1. Varapõhiste tokenite emitentidel peab olema kava, mis on asjakohane, et toetada nende tegevuse nõuetekohast lõpetamist vastavalt kohaldatavale siseriiklikule õigusele, sealhulgas kõnealuste emitentide või artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandast isikust üksuste kriitilise tähtsusega tegevuse järjepidevust või taastamist. Kõnealuses kavas kirjeldatakse varapõhiste tokenite emitendi suutlikkust tegevus nõuetekohaselt lõpetada, põhjustamata varapõhiste tokenite omanikele või reservvarade turgude stabiilsusele põhjendamatu majanduslikku kahju.
2. Lõikes 1 osutatud kava hõlmab lepingulist korda, menetlusi ja süsteeme, millega tagatakse, et ülejäänud reservvarade müügist saadav tulu makstakse välja varapõhiste tokenite omanikele.
3. Lõikes 1 osutatud kava vaadatakse korrapäraselt läbi ja ajakohastatakse.

IV JAOTIS. E-raha tokenid

1. peatükk

Nõuded, mida peavad täitma kõik e-raha tokenite emitendid

Artikkel 43 *Tegevusluba*

1. Liidus ei pakuta avalikult ega lubata krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele e-raha tokeneid, välja arvatud juhul, kui selliste e-raha tokenite emitent:
 - (a) on saanud loa tegutsemiseks krediitiasutusena või e-raha asutusena direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punkti 1 tähenduses;
 - (b) vastab e-raha asutuste suhtes kohaldatavatele nõuetele, mis on sätestatud direktiivi 2009/110/EÜ II ja III jaotises, kui käesolevas jaotises ei ole sätestatud teisiti;
 - (c) avaldab krüptovara valge raamatu, mis on esitatud pädevale asutusele vastavalt artiklile 46.

Punkti a kohaldamisel on direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud e-raha asutusel õigus emiteerida e-raha tokeneid ning e-raha tokeneid loetakse e-rahaks direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punkti 2 tähenduses.

Liidu vääringul põhinevat e-raha tokenit käsitatakse liidus avalikult pakutavana.

2. Lõiget 1 ei kohaldata:
 - (a) e-raha tokenite suhtes, mida turustavad, levitavad ja hoiavad kutselised investorid ning mida võivad hoida üksnes kutselised investorid;
 - (b) kui ringluses olevate e-raha tokenite keskmine summa, mis on arvatud 12 kuu kohta iga kalendripäeva lõpu seisuga, ei ületa 5 000 000 eurot või sellele vastavat summat muus vääringus.

Kui liikmesriik on vastavalt direktiivi 2009/110/EÜ artikli 9 lõike 1 punktile a kehtestanud künnise, mis on madalam kui 5 000 000 eurot, kohaldatakse punkti b puhul sellist künnist.

Punktides a ja b osutatud juhul koostavad e-raha tokenite emitendid krüptovara valge raamatu ja esitavad selle pädevale asutusele vastavalt artiklile 46.

Artikkel 44
E-raha tokenite emiteerimine ja tagastatavus

1. Erandina direktiivi 2009/110/EÜ artiklist 11 kohaldatakse e-raha tokenite emitentide suhtes üksnes järgmisi e-raha tokenite emiteerimist ja tagastatavust käsitlevaid nõudeid.
2. E-raha tokenite omanikele antakse nõudeõigus selliste e-raha tokenite emitendi vastu. Keelatud on e-raha tokenid, mis ei anna kõigile nende omanikele nõudeõigust.
3. Selliste e-raha tokenite emitendid emiteerivad e-raha tokeneid nimiväärtuses ja direktiivi 2015/2366 artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite vastu.
4. E-raha tokenite omaniku taotluse korral peab asjaomane emitent igal ajal ja nimiväärtuses tagastama e-raha tokenite omanikule kuuluvate e-raha tokenite rahalise väärtuse kas rahas või krediidikorraldusega.
5. E-raha tokenite emitendid esitavad artiklis 46 osutatud krüptovara valges raamatus selgelt tagastamistingimused, sealhulgas kõik tagastamisega seotud tasud.
6. Tagastamise eest võib tasu nõuda üksnes juhul, kui nii on märgitud krüptovara valges raamatus. Selline tasu peab olema proportsionaalne ja vastavuses e-raha emitendi tegelike kuludega.
7. Kui e-raha tokenite emitendid ei rahulda e-raha tokenite omanike õiguspäraseid tagastamistaotlusi krüptovara valges raamatus kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, mis ei tohi ületada 30 päeva, kohaldatakse lõikes 3 sätestatud kohustust järgmiste kolmandast isikust üksuste suhtes, kes on sõlminud e-raha tokenite emitentidega lepingulise kokkuleppe:
 - (a) üksused, mis tagavad e-raha tokenite emitentide poolt e-raha tokenite eest saadud rahaliste vahendite kaitse vastavalt direktiivi 2009/110/EÜ artiklile 7;
 - (b) füüsilised või juriidilised isikud, kes levitavad e-raha tokeneid e-raha tokenite emitendi eest.

Artikkel 45
Intressi keelustamine

Erandina direktiivi 2009/110/EÜ artiklist 12 ei maksa e-raha tokenite emitendid ega krüptovarateenuse osutajad intressi ega anna muid hüvesid seoses ajavahemikuga, mille jooksul e-raha tokenite omanik selliseid e-raha tokeneid omab.

Artikkel 46
E-raha tokenite krüptovara valge raamatu sisu ja vorm

1. Enne kui e-raha tokenite emitent hakkab e-raha tokeneid ELis avalikult pakkuma või taotlema selliste e-raha tokenite kauplemisplatvormil kauplemisele lubamist, avaldab ta oma veebisaidil krüptovara valge raamatu.
2. Lõikes 1 osutatud krüptovara valge raamat sisaldab kogu järgmist teavet:

- (a) e-raha tokenite emitendi kirjeldus;
 - (b) emitendi projekti üksikasjalik kirjeldus ning projekti kavandamise ja arendamisega seotud peamiste osalejate tutvustus;
 - (c) märge selle kohta, kas krüptovara valge raamat käsitleb e-raha tokenite avalikku pakkumist ja/või selliste e-raha tokenite krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist;
 - (d) e-raha tokenitega seotud õiguste ja kohustuste üksikasjalik kirjeldus, sealhulgas artikli 44 kohane nimiväärtuses tagastamise õigus ning selliste õiguste kasutamise kord ja tingimused;
 - (e) teave e-raha tokenite emitendi kasutatava alustehnoloogia ja standardite kohta, mis võimaldavad selliseid e-raha tokeneid hoida, säilitada ja üle anda;
 - (f) e-raha tokenite emitendi, e-raha tokenite ja projekti rakendamisega, sealhulgas tehnoloogiaga, seotud riskid;
 - (g) III lisas kindlaks määratud avalikustatav teave.
3. Kogu lõikes 2 osutatud teave peab olema õiglane, selge ja mitteeksitav. Krüptovara valges raamatus ei tohi olla olulisi väljajätteid ning kõnealune raamat tuleb esitada sisutihedal ja arusaadaval kujul.
4. Iga krüptovara valge raamat peab sisaldama ka e-raha emitendi juhtorgani avaldust, milles kinnitatakse, et krüptovara valge raamat vastab käesoleva jaotise nõuetele, ja märgitakse, et nende parimate teadmiste kohaselt on krüptovara valges raamatus esitatud teave õige ja olulist väljajätmist ei esine.
5. Krüptovara valge raamat sisaldab kokkuvõtet, milles esitatakse lühidalt ja mittetehnilises keeles põhiteave e-raha tokenite avaliku pakkumise või selliste e-raha tokenite kauplemisele lubamise kohta, eelkõige e-raha tokenite oluliste elementide kohta. Kokkuvõttes märgitakse, et:
- (a) e-raha tokenite omanikel on igal ajal ja nimiväärtuses tagastamise õigus;
 - (b) tagastamistingimused, sealhulgas tagastamisega seotud tasud.
6. Iga krüptovara valge raamat peab olema varustatud kuupäevaga.
7. Krüptovara valge raamat koostatakse vähemalt ühes päritoluliikmesriigi ametlikus keeles või rahvusvahelises rahanduses üldkasutatavas keeles.
8. Krüptovara valge raamat tehakse kättesaadavaks masinloetavas vormingus vastavalt artiklile 5.
9. E-raha tokenite emitent esitab oma krüptovara valge raamatu kavandi ja vajaduse korral reklaamteated artikli 3 lõike 1 punkti 24 alapunktis b osutatud asjaomasele pädevale asutusele vähemalt 20 tööpäeva enne nende avaldamist.

Ilma et see piiraks direktiivis 2009/110/EÜ või seda ülevõtvates siseriiklikes õigusaktides sätestatud õigusi, võib päritoluliikmesriigi pädev asutus pärast esitamist kasutada käesoleva määruse artikli 82 lõikes 1 sätestatud õigusi.

10. Mis tahes sellist muudatust või uut asjaolu, millel on tõenäoliselt märkimisväärne mõju võimaliku ostja ostuotsusele või e-raha tokenite omanike otsusele müüa sellised e-raha tokenid emitendile või need vahetada ning mis leiab aset pärast algse krüptovara valge raamatu avaldamist, kirjeldatakse emitendi koostatud muudetud krüptovara valges raamatus, mis esitatakse asjaomasele pädevale asutusele vastavalt lõikele 9.

Artikkel 47

E-raha tokenite emitentide vastutus seoses krüptovara valges raamatus esitatud teabega

1. Kui e-raha tokenite emitent või selle juhtorgan on rikkunud artiklit 46, esitades oma krüptovara valges raamatus või muudetud krüptovara valges raamatus teavet, mis ei ole täielik, õiglane või selge, või esitades eksitavat teavet, võib selliste e-raha tokenite omanik e-raha tokenite emitendilt või tema juhtorganilt nõuda talle sellise rikkumise tõttu tekitatud kahju hüvitamist.

Tsiviilvastutuse välistamine on õigustühine.

2. E-raha tokenite omanikel on kohustus esitada tõendid selle kohta, et e-raha tokenite emitent on rikkunud artiklit 46 ja et selline rikkumine mõjutab omaniku otsust osta, müüa või vahetada asjaomaseid e-raha tokeneid.
3. E-raha tokenite omanik ei saa nõuda kahju hüvitamist artikli 46 lõikes 5 osutatud kokkuvõttes esitatud teabe eest, sealhulgas selle tõlke eest, välja arvatud juhul, kui:
 - (a) kokkuvõtte on eksitav, ebatäpne või krüptovara valge raamatu muude osadega vastuolus;
 - (b) kokkuvõttes ei esitata krüptovara valge raamatu teiste osadega kooskõlas põhiteavet, mis aitaks tarbijatel ja investoritel kaaluda, kas osta selliseid e-raha tokeneid või mitte.
4. Käesolev artikkel ei välista muude tsiviilvastutusest tulenevate nõuete esitamist kooskõlas siseriikliku õigusega.

Artikkel 48

Reklaamteated

1. Kõik reklaamteated, mis on seotud e-raha tokenite avaliku pakkumisega või selliste e-raha tokenite krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamisega, peavad vastama kõigile järgmistele tingimustele:
 - (a) reklaamteated on selgesti sellistena identifitseeritavad;
 - (b) reklaamteadetes esitatud teave on õige, selge ja mitteeksitav;

- (c) reklaamteadetes esitatud teave on kooskõlas krüptovara valges raamatus esitatud teabega;
 - (d) reklaamteadetes märgitakse selgelt, et on avaldatud krüptovara valge raamat, ja märgitakse e-raha tokenite emitendi veebisaidi aadress.
2. Reklaamteated peavad sisaldama selget ja ühemõttelist avaldust selle kohta, et kõigil e-raha tokenite omanikel on õigus tokenid igal ajal ja nimiväärtuses emitendile tagastada.

Artikkel 49

E-raha tokenite eest saadud rahaliste vahendite investeerimine

Rahalised vahendid, mille e-raha tokenite emitendid on saanud e-raha tokenite eest ja mis investeeritakse turvalistesse väikese riskiga varadesse vastavalt direktiivi 2009/110/EÜ artikli 7 lõikele 2, investeeritakse varadesse, mis on nomineeritud samas vääringus, millel e-raha tokenid põhinevad.

2. peatükk

Olulised e-raha tokenid

Artikkel 50

E-raha tokenite liigitamine olulisteks e-raha tokeniteks

1. EBA liigitab e-raha tokenid olulisteks e-raha tokeniteks artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumide alusel, kui täidetud on vähemalt kolm kõnealustest kriteeriumidest.
2. Emitendi päritoluliikmesriigi pädevad asutused esitavad EBA-le vähemalt kord aastas teabe artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumide kohta.
3. Kui EBA on arvamisel, et e-raha tokenid vastavad artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ning teavitab sellest otsuse eelnõust kõnealuste e-raha tokenite emitente ja emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust. EBA annab selliste e-raha tokenite emitentidele ja nende pädevatele asutustele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.
4. EBA teeb lõpliku otsuse selle kohta, kas e-raha token on oluline e-raha token, kolme kuu jooksul pärast lõikes 3 osutatud teavitamist ning teavitab sellest viivitamata selliste e-raha tokenite emitente ja nende pädevaid asutusi.

Artikkel 51

E-raha tokenite vabatahtlik liigitamine olulisteks e-raha tokeniteks

1. E-raha tokenite emitent, kes on saanud loa tegutsemiseks krediitiasutusena või direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud e-raha asutusena või taotleb sellist luba, võib märkida, et ta soovib liigitada oma e-raha tokenid olulisteks e-raha tokeniteks. Sel juhul teatab pädev asutus emitendi või taotleva emitendi taotlusest viivitamata EBA-le.

Selleks et e-raha tokenid saaks liigitada olulisteks, tõendab e-raha tokenite emitent või taotlev emitent üksikasjalikus tegevuskavas, et kõnealused tokenid tõenäoliselt vastavad vähemalt kolmele artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumile.

2. Kui EBA on tegevuskavale tuginedes arvamusel, et e-raha tokenid vastavad artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ja teavitab sellest otsuse eelnõust emitendi või taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust.

EBA annab emitendi või taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevale asutusele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.

3. Kui EBA on tegevuskavale tuginedes arvamusel, et e-raha tokenid ei vasta artikli 39 lõikes 1 osutatud ja artikli 39 lõike 6 kohaselt kindlaks määratud kriteeriumidele, koostab EBA sellekohase otsuse eelnõu ning teavitab sellest otsuse eelnõust emitenti või taotlevat emitenti ja emitendi või taotleva emitendi päritoluliikmesriigi pädevat asutust.

EBA annab emitendile või taotlevale emitendile ja tema päritoluliikmesriigi pädevale asutusele võimaluse esitada enne lõpliku otsuse vastuvõtmist kirjalikult tähelepanekuid ja märkusi. EBA võtab neid tähelepanekuid ja märkusi nõuetekohaselt arvesse.

4. EBA teeb lõpliku otsuse selle kohta, kas e-raha token on oluline e-raha token, kolme kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud teavitamist ning teavitab sellest viivitamata selliste e-raha tokenite emitente või taotlevaid emitente ja nende pädevaid asutusi. Otsusest teatatakse viivitamata e-raha tokenite emitendile või taotlevale emitendile ja tema päritoluliikmesriigi pädevale asutusele.

Artikkel 52

Oluliste e-raha tokenite emitentide spetsiifilised lisakohustused

Vähemalt üht liiki e-raha tokeneid emiteerivad emitendid kohaldavad järgmisi varapõhiste või oluliste varapõhiste tokenite emitentide suhtes kohaldatavaid nõudeid:

- (a) direktiivi 2009/110/EÜ artikli 7 asemel käesoleva määruse artiklid 33 ja 34;
- (b) käesoleva määruse artikli 41 lõiked 1, 2 ja 3;
- (c) direktiivi 2009/110/EÜ artikli 5 asemel käesoleva määruse artikli 41 lõige 4;

(d) käesoleva määruse artikkel 42.

V JAOTIS. Krüptovarateenuste osutajatele tegevusloa andmine ja nende tegutsemistingimused

1. peatükk. Krüptovarateenuse osutajatele tegevusloa andmine

Artikkel 53 **Tegevusluba**

1. Krüptovarateenuseid võivad osutada üksnes juriidilised isikud, kelle registrijärgne asukoht on liidu liikmesriigis ja kellele on antud krüptovarateenuse osutaja tegevusluba vastavalt artiklile 55.

Krüptovarateenuse osutajad peavad igal ajal vastama neile tegevusloa andmise tingimustele.

Ükski isik, kes ei ole krüptovarateenuse osutaja, ei tohi kasutada nime või ärinime ega avaldada reklaamteateid või kasutada mis tahes muud protsessi, mis osutab sellele, et tal on krüptovarateenuse osutaja tegevusluba, või mis võib selles osas segadust tekitada.

2. Pädevad asutused, kes annavad artikli 55 kohaselt tegevusloa, tagavad, et sellises loas määratakse kindlaks krüptovarateenused, mida krüptovarateenuse osutaja võib osutada.
3. Krüptovarateenuse osutaja tegevusluba kehtib kogu liidus ja võimaldab krüptovarateenuse osutajatel osutada kogu liidus teenuseid, mille osutamiseks neil on tegevusluba, kas asutamiseõiguse, sealhulgas filiaali kaudu või teenuste osutamise vabaduse alusel.

Krüptovarateenuse osutajatelt, kes osutavad krüptovarateenuseid piiriüleselt, ei nõuta füüsilist kohalolekut vastuvõtva liikmesriigi territooriumil.

4. Krüptovarateenuse osutajad, kes soovivad lisada oma tegevusloale krüptovarateenuseid, taotlevad loa andnud pädevatelt asutustelt loa laiendamist, täiendamist ja ajakohastamist artiklis 54 osutatud teavet. Laiendamistaotlust menetletakse vastavalt artiklile 55.

Artikkel 54 **Tegevusloa taotlemine**

1. Juriidilised isikud, kes kavatsevad osutada krüptovarateenuseid, taotlevad krüptovarateenuse osutaja tegevusluba selle liikmesriigi pädevalt asutuselt, kus on nende registrijärgne asukoht.
2. Lõikes 1 osutatud taotlus peab sisaldama kogu järgmist teavet:

- (a) taotleva krüptovarateenuse osutaja nimi, sealhulgas ametlik nimi ja mis tahes muu kasutatav ärinimi, juriidilise isiku tunnus, tema hallatav veebisait ja füüsiline aadress;
- (b) taotleva krüptovarateenuse osutaja õiguslik seisund;
- (c) taotleva krüptovarateenuse osutaja põhikiri;
- (d) tegevuskava, milles määratakse kindlaks krüptovarateenuste liigid, mida taotlev krüptovarateenuse osutaja soovib osutada, sealhulgas nende teenuste turustamise koht ja viis;
- (e) taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtimiskorra kirjeldus;
- (f) kõigi taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtorganisse kuuluvate füüsiliste isikute puhul ja kõigi füüsiliste isikute puhul, kellele kuulub otseselt või kaudselt vähemalt 20 % aktsiakapitalist või hääleõigusest, tõend selle kohta, et karistusregistris puuduvad kanded seoses äriõiguse, maksejõuetusõiguse, finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide, rahapesuvastaste õigusaktide, terrorismivastase võitluse õigusaktide ja kutsealast vastutust käsitlevate siseriiklike sätete rikkumisega;
- (g) tõend selle kohta, et kõikidel taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtorganisse kuuluvatel füüsilistel isikutel ühiselt on krüptovarateenuse osutaja juhtimiseks piisavad teadmised, oskused ja kogemused ning et kõnealustel füüsilistel isikutel on kohustus pühendada oma ülesannete täitmisele piisavalt aega;
- (h) taotleva krüptovarateenuse osutaja sisekontrollimehhanismi, riskihindamise menetluse ja talitluspidevuse kava kirjeldus;
- (i) taotleva krüptovarateenuse osutaja IT-süsteemide ja turvameetmete kirjeldus nii tehnilises kui ka mittetehnilises keeles;
- (j) tõend selle kohta, et taotlev krüptovarateenuse osutaja järgib artiklis 60 sätestatud usaldatavusnõuete kohaseid kaitsemeetmeid;
- (k) taotleva krüptovarateenuse osutaja kliendikaebuste käsitlemise korra kirjeldus;
- (l) kliendi krüptovarade ja rahaliste vahendite eraldamise menetluse kirjeldus;
- (m) turu kuritarvitamise tuvastamise menetluse ja süsteemi kirjeldus.
- (n) kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses tagada krüptovarade hoidmise ja haldamise kolmandate isikute nimel, siis hoidmispoliitika kirjeldus;
- (o) kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses korraldada krüptovaradega kauplemise platvormi, siis kauplemisplatvormi tegevuseeskirjade kirjeldus;
- (p) kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses vahetada krüptovara usaldusraha vastu või muu krüptovara vastu, mittediskrimineeriva äripoliitika kirjeldus;

- (q) kui taotleval krüptovaratteenuse osutaja kavatses täita krüptovaradega seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, siis täitmispoliitika kirjeldus;
 - (r) kui taotleja kavatses vastu võtta ja edastada krüptovaraga seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, siis tõend selle kohta, et füüsilistel isikutel, kes taotleval krüptovaratteenuse osutaja nimel nõustuvad, on oma kohustuste täitmiseks vajalikud teadmised ja asjatundlikkus.
3. Pädevad asutused ei nõua taotlevalt krüptovaratteenuse osutajalt sellise teabe esitamist, mille nad on juba saanud direktiivi 2009/110/EÜ, direktiivi 2014/65/EL, direktiivi 2015/2366/EL või krüptovaratteenuste suhtes enne käesoleva määruse jõustumist kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt, tingimusel et selline teave või sellised dokumendid on endiselt ajakohased ja pädevatele asutustele kättesaadavad.

Artikkel 55

Tegevusloa taotluse hindamine ning tegevusloa andmine või sellest keeldumine

1. Pädevad asutused hindavad 25 tööpäeva jooksul alates artikli 54 lõikes 1 osutatud taotluse saamisest, kas taotlus on täielik, kontrollides, kas artikli 54 lõikes 2 loetletud teave on esitatud. Kui taotlus ei ole täielik, kehtestavad ametiasutused tähtaja, mille jooksul taotleval krüptovaratteenuse osutaja peab esitama puuduva teabe.
2. Pädevad asutused võivad keelduda taotluste läbivaatamisest, kui sellised taotlused on pärast lõikes 1 osutatud tähtaega endiselt puudulikud.
3. Pädevad asutused teavitavad taotlevalid krüptovaratteenuse osutajaid viivitamata sellest, et taotlus on täielik.
4. Enne krüptovaratteenuse osutaja tegevusloa andmist või sellest keeldumist konsulteerivad pädevad asutused teise liikmesriigi pädevate asutustega järgmistel juhtudel:
 - (a) taotleval krüptovaratteenuse osutaja on kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovaratteenuse osutaja tütarettevõtja;
 - (b) taotleval krüptovaratteenuse osutaja on kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovaratteenuse osutaja emaettevõtja tütarettevõtja;
 - (c) taotlevat krüptovaratteenuse osutajat kontrollivad samad füüsilised või juriidilised isikud, kes kontrollivad kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovaratteenuse osutajat.
5. Kolme kuu jooksul pärast täieliku taotluse saamise kuupäeva hindavad pädevad asutused seda, kas taotleval krüptovaratteenuse osutaja vastab käesolevas jaotises sätestatud nõuetele, ning teevad igakülgset põhjendatud otsust krüptovaratteenuse osutaja tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta. Hindamisel võetakse arvesse selliste krüptovaratteenuste laadi, ulatust ja keerukust, mida taotleval krüptovaratteenuse osutaja kavatses osutada.

Pädevad asutused võivad tegevusloa andmisest keelduda, kui on objektiivne ja tõendatav alus arvata, et:

- (a) taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtorgan võib ohustada tema tõhusat, kindlat ja usaldusväärset juhtimist ja talitluspidevust, tema klientide huvide piisavat arvessevõtmist ja turu usaldusväärset;
 - (b) taotleja ei täida või tõenäoliselt ei täida käesoleva jaotise nõudeid.
6. Pädevad asutused teatavad kõigist käesoleva artikli alusel antud tegevuslubadest ESMA-le. ESMA lisab kogu edukates taotlustes esitatud teabe artikli 57 kohasesse tegevusloa saanud krüptovarateenuse osutajate registrisse. ESMA võib nõuda teavet tagamaks, et pädevad asutused annavad käesoleva artikli alusel tegevuslubasid järjepidevalt.
7. Pädevad asutused teavitavad taotlevaid krüptovarateenuse osutajaid oma otsusest tegevusluba anda või selle andmisest keelduda kolme tööpäeva jooksul alates kõnealuse otsuse tegemise kuupäevast.

Artikkel 56

Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

1. Pädevad asutused tunnistavad tegevusloa kehtetuks juhul, kui krüptovarateenuse osutaja:
- (a) ei ole kasutanud tegevusluba 18 kuu jooksul alates loa andmise kuupäevast;
 - (b) on tegevusloast sõnaselgelt loobunud;
 - (c) ei ole osutanud krüptovarateenuseid üheksa järjestikuse kuu jooksul;
 - (d) on saanud tegevusloa ebaseaduslikul viisil, sealhulgas taotluses valeandmeid esitades;
 - (e) ei vasta enam nendele tingimustele, mille alusel tegevusluba anti, ning ta ei ole kindlaksmääratud aja jooksul võtnud pädeva asutuse nõutud parandusmeetmeid;
 - (f) on tõsiselt rikkunud käesoleva määruse sätteid.
2. Pädevatel asutustel on õigus tunnistada tegevusluba kehtetuks ka järgmistel juhtudel:
- (a) krüptovarateenuse osutaja või tema juhtorgani liikmed on seoses rahapesu või terrorismi rahastamisega rikkunud siseriiklikku õigust, millega rakendatakse direktiivi (EL) 2015/849⁶²;
 - (b) krüptovarateenuse osutaja on kaotanud loa tegutsemiseks makseasutusena vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366 artiklile 13 või direktiivi 2009/110/EÜ II

⁶² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73–117).

jaotise kohase loa tegutsemiseks e-raha asutusena ning ta ei ole suutnud olukorda 40 kalendripäeva jooksul parandada.

3. Kui pädev asutus tunnistab tegevusloa kehtetuks, teavitab kõnealuses liikmesriigis artikli 81 kohaselt ühtseks kontaktpunktiks määratud pädev asutus sellest põhjendamatu viivitusega ESMA ja vastuvõtivate liikmesriikide pädevaid asutusi. ESMA registreerib tegevusloa kehtetuks tunnistamist käsitleva teabe artiklis 57 osutatud registris.
4. Pädevad asutused võivad tegevusloa kehtetuks tunnistamisel piirduda konkreetse teenusega.
5. Enne tegevusloa kehtetuks tunnistamist konsulteerivad pädevad asutused teise liikmesriigi pädeva asutusega järgmistel juhtudel:
 - (a) asjaomane krüptovarateenuse osutaja on kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovarateenuse osutaja tütarettevõtja;
 - (b) asjaomane krüptovarateenuse osutaja on kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovarateenuse osutaja emaettevõtja tütarettevõtja;
 - (c) asjaomast krüptovarateenuse osutajat kontrollivad samad füüsilised või juriidilised isikud, kes kontrollivad kõnealuses teises liikmesriigis tegevusloa saanud krüptovarateenuse osutajat.
6. EBA, ESMA ja vastuvõtva liikmesriigi mis tahes pädev asutus võivad igal ajal nõuda, et päritoluliikmesriigi pädev asutus kontrolliks, kas krüptovarateenuse osutaja täidab endiselt tingimusi, mille alusel tegevusloa anti.
7. Krüptovarateenuse osutajad kehtestavad, rakendavad ja säilitavad asjakohased menetsid, millega tagatakse tema tegevusloa kehtetuks tunnistamise korral klientide krüptovarade ja rahaliste vahendite õigeaegne ja nõuetekohane ülekandmine teisele krüptovarateenuse osutajale.

Artikkel 57

Krüptovarateenuse osutajate register

1. ESMA loob kõigi krüptovarateenuse osutajate registri. Register on üldsusele kättesaadav ESMA veebisaidil ja registrit ajakohastatakse korrapäraselt.
2. Lõikes 1 osutatud register sisaldab järgmisi andmeid:
 - (a) krüptovarateenuse osutaja nimi, õiguslik vorm, juriidilise isiku tunnus ja filiaalid;
 - (b) krüptovarateenuse osutaja või krüptovarateenuse osutaja korraldatava krüptovaradega kauplemise platvormi ärinimi, füüsiline aadress ja veebisait ;
 - (c) tegevusloa andnud pädeva asutuse nimi ja aadress ning kontaktandmed;
 - (d) loetelu krüptovarateenustest, mille osutamiseks krüptovarateenuse osutajal on luba;

- (e) loetelu liikmesriikidest, kus krüptovarateenuse osutaja on teatanud kavatsusest osutada krüptovarateenuseid kooskõlas artikliga 58;
 - (f) mis tahes muud krüptovarateenuse osutaja osutatavad teenused, mida käesolev määrus ei hõlma, osutades asjakohasele liidu või siseriiklikule õigusele.
3. Teave krüptovarateenuse osutaja tegevusloa kehtetuks tunnistamise kohta vastavalt artiklile 56 on registri kaudu avalikkusele kättesaadav viie aasta jooksul.

Artikkel 58

Krüptovarateenuste piiriülene osutamine

1. Krüptovarateenuse osutajad, kes kavatsevad osutada krüptovarateenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, esitavad artikli 81 kohaselt ühtseks kontaktpunktiks määratud pädevale asutusele järgmise teabe:
- (a) loetelu liikmesriikidest, kus krüptovarateenuse osutaja kavatseb krüptovarateenuseid osutada;
 - (b) krüptovarateenuste kavandatud osutamise alguskuupäev;
 - (c) loetelu krüptovarateenuse osutaja kõigist muudest tegevustest, mida käesolev määrus ei hõlma.
2. Ühtne kontaktpunkt liikmesriigis, kus tegevusluba anti, edastab 10 tööpäeva jooksul pärast lõikes 1 osutatud teabe saamist selle teabe vastuvõtivate liikmesriikide pädevatele asutustele, ESMA-le ja EBA-le. ESMA registreerib selle teabe artiklis 57 osutatud registris.
3. Tegevusloa andnud liikmesriigi ühtne kontaktpunkt teavitab asjaomast krüptovarateenuse osutajat viivitamata lõikes 2 osutatud teabeedastusest.
4. Krüptovarateenuse osutajad võivad alustada krüptovarateenuste osutamist muus liikmesriigis kui oma päritoluliikmesriik alates lõikes 3 osutatud teate kättesaamise kuupäevast või hiljemalt 15 kalendripäeva jooksul pärast lõikes 1 osutatud teabe esitamist.

2. peatükk. Kõigi krüptovarateenuse osutajate kohustus

Artikkel 59

Kohustus tegutseda ausalt, õiglaselt ja professionaalselt klientide parimates huvides ning klientidele esitatav teave

1. Krüptovarateenuse osutajad tegutsuvad ausalt, õiglaselt ja professionaalselt kooskõlas oma klientide ja potentsiaalsete klientide parimate huvidega.
2. Krüptovarateenuse osutajad esitavad oma klientidele õiglase, selge ja mitteeksitava teabe, eelkõige reklaamteadetes, mis tuleb sellisena identifitseerida.

Krüptovarateenuse osutajad ei tohi tahtlikult ega ettevaatamatuse tõttu eksitada klienti seoses mis tahes krüptovara tegelike või tajutavate eelistega.

3. Krüptovarateenuse osutajad hoiatavad kliente krüptovara ostmisega kaasnevate riskide eest.
4. Krüptovarateenuse osutajad teevad oma hinnapoliitika avalikult kättesaadavaks, avaldades selle oma veebisaidil silmapaistvas kohas.

Artikkel 60

Usaldatavusnõuded

1. Krüptovarateenuse osutajatel peavad kogu aeg olema usaldatavusnõuete kohased kaitsemeetmed, mis on vähemalt võrdsed järgmistest summadest suurimaga:
 - (a) IV lisas osutatud alaliste miinimumkapitalinõuete summa sõltuvalt osutatavate krüptovarateenuste laadist;
 - (b) veerand eelmise aasta püsivatest üldkuludest, mis vaadatakse igal aastal läbi.
2. Lõikes 1 osutatud usaldatavusnõuetekohased kaitsemeetmed on mis tahes järgmisel kujul:
 - (a) omavahendid, mis koosnevad määruse (EL) nr 575/2013 artiklites 26–30 osutatud esimese taseme põhiomavahendite kirjetest pärast kõnealuse määruse artikli 36 kohaseid täies ulatuses mahaarvamisi, ilma et kohaldataks kõnealuse määruse artiklite 46 ja 48 kohaseid künnisega seotud erandeid;
 - (b) kindlustusleping, mis hõlmab liidu territooriume, kus krüptovarateenuseid aktiivselt osutatakse, või võrreldav garantii.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kes ei ole tegutsenud ühe aasta jooksul alates kuupäevast, mil nad alustasid teenuste osutamist, kasutavad lõike 1 punktis b osutatud arvutuse tegemisel prognoositud püsivaid üldkulusid, lähtudes teenuse osutamise esimese 12 kuu prognoosidest, mille nad esitasid koos tegevusloa taotlusega.
4. Lõikes 2 osutatud kindlustuslepingul on vähemalt kõik järgmised tunnused:
 - (a) selle algne kehtivusaeg on vähemalt üks aasta;
 - (b) selle lõpetamisest etteteatamise aeg on vähemalt 90 päeva;
 - (c) see on sõlmitud kindlustusandjaga, kellele on antud tegevusluba kindlustuse pakkumiseks kooskõlas liidu või siseriikliku õigusega;
 - (d) kindlustust pakub kolmandast isikust üksus.
5. Lõike 2 punktis b osutatud kindlustusleping hõlmab kindlustuskatet järgmiste riskide vastu:
 - (a) dokumentide kaotsimine;

- (b) vääralt kajastatud teave või eksitavad avaldused;
 - (c) tegevus, vead või tegevusetus, mille tagajärjel rikutakse:
 - i) õiguslikke ja regulatiivseid kohustusi;
 - ii) kohustust tegutseda klientide suhtes ausalt, õiglaselt ja professionaalselt;
 - iii) konfidentsiaalsuskohustusi;
 - (d) suutmatus kehtestada, rakendada ja säilitada asjakohaseid menetlusi huvide konfliktide vältimiseks;
 - (e) tegevushäiretest või süsteemiriketest tulenevad kahjud;
 - (f) kui see on ärimudeli puhul asjakohane, raske hooletus klientide krüptovarade ja rahaliste vahendite kaitsmisel.
6. Lõike 1 punkti b kohaldamisel arvutavad krüptovaratteenuse osutajad oma eelmise aasta püsivad üldkulud, kasutades kohaldatavast raamatupidamistavast tulenevaid arvnäitajaid, arvates pärast kasumi jaotamist osanike vahel nende viimastes auditeeritud raamatupidamise aastaaruannetes, või kui auditeeritud aruandeid ei ole, siis riiklike järelevalveasutuste poolt kinnitatud raamatupidamise aastaaruannetes, kogukuludest maha järgmised kirjed:
- (a) töötajate preemiad ja muud tasud, kui need preemiad ja tasud sõltuvad krüptovaratteenuse osutajate puhaskasumist asjaomasel aastal;
 - (b) töötajate, direktorite ja osanike kasumiosad;
 - (c) muud kasumijaotised ja muu muutuvtasu, niivõrd kui need on välja makstud oma äranägemisel;
 - (d) erakorralisest tegevusest tulenevad ühekordsed kulud.

Artikkel 61

Organisatsioonilised nõuded

1. Krüptovaratteenuse osutajate juhtorgani liikmetel peab olema oma ülesannete täitmiseks vajalik hea maine ja pädevus kvalifikatsiooni, kogemuste ja oskuste seisukohast. Nad peavad tõendama, et suudavad pühendada piisavalt aega oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.
2. Füüsilised isikud, kellele kuulub otseselt või kaudselt üle 20 % krüptovaratteenuse osutaja aktsiakapitalist või hääleõigustest või kellel on mis tahes muul viisil kontroll kõnealuse krüptovaratteenuse osutaja üle, esitavad tõendid selle kohta, et neil on vajalik hea maine ja pädevus.
3. Ükski lõikes 1 või 2 osutatud isikutest ei tohi olla süüdi mõistetud rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud õigusrikkumistes ega muudes finantskuritegudes.

4. Krüptovarateenuse osutajad võtavad tööle töötajad, kellel on neile määratud ülesannete täitmiseks vajalikud oskused, teadmised ja asjatundlikkus, võttes arvesse osutatavate krüptovarateenuste mahtu, laadi ja ulatust.
5. Juhtorgan hindab ja vaatab korrapäraselt läbi käesoleva jaotise 2. ja 3. peatükis sätestatud kohustuste täitmiseks kehtestatud põhimõtete ja menetluste tulemuslikkuse ning võtab asjakohaseid meetmeid võimalike puuduste kõrvaldamiseks.
6. Krüptovarateenuse osutajad võtavad kõik mõistlikud meetmed, et tagada oma krüptovarateenuste järjepidevus ja korrapärasus. Selleks kasutavad krüptovarateenuse osutajad asjakohaseid ja proportsionaalseid vahendeid ja menetlusi, sealhulgas vastupidavaid ja turvalisi IKT-süsteeme kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/xx⁶³.

Nad kehtestavad talitluspidevuse poliitika, mis hõlmab nii IKT talitluspidevust kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/xx⁶⁴ kohaselt koostatud avariitaastekavasid, mille eesmärk on tagada IKT-süsteemide ja -menetluste katkestuste korral oluliste andmete ja funktsioonide säilitamine ning krüptovarateenuste osutamise jätkumine või, kui see ei ole võimalik, selliste andmete ja funktsioonide õigeaegne taastamine ning krüptovarateenuste osutamise õigeaegne taasalustamine.

7. Krüptovarateenuse osutajatel peavad olema sisekontrollimehhanismid ning tulemuslikud riskihindamise ja -juhtimise menetlused, sealhulgas tulemuslik kontrolli- ja kaitsekord IKT-süsteemide haldamiseks, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/xx⁶⁵. Krüptovarateenuse osutajad jälgivad ja hindavad korrapäraselt sisekontrollimehhanismide ja riskihindamise menetluste asjakohasust ja tulemuslikkust ning võtavad asjakohaseid meetmeid mis tahes puuduste kõrvaldamiseks.

Krüptovarateenuse osutajatel on süsteemid ja menetlused, et tagada teabe turvalisus, terviklus ja konfidentsiaalsus kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/xx⁶⁶.

8. Krüptovarateenuse osutajad korraldavad kõigi oma krüptovarateenuste, korralduste ja tehingute kohta käivate andmete säilitamise. Need andmed peavad olema piisavad, et pädevad asutused saaksid täita oma järelevalveülesandeid ja võtta täitemeetmeid, ning eelkõige selleks, et teha kindlaks, kas krüptovarateenuse osutaja on täitnud kõik kohustused, sealhulgas klientide või potentsiaalsete klientidega ja turu usaldusväärusega seotud kohustused.

⁶³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

⁶⁴ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

⁶⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

⁶⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 (COM(2020) 595).

9. Krüptovarateenuse osutajatel peavad olema süsteemid, menetlused ja kord turu kuritarvituste seireks ja tuvastamiseks, nagu on osutatud VI jaotises. Nad teatavad viivitamata oma pädevale asutusele igast kahtlusest, et võib olla asjaolusid, mis osutavad sellele, et on toime pandud, pannakse toime või tõenäoliselt võidakse toime panna turu kuritarvitus.

Artikkel 62

Pädevatele asutustele esitatav teave

Krüptovarateenuse osutajad teavitavad oma pädevat asutust oma juhtorganis tehtud mis tahes muudatustest ja esitavad pädevale asutusele kogu teabe, mida on vaja, et hinnata vastavust artiklile 61.

Artikkel 63

Klientide krüptovarade ja rahaliste vahendite kaitse

1. Krüptovarateenuse osutajad, kes hoiavad klientidele kuuluvaid krüptovarasid või sellistele krüptovaradele juurdepääsu vahendeid, võtavad asjakohaseid meetmeid, et kaitsta klientide omandiõigusi, eelkõige krüptovarateenuse osutaja maksejõuetuse korral, ning hoida ära kliendi krüptovarade kasutamist oma arvel, välja arvatud kliendi selgesõnalisel nõusolekul.
2. Kui krüptovarateenuse osutajate ärimudelid või krüptovarateenused eeldavad klientide rahaliste vahendite hoidmist, kehtestavad nad asjakohase korra, et kaitsta klientide õigusi ja hoida ära klientidele kuuluvate ja direktiivi (EL) 2015/2366⁶⁷ artikli 4 punktis 25 määratletud rahaliste vahendite kasutamist oma arvel.
3. Krüptovarateenuse osutajad paigutavad kliendi rahalised vahendid viivitamata keskpanka või krediidasutusse.

Krüptovarateenuse osutajad võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et klientide keskpangas või krediidasutuses hoitavaid vahendeid hoitakse kontol või kontodel, mis on eraldi kontodest, mida kasutatakse krüptovarateenuse osutajale kuuluvate rahaliste vahendite hoidmiseks.
4. Krüptovarateenuse osutajad võivad ise või kolmanda isiku kaudu osutada makseteenuseid, mis on seotud nende osutatava krüptovarateenusega, tingimusel et krüptovarateenuse pakkuja ise või kolmas isik on direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 4 määratletud makseasutus.
5. Käesoleva artikli lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata krüptovarateenuse osutajate suhtes, kes on direktiivi 2009/110/EÜ artikli 2 punktis 1 määratletud e-raha asutused või direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punktis 4 määratletud makseasutused.

⁶⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 33. 23.12.2015, lk 35).

Artikkel 64

Kaebuste käsitlemise kord

1. Krüptovarateenuse osutajad kehtestavad klientidelt saadud kaebuste kiireks, õiglaseks ja järjekindlaks käsitlemiseks tõhusa ja läbipaistva korra ning säilitavad seda.
2. Klientidel peab olema võimalik esitada krüptovarateenuse osutajatele kaebusi tasuta.
3. Krüptovarateenuse osutajad töötavad välja ja teevad klientidele kättesaadavaks kaebuste esitamise vormi ning registreerivad kõik saadud kaebused ja neile vastuseks võetud meetmed.
4. Krüptovarateenuse osutajad uurivad kõiki kaebusi õigeaegselt ja õiglaselt ning teatavad selliste uurimiste tulemustest mõistliku aja jooksul klientidele.

Artikkel 65

Huvide konfliktide vältimine, tuvastamine, juhtimine ja avalikustamine

1. Krüptovarateenuse osutajad säilitavad ja rakendavad tõhusat poliitikat, et vältida, tuvastada, juhtida ja avalikustada huvide konflikte iseenda ja järgmiste isikute vahel:
 - (a) nende aktsionärid või mis tahes isikud, kes on kontrolli kaudu otseselt või kaudselt nendega seotud;
 - (b) nende juhid ja töötajad;
 - (c) nende kliendid või üks klient ja teine klient.
2. Krüptovarateenuse osutajad avalikustavad oma klientidele ja potentsiaalsetele klientidele huvide konfliktide üldise laadi ja allikad ning nende leevendamiseks võetud meetmed.

Krüptovarateenuse osutajad avalikustavad selle teabe oma veebisaidil silmapaistvas kohas.
3. Lõike 2 kohaselt avalikustatav teave peab olema piisavalt täpne, võttes arvesse iga kliendi olemust, ja võimaldama igal kliendil teha teadlikke otsuseid teenuse kohta, millega seoses huvide konflikt on tekkinud.
4. Krüptovarateenuse osutajad hindavad oma huvide konfliktide juhtimise poliitikat ja vaatavad selle vähemalt kord aastas läbi ning võtavad kõik asjakohased meetmed võimalike puuduste kõrvaldamiseks.

Artikkel 66

Tegevuse edasiandmine

1. Krüptovarateenuse osutajad, kes tuginevad tegevusfunktsioonide täitmisel kolmandatele isikutele, peavad võtma kõik mõistlikud meetmed, et vältida täiendavat operatsiooniriski. Nad jäävad täielikult vastutavaks kõigi käesolevast jaotisest tulenevate kohustuste täitmise eest ja tagavad kogu aeg, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

- (a) tegevuse edasiandmine ei too kaasa krüptovara teenuse osutajate vastutuse delegeerimist;
- (b) tegevuse edasiandmise tulemusel ei muutu krüptovara teenuse osutajate ja nende klientide vahelised suhted ega krüptovara teenuse osutajate kohustused oma klientide ees;
- (c) tegevuse edasiandmise tulemusel ei muutu krüptovara teenuse osutajatele tegevusloa andmise tingimused;
- (d) tegevuse edasiandmisega seotud kolmandad isikud teevad koostööd krüptovara teenuse osutajate päritoluliikmesriigi pädeva asutusega ning tegevuse edasiandmine ei takista kõnealuseid pädevaid asutusi järelevalvetesannete täitmisel, sealhulgas kohapealne juurdepääs nende ülesannete täitmiseks vajaliku asjakohase teabe saamiseks;
- (e) krüptovara teenuse osutajatel peavad kogu aeg olema eksperditeadmised ja ressursid, mida on vaja osutatavate teenuste kvaliteedi hindamiseks, edasiantud teenuste üle tõhusa järelevalve tegemiseks ja edasiantud teenusega seotud riskide pidevaks juhtimiseks;
- (f) krüptovara teenuse osutajatel on otsene juurdepääs asjakohasele teabele edasiantud teenuste kohta;
- (g) krüptovara teenuse osutajad tagavad, et tegevuse edasiandmisega seotud kolmandad isikud vastavad asjaomastes andmekaitsealastes õigusaktides sätestatud nõuetele, mida kohaldataks juhul, kui kolmandad isikud oleksid asutatud liidus.

Punkti g kohaldamisel vastutavad krüptovara teenuse osutajad selle eest, et asjakohaste andmekaitsealaste õigusaktidega ettenähtud nõuded oleksid sätestatud lõikes 3 osutatud lepingus.

2. Krüptovara teenuse osutajatel peab olema tegevuse edasiandmise, sealhulgas hädaolukorrad ja väljumisstrateegiate poliitika.
3. Krüptovara teenuse osutajad sõlmivad tegevuse edasiandmisega seotud kolmandate isikutega kirjaliku lepingu. Kõnealuses kirjalikus lepingus määratakse kindlaks nii krüptovara teenuse osutajate kui ka asjaomaste kolmandate isikute õigused ja kohustused ning nähakse ette, et asjaomased krüptovara teenuse osutajad võivad lepingu lõpetada.
4. Krüptovara teenuse osutajad ja kolmandad isikud teevad taotluse korral pädevatele asutustele ja asjaomastele asutustele kättesaadavaks kogu teabe, mida neil asutustel on vaja, et hinnata edasiantud tegevuse vastavust käesoleva jaotise nõuetele.

3. peatükk. Spetsiifiliste krüptovarateenuste osutamisega seotud kohustused

Artikkel 67

Krüptovarade hoidmine ja haldamine kolmandate isikute nimel

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovara kolmandate isikute nimel, sõlmivad oma klientidega lepingu, milles määratakse kindlaks nende kohustused ja ülesanded. Selline leping hõlmab vähemalt järgmist:
 - (a) lepingupoolte identiteet;
 - (b) osutatava teenuse laad ja kirjeldus;
 - (c) krüptovarateenuse osutaja ja kliendi vahelise sidepidamise vahendid, sealhulgas kliendi autentimise süsteem;
 - (d) krüptovarateenuse osutaja kasutatavate turvasüsteemide kirjeldus;
 - (e) krüptovarateenuse osutaja kohaldatavad tasud;
 - (f) lepingu suhtes kohaldatav õigus.
2. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovara kolmandate isikute nimel, peavad iga kliendi nimel avatud positsioonide registrit, mis vastab iga kliendi õigustele krüptovara suhtes. Krüptovarateenuse osutajad registreerivad kõnealusel registris võimalikult kiiresti kõik oma klientidelt saadud juhiste kohaselt tehtud liikumised. Nende sisekorraga tagatakse, et mis tahes liikumist, mis mõjutab krüptovarade registreerimist, tõendab tehing, mis on korrapäraselt registreeritud kliendi positsioonide registris.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovara kolmandate isikute nimel, kehtestavad hoidmispoliitika koos sise-eeskirjade ja -menetlustega, et tagada sellise krüptovara või krüptovarale juurdepääsu vahendite, näiteks krüptovõtmete hoidmine või kontroll.

Kõnealuste eeskirjade ja menetlustega tagatakse, et krüptovarateenuse osutaja ei saa pettuse, küberohu või hooletuse tõttu kaotada klientide krüptovara ega sellise varaga seotud õigusi.
4. Vajaduse korral hõlbustavad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovara kolmandate isikute nimel, krüptovaradega seotud õiguste kasutamist. Kõik sündmused, mis tõenäoliselt loovad või muudavad kliendi õigusi, kantakse võimalikult kiiresti kliendi positsioonide registrisse.
5. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovarasid kolmandate isikute nimel, esitavad oma klientidele vähemalt kord kolme kuu jooksul ja asjaomase kliendi iga taotluse korral nende klientide nimel registreeritud krüptovara positsioonide aruande. Kõnealune positsioonide aruanne esitatakse püsival andmekandjal. Positsioonide aruandes tuleb ära märkida asjaomased

krüptovarad, nende saldo, väärtus ja asjaomasel ajavahemikul tehtud krüptovaraülekanded.

Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovarasid kolmandate isikute nimel, esitavad oma klientidele võimalikult kiiresti kogu teabe selliste krüptovaradega seotud toimingute kohta, mille jaoks on vaja kõnealustelt klientidelt vastust.

6. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovarasid kolmandate isikute nimel, tagavad, et oma klientide nimel hoitavad krüptovarad või kõnealustele krüptovaradele juurdepääsu vahendid tagastatakse neile klientidele võimalikult kiiresti.
7. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovarasid kolmandate isikute nimel, eraldavad oma klientide nimel hoitava krüptovara nende enda varast. Nad tagavad, et DLT süsteemis hoitakse klientide krüptovarasid aadressidel, mis on eraldi aadressidest, millel hoitakse nende enda krüptovara.
8. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba hoida ja hallata krüptovarasid kolmandate isikute nimel, vastutavad oma klientide ees krüptovarade kaotsimineku eest, mis on tingitud tõrkest või häkkimisest, kuni kaotsiläinud krüptovara turuväärtuses.

Artikkel 68

Krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamine

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, kehtestavad kauplemisplatvormi tegevuseeskirjad. Kõnealuste tegevuseeskirjadega tuleb vähemalt:
 - (a) kehtestada nõuded, hoolsuskohustus ja kinnitamismenetlused, mida kohaldatakse enne krüptovarade kauplemisplatvormil kauplemisele lubamist;
 - (b) määrata kindlaks võimalikud erandikategooriad, st krüptovara liigid, mida ei lubata kauplemisplatvormil kauplemisele;
 - (c) määrata kindlaks krüptovarade kauplemisplatvormil kauplemisele lubamise põhimõtted, menetlused ja võimalike tasude suurus;
 - (d) kehtestada kauplemistegevuses osalemise objektiivsed ja proportsionaalsed kriteeriumid, mis edendavad kaubelda soovivate klientide õiglast ja avatud juurdepääsu kauplemisplatvormile;
 - (e) kehtestada nõuded õiglase ja nõuetekohase kauplemise tagamiseks;
 - (f) kehtestada tingimused, mille alusel jäävad krüptovarad kauplemiseks kättesaadavaks, sealhulgas likviidsuskünnised ja perioodilise avalikustamise nõuded;
 - (g) kehtestada tingimused, mille alusel võib krüptovaradega kauplemise peatada;

- (h) kehtestada menetlused, millega tagatakse nii krüptovara- kui ka usaldusrahatehingute tõhus arveldamine.

Punkti a kohaldamisel sätestatakse tegevuseeskirjades selgelt, et krüptovara ei lubata kauplemisplatvormil kauplemisele, kui on avaldatud krüptovara valge raamat, välja arvatud juhul, kui sellise krüptovara suhtes kohaldatakse artikli 4 lõikes 2 sätestatud erandit.

Enne krüptovara kauplemisele lubamist tagavad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, et krüptovara vastab kauplemisplatvormi tegevuseeskirjadele, ja hindavad asjaomase krüptovara kvaliteeti. Krüptovara kvaliteedi hindamisel võtab kauplemisplatvorm arvesse emitendi ja tema arendusmeeskonna kogemusi, varasemaid tulemusi ja mainet. Kauplemisplatvorm hindab ka selliste krüptovarade kvaliteeti, mille suhtes kohaldatakse artikli 4 lõikes 2 sätestatud erandit.

Krüptovaradega kauplemise platvormi tegevuseeskirjad peavad hoidma ära selliste krüptovarade kauplemisele lubamise, millel on sisseehitatud anonüümimisfunktsioon, välja arvatud juhul, kui krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, või pädevad asutused suudavad kindlaks teha krüptovarade omanikud ja nende varasemad tehingud.

2. Lõikes 1 osutatud tegevuseeskirjad koostatakse ühes päritoluliikmesriigi ametlikus keeles või rahandusvaldkonnas mõnes muus üldkasutatavas keeles. Kõnealused tegevuseeskirjad avalikustatakse asjaomase krüptovarateenuse osutaja veebisaidil.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, ei kauple oma arvel krüptovaradega kauplemise platvormil, mida nad korraldavad, isegi kui neile on antud luba vahetada krüptovara usaldusraha või muu krüptovara vastu.
4. Krüptovarateenuse osutajatel, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, on tõhusad süsteemid, menetlused ja kord, millega tagatakse, et:
 - (a) nende kauplemissüsteemid on vastupidavad;
 - (b) nende kauplemissüsteemidel on piisav suutlikkus, et tagada nõuetekohane kauplemine tõsise turupinge tingimustes;
 - (c) suudavad tagasi lükata korraldused, mis ületavad eelnevalt kindlaks määratud mahu- ja hinnakünniseid või on selgelt ekslikud;
 - (d) nende kauplemissüsteemid on täielikult testitud, et tagada punktides a, b ja c sätestatud tingimuste täitmine;
 - (e) nende kauplemissüsteemide suhtes kohaldatakse tulemuslikku talitluspidevuse korda, millega tagatakse nende teenuste järjepidevus kauplemissüsteemi tõrgete korral.

5. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, avalikustavad kõik ostu- ja müügipakkumiste hinnad ning nende hindadega kauplemise huvi sügavuse, mida krüptovaradega kauplemise platvormi süsteemide kaudu krüptovarade kohta kajastatakse. Asjaomased krüptovarateenuse osutajad teevad selle teabe üldsusele kauplemisajal pidevalt kättesaadavaks.
6. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, avalikustavad oma kauplemisplatvormidel kaubeldavate krüptovaradega tehtud tehingute hinna, mahu ja aja. Nad avalikustavad kõikide selliste tehingute üksikasjad niivõrd reaaliajalähedaselt, kui tehniliselt võimalik.
7. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, teevad lõigete 5 ja 6 kohaselt avaldatud teabe üldsusele kättesaadavaks mõistlikul ärilisel alusel ja tagavad sellele mittediskrimineeriva juurdepääsu. Kõnealune teave tehakse tasuta kättesaadavaks 15 minutit pärast nende avaldamist masinloetavas vormingus ja see on avalikkusele kättesaadav vähemalt 2 aasta jooksul.
8. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, viivad krüptovaratehingu lõpliku arveldamise DLT süsteemis lõpule samal kuupäeval, mil tehingud kauplemisplatvormil täideti.
9. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, tagavad, et nende tasustruktuurid on läbipaistvad, õiglased ja mittediskrimineerivad ega loo stiimuleid korralduste andmiseks, muutmiseks või tühistamiseks või tehingute täitmiseks viisil, mis aitab kaasa nõuetele mittevastavatele kauplemistingimustele või turu kuritarvitamisele, nagu on osutatud VI jaotises.
10. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovaradega kauplemise platvormi korraldamiseks, tagab piisavad ressursid ja varuseadmed, mis võimaldavad neil igal ajal oma pädevale asutusele aru anda.

Artikkel 69

Krüptovarade vahetamine usaldusraha vastu või krüptovarade vahetamine muude krüptovarade vastu

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba vahetada krüptovarasid usaldusraha või muude krüptovarade vastu, kehtestavad mittediskrimineeriva äripoliitika, millega määratakse kindlaks selliste klientide liigid, kellega nad nõustuvad tehinguid tegema, ja tingimused, mida kliendid peavad täitma.
2. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba vahetada krüptovarasid usaldusraha või muude krüptovarade vastu, avaldavad selliste krüptovarade kindla hinna või meetodi, mille kohaselt määratakse kindlaks selliste krüptovarade hind, mida nad pakuvad vahetamiseks usaldusraha või muude krüptovarade vastu.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba vahetada krüptovarasid usaldusraha või muude krüptovarade vastu, täidavad klientide korraldusi nende vastuvõtmise ajal avaldatud hindadega.

4. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba vahetada krüptovarasid usaldusraha või muude krüptovarade vastu, avaldavad korralduste ja nende tehtud tehingute üksikasjad, sealhulgas tehingute mahud ja hinnad.

Artikkel 70

Krüptovaradega seotud korralduste täitmine kolmandate isikute nimel

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba täita krüptovaradega seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, võtavad kõik vajalikud meetmed, et saavutada korralduste täitmisel oma klientide jaoks parim võimalik tulemus, võttes arvesse parimaid täitmistegureid, nagu hind, kulud, kiirus, täitmise ja arveldamise tõenäosus, maht, laad või mis tahes muud korralduse täitmisega seotud kaalutlused, välja arvatud juhul, kui asjaomane krüptovarateenuse osutaja täidab krüptovaradega seotud korraldusi oma klientide antud konkreetsete juhiste kohaselt.
2. Lõike 2 järgimise tagamiseks kehtestab krüptovarateenuse osutaja, kellele on antud luba täita krüptovaradega seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, tõhusa täitmiskorra ja rakendab seda. Eelkõige kehtestavad nad korralduste täitmise poliitika, mis võimaldab neil saavutada oma klientide korralduste täitmisel parima võimaliku tulemuse, ja rakendavad seda. Eelkõige nähakse korralduste täitmise poliitikaga ette klientide korralduste viivitamatu, õiglane ja kiire täitmine ning hoitakse ära klientide korraldustega seotud mis tahes teabe kuritarvitamine krüptovarateenuse osutajate töötajate poolt.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba täita krüptovaradega seotud korraldusi kolmandate isikute nimel, esitavad oma klientidele asjakohase ja selge teabe oma korralduste täitmise poliitika ja selle mis tahes oluliste muudatuste kohta.

Artikkel 71

Krüptovara suunatud pakkumine

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovarade suunatud pakkumiseks, edastavad emitendile või tema nimel tegutsevale kolmandale isikule enne nendega lepingu sõlmimist järgmise teabe:
 - (a) asjaomase pakkumise liik, märkides sealhulgas, kas minimaalne ostukogus on tagatud või mitte;
 - (b) kavandatud toiminguga seotud tehingutasude summa;
 - (c) kavandatud toiminguga ajakava, protsess ja hind;
 - (d) teave sihtrühma kuuluvate ostjate kohta.

Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba krüptovarade suunatud pakkumiseks, peavad enne asjaomaste krüptovarade suunatud pakkumist saama emitentidelt või nende nimel tegutsevatelt kolmandatelt isikutelt nõusoleku seoses punktidega a–d.

2. Artiklis 65 osutatud huvide konflikte käsitlevate eeskirjadega kehtestatakse konkreetsed ja asjakohased menetlused, et hoida ära, jälgida, juhtida ja vajaduse korral avalikustada mis tahes huvide konflikte, mis tulenevad järgmistest olukordadest:
 - (a) krüptovarateenuse osutajad pakuvad krüptovarasid oma klientidele;
 - (b) krüptovarade suunatud pakkumisel kavandatud hind on ülehinnatud või alahinnatud.

Artikkel 72

Krüptovaraga seotud korralduste vastuvõtmine ja edastamine kolmandate isikute nimel

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba korraldusi vastu võtta ja edastada kolmandate isikute nimel, kehtestavad ja rakendavad menetlused ja korra, millega nähakse ette kliendi korralduste kiire ja nõuetekohane edastamine täitmiseks krüptovaradega kauplemise platvormil või muule krüptovarateenuse osutajale.
2. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba korraldusi vastu võtta ja edastada kolmandate isikute nimel, ei saa mingit tasu, allahindlust ega mitterahalist hüve klientidelt saadud korralduste konkreetsele krüptovaradega kauplemise platvormile või muule krüptovarateenuse osutajale suunamise eest.
3. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba korraldusi vastu võtta ja edastada kolmandate isikute nimel, ei kuritarvita teavet, mis on seotud täitmisel olevate kliendikorraldustega, ning võtavad kõik mõistlikud meetmed, et vältida sellise teabe kuritarvitamist oma töötajate poolt.

Artikkel 73

Nõu andmine krüptovara kohta

1. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, hindavad selliste krüptovarade vastavust klientide vajadustele ja soovivad neid ainult juhul, kui see on klientide huvides.
2. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, tagavad, et füüsilistel isikutel, kes nende nimel annavad nõu või teavet krüptovarade või krüptovarateenuse kohta, on oma kohustuste täitmiseks vajalikud teadmised ja kogemused.
3. Lõikes 1 osutatud hindamise eesmärgil nõuavad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, teavet kliendi või potentsiaalse kliendi teadmiste ja kogemuste kohta krüptovarade valdkonnas, tema eesmärkide ja finantsseisundi kohta, sealhulgas kahjumi kandmise võime ja krüptovarade ostmisega kaasnevate riskide üldise mõistmise kohta.

Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, hoiatavad kliente sellest, et krüptovarade väärtus võib nende kaubeldavuse tõttu kõikuda.

4. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, kehtestavad, säilitavad ja rakendavad põhimõtted ja menetlused, mis võimaldavad neil koguda ja hinnata kogu teavet, mida on vaja sellise hindamise tegemiseks iga kliendi kohta. Nad astuvad mõistlikke samme, et tagada oma klientide või potentsiaalsete klientide kohta kogutava teabe usaldusväärsus.
5. Kui kliendid ei esita lõike 4 kohaselt nõutavat teavet või kui krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, leiavad lõike 4 kohaselt saadud teabe põhjal, et klientidel või potentsiaalsetel klientidel ei ole piisavalt teadmisi, teavitavad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, neid kliente või potentsiaalseid kliente sellest, et krüptovarad või krüptovarateenused võivad olla nende jaoks sobimatud, ja hoiatavad neid krüptovaradega seotud riskide eest. Riskihoiatuses märgitakse selgelt, et on oht kaotada kogu krüptovarasse investeeritud või konverteeritud raha. Kliendid peavad selgesõnaliselt kinnitama, et nad on saanud asjaomaselt krüptovarateenuse osutajalt hoiatuse ja saavad sellest aru.
6. Krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, vaatavad lõikes 1 osutatud hinnangu iga kliendi puhul läbi iga kahe aasta järel pärast kõnealuse lõike kohaselt tehtud algset hindamist.
7. Kui lõikes 1 osutatud hindamine on tehtud, esitavad krüptovarateenuse osutajad, kellele on antud luba anda nõu krüptovarade kohta, klientidele aruande, milles esitatakse kokkuvõtlikult klientidele antud nõuanded. Aruanne esitatakse ja edastatakse klientidele püsival andmekandjal. Kõnealuses aruandes tehakse vähemalt järgmist:
 - (a) märgitakse kliendi nõudmised ja vajadused;
 - (b) esitatakse kokkuvõtte antud nõuannetest.

4. peatükk. Krüptovarateenuse osutajate omandamine

Artikkel 74

Kavandatud krüptovarateenuse osutaja omandamise hindamine

1. Üksinda või kooskõlastatult tegutsevad füüsilised või juriidilised isikud (edaspidi „kavandav omandaja“), kes on otsustanud otseselt või kaudselt omandada olulise osaluse krüptovarateenuse osutajas või suurendada seda osalust otseselt või kaudselt nii, et tema hääleõiguste või kapitali osakaal saavutaks või ületaks 10 %, 20 %, 30 % või 50 %, või nii, et krüptovarateenuse osutajast saaks nende tüdrettevõtja (edaspidi „kavandatud omandamine“), teavitavad sellest kirjalikult kõnealuse krüptovarateenuse osutaja pädevat asutust, märkides ära, milline on kavandatud osaluse suurus, ja esitades teabe, mis on ette nähtud komisjoni poolt artikli 75 lõike 4 kohaselt vastu võetud regulatiivsete tehniliste standarditega.
2. Iga füüsiline või juriidiline isik, kes on otsustanud olulise osalus krüptovarateenuse osutajas kas otseselt või kaudselt võõrandada (edaspidi „kavandav müüja“), peab sellest kõigepealt pädevale asutusele kirjalikult teatama, märkides sellise osaluse suuruse. Samuti peab selline isik teavitama pädevat asutust juhul, kui ta on

otsustanud vähendada oma olulist osalust sel määral, et talle kuuluva hääleõiguse või kapitali osa langeks alla 10 %, 20 %, 30 % või 50 % või et krüptovarateenuse osutaja lakkaks olemast tema tütaretttevõtja.

3. Pädevad asutused teavitavad kirjalikult viivitamata ja igal juhul kahe tööpäeva jooksul pärast lõike 1 kohase teate kättesaamist selle kättesaamisest kavandavat omandajat.
4. Pädevad asutused hindavad lõikes 1 osutatud kavandatud omandamist ja komisjoni poolt artikli 75 lõike 4 kohaselt vastu võetud regulatiivsete tehniliste standarditega ette nähtud teavet 60 tööpäeva jooksul alates lõikes 3 osutatud kirjaliku kättesaamiskinnituse kuupäevast.

Teate kättesaamise kinnitamisel teatavad pädevad asutused lõikes 1 osutatud isikutele kuupäeva, mil hindamine lõpule viiakse.

5. Lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise käigus võivad pädevad asutused nõuda lõikes 1 osutatud isikutelt mis tahes lisateavet, mida on vaja hindamise lõpuleviimiseks. Selline teabenõue esitatakse enne hindamise lõpuleviimist ja igal juhul hiljemalt 50. tööpäeval alates lõikes 3 osutatud kirjaliku kättesaamiskinnituse kuupäevast. Sellised teabenõuded esitatakse kirjalikult ning neis täpsustatakse, millist lisateavet on vaja.

Pädevad asutused peatavad lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise kuni käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud lisateabe saamiseni, kuid mitte kauemaks kui 20 tööpäevaks. Pädevate asutuste edasised nõuded lisateabe saamiseks või saadud teabe täpsustamiseks ei too kaasa hindamise täiendavat katkestamist.

Pädev asutus võib käesoleva lõike teises lõigus osutatud katkestust pikendada kuni 30 tööpäevani, kui lõikes 1 osutatud isikud asuvad väljaspool liitu või kui nende tegevust reguleeritakse väljaspool liitu.

6. Pädevad asutused, kes otsustavad pärast hindamise lõpuleviimist olla vastu lõikes 1 osutatud kavandatud omandamisele, teavitavad sellest lõikes 1 osutatud isikuid kahe tööpäeva jooksul, kuid enne lõike 4 teises lõigus osutatud kuupäeva, mida vajaduse korral pikendatakse vastavalt lõike 5 teisele ja kolmandale lõigule. Selles teates esitatakse kõnealuse otsuse põhjused.
7. Kui pädevad asutused ei esita lõikes 1 osutatud kavandatud omandamisele vastuväiteid enne lõike 4 teises lõigus osutatud kuupäeva, mida on vajaduse korral pikendatud vastavalt lõike 5 teisele ja kolmandale lõigule, loetakse kavandatud omandamine või kavandatud võõrandamine heakskiidetuks.
8. Pädev asutus võib määrata lõikes 1 osutatud kavandatud omandamise lõpuleviimiseks tähtaja ja seda vajaduse korral pikendada.

Artikkel 75

Kavandatud krüptovarateenuse osutaja omandamise hindamise sisu

1. Artikli 74 lõikes 4 osutatud hindamisel hindavad pädevad asutused artikli 74 lõikes 1 osutatud isikute sobivust ja kavandatud omandamise majanduslikku usaldusväärsust kõigi järgmiste kriteeriumide alusel:
 - (a) artikli 74 lõikes 1 osutatud isikute maine;
 - (b) kavandatud omandamise või võõrandamise tulemusel krüptovarateenuse osutaja äritegevust juhtima asuva isiku maine ja kogemused;
 - (c) artikli 74 lõikes 1 osutatud isikute majanduslik usaldusväärsus, eelkõige seoses sellise krüptovarateenuse osutaja senise ja kavandatud äritegevuse laadiga, kelles kavatsetakse osalus omandada;
 - (d) kas krüptovarateenuse osutaja suudab käesoleva jaotise sätteid järjepidevalt järgida;
 - (e) kas on mõistlikku alust kahtlustada, et seoses kavandatud omandamisega toimub või on toimunud rahapesu või terrorismi rahastamine direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 tähenduses või pannakse toime või on toime pandud rahapesu või terrorismi rahastamise katse, või kas kavandatud omandamine võib suurendada sellise tegevuse ohtu.
2. Pädevad asutused võivad olla kavandatud omandamisele vastu üksnes siis, kui neil on mõistlik alus seda teha lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele tuginedes või kui artikli 74 lõike 4 kohaselt esitatud teave on mittetäielik või vale.
3. Liikmesriigid ei kehtesta eeltingimusi omandamisele kuuluva osaluse määra suhtes ega luba oma pädevatel asutustel võtta kavandatud omandamise kontrollimisel aluseks turu majanduslikke vajadusi.
4. ESMA töötab tihedas koostöös EBAGA välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks täielik loetelu teabest, mida on vaja artikli 74 lõike 4 esimeses lõigus osutatud hindamise läbiviimiseks ja mis esitatakse pädevatele asutustele artikli 74 lõikes 1 osutatud teavitamise ajal. Nõutav teave peab olema usaldusväärsuse hindamiseks asjakohane, proportsionaalne ning vastama artikli 74 lõikes 1 osutatud isikute ja kavandatud omandamisele laadile.

ESMA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist]*.

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

VI JAOTIS. Krüptovaradega seotud turukuritarvituste ärahoidmine

Artikkel 76

Turu kuritarvitamist käsitlevate õigusnormide kohaldamisala

Käesolevas jaotises sätestatud keelde ja nõudeid kohaldatakse mis tahes isiku tegevuse suhtes, mis on seotud krüptovaradega, mis on lubatud kauplemisele krüptovaradega kauplemise platvormil, mida korraldab tegevusloa saanud krüptovara teenuse osutaja, või mille kohta on esitatud taotlus sellisel kauplemisplatvormil kauplemisele lubamiseks.

Artikkel 77

Siseteabe avalikustamine

1. Krüptovara emitendid teavitavad üldsust võimalikult kiiresti neid puudutavast siseteabest viisil, mis võimaldab üldsusel sellele teabele hõlpsasti juurde pääseda ning seda teavet täielikult, korrektselt ja õigeaegselt hinnata.
2. Krüptovara emitendid võivad siseteabe avalikustamisega omal vastutusel viivitada, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) viivitamatu avalikustamine kahjustaks tõenäoliselt emitentide õigustatud huve;
 - (b) teabe avalikustamisega viivimine ei eksitaks tõenäoliselt üldsust;
 - (c) emitendid suudavad tagada selle teabe konfidentsiaalsuse.

Artikkel 78

Siseteabe alusel kauplemise keeld

1. Ükski isik ei kasuta krüptovarasid käsitlevat siseteavet selliste krüptovara otseseks või kaudseks omandamiseks ega võõrandamiseks oma arvel ega kolmanda isiku arvel.
2. Ükski isik, kellel on krüptovara kohta siseteavet, ei tohi:
 - (a) soovitada selle siseteabe alusel teisel isikul omandada või võõrandada selle teabega seotud krüptovarasid või mõjutada seda isikut selliseid krüptovarasid omandama või võõrandama;
 - (b) soovitada selle siseteabe alusel, et teine isik selle teabega seotud krüptovara kohta antud korralduse tühistaks või seda korraldust muudaks, või mõjutada seda isikut sellist korraldust tühistama või muutma.

Artikkel 79

Siseteabe õigusvastase avaldamise keeld

Ükski siseteavet valdav isik ei tohi sellist teavet avaldada ühelegi teisele isikule, välja arvatud juhul, kui seda tehakse töösuhte, kutsealal tegutsemise või muude kohustuste tavapärase täitmise käigus.

Artikkel 80

Turuga manipuleerimise keeld

1. Ükski isik ei tohi tegeleda turuga manipuleerimisega, mis hõlmab mis tahes järgmist tegevust:
 - (a) välja arvatud juhul, kui tehingut tegev, tehingukorralduse andev või muu tegevusega seotud isik tõendab, et sellisel tehingul, tehingukorraldusel või tegevusel on õigustatud põhjused, sellise tehingu tegemine, sellise tehingukorralduse andmine või mis tahes muu tegevus, millega:
 - i) antakse või tõenäoliselt antakse valesid või eksitavaid signaale krüptovara pakkumise, nõudluse või hinna kohta,
 - ii) määratakse või tõenäoliselt määratakse ühe või mitme krüptovara hind ebatavalisel või kunstlikul tasemel;
 - (b) tehingu tegemine, tehingukorralduse andmine või muu toiming või tegevus, mis mõjutab või tõenäoliselt mõjutab ühe või mitme krüptovara hinda ja mille puhul kasutatakse näilikke võtteid või muud liiki pettust või pettuslikke võtteid;
 - (c) teabe levitamine meediakanalites, sealhulgas internetis, või muul viisil, mis annab või tõenäoliselt annab krüptovara pakkumise, nõudluse või hinna kohta valesid või eksitavaid signaale või mis hoiab või tõenäoliselt hoiab ühe või mitme krüptovara hinna ebatavalisel või kunstlikul tasemel, kaasa arvatud kuulduste levitamine, kui teavet levitanud isik teadis või oleks pidanud teadma, et teave on väär või eksitav.
2. Turuga manipuleerimiseks peetakse muu hulgas järgmist tegevust:
 - (a) turgu valitseva seisundi kindlustamine seoses krüptovara pakkumise või nõudlusega, millel on või tõenäoliselt on otsene või kaudne mõju ostu- või müügihindade kindlaksmääramisele või millega luuakse või tõenäoliselt luuakse muud ebaõiglased kauplemistingimused;
 - (b) korralduste andmine krüptovaradega kauplemise platvormil, sealhulgas nende mis tahes tühistamine või muutmine mis tahes olemasoleva kauplemisviisi abil, millel on mõni lõike 1 punktis a osutatud mõju, sealhulgas:
 - i) katkestuste või viivituste põhjustamine krüptovaradega kauplemise platvormi toimimises või osalemine tegevuses, millel on tõenäoliselt selline mõju;

- ii) teiste isikute jaoks krüptovaradega kauplemise platvormil ehtsate korralduste kindlakstegemise keerulisemaks muutmine või osalemine tegevuses, millel on tõenäoliselt selline mõju, sealhulgas korralduste andmine, mille tulemusel destabiliseeritakse krüptovaradega kauplemise platvormi tavapärast toimimist;
 - iii) vale või eksitava signaali tekitamine krüptovara pakkumise või nõudluse või hinna kohta, eelkõige andes korraldusi suundumuse algatamiseks või süvendamiseks või osaledes tegevuses, millel on tõenäoliselt selline mõju;
- (c) tavapärastele või elektroonilistele meediakanalitele juhusliku või korrapärase juurdepääsu ärakasutamine krüptovara kohta arvamuse avaldamiseks, olles eelnevalt võtnud positsiooni kõnealuses krüptovaras, ning seejärel kõnealuse krüptovara hinna kohta avaldatud arvamustest kasu saamine, ilma et samal ajal teavitataks nõuetekohasel ja tõhusal viisil üldsust sellisest huvide konfliktist.

VII jaotis. Pädevad asutused, EBA ja ESMA

1. peatükk. Pädevate asutuste volitused ning pädevate asutuste, EBA ja ESMA koostöö

Artikkel 81

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kes vastutavad käesolevas määruses sätestatud funktsioonide ja ülesannete täitmise eest, ning teavitavad sellest EBA ja ESMA.
2. Kui liikmesriigid määravad lõike 1 kohaselt rohkem kui ühe pädeva asutuse, määravad nad kindlaks nende vastavad ülesanded ja määravad ühe neist ühtseks kontaktpunktiks pädevate asutuste ning EBA ja ESMA piiriülese halduskoostöö jaoks.
3. ESMA avaldab oma veebisaidil lõike 1 kohaselt määratud pädevate asutuste loetelu.

Artikkel 82

Pädevate asutuste volitused

1. Selleks et täita käesoleva määruse II, III, IV ja V jaotisest tulenevaid ülesandeid, on pädevatel asutustel kooskõlas siseriikliku õigusega vähemalt järgmised järelevalve- ja uurimisvolitused:
 - (a) nõuda, et krüptovarateenuse osutajad ja neid kontrollivad või nende kontrolli all olevad füüsilised või juriidilised isikud esitaksid teavet ja dokumente;
 - (b) nõuda, et krüptovarateenuse osutajate juhtorgani liikmed esitaksid teavet;
 - (c) peatada või nõuda, et krüptovarateenuse osutaja peataks krüptovarateenuse osutamise kuni kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus arvata, et käesolevat määrust on rikutud;
 - (d) keelata krüptovarateenuste osutamine, kui leitakse, et käesolevat määrust on rikutud;
 - (e) avalikustada või nõuda, et krüptovarateenuse osutaja avalikustaks kogu olulise teabe, mis võib mõjutada krüptovarateenuste osutamist, et tagada tarbijate kaitse või turu tõrgeteta toimimine;
 - (f) avalikustada asjaolu, et krüptovarateenuse osutaja ei täida oma kohustusi;
 - (g) peatada või nõuda, et krüptovarateenuse osutaja peataks krüptovarateenuste osutamise, kui pädevad asutused leiavad, et krüptovarateenuse osutaja olukord on selline, et krüptovarateenuse osutamine kahjustaks tarbijate huve;

- (h) anda olemasolevad lepingud üle mõnele teisele krüptovarateenuse osutajale, kui krüptovarateenuse osutaja tegevusluba tunnistatakse kehtetuks vastavalt artiklile 56, tingimusel et kliendid ja vastuvõttev krüptovarateenuse osutaja on sellega nõus;
- (i) kui on alust arvata, et isik osutab krüptovarateenust ilma tegevusloata, nõuda sellelt isikult teavet ja dokumente;
- (j) kui on alust arvata, et isik emiteerib varapõhiseid tokeneid või e-raha tokeneid ilma tegevusloata, nõuda sellelt isikult teavet ja dokumente;
- (k) kiireloomulistel juhtudel, kui on alust arvata, et isik osutab krüptovarateenuseid ilma tegevusloata, nõuda tegevuse viivitamatut lõpetamist ilma eelneva hoiatuseta või tähtaega kehtestamata;
- (l) nõuda, et krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid või isikud, kes taotlevad krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist, ning neid kontrollivad või nende kontrolli all olevad isikud esitaksid teavet ja dokumente;
- (m) nõuda, et krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendi juhtorgani liikmed või krüptovaradega kauplemise platvormil selliste krüptovarade kauplemisele lubamist taotlev isik esitaks teavet;
- (n) nõuda, et krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite emitendid lisaksid oma krüptovara valgetesse raamatutesse lisateavet, kui seda on vaja tarbijate kaitse või finantsstabiilsuse tagamiseks;
- (o) peatada krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite avalik pakkumine või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamine maksimaalselt kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus kahtlustada, et käesolevat määrust on rikutud;
- (p) keelata krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite avalik pakkumine või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamine, kui nad leiavad, et käesolevat määrust on rikutud või kui on mõistlik alus kahtlustada, et seda võidakse rikkuda;
- (q) peatada või nõuda, et krüptovaradega kauplemise platvorm peataks krüptovaradega, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega kauplemise maksimaalselt kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus kahtlustada, et käesolevat määrust on rikutud;
- (r) keelata krüptovaradega, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega kauplemine krüptovaradega kauplemise platvormil, kui nad leiavad, et käesolevat määrust on rikutud;
- (s) avalikustada asjaolu, et krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitent või isik, kes taotleb krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubamist, ei täida oma kohustusi;

- (t) avalikustada või nõuda, et krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitent avalikustaks kogu olulise teabe, mis võib mõjutada hinnangut avalikult pakutavatele või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubatud krüptovaradele, et tagada tarbijate kaitse või turu tõrgeteta toimimine;
- (u) peatada või nõuda, et asjaomane krüptovaradega kauplemise platvorm peataks krüptovaradega, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega kauplemise, kui ta leiab, et emitendi olukord on selline, et kauplemine kahjustaks tarbijate huve;
- (v) kiireloomulistel juhtudel, kui on alust arvata, et isik emiteerib varapõhiseid tokeneid või e-raha tokeneid ilma tegevusloata või isik emiteerib krüptovarasid ilma krüptovara valge raamatuta, millest tuleb teavitada vastavalt artiklile 7, nõuda tegevuse viivitamatut lõpetamist ilma eelneva hoiatuseta või tähtaega kehtestamata;
- (w) nõuda sellise tegevuse ajutist lõpetamist, mida pädev asutus peab käesoleva määrusega vastuolus olevaks;
- (x) teha kohapealset kontrolli või uurimist muudes kohtades kui füüsilise isiku eluruumid ja siseneda sel eesmärgil ruumidesse, et saada juurdepääs dokumentidele ja muudele mis tahes kujul andmetele, kui on mõistlik alus kahtlustada, et kontrolli või uurimisega seotud dokumendid ja muud andmed võivad olla olulised käesoleva määruse rikkumise tõendamiseks.

E-raha tokenite emitentidega seotud järelevalve- ja uurimisvolitused ei piira volitusi, mis on antud asjaomastele pädevatele asutustele direktiivi 2009/110/EÜ üle võtvate siseriiklike õigusaktidega.

2. Selleks et täita käesoleva määruse VI jaotisest tulenevaid ülesandeid, on pädevatel asutustel kooskõlas siseriikliku õigusega lisaks lõikes 1 osutatud volitustele vähemalt järgmised järelevalve- ja uurimisvolitused:

- (a) pääseda ligi kõikidele mis tahes kujul dokumentidele ja andmetele ning saada või teha neist koopiaid;
- (b) nõuda teavet kõigilt isikutelt, sealhulgas nendelt, kes on järjestikku seotud korralduste edastamise või asjaomaste toimingute tegemisega, ja neid volitanud isikutelt ning vajaduse korral isik teabe saamiseks välja kutsuda ja teda küsitleda;
- (c) siseneda füüsiliste ja juriidiliste isikute ruumidesse, et võtta kaasa mis tahes kujul dokumente ja andmeid, kui on mõistlik alus kahtlustada, et kontrolli või uurimise küsimusega seotud dokumendid ja andmed võivad olla olulised siseteabe alusel kauplemise või turuga manipuleerimise juhtumi kui käesoleva määruse rikkumise tõendamiseks;
- (d) anda asi üle uurimiseks kriminaalmenetluses;
- (e) nõuda juhul, kui see on siseriikliku õigusega lubatud, telekommunikatsioonivõrgu operaatori valduses olevaid andmeliiklusandmeid,

kui on mõistlik alus kahtlustada, et toime on pandud rikkumine, ja kui sellised andmed võivad olla olulised artiklite 77, 78, 79 ja 80 rikkumise uurimiseks;

- (f) taotlema varade külmutamist või arestimist või mõlemat;
 - (g) kehtestada kutsetegevuse ajutine keeld;
 - (h) võtta kõik meetmed, et tagada üldsuse nõuetekohane teavitamine, muu hulgas parandades avalikustatud väära või eksitavat teavet, sealhulgas nõudes, et krüptovarade emitent või muu isik, kes väära või eksitava teabe avalikustas või seda levitas, avaldaks õienduse.
3. Kui see on siseriikliku õiguse kohaselt vajalik, võib pädev asutus paluda asjaomasel õigusasutusel otsustada lõigetes 1 ja 2 osutatud volituste kasutamise üle.
4. Pädevad asutused täidavad ja kasutavad lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesandeid ja volitusi mis tahes järgmisel viisil:
- (a) otse;
 - (b) koostöös teiste ametiasutustega;
 - (c) omal vastutusel, delegeerides küsimuse sellistele ametiasutustele;
 - (d) suunates küsimuse pädevale õigusasutusele.
5. Liikmesriigid tagavad asjakohaste meetmete võtmise, nii et pädevatel asutustel on kõik nende ülesannete täitmiseks vajalikud järelevalve- ja uurimisvolitused.
6. Kui isik annab pädevale asutusele käesoleva määruse kohaselt teavet, siis ei loeta seda teabe avaldamisele lepingu või õigus- või haldusnormidega kehtestatud piirangute rikkumiseks ning ta ei kannu kõnealuse teatamisega seoses mingit vastutust.

Artikkel 83

Pädevate asutuste koostöö

1. Käesoleva määruse kohaldamisel teevad pädevad asutused omavahel koostööd. Nad vahetavad põhjendamatu viivitusega teavet ning teevad koostööd uurimise, järelevalve ning õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise vahendite kasutamise käigus.

Kui liikmesriigid on otsustanud vastavalt artikli 92 lõikele 1 kehtestada kriminaalkaristused käesoleva määruse rikkumise eest, tagavad nad asjakohaste abinõude kasutusele võtmise, nii et pädevatel asutustel oleksid kõik vajalikud volitused suhelda oma jurisdiktsiooni piires kohtute, prokuratuuri või kriminaalõigusasutustega, et saada konkreetset teavet käesolevas määruses osutatud rikkumiste asjus algatatud kriminaaluurimiste või menetluste kohta, ning anda sama teavet teistele pädevatele asutustele, EBA-le ja ESMA-le, et täita käesoleva määruse alusel oma koostöökohustust.

2. Pädev asutus võib keelduda teabe esitamisest või uurimisega seoses koostöö tegemisest üksnes järgmistel erandlikel asjaoludel:
 - (a) kui taotluse rahuldamine kahjustaks tõenäoliselt tema enda uurimistegevust, õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise vahendite kasutamist või kriminaaluurimist;
 - (b) kui sama teo ja sama füüsilise või juriidilise isiku suhtes on juba algatatud kohtumenetlus taotluse saanud liikmesriigis;
 - (c) kui taotluse saanud liikmesriigis on sellise füüsilise või juriidilise isiku suhtes juba tehtud lõplik kohtuotsus seoses sama teoga.
3. Pädevad asutused esitavad taotluse korral põhjendamatu viivitusega kogu teabe, mida on vaja käesoleva määruse kohaldamiseks.
4. Pädev asutus võib kohapealse kontrolli või uurimisega seoses taotleda abi teise liikmesriigi pädevalt asutuselt.

Kui pädev asutus saab teise liikmesriigi pädevalt asutuselt taotluse teha kohapealne kontroll või uurimine, võib ta kasutada mõnda järgmistest võimalustest:

- (a) kohapealse kontrolli või uurimise ise läbi viia;
 - (b) lubada taotluse esitanud pädeval asutusel kohapealses kontrollis või uurimises osaleda;
 - (c) lubada taotluse esitanud pädeval asutusel endal teha kohapealse kontrolli või uurimise;
 - (d) jagada teatavaid järelevalveülesandeid teiste pädevate asutustega.
5. Pädevad asutused võivad pöörduda ESMA poole juhtudel, kus koostöötaotlus, eelkõige teabe vahetamiseks, on tagasi lükatud või sellele ei ole mõistliku aja jooksul vastatud.

Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaldamist, võib ESMA sellistel juhtudel toimida kooskõlas talle määruse (EL) nr 1095/2010 artiklis 19 antud volitustega.

6. Erandina lõikest 5 võivad pädevad asutused pöörduda EBA poole juhtudel, kus koostöötaotlus, eelkõige teabe vahetamiseks, mis puudutab varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitenti või varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega seotud krüptovarateenuseid, on tagasi lükatud või sellele ei ole mõistliku aja jooksul vastatud.

Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaldamist, võib EBA sellistel juhtudel toimida kooskõlas talle määruse (EL) nr 1093/2010 artiklis 19 antud volitustega.

7. Pädevad asutused kooskõlastavad tihedalt oma järelevalvetegevust, et teha kindlaks ja heastada käesoleva määruse rikkumised, töötada välja ja edendada parimaid

tavasid, hõlbustada koostööd, edendada tõlgendamise järjepidevust ning anda lahkkelide korral jurisdiktsiooniüleseid hinnanguid.

Esimese lõigu kohaldamisel täidavad EBA ja ESMA pädevate asutuste vahel ja kolleegiumide vahel koordineerija rolli, nagu on osutatud artiklites 99 ja 101, et luua ühine järelevalvekultuur ja ühtsed järelevalvetavad, tagada ühtsed menetlused ning lähenemisviisid ja tugevdada järelevalvetulemuste ühtsust, eelkõige seoses selliste järelevalvevaldkondadega, millel on piiriülene mõõde või võimalik piiriülene mõju.

8. Kui pädev asutus leiab või kui tal on põhjust uskuda, et käesoleva määruse mõnda nõuet on rikutud, teavitab ta oma järeldustest sellises rikkumises kahtlustatava(te) üksus(t)e pädevat asutust piisavalt üksikasjalikult.
9. ESMA töötab pärast EBAGA konsulteerimist välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks teave, mida pädevad asutused peavad vastavalt lõikele 1 vahetama.

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

ESMA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

10. ESMA töötab pärast EBAGA konsulteerimist välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, millega kehtestatakse pädevate asutuste vahelise koostöö ja teabevahetuse standardvormid, -mallid ja -menetlused.

Komisjonile antakse õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

ESMA esitab kõnealused rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Artikkel 84

Koostöö EBA ja ESMAga

1. Käesoleva määruse kohaldamisel teevad pädevad asutused tihedat koostööd ESMAga vastavalt määrusele (EL) nr 1095/2010 ja EBAGA vastavalt määrusele (EL) nr 1093/2010. Nad vahetavad teavet, et täita käesolevast peatükist ja käesoleva jaotise 2. peatükist tulenevaid ülesandeid.
2. Taotluse esitanud pädev asutus teavitab EBAat ja ESMAat igast artikli 83 lõikes 4 osutatud taotlusest.

Piiriülese mõjuga kohapealse kontrolli või uurimise korral koordineerib ESMA pädeva asutuse taotluse korral uurimist või kontrolli. Kui piiriülese mõjuga kohapealne kontroll või uurimine puudutab varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitenti või varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega seotud krüptovarateenuseid, koordineerib kontrolli või uurimist EBA, kui üks pädevatest asutustest seda taotleb.

3. Pädevad asutused edastavad EBA-le ja ESMA-le viivitamata kogu nende ülesannete täitmiseks vajaliku teabe kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artikliga 35 ja määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 35.
4. Selleks et tagada käesoleva artikli kohaldamiseks ühtsed tingimused, töötab ESMA tihedas koostöös EBAga välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada standardvormid, -mallid ja -menetlused pädevate asutuste vaheliseks ning EBA ja ESMAga tehtavaks koostööks ja teabevahetuseks.

ESMA esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt ... *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile antakse õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

Artikkel 85

Koostöö muude ametiasutustega

Kui krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitent või krüptovarateenuse osutaja tegeleb tegevustega, mida ei ole käesolevas määruses käsitletud, teevad pädevad asutused koostööd ametiasutustega, kes vastutavad selliste muude tegevuste järelevalve või kontrollimise eest vastavalt liidu või liikmesriigi asjaomastele õigusaktidele, kaasa arvatud maksuasutustega.

Artikkel 86

Teatamiskohustused

Liikmesriigid teatavad komisjonile, EBA-le ja ESMA-le käesoleva jaotise rakendamiseks vastu võetud õigus- ja haldusnormidest, sealhulgas asjakohastest kriminaalõiguse sätetest, hiljemalt... *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*. Liikmesriigid teatavad põhjendamatu viivitusega komisjonile ja ESMA-le kõnealuste normide hilisematest muudatustest.

Artikkel 87

Ametisaladus

1. Kogu käesoleva määruse alusel pädevate asutuste vahel vahetatavat teavet, mis puudutab äri- või tegevustingimusi ja muid majanduslikke või isiklikke küsimusi, peetakse konfidentsiaalseks ja selle suhtes kohaldatakse ametisaladuse nõudeid, välja arvatud juhul, kui pädev asutus märgib teavet esitades, et selle võib avalikustada, või kui avalikustamine on vajalik tulenevalt kohtumenetlusest.
2. Ametisaladuse hoidmise kohustus kehtib kõigi füüsiliste ja juriidiliste isikute puhul, kes töötavad või on töötanud pädevate asutuste heaks. Ametisaladuse alla kuuluvat teavet ei tohi avalikustada ühelegi teisele isikule või ametiasutusele, välja arvatud juhul, kui avalikustamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.

Artikkel 88
Andmekaitse

Käesoleva määruse raames isikuandmeid töödeldes täidavad pädevad asutused käesoleva määruse kohaldamisel oma ülesandeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679⁶⁸.

Käesoleva määruse kohaldamisalas isikuandmeid töödeldes järgivad EBA ja ESMA määrust (EL) 2018/1725⁶⁹.

Artikkel 89
Ettevaatusabinõud

1. Kui vastuvõtva liikmesriigi pädeval asutusel on selge ja tõendatav alus arvata, et krüptovarateenuse osutaja või krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitent on toime pannud õigusnormide rikkumise, teavitab ta sellest päritoluliikmesriigi pädevat asutust ja ESMA-t.

Kui õigusnormide rikkumine puudutab varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitenti või varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega seotud krüptovarateenust, teavitavad vastuvõtivate liikmesriikide pädevad asutused sellest ka EBAt.

2. Kui päritoluliikmesriigi pädeva asutuse võetud meetmetest hoolimata jätkab krüptovarateenuse osutaja või krüptovara emitent käesoleva määruse rikkumist, võtab vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus pärast päritoluliikmesriigi pädeva asutuse, ESMA ja vajaduse korral EBA teavitamist kõik asjakohased meetmed, et kaitsta tarbijaid, ning teavitab sellest põhjendamatult viivitusega komisjoni, ESMA-t ja vajaduse korral EBAt.
3. Kui pädev asutus ei nõustu teise pädeva asutuse poolt käesoleva artikli lõike 2 kohaselt võetud meetmega, võib ta edastada küsimuse arutamiseks ESMA-le. ESMA võib tegutseda kooskõlas talle määruse (EL) nr 1095/2010 artiklis 19 antud volitustega.

Erandina esimesest lõigust võib pädev asutus juhul, kui meetmed puudutavad varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitenti või varapõhiste tokenite või e-raha tokenitega seotud krüptovarateenust, edastada küsimuse arutamiseks EBA-le. EBA võib tegutseda kooskõlas talle määruse (EL) nr 1093/2010 artiklis 19 antud volitustega.

⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

Artikkel 90

Koostöö kolmandate riikidega

1. Vajaduse korral sõlmivad liikmesriikide pädevad asutused kolmandate riikide järelevalveasutustega koostöökokkulepped, mis käsitlevad teabevahetust kolmandates riikides asuvate järelevalveasutustega ja käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmist kolmandates riikides. Kõnealused koostöökokkulepped tagavad vähemalt tõhusa teabevahetuse, mis võimaldab pädevatel asutustel täita käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid.

Kui pädev asutus teeb sellise kokkuleppe sõlmimise ettepaneku, teavitab ta sellest EBAat, ESMAat ja teisi pädevaid asutusi.

2. Võimaluse korral hõlbustab ja koordineerib ESMA tihedas koostöös EBAGA koostöökokkulepete sõlmimist liikmesriikide pädevate asutuste ja kolmandate riikide asjaomaste järelevalveasutuste vahel.

ESMA töötab tihedas koostöös EBAGA välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, mis sisaldab koostöökokkuleppe näidisdokumenti, mida liikmesriikide pädevad asutused peavad võimaluse korral kasutama.

ESMA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*].

Komisjonile antakse õigus võtta vastu teises lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

3. Võimaluse korral hõlbustab ja koordineerib ESMA tihedas koostöös EBAGA ka sellise teabe vahetamist liikmesriikide pädevate asutuste vahel, mis saadakse kolmandate riikide järelevalveasutustelt ja mis võib olla 2. peatüki alusel meetmete võtmise seisukohast oluline.
4. Pädevad asutused sõlmivad kolmandate riikide järelevalveasutustega teabevahetust reguleerivad koostöökokkulepped üksnes siis, kui avalikustatava teabe suhtes kohaldatakse vähemalt samaväärseid ametisaladuse hoidmise tagatise, nagu on sätestatud artiklis 87. Selline teabevahetus on ette nähtud kõnealuste pädevate asutuste ülesannete täitmiseks.

Artikkel 91

Kaebuste käsitlemine pädevate asutuste poolt

1. Pädevad asutused kehtestavad korra, mis võimaldab klientidel ja muudel huvitatud isikutel, sealhulgas tarbijaühendustel, esitada pädevatele asutustele kaebusi seoses käesoleva määruse väidetavate rikkumistega krüptovarade, sealhulgas varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitentide ning krüptovaratteenuse osutajate poolt. Igal juhul tuleks kaebused vastu võtta kirjalikult või elektrooniliselt selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus kaebus esitatakse, või keeles, mida selle liikmesriigi pädevad asutused aktsepteerivad.
2. Teave lõikes 1 osutatud kaebuste esitamise korra kohta tehakse kättesaadavaks iga päeva asutuse veebisaidil ning edastatakse EBA-le ja ESMA-le. ESMA avaldab

viited pädevate asutuste veebisaitide jagudele, mis käsitlevad kaebuste esitamise korda, artikli 57 kohases krüptovarade registris.

2. peatükk. Pädevate asutuste kohaldatavad haldusmeetmed ja -karistused

Artikkel 92

Halduskaristused ja muud haldusmeetmed

1. Ilma et see piiraks kriminaalkaristusi ja pädevate asutuste järelevalvepädevust artikli 82 alusel, annavad liikmesriigid kooskõlas siseriikliku õigusega pädevatele asutustele õiguse kohaldada asjakohaseid halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid vähemalt järgmiste rikkumiste korral:
 - (a) artiklite 4–14 rikkumine;
 - (b) artiklite 17 ja 21, artiklite 23–36 ja artikli 42 rikkumine;
 - (c) artiklite 43–49, välja arvatud artikli 47, rikkumine;
 - (d) artikli 56 ja artiklite 58–73 rikkumine;
 - (e) artiklite 76–80 rikkumine;
 - (f) artikli 82 lõikes 2 osutatud uurimise, kontrolli või teabenõude puhul koostööst keeldumine või sellega seonduvate nõuete eiramine.

Liikmesriigid võivad [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*] otsustada mitte kehtestada esimeses lõigus osutatud eeskirju halduskaristuste kohta, kui esimese lõigu punktides a, b, c, d või e osutatud rikkumiste eest juba kohaldatakse siseriikliku õiguse kohaselt kriminaalkaristusi. Kui liikmesriigid on nii otsustanud, edastavad nad komisjonile. ESMA-le ja EBA-le asjaomased kriminaalõiguse normid.

Liikmesriigid teevad esimeses ja teises lõigus osutatud eeskirjad komisjonile, EBA-le ja ESMA-le üksikasjalikult teatavaks hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*]. Nad teavitavad komisjoni, ESMA-t ja EBA-t viivitamata kõigist kõnealuste eeskirjade hilisematest muudatustest.

2. Liikmesriigid tagavad kooskõlas siseriikliku õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 punktis a osutatud rikkumiste eest õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid:
 - (a) avalik teadaanne, milles on märgitud kooskõlas artikliga 82 rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik ja rikkumise laad;
 - (b) ettekirjutus, millega nõutakse, et rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik lõpetaks rikkumisena käsitatava tegevuse;

- (c) maksimaalne rahaline halduskaristus, mis on vähemalt kaks korda suurem kui õigusrikkumisega saadud kasu või ära hoitud kahju, kui kõnealust kasu või kahju on võimalik kindlaks määrata;
 - (d) juriidilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus vähemalt 5 000 000 eurot või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga või 3 % selle juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale finantsaruandele, mille juhtkond on heaks kiitnud. Kui juriidiline isik on emattevõtja või sellise emattevõtja tütarattevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruanded vastavalt direktiivile 2013/34/EL,⁷⁰ on asjakohane aastane kogukäive selline aastane kogukäive või vastav tululiik vastavalt raamatupidamise valdkonnas kehtivale asjakohasele liidu õigusele, mis on esitatud põhiemattevõtja viimases kättesaadavas konsolideeritud aastaaruandes, mille on heaks kiitnud juhtorgan.
 - (e) füüsilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus vähemalt 700 000 eurot, või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga.
3. Liikmesriigid tagavad kooskõlas siseriikliku õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 punktis b osutatud rikkumiste eest õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid:
- (a) avalik teadaanne, milles on märgitud rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik ja rikkumise laad;
 - (b) ettekirjutus, millega nõutakse, et rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik lõpetaks rikkumisena käsitatava tegevuse;
 - (c) maksimaalne rahaline halduskaristus, mis on vähemalt kaks korda suurem kui õigusrikkumisega saadud kasu või ära hoitud kahju, kui kõnealust kasu või kahju on võimalik kindlaks määrata;
 - (d) juriidilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus, mis vastab vähemalt 15 %-le juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale finantsaruandele, mille on heaks kiitnud juhtorgan.
4. Liikmesriigid tagavad kooskõlas siseriikliku õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 punktis c osutatud rikkumiste eest õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid:
- (a) avalik teadaanne, milles on märgitud rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik ja rikkumise laad;
 - (b) ettekirjutus, millega nõutakse, et rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik lõpetaks rikkumisena käsitatava tegevuse;

⁷⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

- (c) maksimaalne rahaline halduskaristus, mis on vähemalt kaks korda suurem kui õigusrikkumisega saadud kasu või ära hoitud kahju, kui kõnealust kasu või kahju on võimalik kindlaks määrata;
 - (d) juriidilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus, mis vastab vähemalt 15 %-le juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale finantsaruandele, mille on heaks kiitnud juhtorgan.
5. Liikmesriigid tagavad kooskõlas oma riigisisese õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 esimese lõigu punktis d osutatud rikkumiste eest õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid:
- (a) avalik teadaanne, milles märgitakse rikkumise toime pannud füüsiline või juriidiline isik ja rikkumise laad;
 - (b) ettekirjutus, millega nõutakse, et füüsiline või juriidiline isik lõpetaks rikkumise ja hoiduks selle tegevuse kordamisest;
 - (c) rikkumise toime pannud juriidilise isiku juhtorgani liikmele või muule rikkumise eest vastutavaks peetavale füüsilisele isikule kehtestatav keeld täita sellistes ettevõtetes juhtimisülesandeid;
 - (d) maksimaalne haldustrahv, mis on rikkumise tulemusel saadud kasust vähemalt kaks korda suurem, kui seda kasu on võimalik kindlaks määrata ja isegi kui see ületab punktis e osutatud maksimumsummasid;
 - (e) juriidilise isiku puhul maksimaalne haldustrahv vähemalt 500 000 eurot, või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga, või kuni 5 % selle juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale finantsaruandele, mille juhtorgan on heaks kiitnud. Kui juriidiline isik on emaettevõtja või selle emaettevõtja tüdarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruandeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/34/EL, siis on asjakohane aastane kogukäive asjakohaste liidu raamatupidamisõigusnormide kohane aastane kogukäive või vastav tululiik viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamisaruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima tasandi emaettevõtja juhtorgan;
 - (f) füüsilise isiku puhul maksimaalne haldustrahv vähemalt 500 000 eurot, või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga;
6. Liikmesriigid tagavad kooskõlas riigisisese õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 esimese lõigu punktis e osutatud rikkumiste korral õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja võtta vähemalt järgmisi haldusmeetmeid:
- (a) ettekirjutus, millega nõutakse, et õigusrikkumise toime pannud isik lõpetaks asjaomase tegevuse ja hoiduks seda kordamast;
 - (b) rikkumise tulemusel teenitud kasu või välditud kahju loovutamine, kui sellist kasu või kahju on võimalik kindlaks teha;

- (c) avalik hoiatus, milles märgitakse rikkumise toime pannud isik ja rikkumise laad;
- (d) krüptovarateenuse osutaja tegevusloa kehtetuks tunnistamine või peatamine;
- (e) krüptovarateenuse osutaja juhtorgani liikmele või muule füüsilisele isikule, keda peetakse rikkumise eest vastutavaks, kehtestatav ajutine keeld täita krüptovarateenuse osutajas juhtimisülesandeid;
- (f) artikli 78, 79 või 80 korduva rikkumise korral krüptovarateenuse osutaja juhtorgani liikmele või muule füüsilisele isikule, keda peetakse rikkumise eest vastutavaks, kehtestatav alaline keeld täita krüptovarateenuse osutajas juhtimisülesandeid;
- (g) krüptovarateenuse osutaja juhtorgani liikmele või muule füüsilisele isikule, keda peetakse rikkumise eest vastutavaks, kehtestatav oma arvel kauplemise ajutine keeld;
- (h) maksimaalne rahaline halduskaristus, mis vastab vähemalt kolmekordsele õigusrikkumise tulemusena saadud kasu või välditud kahju summale, kui seda kasu või kahju on võimalik kindlaks teha;
- (i) füüsilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus vähemalt 5 000 000 eurot või liikmesriigis, kus euro ei ole ametlik vääring, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga;
- (j) juriidilise isiku puhul maksimaalne rahaline halduskaristus vähemalt 15 000 000 eurot või 15 % juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale raamatupidamisaruandele, mille juhtorgan on kinnitanud, või liikmesriigis, kus euro ei ole ametlik vääring, vastav summa omavääringus [*palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev*] seisuga; Kui juriidiline isik on emaettevõtja või selle emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruandeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/34/EL, siis on asjakohane aastane kogukäive asjakohaste liidu raamatupidamisõigusnormide kohane aastane kogukäive või vastav tululiik viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamisaruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima tasandi emaettevõtja juhtorgan.

7. Liikmesriigid võivad ette näha, et pädevatel asutustel on ka muu kui lõigetes 2–6 osutatud pädevus, ja nad võivad nii rikkumise toime pannud füüsilistele kui ka juriidilistele isikutele näha ette rangemad karistused, kui on sätestatud nimetatud lõigetes.

Artikkel 93

Järelevalvevolituste teostamine ja karistuste määramine

1. Vastavalt artiklile 92 määratava halduskaristuse või muu haldusmeetme liigi ja taseme kindlaksmääramisel võtavad pädevad asutused arvesse, mil määral on rikkumine tahtlik või tuleneb hooletusest, ja kõiki muid asjakohaseid asjaolusid, sh vajaduse korral järgmist:

- (a) rikkumise raskus ja kestus;
 - (b) rikkumise toime pannud füüsilise või juriidilise isiku vastutuse ulatus;
 - (c) rikkumise toime pannud füüsilise või juriidilise isiku finantsseisund, mida näitab vastutava juriidilise isiku kogukäive või vastutava füüsilise isiku aastane sissetulek ja netovarad;
 - (d) rikkumise toime pannud füüsilise või juriidilise isiku saadud kasu või välditud kahju suurus, kui neid saab kindlaks teha;
 - (e) kolmandatele isikutele rikkumisega tekitatud kahju, kui seda on võimalik kindlaks teha;
 - (f) rikkumise toime pannud füüsilise või juriidilise isiku valmidus teha pädeva asutusega koostööd, ilma et see mõjutaks vajadust tagada selle isiku saadud kasu või välditud kahju tagastamine;
 - (g) rikkumise toime pannud füüsilise või juriidilise isiku varasemad rikkumised;
 - (h) meetmed, mida õigusrikkumise toime pannud isik on võtnud, et hoida ära rikkumise kordumine;
 - (i) rikkumise mõju tarbijate või investorite huvidele.
2. Teostades oma volitusi määrata artikli 92 alusel halduskaristusi ja võtta muid haldusmeetmeid, teevad pädevad asutused tihedat koostööd selle tagamiseks, et järelevalve- ja uurimisvolituste teostamine on tõhus ja asjakohane ning nende kehtestatavad halduskaristused ja muud haldusmeetmed on tõhusad ja asjakohased vastavalt käesolevale määrusele. Nad koordineerivad oma tegevust, et vältida järelevalve- ja uurimisvolituste kasutamisel ning halduskaristuste määramisel ja muude haldusmeetmete võtmisel piiriüleste juhtumite korral tegevuse dubleerimist ja kattumist.

Artikkel 94

Kaebuse esitamise õigus

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse alusel tehtud otsused on asjakohaselt põhjendatud ja nende peale võib esitada kaebuse kohtule. Kohtule võib kaebuse esitada ka juhul, kui kõiki nõutud andmeid sisaldava krüptovarateenuse osutaja tegevusloa taotluse kohta ei ole tehtud otsust kuue kuu jooksul alates avalduse esitamisest.

Artikkel 95

Otsuste avaldamine

1. Pädevad asutused avaldavad käesoleva määruse rikkumise eest halduskaristuse määramise või muude haldusmeetmete võtmise otsuse oma ametlikul veebisaidil kohe pärast seda, kui füüsilist või juriidilist isikut, kelle kohta otsus on tehtud, on sellest otsusest teavitatud. Avaldatakse vähemalt teave rikkumise liigi ja laadi kohta

ning vastutava füüsilise või juriidilise isiku identiteet. Kõnealune kohustus ei kehti otsuste suhtes, millega kehtestatakse uurimismeetmeid.

2. Kui pädev asutus, olles hinnanud iga üksikjuhtumi puhul eraldi selliste andmete avaldamise proportsionaalsust, peab juriidilise isiku identiteedi või füüsilise isiku identiteedi või isikuandmete avaldamist eproportsionaalseks või kui andmete avaldamine ohustaks käimasolevat uurimist, võtavad pädevad asutused ühe järgmistest meetmetest:
 - (a) lükkavad karistust või meedet käsitleva otsuse avaldamise edasi seni, kuni edasilükkamise põhjused langevad ära;
 - (b) avaldavad karistust või meedet käsitleva otsuse anonüümselt, toimides kooskõlas riigisisese õigusega, kui selline anonüümne avaldamine tagab asjaomaste isikuandmete tõhusa kaitse;
 - (c) jätavad karistust või meedet käsitleva otsuse avaldamata, kui punktides a ja b esitatud võimalused ei ole piisavad tagamaks, et:
 - i) finantsturgude stabiilsus ei satu ohtu;
 - ii) sellise otsuse avaldamine on proportsionaalne meetmetega, mida peetakse vähemoluliseks.

Kui karistust või meedet käsitlev otsus avaldatakse anonüümselt, nagu on viidatud esimese lõigu punktis b, võib asjakohaste andmete avaldamise mõistliku aja võrra edasi lükata, kui on ette näha, et selle ajavahemiku jooksul langevad anonüümselt avaldamise põhjused ära.

3. Kui karistuse määramise või meetme võtmise otsuse peale esitatakse kaebus asjaomasele kohtule või muule asutusele, avaldavad pädevad asutused kohe oma ametlikul veebisaidil ka sellekohase teabe ning kogu edasise teabe esitatud kaebuse tulemuste kohta. Lisaks avaldatakse otsused varasema karistuse määramise või meetme võtmise otsuse tühistamise kohta.
4. Pädevad asutused tagavad, et käesoleva artikli kohaselt avaldatud teavet hoitakse nende ametlikul veebisaidil vähemalt viis aastat alates selle avaldamisest. Avaldatud teabe hulgas esinevaid isikuandmeid hoitakse pädeva asutuse ametlikul veebisaidil üksnes nii kaua, kui see on vajalik vastavalt kohaldatavatele andmekaitse normidele.

Artikkel 96

Karistustest ja haldusmeetmetest ESMA-le ja EBA-le teatamine

1. Pädev asutus esitab ESMA-le ja EBA-le igal aastal koondteabe kõigi artikli 92 kohaselt määratud halduskaristuste ja muude kehtestatud haldusmeetmete kohta. ESMA avaldab selle teabe oma aastaaruandes.

Kui liikmesriigid on kooskõlas artikli 92 lõikega 1 otsustanud kehtestada kõnealuses lõikes osutatud sätete rikkumise eest kriminaalkaristused, esitavad nende pädevad asutused EBA-le ja ESMA-le kord aastas anonüümitud koondandmed kõigi algatatud

kriminaaluurimiste ja mõistetud kriminaalkaristuste kohta. ESMA avaldab määratud kriminaalkaristusi käsitlevad andmed oma aastaaruandes.

2. Kui pädev asutus on avalikustanud halduskaristused, muud haldusmeetmed või kriminaalkaristused, teatab ta neist samal ajal ESMA-le.
3. Pädevad asutused teavitavad EBA-t ja ESMA-t kõikidest määratud, kuid avaldamata jäetud halduskaristustest või muudest haldusmeetmetest, sh nendega seotud kaebustest ja kaebuste lahendamise tulemustest. Liikmesriigid tagavad, et pädevaid asutusi teavitatakse määratud kriminaalkaristustest ja nendega seotud lõppotsustest ning et nad esitavad selle teabe EBA-le ja ESMA-le. ESMA peab talle teada antud karistuste ja haldusmeetmete kesksel andmebaasi üksnes pädevate asutuste vahelise teabevahetuse eesmärgil. Sellele andmebaasile pääsevad ligi ainult EBA, ESMA ja pädevad asutused ning seda ajakohastatakse pädevate asutuste esitatud teabe põhjal.

Artikkel 97

Rikkumistest teatamine ja rikkumisest teatajate kaitse

Käesoleva määruse rikkumisest teatamise ja sellistest rikkumistest teatajate kaitse suhtes kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/1937⁷¹.

3. peatükk. EBA järelevalvekohustused seoses oluliste varapõhiste tokenite ja oluliste e-raha tokenite emitentidega ning järelevalvekolleegiumid

Artikkel 98

EBA järelevalvekohustused seoses oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentidega

1. Kui varapõhine token on liigitatud oluliseks vastavalt artiklile 39 või 40, tegutseb selliste varapõhiste tokenite emitent EBA järelevalve all.

EBA teostab artiklitega 21, 37 ja 38 pädevatele asutustele antud volitusi oluliste varapõhiste tokenite emitentide suhtes.
2. Kui oluliste varapõhiste tokenite emitent osutab krüptovarateenuseid või emiteerib krüptovarasid, mis ei ole olulised varapõhised tokenid, teostab selliste teenuste ja tegevuste üle järelevalvet päritoluliikmesriigi pädev asutus.

⁷¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

3. Kui varapõhine token on liigitatud oluliseks vastavalt artiklile 39, teeb EBA järelevalvepõhise ümberhindamise tagamaks, et oluliste varapõhiste tokenite emitendid täidavad III jaotise nõudeid.
4. Kui e-raha token on liigitatud oluliseks vastavalt artiklile 50 või 51, vastutab EBA selle eest, et selliste varapõhiste e-raha tokenite emitent täidab artiklis 52 sätestatud nõudeid.

Artikkel 99

Oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumid

1. EBA loob 30 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui on tehtud otsus liigitada varapõhine token oluliseks, iga oluliste varapõhiste tokenite emitendi jaoks nõuandva järelevalvekolleegiumi ning hakkab seda haldama ja eesistujana juhtima, et tal oleks käesoleva määruse kohaseid järelevalveülesandeid hõlpsam täita.
2. Kolleegiumisse kuuluvad:
 - (a) EBA, kes on kolleegiumi eesistuja;
 - (b) ESMA;
 - (c) selle päritoluliikmesriigi pädev asutus, kus oluliste varapõhiste tokenite emitent on asutatud;
 - (d) selliste kõige asjakohasemate krediidasutuste või krüptovarateenuse osutajate pädevad asutused, kes tagavad reservvarade hoidmise vastavalt artiklile 33;
 - (e) vajaduse korral selliste kõige asjakohasemate krüptovaradega kauplemise platvormide pädevad asutused, kuhu olulised varapõhised tokenid on kauplemisele lubatud;
 - (f) vajaduse korral selliste kõige asjakohasemate krüptovarateenuse osutajate pädevad asutused, kes vastutavad oluliste varapõhiste tokenite likviidsuse tagamise eest vastavalt artikli 35 lõike 4 esimesele lõigule;
 - (g) vajaduse korral nende üksuste pädevad asutused, kes tagavad artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud funktsioonide täitmise;
 - (h) vajaduse korral selliste kõige asjakohasemate krüptovarateenuste osutajate pädevad asutused, kes osutavad artikli 3 lõike 1 punktis 10 nimetatud krüptovarateenuseid seoses oluliste varapõhiste tokenitega;
 - (i) EKP;
 - (j) kui oluliste varapõhiste tokenite emitent on asutatud liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, või kui reservvarade hulka kuulub muid vääringuid peale euro, siis asjaomase liikmesriigi keskpank;
 - (k) nende kolmandate riikide asjaomased järelevalveasutused, millega EBA on sõlminud halduskokkuleppe vastavalt artiklile 108.

3. Liikmesriigi pädev asutus, kes ei ole kolleegiumi liige, võib taotleda kolleegiumilt mis tahes teavet, mis on asutuse järelevalveülesannete täitmiseks vajalik.
4. Ilma et see piiraks pädevate asutuste käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, tagab kolleegium:
 - (a) artiklis 100 osutatud mittesiduva arvamuse ettevalmistamise;
 - (b) teabevahetuse vastavalt artiklile 107;
 - (c) kokkuleppimise liikmete vahel ülesannete vabatahtlikus jagamises, sh artiklist 120 tulenevate ülesannete delegerimises;
 - (d) järelevalvealaste kontrolliprogrammide koordineerimise, lähtudes riskihindamisest, mille oluliste varapõhiste tokenite emitent on teinud vastavalt artikli 30 lõikele 9.

Selleks et hõlbustada kolleegiumidele esimese lõigu kohaselt antud ülesannete täitmist, antakse lõikes 2 osutatud kolleegiumi liikmetele õigus osaleda kolleegiumi koosolekute päevakordade koostamises, eelkõige koosoleku päevakorda punkte lisades.

5. Kolleegiumi asutamine ja töö põhineb kõigi selle liikmete kirjalikul kokkuleppel.
Kokkuleppes määratakse kindlaks kolleegiumi töökord, sh üksikasjalikud normid järgmise kohta:
 - (a) artikli 100 lõikes 4 osutatud hääletusmenetlused;
 - (b) kolleegiumi koosolekute päevakordade koostamise menetlused;
 - (c) kolleegiumi koosolekute sagedus;
 - (d) sellise teabe maht ja formaat, mille EBA peab esitama kolleegiumi liikmetele, eelkõige seoses artikli 30 lõikes 9 osutatud riskihindamise kohta esitatava teabega;
 - (e) asjakohane minimaalne ajakava asjaomase dokumentatsiooni hindamiseks kolleegiumi liikmete poolt;
 - (f) kolleegiumi liikmete vahelise suhtluse kord.

Kokkuleppes võib määrata kindlaks ka EBA-le või mõnele teisele kolleegiumi liikmele antavad ülesanded.

6. Selleks et tagada kolleegiumide järjepidev ja ühtne toimimine, töötab EBA koostöös ESMA ja Euroopa Keskpankade Süsteemiga välja regulatiivsete standardite eelnõud, milles täpsustatakse, mille alusel valitakse lõike 2 punktides d–h osutatud kõige asjakohasemad üksused, ning täpsustatakse lõikes 5 osutatud töökorra üksikasjad.

EBA esitab need regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt *[palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist]*.

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid määruse (EL) nr 1093/2010 artiklites 10 kuni 14 sätestatud korras.

Artikkel 100

Oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumide mittesiduvad arvamused

1. Oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks loodud kolleegium võib esitada mittesiduva arvamuse järgmistel teemadel:
 - (a) artikli 98 lõikes 3 osutatud järelevalvepõhine ümberhindamine;
 - (b) otsus, mis kohustab oluliste varapõhiste tokenite emitenti hoidma rohkem omavahendeid või lubab sellisel emitendil hoida vähem omavahendeid kooskõlas artikli 41 lõikega 4;
 - (c) oluliste varapõhiste tokenite emitendi tegevuse nõuetekohase lõpetamise kava ajakohastamine vastavalt artiklile 42;
 - (d) muudatused oluliste varapõhiste tokenite emitendi ärimudelis vastavalt artikli 21 lõikele 1;
 - (e) krüptovara valge raamatu esialgne muudetud tekst kooskõlas artikli 21 lõikega 2;
 - (f) meetmed, mis on kavandatud kooskõlas artikli 21 lõikega 3;
 - (g) järelevalvemeetmed, mida kavandatakse vastavalt artiklile 112;
 - (h) kavandatud kokkulepe teabevahetuse kohta kolmanda riigi järelevalveasutusega kooskõlas artikliga 108;
 - (i) järelevalveülesannete delegeerimine EBA-lt pädevale asutusele vastavalt artiklile 120;
 - (j) kavandatud muudatus artikli 99 lõike 2 punktides d–h osutatud üksuste ja krüptovarateenuse osutajate lubades või nende suhtes kavandatavad järelevalvemeetmed.
2. Kui kolleegium esitab mõne kolleegiumi liikme taotlusel lõike 1 kohase arvamuse ja kui kolleegium võtab selle vastu lõike 4 kohase häälteenamusega, võib arvamus sisaldada soovitusi kavandatud tegevuse või EBA või pädevate asutuste kavandatud meetme puuduste kõrvaldamiseks.
3. EBA aitab arvamuse vastuvõtmisele kaasa kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklis 31 sätestatud üldise koordineerimisfunktsiooniga.
4. Kolleegiumi enamuse arvamus põhineb kolleegiumi liikmete lihthäälteenamusel.

Kuni 12 liikmest koosnevate kolleegiumide puhul on hääleõigus maksimaalselt kahel samast liikmesriigist pärit kolleegiumi liikmel ning igal hääleõiguslikul liikmel on

üks hää. Rohkem kui 12 liikmest koosnevate kolleegiumide puhul on hääleõigus maksimaalselt kolmel samast liikmesriigist pärit liikmel ning igal hääleõiguslikul liikmel on üks hää.

Kui EKP on kolleegiumi liige vastavalt artikli 99 lõike 2 punktile i, on tal kaks häält.

Artikli 99 lõike 2 punktis k osutatud kolmandate riikide järelevalveasutustel ei ole kolleegiumi arvamuse vastuvõtmisel hääleõigust.

5. EBA ja pädevad asutused võtavad nõuetekohaselt arvesse kolleegiumi lõike 1 kohaselt vastu võetud arvamust, kaasa arvatud soovitusi kavandatud tegevuse või oluliste varapõhiste tokenite emitendi või artikli 99 lõike 2 punktides d–h osutatud üksuste ja krüptovarateenuse osutajate suhtes kavandatud järelevalvemeetme puuduste kõrvaldamiseks. Kui EBA või pädev asutus ei nõustu kolleegiumi arvamusega, sh selles sisalduvate soovitustega kavandatud tegevuse või kavandatud järelevalvemeetmete puuduste kõrvaldamiseks, peab ta oma otsuses igakülgset põhjendama ja selgitama kõiki märkimisväärseid kõrvalekaldeid nimetatud arvamusest või soovitustest.

Artikkel 101

Oluliste e-raha tokenite emitentide jaoks loodud kolleegium

1. EBA loob 30 kalendripäeva jooksul pärast seda, kui on tehtud otsus liigitada e-raha token oluliseks, iga oluliste e-raha tokenite emitendi jaoks nõuandva järelevalvekolleegiumi ning hakkab seda haldama ja eesistujana juhtima, et tal oleks käesoleva määruse kohaseid järelevalveülesandeid hõlpsam täita.
2. Kolleegiumisse kuuluvad:
 - (a) EBA, kes on eesistuja;
 - (b) selle päritoluliikmesriigi pädev asutus, kus e-raha tokeni emitent on saanud tegevusloa, et tegutseda krediidasutuse või e-raha asutusena;
 - (c) ESMA;
 - (d) selliste kõige asjakohasemate krediidasutuste pädevad asutused, kes tagavad oluliste e-raha tokenite eest vastu saadud vahendite hoidmise;
 - (e) selliste kõige asjakohasemate makseasutuste pädevad asutused, kes on saanud tegevusloa vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366 artiklile 11 ja kes pakuvad makseteenuseid seoses oluliste e-raha tokenitega;
 - (f) vajaduse korral selliste kõige asjakohasemate krüptovaradega kauplemise platvormide pädevad asutused, kuhu olulised e-raha tokenid on kauplemisele lubatud;
 - (g) vajaduse korral selliste kõige asjakohasemate krüptovarateenuste osutajate pädevad asutused, kes osutavad artikli 3 lõike 1 punktis 10 osutatud krüptovarateenuseid seoses oluliste e-raha tokenitega;

- (h) kui oluliste e-raha tokenite emitent on asutatud liikmesriigis, mille rahaühik on euro, või kui oluline e-raha token on europõhine, siis EKP;
 - (i) kui oluliste e-raha tokenite emitent on asutatud liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, või kui oluline e-raha token põhineb väringul, mis ei ole euro, siis asjaomase liikmesriigi keskpank;
 - (j) nende kolmandate riikide asjaomased järelevalveasutused, millega EBA on sõlminud halduskokkuleppe vastavalt artiklile 108.
3. Liikmesriigi pädev asutus, kes ei ole kolleegiumi liige, võib taotleda kolleegiumilt mis tahes teavet, mis on asutuse järelevalveülesannete täitmiseks vajalik.
4. Ilma et see piiraks pädevate asutuste käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, tagab kolleegium:
- (a) artiklis 102 osutatud mittesiduva arvamuse ettevalmistamise;
 - (b) teabevahetuse vastavalt käesolevale määrusele;
 - (c) kokkuleppimise liikmete vahel ülesannete vabatahtlikus jagamises, sh artiklist 120 tulenevate ülesannete delegerimises.

Selleks et hõlbustada kolleegiumidele esimese lõigu kohaselt antud ülesannete täitmist, antakse lõikes 2 osutatud kolleegiumi liikmetele õigus osaleda kolleegiumi koosolekute päevakordade koostamises, eelkõige koosoleku päevakorda punkte lisades.

5. Kolleegiumi asutamine ja töö põhineb kõigi selle liikmete kirjalikul kokkuleppel.
- Kokkuleppes määratakse kindlaks kolleegiumi töökord, sh üksikasjalikud normid järgmise kohta:
- (a) artiklis 102 osutatud hääletusmenetlused;
 - (b) kolleegiumi koosolekute päevakordade koostamise menetlused;
 - (c) kolleegiumi koosolekute sagedus;
 - (d) sellise teabe maht ja formaat, mille oluliste e-raha tokenite emitendi pädev asutus peab esitama kolleegiumi liikmetele;
 - (e) asjakohane minimaalne ajakava asjaomase dokumentatsiooni hindamiseks kolleegiumi liikmete poolt;
 - (f) kolleegiumi liikmete vahelise suhtluse kord.

Kokkuleppes võib määrata kindlaks ka ülesanded, mis antakse oluliste e-raha tokenite emitendi pädevale asutusele või mõnele teisele kolleegiumi liikmele.

6. Selleks et tagada kolleegiumide järjepidev ja ühtne toimimine, töötab EBA koostöös ESMA ja Euroopa Keskpankade Süsteemiga välja regulatiivsete standardite eelnõud,

milles täpsustatakse, mille alusel valitakse lõike 2 punktides d–g osutatud kõige asjakohasemad üksused, ning täpsustatakse lõikes 5 osutatud töökorra üksikasjad.

EBA esitab need regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt [palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist].

Komisjonile delegeeritakse õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid määruse (EL) nr 1093/2010 artiklites 10 kuni 14 sätestatud korras.

Artikkel 102

Oluliste e-raha tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumi mittesiduvad arvamused

1. Oluliste e-raha tokenite emitentide jaoks loodud kolleegium võib esitada mittesiduva arvamuse järgmistel teemadel:
 - (a) otsus, mis kohustab oluliste e-raha tokenite emitenti hoidma rohkem omavahendeid või lubab sellisel emitendil hoida vähem omavahendeid kooskõlas artikliga 31 ja artikli 41 lõikega 4;
 - (b) oluliste e-raha tokenite emitendi tegevuse nõuetekohase lõpetamise kava ajakohastamine vastavalt artiklile 42;
 - (c) krüptovara valge raamatu esialgne muudetud tekst kooskõlas artikli 46 lõikega 10;
 - (d) oluliste e-raha tokenite emitendi krediidasutusena tegutsemise tegevusloa kavandatav kehtetuks tunnistamine või tegevusloa kavandatav kehtetuks tunnistamine vastavalt direktiivile 2009/110/EÜ;
 - (e) järelevalvemeetmed, mida kavandatakse vastavalt artiklile 112;
 - (f) kavandatud kokkulepe teabevahetuse kohta kolmanda riigi järelevalveasutusega;
 - (g) oluliste e-raha tokenite emitendi pädeva asutuse järelevalveülesannete delegeerimine EBA-le või mõnele teisele pädevale asutusele või EBA järelevalveülesannete delegeerimine pädevale asutusele vastavalt artiklile 120;
 - (h) kavandatud muudatus artikli 101 lõike 2 punktides d–g osutatud üksuste ja krüptovarateenuse osutajate tegevuslubades või nende suhtes kavandatavad järelevalvemeetmed.
2. Kui kolleegium esitab mõne kolleegiumi liikme taotlusel lõike 1 kohase arvamuse ja kui kolleegium võtab selle vastu lõike 4 kohase häälteenamusega, võib arvamus sisaldada soovitusi kavandatud tegevuse või pädevate asutuste või EBA kavandatud meetme puuduste kõrvaldamiseks.
3. EBA aitab arvamuse vastuvõtmisele kaasa kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklis 31 sätestatud üldise koordineerimisfunktsiooniga.
4. Kolleegiumi enamuse arvamus põhineb kolleegiumi liikmete lihthäälteenamusel.

Kuni 12 liikmest koosnevate kolleegiumide puhul on hääleõigus maksimaalselt kahel samast liikmesriigist pärit kolleegiumi liikmel ning igal hääleõiguslikul liikmel on üks hääl. Rohkem kui 12 liikmest koosnevate kolleegiumide puhul on hääleõigus maksimaalselt kolmel samast liikmesriigist pärit liikmel ning igal hääleõiguslikul liikmel on üks hääl.

Kui EKP on kolleegiumi liige vastavalt artikli 101 lõike 2 punktile h, on tal kaks häält.

Artikli 101 lõike 2 punktis j osutatud kolmandate riikide järelevalveasutustel ei ole kolleegiumi arvamuse vastuvõtmisel hääleõigust.

5. Oluliste e-raha tokenite emitendi pädev asutus, EBA või artikli 101 lõike 2 punktides d–g osutatud üksuste ja krüptovarateenuste osutaja pädev asutus võtab nõuetekohaselt arvesse kolleegiumi lõike 1 kohaselt vastu võetud otsust, kaasa arvatud soovitusi kavandatud tegevuse või järelevalvemeetme puuduste kõrvaldamiseks. Kui EBA või pädev asutus ei nõustu kolleegiumi arvamusega, sh selles sisalduvate soovitustega kavandatud tegevuse või järelevalvemeetmete puuduste kõrvaldamiseks, peab ta oma otsuses igakülgset põhjendama ja selgitama kõiki märkimisväärseid kõrvalekaldeid nimetatud arvamusest või soovitustest.

4. peatükk. EBA volitused ja pädevus seoses oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentidega

Artikkel 103

Artiklites 104 kuni 107 osutatud volituste teostamine

Artiklitega 104–107 EBA-le või mis tahes ametnikule või muule EBA poolt volitatud isikule antud volitusi ei tohi kasutada, et nõuda sellise teabe avaldamist, mille suhtes kehtib kutsesaladus.

Artikkel 104

Teabenõue

1. EBA võib artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmiseks nõuda lihtteabenõude või otsusega, et järgmised isikud esitaksid kogu teabe, mida EBA-l on vaja käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks:
 - (a) oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste varapõhiste tokenite emitenti kontrolliv isik või oluliste varapõhiste tokenite emitendi poolt otseselt või kaudselt kontrollitav isik;
 - (b) artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandad isikud, kellega oluliste varapõhiste tokenite emitendil on lepinguline suhe;
 - (c) artikli 35 lõikes 4 osutatud krüptovarateenuse osutaja, kes pakub oluliste varapõhiste tokenite jaoks likviidsust;

- (d) krediidasutused või krüptovarateenuse osutajad, kes tagavad reservvarade hoidmise vastavalt artiklile 33;
- (e) oluliste e-raha tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitenti kontrolliv isik või oluliste e-raha tokenite emitendi poolt otseselt või kaudselt kontrollitav isik;
- (f) makseasutused, kes on saanud tegevusloa vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366 artiklile 11 ja kes pakuvad makseteenuseid seoses oluliste e-raha tokenitega;
- (g) füüsilised või juriidilised isikud, kes levitavad oluliste e-raha tokenite emitendi nimel olulisi e-raha tokeneid;
- (h) krüptovarateenuse osutaja, kes osutab artikli 3 lõike 1 punktis 10 osutatud krüptovarateenust seoses oluliste varapõhiste tokenite või oluliste e-raha tokenitega;
- (i) krüptovaradega kauplemise platvorm, mis on lubanud kauplemisele olulise varapõhise tokeni või olulise e-raha tokeni;
- (j) punktides a–i osutatud isikute juhtorganid;

2. Lõikes 1 osutatud lihtteabenõudes peab:

- (a) viitama käesolevale artiklile kui selle nõude õiguslikule alusele;
- (b) nimetama teabenõude eesmärgi;
- (c) täpsustama, millise teabe esitamist nõutakse;
- (d) määrama tähtaja, mille jooksul tuleb teave esitada;
- (e) märkima trahvisumma, mis tuleb kooskõlas artikliga 113 määrata juhul, kui esitatud teave on ebaõige või eksitav.

3. Kui EBA nõuab teabe esitamist otsusega vastavalt lõikele 1, siis peab ta:

- (a) viitama käesolevale artiklile kui selle nõude õiguslikule alusele;
- (b) nimetama teabenõude eesmärgi;
- (c) täpsustama, millise teabe esitamist nõutakse;
- (d) määrama tähtaja, mille jooksul tuleb teave esitada;
- (e) viitama artiklis 114 sätestatud perioodilistele karistusmaksetele, kui nõutakse teabe esitamist;
- (f) märkima artiklis 113 ettenähtud trahvi, mida kohaldatakse, kui vastused esitatud küsimustele on ebaõiged või eksitavad;

- (g) viitama õigusele kaevata otsus edasi EBA apellatsiooninõukogule ja õigusele edastada otsus läbivaatamiseks Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohu“) vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitele 60 ja 61.
4. Nõutud teabe esitavad lõikes 1 osutatud isikud või nende esindajad ning juriidiliste isikute või ühenduste puhul, kellel ei ole juriidilise isiku staatust, isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama. Nõuetekohaselt volitatud juristid võivad teavet esitada oma klientide nimel. Kui esitatud teave on ebatäielik, ebaõige või eksitav, jäävad täielikult vastutavaks kliendid.
5. EBA edastab lihtteabenõude või oma otsuse koopia viivitamata selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus lõikes 1 osutatud isikud, kellele teabenõue on suunatud, asuvad või on asutatud.

Artikkel 105

Üldised uurimisvolitused

1. EBA võib käesoleva määruse artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmiseks uurida oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentide tegevust. Sel eesmärgil antakse EBA volitatud ametnikele ja muudele isikutele õigus:
- (a) kontrollida mis tahes dokumente, andmeid, protseduure ja muid oma ülesannete täitmisega seonduvaid materjale, sõltumata nende salvestamiseks kasutatud andmekandjast;
 - (b) teha või saada nendest dokumentidest, andmetest, protseduuridest ja muudest materjalidest tõendatud koopiaid või väljavõtteid;
 - (c) kutsuda oluliste varapõhiste tokenite emitente või oluliste e-raha tokenite emitente või nende juhtorganeid või töötajaid kohale ja paluda neil anda suulisi või kirjalikke selgitusi kontrolli sisu ja eesmärgiga seotud asjaolude või dokumentide kohta ning salvestada vastuseid;
 - (d) küsitleda teisi küsitlemisega nõustuvaid füüsilisi või juriidilisi isikuid, et koguda teavet uurimise sisu kohta;
 - (e) nõuda andmeid telefonikõnede ja andmeedastuse kohta.

Artiklis 99 osutatud oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumi või artiklis 101 osutatud oluliste e-raha tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumi teavitatakse põhjendamatu viivitusega kõigist leidudest, mis võivad olla kolleegiumile tema ülesannete täitmiseks olulised.

2. EBA poolt lõikes 1 osutatud uurimiseks volitatud ametnikud ja muud isikud teostavad oma õigusi, esitades kirjaliku volituse, milles on täpsustatud uurimise sisu ja eesmärk. Nimetatud volituses teavitatakse ka artiklis 114 sätestatud perioodilistest karistusmaksetest, mida kohaldatakse juhul, kui nõutud dokumente, andmeid, teavet protseduuride kohta ja muid materjale või vastuseid oluliste varapõhiste tokenite emitentidele või oluliste e-raha tokenite emitentidele esitatud küsimustele ei esitata või kui need esitatakse mittetäielikult, ning artiklis 113 sätestatud trahvidest, mida

kohaldatakse juhul, kui varapõhiste tokenite emitentidele või oluliste e-raha tokenite emitentidele esitatud küsimustele antud vastused on ebaõiged või eksitavad.

3. Oluliste varapõhiste tokenite emitendid ja oluliste e-raha tokenite emitendid peavad alluma EBA otsuse alusel algatatud uurimisele. Otsuses märgitakse uurimise sisu ja eesmärk, artiklis 114 sätestatud perioodilised karistusmaksed, määruse (EL) nr 1093/2010 kohaselt olemasolevad õiguskaitsevahendid ja samuti õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtu poolt.
4. EBA teavitab aegsasti enne lõikes 1 osutatud uurimist selle liikmesriigi pädevat asutust, kus uurimist kavatakse korraldada, uurimise toimumisest ning volitatud isikutest. Asjaomase pädeva asutuse ametnikud osutavad EBA taotluse korral neile volitatud isikutele abi nende ülesannete täitmisel. Asjaomase pädeva asutuse ametnikud võivad taotluse korral samuti uurimises osaleda.
5. Kui lõike 1 punktis e osutatud telefonikõnesid ja andmeedastust käsitlevate andmete taotlemiseks on kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt nõutav õigusasutuse luba, siis esitatakse taotlus sellise loa saamiseks. Sellist luba võib taotleda ka ettevaatusabinõuna.
6. Kui liikmesriigi õigusasutus saab taotluse anda luba nõuda lõike 1 punktis e osutatud telefonikõnesid ja andmeedastust käsitlevaid andmeid, kontrollib selline asutus, kas:
 - (a) EBA vastuvõetud otsus, millele on osutatud lõikes 3, on autentne;
 - (b) võetavad meetmed on proportsionaalsed, mitte meelevaldsed või ülemäärased.
7. Lõike 6 punkti b kohaldamisel võib liikmesriigi õigusasutus küsida EBA-lt üksikasjalikke selgitusi, eelkõige põhjuste kohta, miks EBA kahtlustab käesoleva määruse rikkumist, kahtlustatava rikkumise raskusastme kohta ja selle isiku seotuse kohta, kellele sunnimeetmed on suunatud. Samas ei kontrolli liikmesriigi õigusasutus uurimise vajalikkust ega nõua, et talle esitataks EBA toimikus sisalduvat teavet. EBA otsuse seaduslikkust saab kontrollida ainult Euroopa Kohus, järgides määruses (EL) nr 1093/2010 sätestatud menetlust.

Artikkel 106

Kohapealsed kontrollid

1. EBA võib käesoleva määruse artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmiseks korraldada kohapealseid kontrole oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentide äriruumides.

Artiklis 99 osutatud oluliste varapõhiste tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumi või artiklis 101 osutatud oluliste e-raha tokenite emitentide jaoks loodud kolleegiumi teavitatakse põhjendamatu viivitusega kõigist leidudest, mis võivad olla kolleegiumile tema ülesannete täitmiseks olulised.

2. Ametnikud ja muud isikud, keda EBA on volitanud tegema kohapealseid kontrole, võivad siseneda nende isikute äriruumidesse, kelle suhtes kohaldatakse EBA uurimisotsust, ning sellistel volitatud isikutel on kõik artikli 105 lõikes 1 sätestatud õigused. Samuti on neil õigus pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid

dokumente selliseks ajavahemikuks ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli läbiviimiseks.

3. EBA teavitab selle liikmesriigi pädevat asutust, kus kontroll toimub, kontrollist aegsasti enne selle toimumist. Kui seda on vaja kontrolli nõuetekohaseks tegemiseks ja tõhususe tagamiseks, võib EBA pärast asjaomase pädeva asutuse teavitamist viia kohapealse kontrolli läbi ilma, et teataks sellest eelnevalt oluliste varapõhiste tokenite emitendile või oluliste e-raha tokenite emitendile.
4. Ametnikud ja muud isikud, keda EBA on volitanud tegema kohapealseid kontrole, teostavad oma õigusi, esitades kirjaliku volituse, milles täpsustatakse kontrolli sisu ja eesmärk ning artiklis 114 sätestatud perioodilised karistusmaksed, mida kohaldatakse juhul, kui asjaomased isikud ei allu kontrollile.
5. Oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitent peab alluma EBA otsuse alusel korraldatud kohapealsele kontrollile. Otsuses määratakse kindlaks kontrolli sisu ja eesmärk ning selle alustamise kuupäev ning teavitatakse artiklis 114 sätestatud perioodilistest karistusmaksetest ja määrusega (EL) nr 1093/2010 tagatud õiguskaitsevahenditest, samuti õigusest otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtu poolt.
6. Selle liikmesriigi pädeva asutuse ametnikud ning pädeva asutuse poolt volitatud või määratud ametnikud, kus kontroll toimub, abistavad EBA taotluse korral aktiivselt EBA volitatud ametnikke ja muid isikuid. Asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse ametnikud võivad samuti kohapealses kontrollis osaleda.
7. EBA võib ühtlasi paluda pädevatel asutustel teha enda nimel konkreetseid uurimistoiminguid ja kohapealseid kontrole vastavalt käesolevas artiklis ja artikli 105 lõikes 1 sätestatule.
8. Kui EBA volitatud ametnikud ja teised kaasas olevad volitatud isikud leiavad, et isik ei nõustu käesoleva artikli kohaselt ette nähtud kontrolliga, osutab asjaomase liikmesriigi pädev asutus neile vajalikku abi, taotledes kohapealse kontrolli läbiviimiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt õiguskaitseasutuselt.
9. Kui lõikes 1 sätestatud kohapealseks kontrolliks või lõikes 7 sätestatud abiks on siseriikliku õiguse kohaselt nõutav õigusasutuse luba, tuleb seda taotleda. Sellist luba võib taotleda ka ettevaatusabinõuna.
10. Kui liikmesriigi õigusasutus saab taotluse anda luba lõikes 1 sätestatud kohapealse kontrolli jaoks või osutada lõikes 7 sätestatud abi, kontrollib õigusasutus, kas:
 - (a) EBA vastuvõetud otsus, millele on osutatud lõikes 4, on autentne;
 - (b) võetavad meetmed on proportsionaalsed, mitte meelevaldsed või ülemäärased.
11. Lõike 10 punkti b kohaldamisel võib riigi õigusasutus küsida EBA-lt üksikasjalikke selgitusi, eelkõige põhjuste kohta, miks EBA kahtlustab käesoleva määruse rikkumist, kahtlustatava rikkumise raskusastme kohta ja selle isiku seotuse kohta, kellele sunnimeetmed on suunatud. Samas ei kontrolli liikmesriigi õigusasutus uurimise vajalikkust ega nõua, et talle esitataks EBA toimikus sisalduvat teavet. EBA otsuse seaduslikkust saab kontrollida ainult Euroopa Kohus, järgides määruses (EL) nr 1093/2010 sätestatud menetlust.

Artikkel 107
Teabevahetus

Artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmiseks ja ilma, et see piiraks artikli 84 kohaldamist, annavad ESMA ja pädevad asutused üksteisele põhjendamatu viivitusega teavet, mida on vaja käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Selleks vahetavad pädevad asutused EBAGA mis tahes teavet, mis puudutab järgmist:

- (a) oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste varapõhiste tokenite emitenti kontrolliv isik või oluliste varapõhiste tokenite emitendi poolt otseselt või kaudselt kontrollitav isik;
- (b) artikli 30 lõike 5 punktis h osutatud kolmandad isikud, kellega oluliste varapõhiste tokenite emitendil on lepinguline suhe;
- (c) artikli 35 lõikes 4 osutatud krüptovarateenuse osutaja, kes pakub oluliste varapõhiste tokenite jaoks likviidsust;
- (d) krediiasutused või krüptovarateenuse osutajad, kes tagavad reservvarade hoidmise vastavalt artiklile 33;
- (e) oluliste e-raha tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitenti kontrolliv isik või oluliste e-raha tokenite emitendi poolt otseselt või kaudselt kontrollitav isik;
- (f) makseasutused, kes on saanud tegevusloa vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366 artiklile 11 ja kes pakuvad makseteenuseid seoses oluliste e-raha tokenitega;
- (g) füüsilised või juriidilised isikud, kes levitavad oluliste e-raha tokenite emitendi nimel olulisi e-raha tokeneid;
- (h) krüptovarateenuse osutaja, kes osutab artikli 3 lõike 1 punktis 10 osutatud krüptovarateenust seoses oluliste varapõhiste tokenite või oluliste e-raha tokenitega;
- (i) krüptovaradega kauplemise platvorm, mis on lubanud kauplemisele olulise varapõhise tokeni või olulise e-raha tokeni;
- (j) punktides a–i osutatud isikute juhtorganid.

Artikkel 108

EBA ja kolmandate riikide vahelist teabevahetust käsitlevad halduskokkulepped

1. Artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmiseks võib EBA sõlmida teabevahetust käsitlevaid halduskokkuleppeid kolmandate riikide järelevalveasutustega ainult juhul, kui avaldatava teabe suhtes kohaldatakse ametisaladuse tagatist, mis on vähemalt samaväärsed artiklis 111 sätestatuga.
2. Lõikes 1 osutatud teabevahetuse eesmärk peab olema EBA või kõnealuste järelevalveasutuste ülesannete täitmine.
3. Isikuandmete kolmandale riigile edastamise suhtes kohaldab EBA määrust (EL) nr 2018/1725.

Artikkel 109

Kolmandatest riikidest pärineva teabe avaldamine

EBA võib avaldada kolmandate riikide järelevalveasutustelt saadud teavet ainult juhul, kui EBA või pädev asutus on saanud selleks selgesõnalise nõusoleku teabe edastanud järelevalveasutuselt, ja sellist teavet võib vajaduse korral avaldada ainult sel eesmärgil, milleks kõnealune järelevalveasutus on andnud nõusoleku, või kui avaldamine on vajalik kohtumenetluse jaoks.

Artikkel 110

Koostöö muude ametiasutustega

Kui oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitent tegeleb tegevustega, mida ei ole käesolevas määruses käsitletud, teeb EBA koostööd ametiasutustega, kes vastutavad selliste tegevuste järelevalve või kontrollimise eest vastavalt liidu või liikmesriigi asjaomastele õigusaktidele, kaasa arvatud maksuasutustega.

Artikkel 111

Ametisaladus

Ametisaladuse hoidmise kohustust kohaldatakse EBA ja kõikide isikute suhtes, kes töötavad või on töötanud EBA heaks või mõne teise isiku heaks, kellele EBA on ülesandeid delegeerinud, sh EBA lepinguliste audiitorite ja ekspertide suhtes.

Artikkel 112

EBA järelevalvemeetmed

1. Juhul kui EBA tuvastab, et oluliste varapõhiste tokenite emitent on pannud toime mõne V lisas loetletud rikkumise, võib ta võtta ühe või mitu järgmistest meetmetest:
 - (a) võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et oluliste varapõhiste tokenite emitent lõpetaks rikkumise;
 - (b) võtta vastu otsuse, millega määratakse trahvid või perioodilised karistumaksud vastavalt artiklitele 113 ja 114;
 - (c) võtta vastu otsuse, millega nõutakse oluliste varapõhiste tokenite emitendilt täiendavat teavet, kui see on vajalik tarbijakaitse eesmärgil;
 - (d) võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et oluliste varapõhiste tokenite emitent peataks krüptovarade avaliku pakkumise maksimaalselt kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus kahtlustada, et käesolevat määrust on rikutud;
 - (e) võtta vastu otsuse, millega keelatakse oluliste varapõhiste tokenite avalik pakkumine, kui ta leiab, et käesolevat määrust on rikutud või kui on mõistlik alus kahtlustada, et seda võidakse rikkuda;
 - (f) võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et asjaomane krüptovaradega kauplemise platvorm, mis on lubanud kauplemisele olulisi varapõhiseid tokeneid, peataks

krüptovarade avaliku pakkumise maksimaalselt kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus kahtlustada, et käesolevat määrust on rikutud;

- (g) võtta vastu otsuse, millega keelatakse oluliste varapõhiste tokenitega kauplemine krüptovaradega kauplemise platvormil, kui nad leiavad, et käesolevat määrust on rikutud;
- (h) võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et oluliste varapõhiste tokenite emitent avalikustaks kogu olulise teabe, mis võib mõjutada hinnangut avalikult pakutavatele või krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubatud krüptovaradele, et tagada tarbijakaitse või turu tõrgeteta toimimine;
- (i) avaldada hoiatusi selle kohta, et oluliste varapõhiste tokenite emitent ei täida oma kohustusi;
- (j) tunnistada kehtetuks oluliste varapõhiste tokenite emitendi tegevusloa.

2. Juhul kui EBA tuvastab, et oluliste e-raha tokenite emitent on pannud toime mõne VI lisas loetletud rikkumise, võib ta võtta ühe või mitu järgmistest meetmetest:

- (a) võtta vastu otsuse, millega nõutakse, et oluliste e-raha tokenite emitent lõpetaks rikkumise;
- (b) võtta vastu otsuse, millega määratakse trahvid või perioodilised karistusmaksed vastavalt artiklitele 113 ja 114;
- (c) avaldada hoiatusi selle kohta, et oluliste e-raha tokenite emitent ei täida oma kohustusi.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmete võtmisel arvestab EBA rikkumise laadi ja raskusastet, lähtudes järgmistest kriteeriumidest:

- (a) rikkumise kestus ja sagedus;
- (b) kas rikkumine on tinginud finantskuriteo või seda hõlbustanud või on muul viisil sellega seostatav;
- (c) kas rikkumine on toonud ilmsiks olulisi või süsteemseid puudusi oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi protseduurides, põhimõtetes ja riskijuhtimismeetmetes;
- (d) kas rikkumine on toime pandud tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu;
- (e) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi vastutuse ulatus;
- (f) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi finantsseisund, mida näitab vastutava juriidilise isiku kogukäive või vastutava füüsilise isiku aastane sissetulek ja netovarad;
- (g) rikkumise mõju oluliste varapõhiste tokenite või oluliste e-raha tokenite omanike huvidele;

- (h) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi poolt rikkumise tulemusena saadud kasu või välditud kahju suurus või kolmandale isikule tekitatud kahju suurus, kui neid saab kindlaks määrata;
 - (i) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi valmidus teha EBAGA koostööd, ilma et see mõjutaks vajadust tagada selle isiku saadud kasu või välditud kahju tagastamine;
 - (j) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi varasemad rikkumised;
 - (k) meetmed, mida oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitent on võtnud pärast rikkumist, et hoida ära sellise rikkumise kordumine;
4. Enne lõike 1 punktides d–g ja punktis j osutatud meetmete võtmist teavitab EBA ESMA-t ning, kui olulised varapõhised tokenid põhinevad liidu vääringutel, nende vääringute emitentidest keskpankasid.
5. Enne lõike 2 punktides a–c osutatud meetmete võtmist teavitab EBA oluliste e-raha tokenite emitendi pädevat asutust ja olulise e-raha tokeni alusvääringu emitentist keskpanka.
6. EBA teatab kõigist lõigete 1 ja 2 kohaselt võetud meetmetest ilma põhjendamatu viivitusega rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendile või oluliste e-raha tokenite emitendile ning informeerib neist meetmetest ka asjaomaste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni. EBA avalikustab iga sellise otsuse oma veebisaidil kümne tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemise kuupäeva.
7. Lõikes 6 osutatud avalikustamine hõlmab järgmist:
- (a) kinnitus selle kohta, et rikkumise toime pannud isikul on õigus kaevata otsus edasi Euroopa Kohtusse;
 - (b) vajaduse korral kinnitus selle kohta, et on esitatud edasikaebus, ja täpsustus, et selline kaebus ei peata otsuse täitmist;
 - (c) märkus selle kohta, et EBA apellatsiooninõukogu võib vaidlustatud otsuse täitmise peatada vastavalt määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 60 lõikele 3.

Artikkel 113
Trahvid

1. EBA võtab otsuse trahvi määramise kohta vastu kooskõlas lõikega 3 või 4, kui ta leiab vastavalt artikli 116 lõikele 8, et:
- (a) oluliste varapõhiste tokenite emitent on tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu pannud toime mõne V lisas loetletud rikkumise;
 - (b) oluliste e-raha tokenite emitent on tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu pannud toime mõne VI lisas loetletud rikkumise.

Rikkumine loetakse tahtlikult toimepanduks, kui EBA tuvastab objektiivsed asjaolud, mis tõendavad, et emitent või tema juhtorgan on rikkumise toime pannud tahtlikult tegutsedes.

2. Lõikes 1 osutatud meetmete võtmisel arvestab EBA rikkumise laadi ja raskusastet, lähtudes järgmistest kriteeriumidest:
 - (a) rikkumise kestus ja sagedus;
 - (b) kas rikkumine on tinginud finantskuriteo või seda hõlbustanud või on muul viisil sellega seostatav;
 - (c) kas rikkumine on toonud ilmsiks olulisi või süsteemseid puudusi oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi protseduurides, põhimõtetes ja riskijuhtimismeetmetes;
 - (d) kas rikkumine on toime pandud tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu;
 - (e) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi vastutuse ulatus;
 - (f) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi finantsseisund, mida näitab vastutava juriidilise isiku kogukäive või vastutava füüsilise isiku aastane sissetulek ja netovarad;
 - (g) rikkumise mõju oluliste varapõhiste tokenite või oluliste e-raha tokenite omanike huvidele;
 - (h) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi poolt rikkumise tulemusena saadud kasu või välditud kahju suurus või kolmandale isikule tekitatud kahju suurus, kui neid saab kindlaks määrata;
 - (i) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi valmidus teha EBAGA koostööd, ilma et see mõjutaks vajadust tagada selle isiku saadud kasu või välditud kahju summa tagastamine;
 - (j) rikkumise toime pannud oluliste varapõhiste tokenite emitendi või oluliste e-raha tokenite emitendi varasemad rikkumised;
 - (k) meetmed, mida oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitent on võtnud pärast rikkumist, et hoida ära sellise rikkumise kordumine;
3. Oluliste varapõhiste tokenite emitentide puhul on lõikes 1 osutatud trahvi maksimumsumma kuni 15 % asjaomastes liidu õigusaktides määratletud aastakäibest eelmisel majandusaastal või rikkumise tulemusena saadud kasu või välditud kahju kahekordne summa, kui need on võimalik kindlaks määrata.
4. Oluliste e-raha tokenite emitentide puhul on lõikes 1 osutatud trahvi maksimumsumma kuni 5 % asjaomastes liidu õigusaktides määratletud aastakäibest eelmisel majandusaastal või rikkumise tulemusena saadud kasu või välditud kahju kahekordne summa, kui need on võimalik kindlaks määrata.

Artikkel 114
Perioodilised karistusmaksed

1. EBA määrab oma otsusega perioodilised karistusmaksed, et sundida:
 - (a) isikut rikkumist lõpetama vastavalt otsusele, mis on tehtud artikli 112 alusel;
 - (b) artikli 104 lõikes 1 osutatud isikut:
 - i) esitama artikli 104 alusel tehtud otsuses nõutud täielikku teavet;
 - ii) alluma uurimisele ja eelkõige esitama täielikud dokumendid, andmed, protseduuride kirjeldused või muu vajaliku teabe, ning täiendada ja parandama muud teavet, mis on esitatud uurimise käigus, mis on algatatud artikli 105 kohase otsusega;
 - iii) alluma artikli 106 alusel tehtud otsuses määratud kohapealsele kontrollimisele.
2. Perioodiline karistusmaks peab olema mõjus ja proportsionaalne. Perioodiline karistusmaks määratakse iga viivitatud päeva eest.
3. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, on perioodiliste karistusmaksete summa 3 % eelmise majandusaasta keskmisest päevasest käibest või füüsiliste isikute puhul 2 % eelmise kalendriaasta keskmisest päevasest sissetulekust. Need summad arvutatakse alates kuupäevast, mis on sätestatud otsuses, millega määratakse perioodiline karistusmaks.
4. Perioodiline karistusmaks määratakse maksimaalselt kuueks kuuks alates EBA otsuse teatavakstegemisest. Pärast selle perioodi möödumist vaatab EBA meetme läbi.

Artikkel 115

Trahvide ja perioodiliste karistusmaksete avalikustamine, laad, täitmisele pööramine ja eelarvesse kandmine

1. EBA avalikustab kõik vastavalt artiklitele 113 ja 114 määratud trahvid ja perioodilised karistusmaksed, v.a juhul, kui selline avalikustamine ohustaks tõsiselt finantsstabiilsust või tekitaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju. Selliselt avalikustatud teave ei tohi sisaldada isikuandmeid määruse (EÜ) nr 2016/6791⁷² tähenduses.
2. Vastavalt artiklitele 113 ja 114 määratud trahvid ja perioodilised karistusmaksed on haldusõiguslikud.
3. Kui EBA otsustab trahve või karistusmaksed mitte määrata, teavitab ta sellest Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ja asjaomase liikmesriigi pädevaid asutusi ning avaldab oma otsuse põhjused.

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1);

4. Vastavalt artiklitele 113 ja 114 määratud trahvi- ja perioodiliste karistumaksete otsused kuuluvad täitmisele.
5. Täitmist reguleerivad selles riigis kehtivad tsiviilmenetluse normid, mille territooriumil täitmine aset leiab.
6. Trahvide ja perioodiliste karistumaksete summad kantakse Euroopa Liidu üldeelarvesse.

Artikkel 116

Järelevalvemeetmete võtmise ja trahvide määramise menetluseeskirjad

1. Kui EBA leiab artiklist 98 tulenevate ülesannete täitmisel, et on olulisi märke selliste asjaolude võimaliku olemasolu kohta, mis kujutaksid endast üht või mitut V või VI lisas loetletud rikkumistest, määrab EBA juhtumi uurimiseks EBA sõltumatu uurija. Määratud uurija ei tohi osaleda ega olla varem otseselt või kaudselt osalenud oluliste varapõhiste tokenite emitentide ega oluliste e-raha emitentide järelevalves ja ta peab täitma oma ülesandeid EBAs sõltumatult.
2. Lõikes 1 osutatud uurija uurib väidetavaid rikkumisi, võttes arvesse uurimise all olevate isikute esitatud seisukohti, ja esitab EBA-le uurimistulemusi kajastava täieliku toimiku.
3. Oma ülesannete täitmiseks võib uurija kasutada õigust esitada teabenõudeid vastavalt artiklile 104 ning viia läbi uurimisi ja kohapealseid kontrole vastavalt artiklitele 105 ja 106. Nimetatud õiguste kasutamisel järgib uurija artikli 103 nõudeid.
4. Oma ülesannete täitmisel on uurijal juurdepääs kõikidele EBA poolt järelevalvetegevuse käigus kogutud dokumentidele ja teabele.
5. Uurimise lõpetamisel ja enne uurimistulemusi kajastava toimiku esitamist EBA-le annab uurija uurimisalustele isikutele võimaluse esitada uuritavates küsimustes oma seisukohad. Uurija uurimistulemused põhinevad üksnes sellistel asjaoludel, mille kohta asjaomastel isikutel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
6. Käesoleva artikli kohaste uurimiste käigus tagatakse täielikult asjaomaste isikute kaitseõigus.
7. Uurimistulemusi kajastava toimiku esitamisel EBA-le teavitab uurija sellest uurimisaluseid isikuid. Uurimise all olevatel isikutel on õigus tutvuda toimikuga tingimusel, et võetakse arvesse teiste isikute õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikuga tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet, mis mõjutab kolmandaid isikuid, ega EBA asutusesiseseks kasutuseks ette nähtud ettevalmistavaid dokumente.
8. Uurija uurimistulemusi kajastava toimiku põhjal ja juhul, kui uurimise all olevad isikud seda taotlevad, otsustab EBA pärast nende isikute seisukohtade ärakuulamist vastavalt artiklile 117, kas uurimise all olev oluliste varapõhiste tokenite emitent või oluliste e-raha tokenite emitent on toime pannud ühe või mitu V või VI lisas loetletud sätete rikkumistest, ning võtab rikkumise toimepaneku korral järelevalvemeetme vastavalt artiklile 112 ja/või määrab trahvi vastavalt artiklile 113.

9. Uuriija ei osale EBA aruteludes ega sekku ühelgi muul viisil EBA otsustusprotsessi.
10. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 121 hiljemalt [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*] vastu delegeeritud õigusaktid, et täpsustada täiendavalt menetluseeskirju trahvide või perioodiliste karistusmaksete määramise õiguse kasutamise kohta, sh sätteid, mis käsitlevad kaitseõigust, ajalisi sätteid, trahvide või perioodiliste karistusmaksete kogumist ning trahvide ja karistusmaksete määramise ja täitmise aegumistähtaegasid.
11. EBA annab asjad uurimiseks ja võimalikuks kriminaalsüüdistuse esitamiseks üle liikmesriigi asjaomastele ametiasutustele, kui ta leiab käesoleva määruse kohaseid ülesandeid täites, et on olulisi märke selliste asjaolude võimaliku olemasolu kohta, millel võib olla kuriteo koosseis. Lisaks sellele hoidub EBA trahvide või perioodiliste karistusmaksete määramisest, kui samadel või sisuliselt samadel asjaoludel on isik varem õigeks või süüdi mõistetud siseriikliku õiguse kohaselt toimunud kriminaalmenetluses ning õigeks- või süüdimõistev otsus on juba omandanud *res judicata* õigusmõju.

Artikkel 117

Asjaomaste isikute ärakuulamine

1. Enne otsuse tegemist artiklite 112, 113 ja 114 alusel annab EBA isikutele, kelle suhtes on algatatud menetlus, võimaluse esitada oma seisukoht EBA uurimistulemuste kohta. EBA otsused põhinevad üksnes sellistel uurimistulemustel, mille kohta isikutel, kelle suhtes on algatatud menetlus, on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui on vaja kiiresti tegutseda, et hoida ära märkimisväärset lähiajal ähvardavat kahju finantssüsteemile või tarbijate kaitsele. Sellisel juhul võib EBA teha vaheotsuse ning peab andma asjaomastele isikutele võimaluse esitada oma seisukohad võimalikult kiiresti pärast otsuse vastuvõtmist.
3. Menetluse käigus tagatakse täielikult uurimisaluste isikute kaitseõigus. Neil on õigus tutvuda EBA toimikuga tingimusel, et võetakse arvesse teiste isikute õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikuga tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet ega EBA asutusesiseseks kasutuseks ette nähtud ettevalmistavaid dokumente.

Artikkel 118

Otsuste läbivaatamine Euroopa Kohtus

Euroopa Kohtul on täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega EBA on määranud trahve või perioodilisi karistusmakseid või on kehtestanud muid haldusmeetmeid või karistusi vastavalt käesolevale määrusele. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või perioodilise karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 119
Järelevalvetasud

1. EBA võtab oluliste varapõhiste tokenite emitentidelt ja oluliste e-raha tokenite emitentidelt tasu vastavalt käesolevale määrusele ja vastavalt lõike 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktile. See tasu peab katma EBA kulud, mis on seotud oluliste varapõhiste tokenite emitentide ja oluliste e-raha tokenite emitentide järelevalvega vastavalt artiklile 98, aga ka nende kulude hüvitamisega, mis pädevatel asutustel võivad tekkida käesoleva määruse kohaselt tegutsedes, eelkõige tulenevalt ülesannete delegeerimisest kooskõlas artikliga 120.
2. Ühelt oluliste varapõhiste tokenite emitendilt nõutava tasu suurus peab olema proportsionaalne tema reservvarade suurusega ja katma kõik kulud, mis EBA-l tekivad järelevalveülesannete täitmisel vastavalt käesolevale määrusele.

Ühelt oluliste e-raha tokenite emitendilt nõutava tasu suurus peab olema proportsionaalne rahaliste vahendite eest emiteeritud e-raha kogusega ning see peab katma kõik kulud, mis EBA-l tekivad järelevalveülesannete täitmisel vastavalt käesolevale määrusele.
3. Komisjon võtab [*palun lisada kuupäev: 12 kuud pärast jõustumist*] vastu delegeeritud õigusakti vastavalt artiklile 121, et määrata kindlaks tasu liik, see, mille eest tasu tuleb maksta, tasude summa ja tasu maksmise viis ning lõike 2 kohaselt üksuse kohta EBA-le tasutava maksimaalse summa arvutamise meetod.

Artikkel 120
EBA ülesannete delegeerimine pädevatele asutustele

1. Kui see on oluliste varapõhiste tokenite emitentide või oluliste e-raha tokenite emitentide järelevalvega seotud ülesande nõuetekohaseks täitmiseks vajalik, võib EBA delegeerida konkreetse järelevalveülesande mõne liikmesriigi pädevale asutusele. Sellised konkreetset järelevalveülesanded võivad eelkõige hõlmata volitusi esitada teabenõudeid vastavalt artiklile 104 ning korraldada uurimisi ja kohapealseid kontrollid vastavalt artiklitele 105 ja 106.
2. Enne ülesande delegeerimist konsulteerib EBA asjaomase pädeva asutusega järgmistes küsimustes:
 - (a) delegeeritava ülesande ulatus;
 - (b) ülesande täitmise ajakava ning
 - (c) vajaliku teabe edastamine EBA poolt ja EBA-le.
3. Vastavalt artikli 119 lõike 3 alusel komisjoni poolt vastu võetud tasusid käsitlevale määrusele hüvitab EBA kulud, mida pädev asutus kandis delegeeritud ülesannete täitmisel.
4. EBA vaatab lõikes 1 osutatud otsuse läbi sobilike ajavahemike järel. Volituste delegeerimine võidakse igal ajal tagasi võtta.

VIII jaotis: delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid

Artikkel 121

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 2, artikli 39 lõikes 6, artikli 116 lõikes 10 ja artikli 119 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile 36 kuuks alates [palun lisada käesoleva määruse jõustumise kuupäev].
3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 3 lõikes 2, artikli 39 lõikes 6, artikli 116 lõikes 10 ja artikli 119 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse selles otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 3 lõike 2, artikli 39 lõike 6, artikli 116 lõike 10 ja artikli 119 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavastegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

IX jaotis: ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 122

Aruanne

1. Komisjon esitab hiljemalt ... [*palun sisestage kuupäev: 36 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist*] pärast EBA ja ESMAga konsulteerimist Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, lisades vajaduse korral õigusakti ettepaneku.
2. Aruanne peab sisaldama järgmist:
 - (a) krüptovarade emissioonide arv ELis, pädevates asutustes registreeritud krüptovara valgete raamatute arv, emiteeritud krüptovarade liik ja nende turukapitalisatsioon, krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele lubatud krüptovarade arv;
 - (b) selliste ELi residentide hinnanguline arv, kes kasutavad ELis emiteeritud krüptovarasid või investeerivad neisse;
 - (c) ELis teatatud krüptovaradega seotud pettuste, häkkimisjuhtude ja varguste arv ja väärtus, pettuste liigid, krüptovarateenuse osutajatele ja varapõhiste tokenite emitentidele laekunud kaebuste arv, pädevatele asutustele laekunud kaebuste arv ja laekunud kaebuste teemad;
 - (d) käesoleva määruse alusel tegevusloa saanud varapõhiste tokenite emitentide arv ning reservvarade hulka kuuluvate varakategooriate analüüs, reservide suurus ja varapõhiste tokenitega tehtud maksete maht;
 - (e) käesoleva määruse alusel tegevusloa saanud oluliste varapõhiste tokenite emitentide arv ning reservvarade hulka kuuluvate varakategooriate analüüs, reservide suurus ja oluliste varapõhiste tokenitega tehtud maksete maht;
 - (f) käesoleva määruse ja direktiivi 2009/110/EÜ alusel tegevusloa saanud e-raha tokenite emitentide arv ning e-raha tokenite alusvääringute analüüs, reservide suurus ja e-raha tokenitega tehtud maksete maht;
 - (g) käesoleva määruse ja direktiivi 2009/110/EÜ alusel tegevusloa saanud oluliste e-raha tokenite emitentide arv ning oluliste e-raha tokenite alusvääringute analüüs, reservide suurus ja oluliste e-raha tokenitega tehtud maksete maht;
 - (h) hinnang krüptovarateenuste turu toimimisele liidus, sh turuarengutele ja -suundumustele, võttes arvesse järelevalveasutuste kogemusi, tegevusloaga krüptovarateenuste osutajate arvu ja nende keskmist turuosa;
 - (i) hinnang tarbijakaitse tasemele, kusjuures analüüsida tuleks ka krüptovara emitentide ja krüptovarateenuse osutajate tegevuskerksust, turu usaldusväarsust ja finantsstabiilsust, mis on sätestatud käesoleva määrusega;

- (j) hinnang sellele, kas käesoleva määrusega hõlmatud krüptovarateenuste valik on sobiv ning kas käesolevas määruses sätestatud mõistete määratlusi oleks vaja kohandada;
- (k) hinnang sellele, kas käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate kolmandate riikide krüptovarateenuse osutajate, varapõhiste tokenite emitentide või e-raha tokenite emitentide jaoks tuleks luua samaväärsuskord;
- (l) hinnang sellele, kas artiklitega 4 ja 15 ette nähtud erandid on otstarbekad;
- (m) hinnang sellele, kuidas käesolev määrus mõjutab krüptovarade siseturu nõuetekohast toimimist, muu hulgas hinnatakse ka võimalikku mõju väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahastamisvõimalustele ja uute maksevahendite väljatöötamisele;
- (n) krüptovaraturu ärimudelite ja tehnoloogiate arengu kirjeldus;
- (o) hinnang sellele, kas käesolevas määruses sätestatud meetmeid on vaja muuta, et tagada tarbijakaitse, turu usaldusväarsus ja finantsstabiilsus;
- (p) halduskaristuste ja muude haldusmeetmete kohaldamine;
- (q) hinnang pädevate asutuste, EBA ja ESMA koostööle ning analüüs eeliste ja puuduste kohta, mis kaasnevad sellega, et käesoleva määruse kohase järelevalve eest vastutavad pädevad asutused ja EBA;
- (r) krüptovarade (v.a varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite) emitentide käesoleva määruse järgimisest tulenevad kulud protsendina krüptovaraemissioonide käigus kaasatud summast;
- (s) krüptovarateenuste osutajate käesoleva määruse järgimisest tulenevad kulud protsendina tegevuskuludest;
- (t) varapõhiste tokenite emitentide ja e-raha tokenite emitentide käesoleva määruse järgimisest tulenevad kulud protsendina nende tegevuskuludest;
- (u) käesoleva määruse rikkumise eest pädevate asutuste ja EBA poolt määratud haldustrahvide ja kriminaalkaristuste arv ja summa.

Artikkel 123

Üleminekumeetmed

1. Artikleid 4–14 ei kohaldata muude krüptovarade suhtes peale varapõhiste tokenite ja e-raha tokenite, mida pakuti liidus avalikult või mis lubati krüptovaradega kauplemise platvormil kauplemisele enne *[palun lisage kohaldamise alguskuupäev]*.
2. Erandina käesolevast määrusest võivad krüptovarateenuse osutajad, kes osutasid oma teenuseid kohaldatavate õigusaktide alusel enne *[palun lisage kohaldamise alguskuupäev]*, jätkata tegutsemist kuni *[palun lisage: kuupäev 18 kuud pärast kohaldamise alguskuupäeva]* või kuni neile antakse tegevusluba vastavalt artiklile 55, olenevalt sellest, kumb juhtub varem.

3. Erandina artiklitest 54 ja 55 võivad liikmesriigid kohaldada lihtsustatud korda selliste tegevusloataotluste menetlemisel, mille on ajavahemikul *[palun lisage käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev]* kuni *[palun lisage: kuupäev 18 kuud pärast kohaldamise alguskuupäeva]* esitanud üksused, kellel oli käesoleva määruse jõustumise ajal lubatud osutada krüptovarateenuseid oma riigi õiguse alusel. Pädevad asutused veenduvad enne lihtsustatud korras tegevusloa andmist, et IV jaotise 2. ja 3. peatükis sätestatud nõuded on täidetud.
4. EBA täidab järelevalvekohustust vastavalt artiklile 98 alates kuupäevast, mil hakatakse kohaldama artikli 39 lõikes 6 osutatud delegeeritud õigusakte.

Artikkel 124

Direktiivi (EL) 2019/1937 muutmine

Direktiivi (EL) 2019/1937 lisa I osa jaotisesse B lisatakse järgmine punkt:

„xxi) Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2021/XXX, mis käsitleb krüptovaraturgid ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/37 (ELT L ...)“⁷³.

Artikkel 125

Direktiivi (EL) 2019/1937 muudatuse ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad artikli 97 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu, avaldavad need ning hakkavad neid kohaldama hiljemalt ... *[12 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]*. Kui see kuupäev eelneb direktiivi (EL) 2019/1937 artikli 26 lõikes 1 osutatud ülevõtmiskuupäevale, lükkub selliste õigus- ja haldusnormide kohaldamine edasi kuni direktiivi (EL) 2019/1937 artikli 26 lõikes 1 osutatud ülevõtmiskuupäevani.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile, EBA-le ja ESMA-le artikliga 97 reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 126

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates *[palun lisada kuupäev: 18 kuud pärast jõustumise kuupäeva]*.
3. III ja IV jaotise sätteid aga kohaldatakse alates *[palun lisada jõustumise kuupäev]*.
4. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁷³ ELT: palun lisage teksti käesoleva määruse number, kuupäev ja ELT viide.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

Sisukord

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	137
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	137
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	137
1.3.	Ettepaneku käsitleb:	137
1.4.	Eesmärgid.....	137
1.4.1.	Üldeesmärgid	137
1.4.2.	Erieesmärgid	137
1.4.3.	Oodatavad tulemused ja mõju.....	138
1.4.4.	Tulemusnäitajad	138
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	139
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	139
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.....	139
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	140
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega	140
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang	141
1.6.	Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju	142
1.7.	Ettenähtud eelarve täitmise viisid	142
2.	HALDUSMEETMED.....	143
2.1.	Järelevalve ja aruandluse eeskirjad	143
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	143
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.	143
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	143

2.2.3.	Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)...	143
2.3.	Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed	145
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	145
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	145
3.2.	Hinnanguline mõju kuludele	146
3.2.1.	Hinnanguline mõju kuludele – ülevaade.....	146
3.2.2.	Hinnanguline mõju [asutuse] assigneeringutele	148
3.2.3.	Hinnanguline mõju EBA ja ESMA inimressursile	149
3.2.4.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga	153
3.2.5.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	153
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele.....	155

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

ELi krüptovarade raamistik

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Poliitikavaldkond: siseturg

Tegevus: finantsturud

1.3. Ettepanek käsitleb:

- uut meedet
- uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁷⁴
- olemasoleva meetme pikendamist
- ühe või mitme meetme ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Sellel algatusel on neli üldeesmärki. Esimene eesmärk on pakkuda õigusselgust ja -kindlust, et edendada krüptovarade turvalist arendamist ja DLT kasutamist finantsteenustes. Teiseks peaks algatus krüptovarade emiteerimise ja krüptovaradega seotud teenuste osutamise tugiraamistiku loomise kaudu toetama innovatsiooni ja ausat konkurentsi. Kolmas eesmärk on tagada tarbijate ja investorite kaitse ning turu usaldusväarsuse kõrge tase ning neljandaks tahetakse lahendada finantsstabiilsuse ja rahapoliitika potentsiaalsete riskidega seotud küsimused, mida võib põhjustada krüptovarade ja DLT laialdasem kasutamine.

1.4.2. Erieesmärgid

Käesoleva algatuse erieesmärgid on järgmised:

finantsinstrumentideks kvalifitseeruvate krüptovarade emiteerimise, nendega kauplemise ja kauplemisjärgse tegevuse regulatiivsete takistuste kõrvaldamine, pidades sealjuures kinni tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttest;

⁷⁴ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

ettevõtjatele mõeldud rahastamisallikate kasv tokenite esmapakkumiste ja väärtpaberitokenite pakkumiste suurema arvu abil;

pettuste ja ebaseadusliku tegevuse ohu piiramine krüptovaraturgudel;

ELi tarbijatele ja investoritele juurdepääsu võimaldamine uutele investeerimisvõimalustele või uut liiki maksevahenditele, seda eeskätt piiriülestes olukordades.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Ettepanekutega soovitakse luua täielikult ühtlustatud raamistik krüptovaradele, mis jäävad praegu kehtivate finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalast välja, ning võimaldada eksperimenteerimist DLT ja krüptovara kujul esinevate finantsinstrumentidega.

Spetsiaalselt krüptovarade jaoks mõeldud kord tagab peamiste krüptovaradega seotud toimingute (nt krüptovarade emiteerimine, rahakotiteenus, vahetamis- ja kauplemisplatvormid) reguleerimise kaudu tarbijate ja investorite kaitse ja turu usaldusväärsuse kõrge taseme. Peamiste krüptovarateenuste osutajate ja ELis tegutsevate emitentide suhtes nõuete (nt juhtimis- ja tegevusalaste nõuete) kehtestamisega vähendab ettepanek tõenäoliselt krüptovaradega seotud pettusi ja vargusi.

Lisaks kehtestatakse krüptovarasid käsitleva erikorraga erinõuded e-raha tokenite, oluliste e-raha tokenite, varapõhiste tokenite ja oluliste varapõhiste tokenite suhtes, et tulla toime võimalike riskidega, mida need võivad kaasa tuua finantsstabiilsuse ja rahapoliitika ülekandemehhanismi jaoks. Lisaks muule pakutakse lahendusi turu killustatusega seotud teemadele, mis tulenevad sellest, et ELi piires on lähenemisviisid eri riikides erinevad.

Lisatud ettepanek hajusraamatu tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekorda käsitleva määruse kohta jätab võimaluse katsete tegemiseks. See loob võimalused krüptovarade kujul esinevate finantsinstrumentide järelturu arendamiseks, et tehnoloogia pakutavaid võimalikke eeliseid veelgi paremini ära kasutada. Peale selle omandatakse katsetamise käigus uusi kogemusi ja tõendusmaterjale, mis on vajalikud, et hinnata, kas ja kuidas muuta kehtivaid finantsteenuste alaseid õigusakte, et tagada nende tehnoloogianeutraalsus.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Võimalike näitajate mittetäielik loetelu:

- krüptovara emissioonide arv ja maht ELis;
- krüptovarateenuse osutajana ELis tegevusloa saanud üksuste arv;
- varaga tagatud krüptovara või oluliste varapõhiste tokenite emitentidena ELis tegevusloa saanud üksuste arv;
- krüptovaradega seotud pettuste ja varguste arv ja väärtus ELis;
- riigi pädevalt asutuselt katsekorra alusel DLT turutaristu tegevusloa saanud üksuste arv;
- DLT turutaristus kaubeldud ja arveldatud tehingute maht;
- selliste krüptovaradega seotud turu kuritarvitamise juhtude arv, millest on riikide pädevatele asutustele teatatud ja mida need uurivad;

- varaga tagatud krüptovara ja oluliste varapõhiste tokenite turukapitalisatsioon;
- varapõhiste tokenite ja oluliste varapõhiste tokenite abil tehtud maksete maht;
- hinnang sellele, kas muud krüptovarad/taristud või turuosalised, kes kasutavad DLTd ja/või tegelevad krüptovaradega, on saavutanud süsteemselt olulise taseme;
- ELis krüptovaradena emiteeritud finantsinstrumentide arv ja maht;
- selliste krüptovaradena esinevate finantsinstrumentide prospektide arv, mille riikide pädevad asutused on heaks kiitnud;
- nende üksuste arv, kes on saanud riikide pädevatelt asutustelt tegevusloa, et osutada teenuseid kehtivate ELi õigusaktide (nt MiFiD 2 / MiFIR, CSDR, SFD) alusel, ja kasutavad DLTd / krüptovara kujul esinevaid finantsinstrumente;
- kehtivate ELi õigusaktide (nt MiFiD 2 / MiFIR, CSDR, SFD) alusel tegevusloa saanud ning DLTd / krüptovara kujul esinevaid finantsinstrumente kasutavate teenuseosutajate kaubeldud ja arveldatud tehingute maht.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Tehtud ettepanekud peaksid käsitlema järgmisi küsimusi:

1) Tarbijakaitse ja innovatsiooni takistavate asjaolude kõrvaldamine: krüptovarad on üks peamisi plokiahela tehnoloogia rakendusi rahanduses. Alates komisjoni finantstehnoloogia tegevuskava avaldamisest 2018. aasta märtsis on komisjon uurinud krüptovaradega seotud võimalusi ja probleeme.

9. jaanuaril 2019 avaldasid EBA ja ESMA aruanded, milles esitati Euroopa Komisjonile soovitus, mis käsitlevad ELi finantsteenuste raamistiku kohaldatavust ja sobivust krüptovarade suhtes. Aruannete koostamise aluseks oli ülesanne, mis anti neile komisjoni 2018. aasta märtsis avaldatud finantstehnoloogia tegevuskava alusel.

Nii EBA kui ka ESMA väidavad, et kuigi mõned krüptovarad võivad kuuluda ELi finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, siis enamasti see nii ei ole. Isegi kui krüptovarad kuuluvad finantsteenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse, ei ole õigusaktide tulemuslik kohaldamine nende varade suhtes alati lihtne ning mõned sätted võivad pärssida DLT kasutamist.

2) Killustatus: mitu liikmesriiki kaalub või on juba rakendanud spetsiaalselt krüptovarade jaoks mõeldud meetmeid ning see põhjustab liidus killustatust.

3) Finantsstabiilsus: laialdase kasutuselevõtu potentsiaali tõttu on palju tähelepanu pälvinud nn stabiilsete krüptovarade uus kategooria. Nagu muidki krüptovarasid, esineb neid mitmel kujul, millest mõned võivad jääda väljapoole praegust õigusraamistikku.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda erinevatest teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

ELi tasandi meetme põhjused (*ex ante*):

Puudub kindlus selles osas, kas ja kuidas kohaldatakse kehtivaid ELi õigusnorme (seoses ELi õigusnormidega hõlmatud krüptovaradega ja DLT rakendamisega turutaristutes)

Kui krüptovara kvalifitseerub MiFID 2 finantsinstrumendiks, pole selge, kuidas kohaldatakse finantsteenuste kehtivat õigusraamistikku selliste varade ja nendega seotud teenuste suhtes. Kehtiva õigusraamistiku loomisel ei peetud silmas krüptovaraid ja DLTd ning seepärast on riikide pädevatel asutustel mitmesuguseid ELi õigusest tulenevaid nõudeid keeruline tõlgendada ja kohaldada ning see võib innovatsiooni pärssida. Seega võib juhtuda, et eri riikide pädevad asutused tõlgendavad ja kohaldavad kehtivaid ELi õigusnorme erinevalt. Sellised erinevused riikide pädevate asutuste lähenemisviisis põhjustavad turu .

ELi tasandi õigusnormide puudumine ja erinevad siseriiklikud õigusnormid nende krüptovarade kohta, mille suhtes ELi õigusnorme ei kohaldata.

Kui tegemist on krüptovaradega, mille suhtes ELi finantsteenuseid käsitlevaid õigusnorme ei kohaldata, põhjustab normide puudumine tarbijate ja investorite jaoks märkimisväärseid riske. ELi tasandi õigusnormide puudumise tõttu on kolm liikmesriiki (Prantsusmaa, Saksamaa ja Malta) juba kehtestanud riigisisese korra, mis reguleerib selliste krüptovarade teatavaid aspekte, mis ei kvalifitseeru MIFID 2 kohasteks finantsinstrumentideks ega EMD2 kohaseks e-rahaks. Kehtestatud korrad on erinevad: i) Prantsusmaal on kehtestatud reeglid vabatahtlikud, Maltal ja Saksamaal aga kohustuslikud; ii) hõlmatud krüptovarade ja tegevuste ulatus on erinev; iii) emitentide või teenuseosutajate suhtes kehtestatud nõuded ei ole ühesugused ning iv) turu usaldusväärse tagamise meetmed ei ole samaväärsed.

Krüptovarade ja nendega seotud tegevuste õiguslikku reguleerimist kaaluvad ka teised liikmesriigid.

Oodatav liidu lisaväärtus (*ex post*)

ELi tasandi meetmetel oleks riikliku tasandi meetmetega võrreldes rohkem eeliseid.

ELi õigusnormidega hõlmatud krüptovarade puhul (nt krüptovarad, mis võiksid MiFID 2 alusel kvalifitseeruda finantsinstrumentideks) võivad ELi tasandi regulatiivmeetmed, nt katsekord, mis võimaldab turutaristutel katsetada finantsinstrumentide emiteerimisel, nendega kauplemisel ja nende arveldamisel DLT kasutamist, hõlbustada kogu ühtsel turul finantsinstrumentideks kvalifitseeruvate krüptovarade esmas- ja järelturu töö alustamist, tagades ühtlasi finantsstabiilsuse ja investorite kaitse kõrge taseme.

ELi õigusnormidega hõlmamata krüptovarade puhul aitaks ELi tasandi meede, näiteks ELi õigusraamistiku loomine, teha ettevalmistusi krüptovarade ja krüptovarateenuse osutajate suurema piiriülese turu arendamiseks, pakkudes seega võimalusi saada ühtsest turust täit kasu.

ELi kord vähendaks märkimisväärselt keerukust ning finants- ja halduskoormust kõigi sidusrühmade jaoks (nt teenuseosutajad, emitendid, investorid ja kasutajad). Teenuseosutajate tegevusnõuete ja emitentidele kehtestatud avalikustamismõnede ühtlustamine võib samuti tuua selget kasu investorite kaitse ning finantsstabiilsuse seisukohast.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Ei ole asjakohane.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

Algatuse eesmärgid on kooskõlas mitme muu ELi poliitika ja käimasoleva algatusega.

Nagu on märgitud teatistes „Euroopa digituleviku kujundamine“, on väga oluline, et Euroopa kasutaks ära kõik digiajastu hüved ning tugevdaks oma tööstust ja innovatsioonisuutlikkust ohututes ja eetilistes piirides.

President Ursula von der Leyen on rõhutanud vajadust võtta koos liikmesriikidega krüptorahade küsimuses kasutusele ühine lähenemisviis, et me mõistaksime, kuidas kasutada maksimaalselt ära krüptorahade pakutavaid võimalusi ja kuidas tegeleda uute ohtudega, mida need võivad kaasa tuua. Juhtiv asepresident Valdis Dombrovskis on samuti teatanud, et kavatses esitada ettepaneku uue õigusakti kohta, mis käsitleks ELi ühist lähenemisviisi krüptovaradele, sh nn stabiilsetele krüptovaradele. Tunnistades riske, mida need võivad endaga kaasa tuua, teatasid komisjon ja nõukogu 2019. aasta detsembris ühiselt, et kavatsesid kehtestada raamistiku, millega kasutatakse ära võimalused, mida mõned krüptovarad võivad pakkuda.

Käesolev algatus on tihedalt seotud komisjoni laiema plokiahela tehnoloogiat käsitleva poliitikaga, kuna krüptovarad kui plokiahela tehnoloogiate peamine rakendus on lahutamatu seotud plokiahela tehnoloogia edendamise kogu Euroopas. Käesoleva ettepanekuga toetatakse terviklikku lähenemisviisi plokiahelale ja DLT-le, eesmärgiga seada Euroopa plokiahela innovatsiooni ja kasutuselevõtu esirinda. Selles valdkonnas tehtud poliitiline töö hõlmab Euroopa plokiahela vaatluskeskuse ja foorumi ning kõiki liikmesriike poliitilisel tasandil ühendava Euroopa plokiahela partnerluse loomist, samuti usaldusväärsete plokiahelarakenduste rahvusvahelise ühendusega kavandatud avaliku ja erasektori partnerlusi.

Samuti on see kooskõlas ka liidu poliitikaga, mille eesmärk on luua kapitaliturgude liit. Eelkõige vastab see kõrgetasemelise foorumi lõpparuandele, milles rõhutati krüptovarade kasutamata potentsiaali ning kutsuti komisjoni üles tagama õiguskindlust ja kehtestama selged eeskirjad krüptovarade kasutamiseks. Peale kõige muu on see algatus kooskõlas 10. märtsil 2020 vastu võetud VKEde strateegiaga, milles rõhutatakse, et DLT ja krüptovarad on uuendused, mis võivad aidata VKEde investoritega otse suhelda.

Seadusandliku ettepaneku mõju mitmeaastasele finantsraamistikule oleks väga piiratud, sest kava kohaselt peaks ESMA saama liidult täiendavat toetust kahe täistööajale taandatud ametikoha näol, mis neile eraldatakse, et täita seadusandjate kehtestatud täiendavaid ülesandeid. EBA uute tegevuste kulud rahastatakse täies ulatuses kogutavatest tasudest.

Sellest lähtudes tehakse ettepanek suurendada tulevase iga-aastase eelarvemenetluse käigus ameti volitatud töötajate arvu. Amet jätkab tööd selle nimel, et maksimeerida (muu hulgas IT-süsteemide kaudu) sünergia ja tõhusus, ning jälgib tähelepanelikult käesoleva ettepanekuga seotud täiendavat töökoormust, mis kajastub ameti poolt iga-aastase eelarvemenetluse käigus taotletavas volitatud töötajate arvus.

- 1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega

- Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- Finantsmõju ajavahemikul AAAA–AAAA

Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁷⁵

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeerimispanngale ja Euroopa Investeerimisfondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

Märkused

⁷⁵ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Tugeva järelevalve- ja hindamismehhanismi loomine on äärmiselt oluline tagamaks, et võetud regulatiivsed meetmed on oma eesmärkide saavutamisel tulemuslikud. Komisjon koostab käesoleva algatuse väljundite ja mõju jälgimise üksikasjaliku kava. Komisjon vastutab uute nõuete mõju jälgimise eest. Ühtlasi peab komisjon pärast kolme aasta möödumist koostama koostöös ESMAga aruande, milles käsitletakse lisaks neile näitajatele DLT turutaristute katseprogrammi. Selle aruande põhjal teavitab komisjon parlamenti ja nõukogu sellest, kuidas oleks otstarbekas edasi minna (st kas jätkata katsetusi, laiendada ulatust, muuta kehtivaid õigusnorme).

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.*

Haldamine toimub kolme Euroopa järelevalveasutuse kaudu.

Kontrollistrateegia küsimustes teevad Euroopa järelevalveasutused tihedat koostööd komisjoni siseauditi talitusega, et tagada asjakohaste nõuete täitmine kõigis sisekontrolli raamistiku valdkondades. Sama korda järgitakse ka seoses ametite rolliga käesoleva ettepaneku puhul.

Peale selle kaalub Euroopa Parlament igal eelarveaastal nõukogu soovitusel põhjal ja Euroopa Kontrollikoja järeldusi arvestades, kas anda ametitepoolsele eelarve täitmisele heakskiit.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Käesoleva ettepaneku alusel Euroopa järelevalveasutustes toimuva tegevuse jaoks ette nähtud assigneeringute õiguspärase, säästliku, tõhusa ja tulemusliku kasutamise seisukohast ei kaasne algatusega uusi olulisi riske, mida olemasolev sisekontrolli raamistik ei kataks. Käesoleva ettepaneku alusel toimuv tegevus algab 2022. aastal ja jätkub ka pärast seda.

2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Haldus- ja kontrollisüsteemid on sätestatud praegu Euroopa järelevalveasutuste toimimist reguleerivates määrustes. Need asutused teevad tihedat koostööd komisjoni siseauditi talitusega, et tagada asjakohaste nõuete täitmine kõigis sisekontrolli raamistiku valdkondades.

Euroopa Parlament annab igal aastal nõukogu soovitusel põhjal heakskiidu iga Euroopa järelevalveasutuse eelarve täitmisele.

Kontrollikulud – Euroopa järelevalveasutuste järelevalve

Prognooside kohaselt on EBAs vaja 18 täistööajale taandatud töötajat (praegu on kasutusel 24 varapõhist tokenit, kuid EBA järelevalvet vajavate oluliste varapõhiste tokenite või e-raha tokenite kategooriasse kuuluvad neist vaid mõned). Vajalik isikkoosseis luuakse aja jooksul.

Kõik need kulud kaetakse tasudega, mida võetakse oluliste varapõhiste tokenite või e-raha tokenite emitentidelt. EBA peab nende ülesannete täitmiseks end ette valmistama.

Mis puudutab ESMA rolli hajusraamatu tehnoloogia turutaristute katsekorras, siis ESMA peab esitama esialgse arvamuse riigi pädeva asutuse antud loa kohta ning seejärel tegelema jooksva seirega, kuid otsese järelevalvega tegelevad riikide järelevalveasutused. Selliste tegevuste kulud kaetakse täielikult nende asutuste tegevuseelarvest, mida vastavalt suurendatakse.

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Pettuste, korrupsiooni ja muu õigusvastase tegevuse vastu võitlemiseks kohaldatakse ESMA suhtes piiranguteta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1073/1999 (Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta) sätteid.

ESMA ühineb Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni vahelise 25. mai 1999. aasta kokkuleppega Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdluste kohta ning võtab viivitamata vastu asjakohased sätted, mida kohaldatakse ESMA kõigi töötajate suhtes.

Rahastamisotsustes ning nendest tulenevates lepingutes ja rakendusaktides sätestatakse sõnaselgelt, et kontrollikoda ja OLAF võivad vajaduse korral teha ESMA-poolsest rahastamisest kasu saajate ning raha jaotamise eest vastutavate töötajate juures kohapealseid kontrolle.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁷⁶	EFTA riigid ⁷⁷	kandidaatriigid ⁷⁸	kolmanda riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
1	ESMA: <03.10.04>	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
--	-------------	----------------------	-----------------	--	--	--

⁷⁶ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁷⁷ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁷⁸ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

istiku rubriik	Nr	Liigendatu d/ liigendamat a	EFTA riigid	kandidaatrii gid	kolmanda d riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[XX.YY.YY.YY]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Hinnanguline mõju kuludele – ülevaade

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	Rubriik 1: ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
---	----	---

ESMA: <03.10.04>			2022 ⁷⁹	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
Jaotis 1:	Kulukohustused	(1)	0,059	0,118	0,118	0,118	0,118	0,118	0,649
	Maksed	(2)	0,059	0,118	0,118	0,118	0,118	0,118	0,649
Jaotis 2:	Kulukohustused	(1a)	0,010	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,110
	Maksed	(2a)	0,010	0,020	0,020	0,020	0,020	0,020	0,110
Jaotis 3:	Kulukohustused	(3a)							
	Maksed	(3b)							
ESMA assigneeringud KOKKU: <03.10.04>	Kulukohustused	=1+1a +3a	0,069	0,138	0,138	0,138	0,138	0,138	0,759
	Maksed	=2+2a +3b	0,069	0,138	0,138	0,138	0,138	0,138	0,759

⁷⁹ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Euroopa avalik haldus“
---	----------	-------------------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
<.....> peadirektoraat									
• Personalikulud									
• Muud halduskulud									
<.....> peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)								
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N ⁸⁰	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused								
	Maksed								

⁸⁰ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.2.2. Hinnanguline mõju [asutuse] assigneeringutele

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta N		Aasta N+1		Aasta N+2		Aasta N+3		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljundi liik ⁸¹	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁸² ...																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KULUD KOKKU																		

⁸¹ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁸² Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärk/erieesmärgid...“.

3.2.3. Hinnanguline mõju EBA ja ESMA inimressursile

3.2.3.1. Kokkuvõte

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
--	------	------	------	------	------	------	-------

Ajutised töötajad (AD palgaastmed) – EBA ja ESMA ⁸³	1,404	3,061	3,309	3,309	3,309	3,309	17,701
Ajutised töötajad (AST palgaastmed)							
Lepingulised töötajad							
Riikide lähetatud eksperdid							

KOKKU	1,404	3,061	3,309	3,309	3,309	3,309	17,701
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Personalivajadused (täistööajale taandatud töötajad):

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKKU
--	------	------	------	------	------	------	-------

Ajutised töötajad (AD palgaastmed) EBA=15 aastal 2022 ning alates 2023. aastast 18, ESMA=2	17	20	20	20	20	20	20
Ajutised töötajad (AST palgaastmed)							
Lepingulised töötajad							
Riikide lähetatud eksperdid							

KOKKU	17	20	20	20	20	20	20
--------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

⁸³ EBA kulud hõlmavad tööandja 100protsendilist pensionimakset ja ESMA kulud hõlmavad pensionimakset, mis vastab riigi pädeva asutuse 60 %-le.

Prognooside kohaselt:

- 2022. aastaks vajalikest töötajatest umbes 50 % võetakse tööle 2022. aastal, 2023. aastaks vajalikust 3 täiendavast ametikohast umbes 50 % täidetakse 2023. aastal ning kõik ametikohad täidetakse 2024. aastal.

3.2.3.2. Vastutava peadirektoraadi hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täisarvuna (või maksimaalselt ühe kohaga pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)							
XX 01 01 02 (delegatsioonides)							
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)							
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁸⁴							
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)							
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)							
XX 01 04 <i>yy</i> ⁸⁵	- peakorteris ⁸⁶						
	- delegatsioonides						
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)							

⁸⁴ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁸⁵ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised B..A read).

⁸⁶ Peamiselt struktuurifondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Kalandusfond (EFF).

Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU							

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadi sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Koosseisuvälised töötajad	

V lisa punktis 3 tuleks esitada täistööajale taandatud töötajate kulude arvutamise meetodi kirjeldus.

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

- Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.
- Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine.

Selgitage ümberplaneerimist, osutades asjaomastele eelarveridadele ja summadele.

- Ettepanek/algatus eeldab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku muutmist⁸⁷.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

- Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
Tööstusharu makstavad tasud ⁸⁸ (EBA)	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

⁸⁷ Vt nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2020 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) artiklid 11 ja 17.

⁸⁸ Ettepaneku rakendamise kulud kaetakse 100protsendiliselt tasudest.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
Riikide pädevate asutuste panus ESMA eelarvesse ⁸⁹	0,115	0,230	0,230	0,230	0,230	0,230	1,265
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	0,115	0,230	0,230	0,230	0,230	0,230	1,265

⁸⁹ 60 % hinnangulistest kogukuludest (ELi panuseks on prognoositud 40 %), millele lisandub 60 % tööandjapensiooni maksetest.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
- omavahenditele
- muudele tuludele
- palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁹⁰					Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3				
Artikkel									

Mitmesuguste sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Täpsustage tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod.

⁹⁰ Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, s.t brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

LISA

Üldised eeldused

I jaotis – Personalikulud

Allpool selgitatud personalivajadustel põhinevate personalikulude arvutamisel on lähtutud järgmistest eeldustest:

- 2022. aastal tööle võetavate täiendavate töötajate kulud arvutatakse 6 kuu kohta, arvestades nende tööle võtmiseks eeldatavalt kuluvat aega. 2023. aastaks vajaliku 3 täiendava töötaja (lisaks 2022. aastal vajalikele töötajatele) kulud arvutatakse 6 kuu kohta, arvestades nende töölevõtmiseks eeldatavalt kuluvat aega. Kõik ametikohad saavad täidetud 2024. aastal.
- Ajutisele teenistujale kulub aastas keskmiselt 150 000 eurot, lepingulisele töötajale 85 000 eurot ja lähetatud riiklikule eksperdile 80 000 eurot, kusjuures kõik need summad sisaldavad 25 000 euro ulatuses seadistuskulusid (hooned, IT jne).
- Pariisis asuvate (EBA ja ESMA) töötajate töötasude suhtes kehtib paranduskoefitsient 117,7.
- Tööandjapensioni maksed ajutiste töötajate eest lähtuvad aasta keskmistes standardkuludes sisalduvatest standardsetest põhipalkadest, mis on 95 660 eurot.
- Kõik täiendavad ajutised teenistujad on palgaastmel AD5.

II jaotis – Taristu- ja tegevuskulud

Kulude arvutamisel korrutati töötajate arv aastast töötatud aja osakaaluga ja seadistamise standardkuluga, mis on 25 000 eurot.

III jaotis – Tegevuskulud

Kulude hindamisel lähtuti järgmistest eeldustest:

- EBA kirjaliku tõlke kuludeks määratakse 350 000 eurot aastas.
- EBA ühekordsed IT-kulud on 500 000 eurot, mis jaotatakse võrdselt kahe aasta peale (2022 ja 2023). EBA iga-aastaste hoolduskulude suuruseks prognoositakse 50 000 eurot.
- EBA kohapealsete järelevalvekulude suuruseks prognoositakse 200 000 eurot.

Kirjeldatud hinnangute põhjal on aastased kulud järgmised:

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	
---	----	--

EBA: ◇			2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOKK U
Jaotis 1:	Kulukohustused	(1)	1,246	2,744	2,992	2,992	2,992	2,992	15,958
	Maksed	(2)	1,246	2,744	2,992	2,992	2,992	2,992	15,958
Jaotis 2:	Kulukohustused	(1a)	0,188	0,413	0,450	0,450	0,450	0,450	2,401
	Maksed	(2a)	0,188	0,413	0,450	0,450	0,450	0,450	2,401
Jaotis 3:	Kulukohustused	(3a)	0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	4,000
	Maksed	(3b)	0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	4,000
EBA assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+1a +3a	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
	Maksed	=2+2a +3b	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

Ettepanek hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes püsivhindades (kolm kohta pärast koma)

EBA

Märkige eesmärgid ja			2022	2023	2024	2025	2026	2027
	VÄLJUNDI D							

väljundid			Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundi te arv kokku	Kulud kokku
↓	Väljundi liik ⁹¹	Keskmine kulu														
ERIEESMÄRK nr 1. ⁹² Oluliste varapõhiste krüptovarade emitentide otsene järelevalve																
- Väljund			0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600		4,000
Erieesmärk nr 1 kokku																
ERIEESMÄRK nr 2. Olulise varapõhise tokeni emitendi esitatud krüptovara valge raamatu muudetud teksti heakskiitmine																
- Väljund																
Erieesmärk nr 2 kokku																
KULUD KOKKU				0,800	0,800	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600		4,000

EBA otsesest järelevalvetegevust rahastatakse täielikult järelevalve alla kuuluvate üksuste tasudest järgmiselt:

⁹¹ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).
⁹² Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärk/erieesmärgid...“.

EBA

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
Kulud kaetakse 100 % ulatuses järelevalve alla kuuluvate üksuste tasudest.	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU	2,234	3,957	4,042	4,042	4,042	4,042	22,359

ESMA koordineerimistegevust, mis toimub käesoleva dokumendiga seotud määruse ettepanekus DLT turutaristute katsekorra kohta kirjeldatud DLT katsekorra alusel, rahastatakse nende tegevuseelarvest, kusjuures ELi osalus on 40 % (tabelis 3.2.1 „Hinnanguline mõju kuludele – ülevaade“ märgitud summad) ja riikide pädevate asutuste osalus 60 % (tabelis 3.2.5 „Kolmandate isikute rahaline osalus“) kogukuludest.

SPETSIIFILINE TEAVE

Otsese järelevalve volitused

Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) on eraldiseisev liidu organ, mis loodi, et kaitsta üldisi huve, edendades lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis finantssüsteemi stabiilsust ja mõjusust liidu majanduse, kodanike ja ettevõtete huvides.

EBA peab küll tööle võtma spetsialiste, kuid kavandatavate õigusnormide rakendamiseks täidetavad ülesanded ja kohustused on kooskõlas EBA volituste ja ülesannetega.

Konkreetsemalt peab EBA koolitama ja tööle võtma spetsialiste, kes täidaksid otsese järelevalve alaseid ülesandeid, mida on kirjeldatud käesolevas ettepanekus seoses oluliste varapõhiste tokenite emitentide järelevalvega.

Muud käesolevas finantsselgituses käsitletud ettepanekud

Käesolev finantsselgitus hõlmab ka seda finantsmõju, mis tuleneb DLT turutaristut käsitleva määruse ettepanekust, mis toob kaasa ESMA suurema rahastamise.